

EUROOPAN KESKUSPANKKI

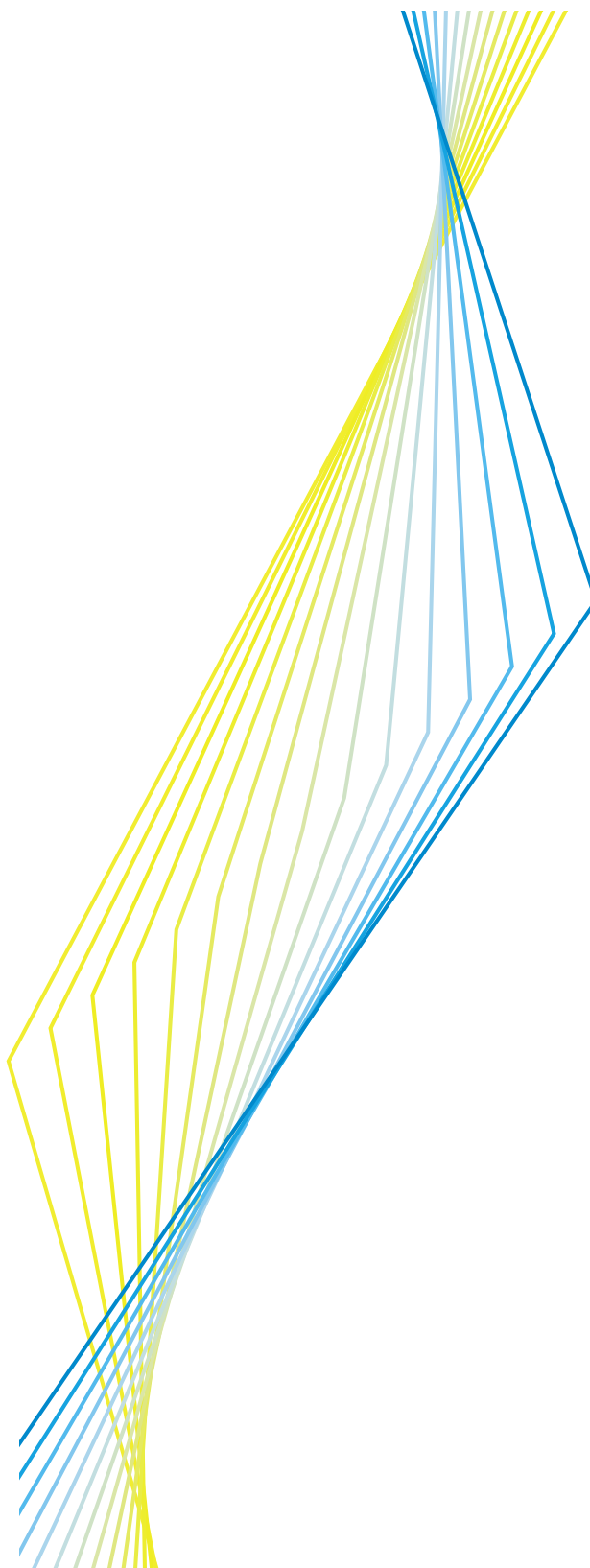
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Elokuu 2002

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Elokuu 2002

© Euroopan keskuspankki, 2002

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 31.7.2002 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	17
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	23
Valuuttakurssit ja maksutase	31
Kehikot:	
1 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.7.2002 päättäneenä pitoajanjaksona	12
2 Euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevat yksityisen sektorin odotukset: vuoden 2002 kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja muiden indikaattoreiden tulokset	20
3 Työn tuottavuuden kehitys euroalueella	29
4 Fuusiot ja yritysostot sekä euroalueen maksutaseen rahoitustase	36
Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella	39
Euroalueen pankkisektori viimeaikainen kehitys ja riskit	51
Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit	65
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	81*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	87*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 1.8.2002 pitämässään kokouksessa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 4,25 ja 2,25 prosenttiin.

Nämä päätökset perustuivat euroalueen raha- ja reaali talouden sekä rahoitusmarkkinoiden viime viikkojen kehityksen kokonaisvaltaiseen analyysiin sekä arviointiin tämän kehityksen vaikutuksesta keskipitkän aikavälin hintanäkymiin. Huolimatta siitä, että viimeaikainen kehitys on ollut jokseenkin epäyhtenäistä, EKP:n neuvosto katsoi, että hintavakauteen kohdistuvat riskit ovat tasapainottuneet.

EKP:n rahapolitiikan strategian ensimmäiseen pilariin liittyvien tietojen analyysistä käy ilmi, että huhti-kesäkuussa 2002 M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo oli sama kuin maaliskuussa eli 7,4 %. Tiedot kesäkuulta 2002 viittasivat M3:n kasvuvauhdin ja yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen määrän kasvuvauhdin tasaantumiseen lyhyellä aikavälillä. Näihin kuukausittaisiin tietoihin on kuitenkin suhtauduttava varauksella, sillä rahan määrän viimeaikainen kehitys on ollut varsin epävakaa. Vuoden 2002 toisella neljänneksellä M3:n kasvuvauhti oli melko nopea. Rahan määrän kasvu saattaa johtua osittain siitä, että arvopaperisijoituksia on jälleen siirretty M3:een sisältyviin instrumentteihin rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden lisääntyttyä, mutta sen taustalla näyttää tällä hetkellä olevan myös talouden perustekijöitä, kuten matala korkotaso ja euroalueen talouskasvun elpyminen. Kaiken kaikkiaan on todettava, että euroalueella on edelleen tarjolla huolestuttavan runsaasti ylimääräistä likviditeettiä.

Toisen pilarin osalta voidaan todeta, että tuoreimmat tiedot eivät muuta käsitystä, että euroalueen taloudellinen toimeliaisuus on vähitellen elpymässä. Useimpien kyselytietojen ja ennakoivien indikaattorien mukaan euroalueen taloudellinen toimeliaisuus parani edelleen vuoden toisella neljänneksellä ensimmäiseen neljännekseen verrattuna, vaikkakin hitaammin. Tämä viittaa taloudellisen toimeliaisuuden jonkinasteiseen piristymiseen vuoden toisella neljänneksellä.

Näyttää todennäköiseltä, että elpyminen tulee jatkumaan. Taloudellista toimeliaisuutta tukenee se, ettei euroalueella ole merkittäviä tasapainotomuuksia, että rahoitustilanne on suotuisa ja että käytettävissä olevat reaalitytulot ovat kasvaneet inflaation hidastuttua vuoden 2002 ensimmäisen neljänneksen tilapäisesti korkeista lukemista.

Tästä arviosta huolimatta elpymisen voimakkuuteen liittyy huomattavaa epävarmuutta, johon vaikuttavat euroalueen ulkopuoliset tasapainotomuudet ja rahoitusmarkkinoiden viimeaikainen kehitys. Osakekurssit laskivat heinäkuussa jyrkästi euroalueella ja Yhdysvalloissa. Kurssit ovat olleet jatkuvassa laskusuunnassa vuoden 2000 alun ennätystasojen jälkeen. Osakkeiden hintojen viimeaikainen lasku ja kurssien voimakas heilahtelu heijastavat paitsi kasvavaa huolta yritysten kirjanpito tietojen luotettavuudesta myös yritysten odotettua huonompia tulostietoja. Sijoitusten siirtyminen pois osakkeista vaikutti osittain siihen, että joukkolainojen tuotot supistuivat euroalueella merkittävästi kaikissa maturiteeteissa.

Hintakehityksestä voidaan todeta, että Eurostatin alustavan arvion mukaan vuotuinen YKHI-inflaatio nopeutui 1,9 prosenttiin heinäkuussa 2002, kun se kesäkuussa oli ollut 1,8 %. Tämä johtui energian hintaan liittyvästä epäsuotuisasta vertailuajankohdan vaikutuksesta. Ilman vaihtelevimpia eriä eli energian ja jalostamattomien elintarvikkeiden hintoja laskettu YKHI-inflaatio on pysynyt nopeana vuoden alusta lähtien heijastaen erityisesti palvelujen hintojen kehitystä.

Tulevina kuukausina YKHI-inflaatio todennäköisesti vaihtelee 2 prosentin tuntumassa, mikä osin johtuu vertailuajankohdan vaikutuksesta energian ja jalostamattomien elintarvikkeiden hintoihin liittyen. Euron valuuttakurssin vahvistuminen hidastanee inflaatiokehitystä, mikä tulee suurimmaksi osaksi näkymään vasta suhteellisen pitkän ajan kuluessa. Arviot ensi vuoden hintakehityksestä ovat pitkälti sidoksissa oletukseen palkka-kehityksen maltillisuudesta. Tässä mielessä on huolestuttavaa, että palkkojen kasvu nopeutui euroalueella monin paikoin vuonna 2001 ja vuoden 2002 alkupuolella heikentyneestä talouskasvusta huolimatta. Liialliset palkankorotukset saat-

taisivat lisätä kustannuspaineita, mikä voisi vaikuttaa paitsi hintoihin myös kilpailukykyyn, työpaikkojen luomiseen ja BKT:n määrän kasvuun euroalueella.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että euron valuuttakurssin vahvistuminen vähentänee osaltaan inflaatiopaineita. Tämä näkyy myös indikaattoreissa, jotka kuvaavat odotuksia euroalueen kuluttajahintojen kehityksestä. Muut tekijät, kuten erityisesti rahan määrän kasvu sekä myös palkkojen ja palvelujen hinnat, eivät kuitenkaan viittaa pitkän aikavälin inflaatiopaineiden vähenemiseen. Kaikkia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa keskipitkän aikavälin hintavakaushälytymiin, on seurattava tarkasti.

On erittäin tärkeää, että euroalueen jäsenmaat säilyttävät finanssipolitiikassaan vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisesti keskipitkän aikavälin näkökulman ja pitävät kiinni sitouksesta saavuttaa lähellä tasapainoa oleva tai ylijäämäinen rahoitusasema vuosiin 2003–2004 mennessä. Tässä yhteydessä on tärkeää muistaa, että finanssipoliittiset tavoitteet on asetettava siten, että niissä pyritään riittävän määrätietoisesti julkisen talouden rakenteelliseen vakauttamiseen ja että

ne perustuvat realistisiin kasvuodotuksiin. Euroalueen jäsenvaltioiden finanssipolitiikassa on tärkeää säilyttää keskipitkän aikavälin näkökulma. Hallituksia kannustetaan jatkamaan uudistuksia, jotka koskevat julkisen talouden menojen ja tulojen suuruutta ja rakennetta ja jotka myös tarjoavat mahdollisuuden toteuttaa veronkevennyksiä ja varautua väestön ikääntymisestä johtuvaan julkisten menojen kasvuun.

EU:n neuvoston hiljattain hyväksymien talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen mukaiset rakenteelliset uudistukset tulisi panna toimeen päätäväisesti. Tällaiset uudistukset edistäisivät osaltaan merkittävästi euroalueen potentiaalisen trendikasvun vahvistumista ja edelleen korkean työttömyyden vähentymistä.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kolme muuta artikkelia. Niistä ensimmäinen käsittelee euroalueen jäsenvaltioiden hintojen lähentymistä, toisessa esitetään yleiskatsaus euroalueen pankkisektorin viimeaikaiseen kehitykseen ja riskeihin ja kolmannessa tarkastellaan euroalueen säästämistä, rahoitusta ja investointeja.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

Rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 1.8. EKP:n neuvosto päätti, että vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavien perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %. Maksuvalmiusluoton korko päätettiin niin ikään pitää edelleen 4,25 prosentissa ja talletuskorko 2,25 prosentissa (ks. kuvio 1).

M3:n vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa

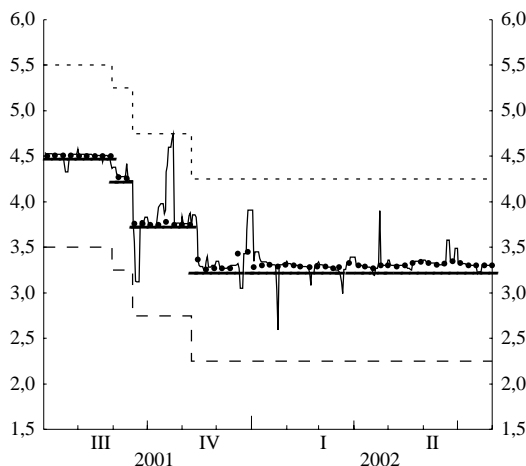
M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden liukuva keskiarvo oli 7,4 % huhtikuusta kesäkuuhun 2002 eli sama kuin edellisenä kolmen kuukauden ajanjaksona maaliskuusta toukokuuhun. Samanaikaisesti M3:n vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa 7,1 prosenttiin toukokuun 7,7 prosentista (ks. kuvio 2). Hidastuminen johtui sekä vertailuajankohdan vaikutuksesta että siitä, että M3:n kuukausikasvu oli kesäkuussa melko vähäinen.

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivävahaintoja)

- Maksuvalmiusluoton korko
- - - Talletuskorko
- Perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko
- Yön yli -korko (EONIA)
- Perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko

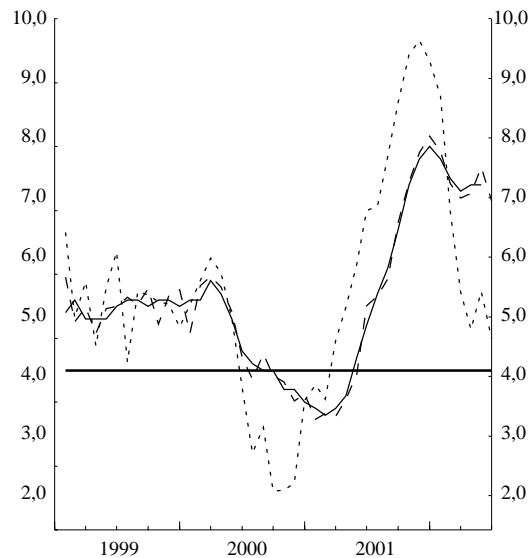
Lähteet: EKP ja Reuters.

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

- - - M3 (vuotuinen kasvuvauhti)
- M3 (vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskitetty liukuva keskiarvo)
- M3 (kuuden kuukauden kasvuvauhti vuositasolle korotettuna)
- M3:n viitearvo (4½ %)

Lähde: EKP.

M3:n vuotuisen kasvuvauhdin hidastumista kesäkuussa on tulkittava varoen, sillä viime aikoina rahan määrän kuukausittainen kehitys on ollut erittäin vaihtelevaa. Vuoden 2002 toisella neljänneksellä M3:n kasvu on kaiken kaikkiaan ollut melko voimakasta. Tämä saattaa osittain johtua siitä, että sijoituksia on jälleen siirryntynyt M3:een sisältyviin instrumentteihin, kun sijoittajat ovat reagoineet osakemarkkinoiden epävarmuuden viimeaikaiseen lisääntymiseen sekä yritysten kirjanpitoikäntöjä koskeviin epäilyihin. Toisin kuin viime syksynä rahan määrän kasvuvauhtiin ovat todennäköisesti vaikuttaneet myös talouden perustekijät – kuten alhaiset vaihtoehtokustannukset sekä euroalueen talouden elpyminen. Sekä nimellinen että reaali rahapoikkeama viittaavat edelleen siihen, että euroalueella on hyvin runsaasti likviditeettiä.¹ Euroalueella oleva huo-

¹ Rahapoikkeamien laskemista on kuvattu kesäkuun 2002 Kuukausikatsauksen sivulla 8.

mattava liiallinen likviditeetti on edelleen huolestuttavaa.

Kesäkuussa 2002 M3:n vuotuisen kasvuvauhdin hidastumiseen vaikutti jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien sekä muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten kasvun heikkeneminen. Sen sijaan suppean raha-aggregaatin M1:n vuotuinen kasvuvauhti nopeutui hieman eli 6,9 prosenttiin, kun se toukokuussa oli ollut 6,8 % (ks. taulukko 1). Nopeutuminen johtui siitä, että liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi edelleen. Maalis-, huhti- ja toukokuun tapaan liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi kesäkuussa kausipuhdistettujen tietojen mukaan 10 miljardia euroa kuukausitasolla, mikä todennäköisesti johtui hallussa olevan käteisrahan määrän nopeasta kasvusta. On kuitenkin todennäköistä, että M1:n kasvuvauhdin kiihtyminen kuvasti myös tähän raha-aggregaattiin sisältyvien instrumenttien hallussapidon alhaisia vaihtoehtokustannuksia sekä talouden elpymistä euroalueella.

M3:n muista eristä lyhytaikaisten talletusten (pl. yön yli -talletukset) vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa 6,1 prosenttiin toukokuun 6,7 prosentista, ja jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti hidastui puolestaan kesäkuussa 11,3 prosenttiin toukokuun 13,6 prosentista (ks. taulukko 1). Toisin kuin aiempina

vastaavanlaisina ajanjaksoina kansainvälisten osakemarkkinoiden volatilitteetin kasvu ei kesäkuussa johtanut näiden instrumenttien kysynnän voimistumiseen. Tämä saattoi johtua siitä, että talouden toimijat ohjasivat osakkeiden myymisestä saamansa varat lyhytaikaisten sijoitusten sijasta pitkiin kiinteäkorkoisiin joukkovelkakirjalainoihin. Tähän voi puolestaan olla syynä se, että jotkin sijoittajat arvelivat osakkeiden hintojen pitkään jatkuneen heikkenemisen johtuneen pitkäaikaisista tekijöistä, toisin kuin syksyllä 2001. Lisäksi kesäkuussa 2002 tuottoero oli noin 60 peruspistettä suurempi kuin syyskuussa 2001, mikä teki pitkistä joukkolainoista viimesyksyisiä suhteellisesti houkuttelevampia. Yhdenmukaisesti tämän tuottokäyrän jyrkkemisen kanssa rahalaitosten pitkäaikaiset velat (ilman omaa pääomaa ja varauksia) kasvoivat kesäkuussa edelleen suhteellisen voimakkaasti (vuositasolla 4,6 % eli saman verran kuin toukokuussa).

Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui

Rahalaitosten taseen vastaavaa-puoli osoittaa euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuisen kasvuvauhdin olleen kesäkuussa 4,5 % eli sama kuin toukokuussa. Näiden luottojen kaksi tärkeintä aluerää ovat julkisyhteisöille myönne-

Taulukko 1.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

	2001 IV	2001 I	2002 II	2002 Maaliskuu	2002 Huhtikuu	2002 Toukokuu	2002 Kesäkuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	5,5	6,2	6,6	5,8	6,6	6,8	6,9
<i>joista:</i> liikkeessä oleva raha	-18,5	-28,0	-20,0	-25,3	-22,0	-18,2	-14,4
<i>joista:</i> yön yli -talletukset	10,4	13,0	11,7	11,9	12,2	11,5	10,9
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	5,8	6,7	6,4	6,5	6,1	6,7	6,1
M2	5,7	6,4	6,5	6,2	6,3	6,7	6,5
M3-M2 (= jälkimarkkinakelpoiset instrumentit)	20,6	15,6	13,1	13,7	13,3	13,6	11,3
M3	7,6	7,7	7,4	7,2	7,3	7,7	7,1
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat							
(ilman omaa pääomaa ja varauksia)							
Luotot euroalueelle	2,9	3,1	4,1	3,4	3,6	4,6	4,6
Luotot julkisyhteisöille	5,2	5,1	4,6	4,9	4,5	4,5	4,5
<i>joista:</i> lainat julkisyhteisöille	-0,6	1,8	1,9	2,9	2,1	1,6	1,1
<i>joista:</i> lainat julkisyhteisöille	-0,8	-0,8	-0,9	0,1	-1,3	-1,0	-0,7
Luotot muille euroalueella oleville	6,9	6,1	5,3	5,5	5,1	5,4	5,4
<i>joista:</i> lainat yksityiselle sektorille	6,5	5,7	5,6	5,6	5,5	5,8	5,5

Lähde: EKP.

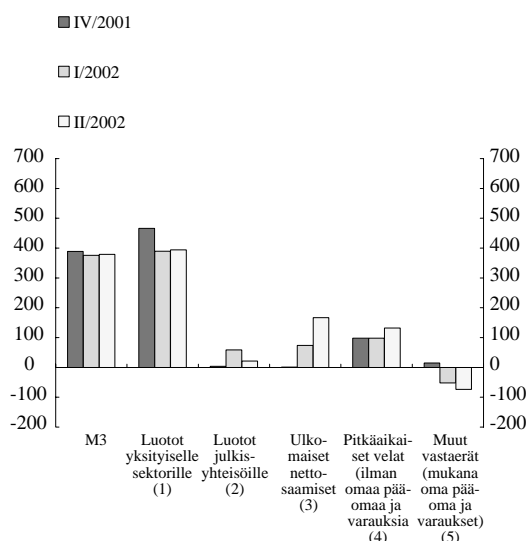
tyt luotot ja yksityiselle sektorille myönnettyt luotot. Näistä julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen kasvuvauhti hidastui 1,1 prosenttiin (1,6 % toukokuussa), ja yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kasvuvauhti pysyi ennallaan eli 5,4 prosentissa (ks. taulukko 1 ja kuvio 3). Vaikka yksityiselle sektorille suuntautuvan luotonannon vuotuinen kasvuvauhti pysyi kaikkiaan vakaana, sen alarajat kehittyivät eri suuntiin: lainojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui 5,5 prosenttiin toukokuun 5,8 prosentista ja myös rahalaitosten hallussa olevien muiden arvopaperien kuin osakkeiden vuotuinen kasvuvauhti hidastui, kun taas rahalaitosten hallussa olevien osakkeiden ja osuuk-sien vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi. Koska lainojen kasvuvauhti oli ennen kesäkuusta huomatta-va hidastumistaan nopeutunut melko voimak-kaasti kuukausitasolla kolmena edellisenä kuu-kautena, ja koska kuukausitason tiedoissa on suu-ria vaihteluja, on tätä viimeaikaista kehitystä syy-tä tulkita varoen.

Euroalueen rahalaitosten ulkoinen nettoasema koheni kausivaihtelusta puhdistamattomien tie-tojen mukaan kesäkuussa 2002 merkittävästi eli 38,5 miljardia euroa. Kesäkuuhun ulottuneena 12 kuukauden jaksona euroalueen rahalaitossekto-

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, ajanjakson lopussa, mrd. euroa, kuusi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

$M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$.

rin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat 166,5 miljardia euroa, kun ne toukokuuhun ulottuneena vastaavanpituisena jaksoneen olivat kasvaneet 160,8 miljardia euroa. Ulkomaisten nettosaamis-ten voimakas kasvu kahden viime kuukauden ai-kana johtuu todennäköisesti sijoitusten kotiut-tamisesta sekä siitä, että euroalueen ulkopuoli-set ovat tehneet aikaisempaa enemmän sijoituk-sia euroalueelle.

Velkapaperien liikkeeseenlasku hidastui hieman toukokuussa

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien vel-kapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidas-tui toukokuussa 2002 hieman eli 7,0 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 7,1%. Hidastuminen johtui siitä, että toukokuussa pitkäaikaisten vel-kapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti heik-keni 0,3 prosenttiyksikköä eli 7,4 prosenttiin. Sen sijaan lyhytaikaisten velkapaperien kannan vuo-tuinen kasvuvauhti nopeutui 2,6 prosenttiyksik-köä 3,6 prosenttiin (ks. kuvio 4). Tämä merkitsi käännekohtaa maaliskuussa 2001 alkaneeseen kehitykseen, sillä euroalueella olevien liikkeeseen laskemien lyhytaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti oli hidastunut tuosta läh-tien. Nopeutuminen oli kuitenkin melko vähäis-tä ja johtui yksinomaan julkisen sektorin ja raha-laitosten lainanoton lisääntymisestä. Yritysten ly-hytaikaisten velkapaperien emissiot supistuivat edelleen.

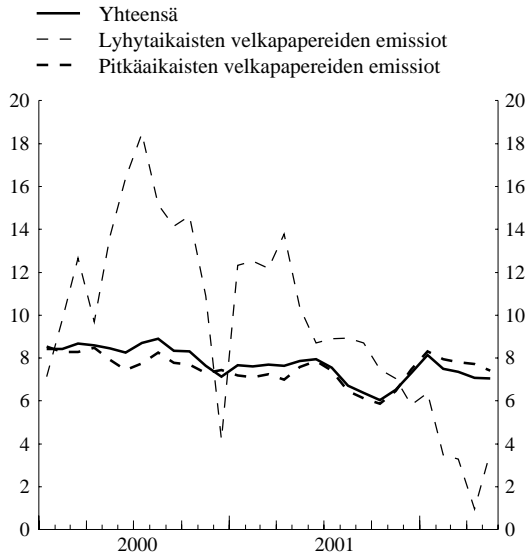
Valuuttakohtainen tarkastelu osoittaa, että euro-alueella olevien liikkeeseen laskemien euromää-räisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvu-vauhti kiihtyi huhtikuun 6,7 prosentista 7,1 pro-senttiin toukokuussa. Samaan aikaan euromää-räisten velkapaperien osuus kaikista euroalueel-la olevien bruttoemissioista supistui 93,5 pro-sentista 91,6 prosenttiin.

Liikkeeseen laskettujen euromääräisten velka-paperien erittely sektoreittain osoittaa, että raha-laitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui touko-kuussa 5,3 prosenttiin huhtikuun 4,5 prosentis-ta, joten aikaisemmin tänä vuonna havaittavissa ollut laskusuuntaus taittui. Kasvuvauhdin kiihty-minen johtui sekä lyhyt- että pitkäaikaisten vel-

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen. Vertailtavuuden vuoksi tammikuuta 2001 edeltäneiden vuotuisten kasvuvauhtien laskemisessa on käytetty euroalueen + Kreikan tietoja.

kapapereiden emissioiden vilkastumisesta rahalaitossektorilla, sillä liikkeeseen laskettujen lyhytaikaisten velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti oli toukokuussa 0,7 % ja pitkäaikaisten 5,8 %. Muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi toukokuussa 43,3 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 42,3 %. Tämä johtui totuttuun tapaan lähinnä euroalueella sijaitseviin suuryrityksiin sidoksissa olevien rahoitusyhtiöiden emissioista. Muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten emissioiden nopeaa vuotuista kasvuvauhtia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että tämä sektori laskee velkapapereita liikkeeseen verrattain vähän. Yritysten liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui toukokuussa 10,5 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 14,5 %. Tämän sektorin velkapapereiden liikkeeseenlaskujen jatkuva supistuminen näyttää liittyvän talousnäkömiiden epävarmuuteen ja fuusioiden ja yritysostojen vähentymiseen. Yritysten liikkeeseen laskemien lyhytaikaisten velkapapereiden kanta supistui itse asiassa yli 10 % toukokuusta 2001 toukokuuhun 2002.

Julkisella sektorilla valtion liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi toukokuussa 4,3 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 4,0 %. Nopeutumisen johtui siitä, että monissa euroalueen maissa valtiolla oli suuria emissioita. Samana aikana muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemien velkapapereiden kannan vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi voimakkaasti eli 30,3 prosenttiin huhtikuuisesta 26,6 prosentista, joten suurimman osan vuotta kestänyt suuntaus jatkui. Sekä valtion että muiden julkisyhteisöjen tapauksessa kehitys saattaa liittyä julkisen talouden tilan heikkenemiseen. Julkisen sektorin velkapapereiden emissioiden merkitystä korostaa se, että euroalueella olevien toukokuussa 2002 toteuttamien 20 suurimman velkapaperiemission yhteenlasketusta määrästä noin 40 % oli tämän sektorin emissioita.

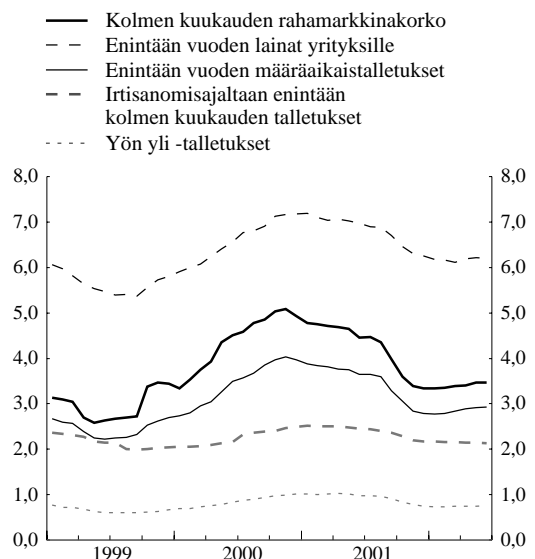
Pitkät pankkikorot laskivat kesäkuussa

Lyhyet pankkikorot vaihtelivat vain vähän touko-kesäkuussa 2002. Esimerkiksi enintään vuoden määräaikaistalletusten keskkorot jatkoivat vuoden mittaan nähtävissä ollutta hienoista noususuuntaustaan kesäkuussa nousten 2 perus-

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittäiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

tettä, kun sitä vastoin irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten keskikortot laskivat 2 peruspistettä (ks. kuvio 5). Tämän vuoksi kolmen kuukauden rahamarkkinakorttojen ja irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten korttojen välinen ero kasvoi kesäkuussa suuremmaksi kuin kertaakaan aiemmin tänä vuonna eli 133 peruspisteeseen. Yrityksille myönnettyjen lyhytaikaisten lainojen keskikortto pysyi touko-kesäkuussa 2002 suunnilleen ennallaan. Lyhyiden pankkikorttojen vakaus heijastaa sitä, että kolmen kuukauden rahamarkkinakortot ovat vuonna 2002 tähän mennessä pysyneet verrattain vakaina.

Pitkät pankkikortot laskivat kesäkuussa 2002 toukokuudesta tasostaan (ks. kuvio 6). Yli kahden vuoden määräaikaistalletusten keskikortot laskivat touko-kesäkuussa 5 peruspistettä, ja pitkäaikaisten lainojen keskikortto laski 6 peruspistettä; ensin mainittujen korttojen joulukuussa 2001 alkanut ja jälkimmäisten korttojen helmikuussa 2002 alkanut nousu siis taittui. Kotitalouksien asuntolainojen keskikortot laskivat touko-kesäkuussa 4 peruspistettä. Pitkien pankkikorttojen lasku vastasi markkinoiden kehitystä, sillä valtion viiden vuoden joukkolainojen keskimääräinen

tuotto supistui edelleen maaliskuun 2002 huipparvoista. Pitkien pankkikorttojen kehitys osoittaa tavanomaiseen tapaan sen, että markkinakorttojen muutokset välittyvät viipeellä näihin pankkikorttoihin.

Rahamarkkinakortot laskivat heinäkuussa

Rahamarkkinakortot laskivat heinäkuussa, joten toukokuun 2002 lopusta alkanut lasku jatkui. Pitkät rahamarkkinakortot laskivat tuntuvammin kuin lyhyet. Tästä syystä rahamarkkinoiden (nou-seva) tuottokäyrä loiveni heinäkuussa. Myös futuurisopimusten pohjalta johdetut lyhyet kortot laskivat heinäkuussa.

Eonia-korttona mitattu yön yli -kortto vaihteli ensin heinäkuun alussa 3,32 prosenttia ja 3,34 prosenttia välillä, mutta laski vähitellen lähemmäksi eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorkoa eli 3,25:tä prosenttia (ks. kehikko 1). Kahden viikon rahamarkkinakortot pysyivät verrattain vakaina ja olivat heinäkuussa noin 6 peruspistettä korkeammat kuin minimitarjouskortto. Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioissa, joiden maksut suoritettiin heinäkuussa, marginaalikortot ja keskikortot olivat 5–8 peruspistettä korkeammat kuin minimitarjouskortto.

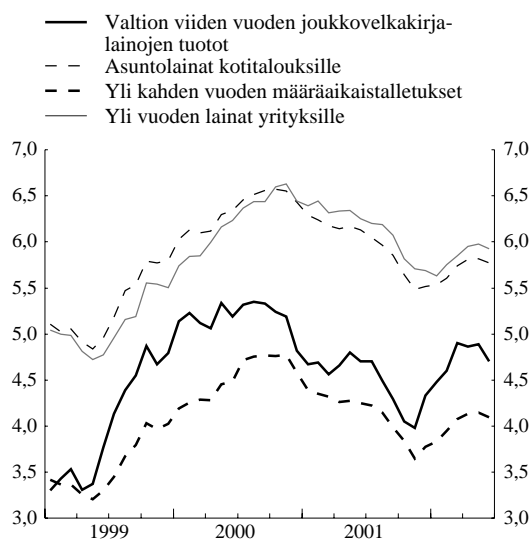
Heinäkuun lopussa yhden kuukauden euribor-kortto oli 3,35 % ja kolmen kuukauden euribor-kortto 3,38 %, eli yhden kuukauden euribor oli laskenut heinäkuussa 4 peruspistettä ja kolmen kuukauden euribor 6 peruspistettä (ks. kuvio 7). Eurojärjestelmän pitempiaikaisessa rahoitusoperaatioissa, jonka maksut suoritettiin 25.7., marginaalikortto oli 3,35 % ja keskikortto 3,37 %, eli kumpikin oli lähellä tuolloista kolmen kuukauden euriborkorkoa. Marginaalikortto oli siten 3 peruspistettä ja keskikortto 4 peruspistettä alempi kuin pitempiaikaisessa rahoitusoperaatioissa, jonka maksut suoritettiin 27.6.

Pitkät rahamarkkinakortot laskivat lyhyitä enemmän. Heinäkuun 31. päivänä 6 kuukauden euribor oli 3,42 % ja 12 kuukauden euribor 3,54 %, joten 6 kuukauden euribor laski heinäkuussa 12 peruspistettä ja 12 kuukauden euribor 23 peruspistettä. Näin ollen 12 kuukauden ja yhden

Kuvio 6.

Pankkien pitkät kortot ja vastaava markkinakortto

(vuotuinen kortto, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kehikko I.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.7.2002 päättyneenä pitoajanjaksona

Tarkasteltavana pitoajanjaksona eurojärjestelmä toteutti neljä perusrahoitusoperaatiota ja yhden pitempiaikaisen rahoitusoperaation.

Säännölliset rahapoliittiset operaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suorituspäivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjoukset/ jaettu likviditeetti	Vastapuolten määrä	Minimitarjouskorko	Marginaalikorko	Painotettu keski-korko
Perusrahoitusoperaatio	26/06/2002	10/07/2002	111,4	70,0	1,6	332	3,25	3,35	3,36
Perusrahoitusoperaatio	03/07/2002	17/07/2002	108,6	57,0	1,9	297	3,25	3,33	3,33
Perusrahoitusoperaatio	10/07/2002	24/07/2002	102,9	69,0	1,5	320	3,25	3,30	3,32
Perusrahoitusoperaatio	17/07/2002	31/07/2002	104,8	65,0	1,6	306	3,25	3,30	3,31
Pitempiaikainen rahoitusoperaatio	27/06/2002	26/09/2002	27,7	20,0	1,4	177	-	3,38	3,41

Lähde: EKP.

Perusrahoitusoperaation marginaalikorko laski pitoajanjaksona asteittain 3,35 prosentista 3,30 prosenttiin.

Pitoajanjakson ensimmäisellä viikolla eoniakorko oli 3,35–3,36 % ja nousi 3,49 prosenttiin perjantaina 28.6. puolivuotiskauden päättymisen vaikutuksen vuoksi. Heinäkuun 1. päivästä heinäkuun 9. päivään eoniakorko laski vähitellen 3,30 prosenttiin ja pysyi siinä maanantaihin 15.7. saakka. Seuraavana päivänä toteutetun perusrahoitusoperaation huutokaupan jälkeen eoniakorko alkoi laskea ja oli 3,21 % 18.7., koska likviditeettitilanne koettiin keveäksi. Tiistaina 23.7. pitoajanjakso päättyi kuitenkin rauhallisesti, eoniakorko oli 3,31 % ja talletusmahdollisuuden nettokäyttö oli vähäistä eli 2,1 miljardia euroa. Varantovelvoitteen ylittäviä talletuksia oli päivittäin keskimäärin 0,7 miljardia euroa (131,4 miljardin euron suuruisten keskimääräisten sekkitilitalletusten ja 130,7 miljardin euron suuruisten keskimääräisen varantovelvoitteen välinen ero).

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavien riippumattomien (eli muiden kuin rahapolitiikkaan liittyvien) tekijöiden likviditeettiä vähentävä nettovaikutus (oheisen taulukon kohta b) oli keskimäärin 59,0 miljardia euroa. Julkistetut arviot riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista vaihtelivat 55,9 miljardista eurosta 63,6 miljardiin euroon. Julkistetun arvion ja todellisen likviditeettitarpeen välinen ero oli suurimmillaan pitoajanjakson ensimmäisellä viikolla, jolloin se oli 3,2 miljardia euroa.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.6.–23.7.2002

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	190,6	0,2	+ 190,4
Perusrahoitusoperaatiot	130,4	-	+ 130,4
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	60,0	-	+ 60,0
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,2	0,2	-0,1
Muut operaatiot	-	-	0,0
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät	369,1	428,1	- 59,0
Liikkeessä olevat setelit	-	313,4	- 313,4
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	54,4	- 54,4
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	369,1	-	+ 369,1
Muut tekijät, netto	-	60,3	- 60,3
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkitileillä (a) + (b)			131,4
(d) Varantovelvoite			130,7

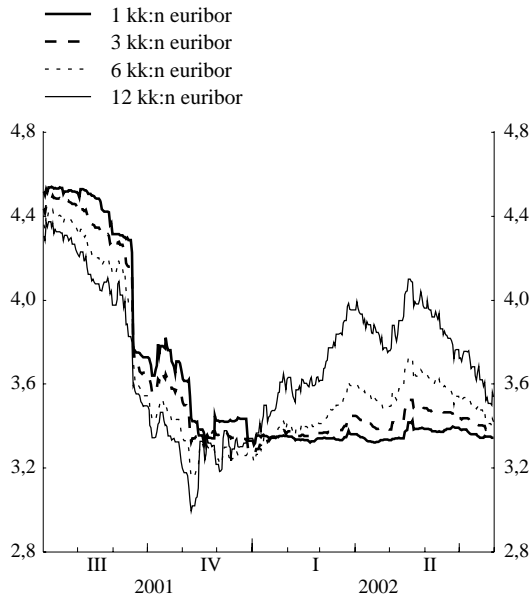
Lähde: EKP.

Huom. Pyöristysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

kuukauden euriborkorkojen välisenä erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä loiveni tarkasteluajanjaksona eron pienetessä 37 peruspisteestä 19 peruspisteeseen.

Vuonna 2002 ja vuoden 2003 alussa erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut 3 kuukauden euriborkorot laskivat niin ikään heinäkuussa. Syyskuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot laskivat 16 peruspistettä 31. päivään heinäkuuta, jolloin ne olivat 3,35 %. Joulukuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot laskivat samana aikana 36 peruspistettä eli 3,39 prosenttiin ja maaliskuussa 2003 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot 49 peruspistettä 3,43 prosenttiin.

Valtion pitkien joukkolainojen tuotot supistuivat edelleen heinäkuussa

Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot olivat 31.7.2002 euroalueella 4,9 % eli noin 20 peruspistettä pienemmät kuin kesäkuun lopussa ja

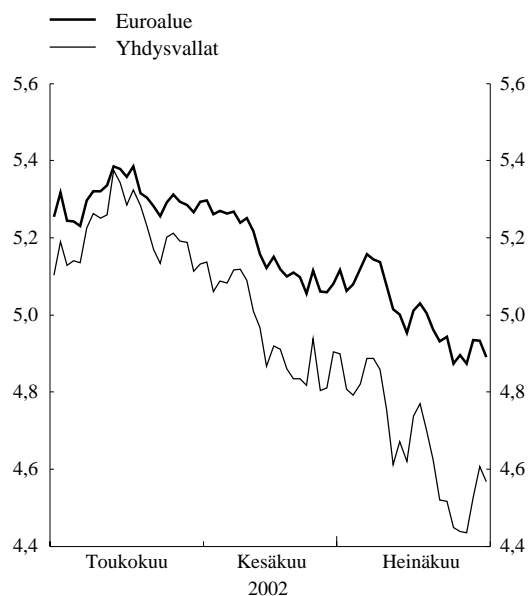
Yhdysvalloissa 4,6 % eli noin 35 peruspistettä pienemmät kuin kesäkuun lopussa pörssimarkkinoiden epävakaisuuden edelleen jatkuessa (ks. kuvio 8). Tämän vuoksi Yhdysvaltain ja euroalueen välinen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottoero suureni edelleen tänä ajanjaksona noin 15 peruspistettä; heinäkuun 31. päivänä Yhdysvaltain joukkolainojen tuotot olivat noin 30 peruspistettä pienemmät kuin euroalueen vastaavat tuotot.

Yhdysvalloissa valtion joukkolainojen tuotot pienentyivät heinäkuussa voimakkaasti kaikissa maturiteeteissa. Eniten supistuivat lyhytaikaisten joukkolainojen tuotot. Merkittävä syy Yhdysvaltain joukkolainojen tuottojen pienenemiseen näyttää olleen se, että sijoituksia edelleen siirrettiin heikkeneviltä ja epävakaisilta osakemarkkinoilta likvideimpiin valtion kiinteäkorkoisiin joukkolainoihin. Lisäksi vaikuttaa siltä, että markkinaosapuolet ovat pitäneet Yhdysvaltain talouden elpymistä epävarmempana ja vaimeampana kuin aikaisemmin oletettiin. Tähän viittaa ensin-

Kuvio 8.

Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Pitkillä valtion lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja.

näkin kahden vuoden joukkolainojen tuoton voimakas supistuminen, joka johti näiden joukkolainojen tuottojen ja kolmen kuukauden rahamarkkinakorkojen eron huomattavaan pienentymiseen. Toiseksi Yhdysvaltain valtion indeksisidonnaisten 10 vuoden joukkolainojen reaalityttö pieneni noin 25 peruspistettä kesäkuun lopusta heinäkuun 31. päivään.

Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto oli 31.7. noin 1,3 %, eli muutos oli hyvin vähäinen kesäkuun lopun tilanteeseen nähden. Pitkien joukkolainojen tuottojen kasvupaineita aiheuttivat uudet taloudesta kertovat tilastotiedot, joiden mukaan Japanin talousnäkymät olisivat kaiken kaikkiaan hieman kohentumassa. Maailmanlaajuisen kehityksen mukaisesti päinvastaisia vaikutuksia on saattanut olla sijoitusten siirtämisellä osakemarkkinoilta turvallisempina pidettyihin valtion joukkolainoihin.

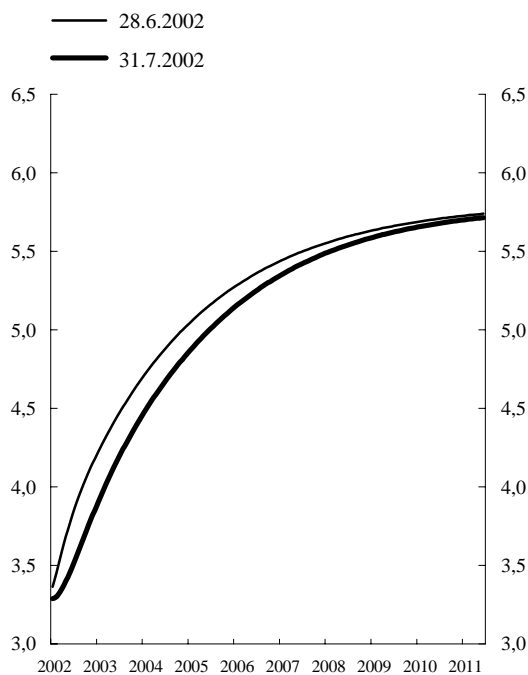
Euroalueella valtion joukkolainojen tuotot supistuivat heinäkuussa kaikissa maturiteeteissa, joskin vähemmän kuin Yhdysvalloissa. Euroalueen joukkolainojen nimellistuottojen laaja-alainen supistuminen näyttää johtuvan suureksi osaksi siitä, että sijoituksia on edelleen siirretty osakemarkkinoilta joukkolainamarkkinoille, samoin kuin Yhdysvaltain joukkolainamarkkinoiden kehityksen heijastusvaikutuksista. Ranskan 10 vuoden indeksisidonnaisten, ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHLin sidottujen joukkolainojen reaalityttö supistui vain hieman eli 5 peruspistettä kesäkuun lopusta heinäkuun 31. päivään, mikä viittaa siihen, että markkinaosapuolet eivät ole juuri muuttaneet euroalueen taloutta koskevia pitkän aikavälin kasvuodotuksiaan. Näiden tuottojen perusteella laskettu 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti hidastui kesäkuun lopusta heinäkuun 31. päivään noin 10 peruspistettä. Kuten edellisessäkin kuussa, tämä näyttää osittain johtuneen sijoitusten siirtämisestä osakkeista likvideimpiin kiinteäkorkoisiin valtion joukkolainoihin.

Futuurisopimusten pohjalta johdettu euroalueen yön yli -korkojen tuottokäyrä siirtyi alaspäin kesäkuun lopun ja heinäkuun 31. päivän välisenä aikana (ks. kuvio 9). Tuottokäyrä laski eniten lyhyissä ja keskipitkissä maturiteeteissa, kun sen sijaan hyvin lyhyissä ja pitkissä maturiteeteissa

Kuvio 9.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: EKP:n arvio.

Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu termiinikorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

lasku oli vain vähäinen. Nämä muutokset futuurisopimusten pohjalta johdetussa tuottokäyrässä ovat saattaneet johtua paitsi edellä mainituista sijoitusten siirtämisistä turvallisempiin kohteisiin myös siitä, että markkinaosapuolet pitävät euroalueen lyhyen aikavälin kasvuodotuksia hieman huonompina kuin edellisinä kuukausina.

Joukkolainamarkkinoiden implisiittinen volatiliiteetti oli 31.7. noin 5,1 %, eli 0,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin kesäkuun lopussa. Tämä johtui siitä, että markkinaosapuolet olivat hieman aikaisempaa epävarmempia 10 vuoden joukkolainojen tuottojen tulevasta kehityksestä, mikä todennäköisesti liittyi läheisesti maailmanlaajuisen osakemarkkinoiden epävakaisuuden lisääntymiseen. Euroalueen joukkolainamarkkinoiden implisiittinen volatiliiteetti pysyi tästä huolimatta 31.7. edelleen lähellä viime vuosien keskiarvoa.

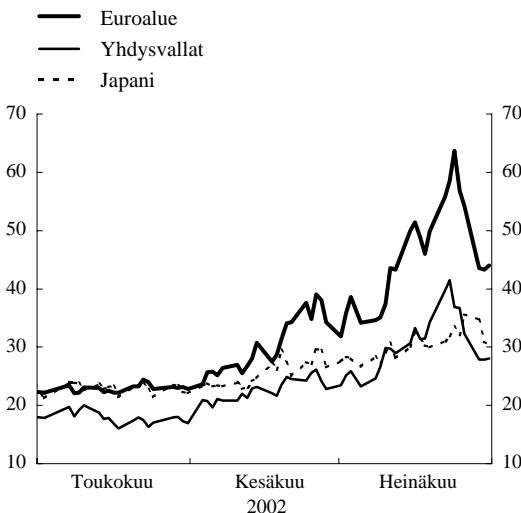
Maailmanlaajuisesti osakkeiden hinnat laskivat huomattavasti heinäkuussa

Kun markkinat olivat yhä edelleen huolestuneita lähes kaikkien alojen yritysten tulostietojen ja kirjanpitoikäntöjen luotettavuudesta, keskeisten talousalueiden osakeindeksit laskivat huomattavasti. Osakkeiden hinnat laskivat kesäkuun lopun ja heinäkuun 31. päivän 2002 välisenä aikana euroalueella 13 % laajalla Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä mitattuna ja Yhdysvalloissa 8 % Standard & Poor's 500 -indeksillä mitattuna (ks. kuvio 10). Kaiken kaikkiaan osakkeiden hinnat laskivat euroalueella noin 28 % ja Yhdysvalloissa noin 22 % maaliskuun 2002 lopun huippuhinnoistaan. Japanissa Nikkei 225 -indeksi laski 7 % kesäkuun lopun ja heinäkuun 31. päivän 2002 välisenä aikana.

Yhdysvalloissa osakeindeksit laskivat edelleen heinäkuussa, koska esille tuli useita esimerkkejä yritysten hallintojärjestelmien kehnoudesta. Samanaikaisesti epävarmuus osakekurssien tulevasista kehityksestä, jota kuvaa Standard & Poor's 500 -indeksiin perustuvista optioista johdettu impli-

Kuvio 11. Osakekurssien implisiittinen volatilitiiteetti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintoja)

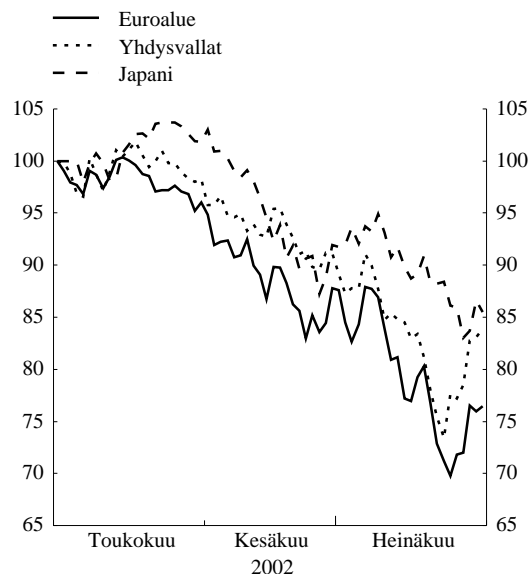
Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden hintojen prosenttimuutosten keskijointaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatilitiiteettiä kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Kuvio 10.

Osakeindeksit

(1.5.2002 = 100, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta.

siittinen volatilitiiteetti, voimistui huomattavasti eli 5 prosenttiyksikköä kesäkuun lopun ja heinäkuun 31. päivän välisenä aikana. Näin se oli huomattavasti kahden aiemman vuoden keskiarvoaan suurempi (ks. kuvio 11). Tähän epäsuotuisaan kehitykseen vaikuttivat yritysten odotettua heikomat tulostiedot sekä väitteet monien eri alojen yritysten kirjanpitoikäntöjen epäselvyyksistä, vaikkakin televiestintäalan tila oli erityisen vaikea. Myös vähittäiskaupan yritysten osakkeiden hinnat laskivat, koska julkistetut tiedot osoittivat yhdysvaltalaisen kuluttajien luottamuksen heikentyneen.

Japanin osakemarkkinoiden negatiivinen kokonaiskehitys vaikutti johtuvan lähinnä markkinoiden kokemasta huolesta Yhdysvaltojen talouden elpymisen suhteen, sillä USA:n talouden odotettua heikompi elpyminen voi vaikuttaa negatiivisesti Japanin vientiin etenkin jenin kurssin vahvistuessa. Markkinoiden epävarmuutta kuvaava, Nikkei 225 -indeksiin sisältyvistä optioista johdettu implisiittinen volatilitiiteetti lisääntyi kesäkuun

lopun ja heinäkuun 31. päivän välisenä aikana ja oli noin 3 prosenttiyksikköä suurempi kuin kahtena aiempänä vuonna keskimäärin.

Euroalueella osakkeiden hinnat laskivat Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä mitattuna alimmilleen sitten marraskuun 1998. Samaan aikaan epävarmuutta kuvaava, Dow Jones Euro Stoxx -indeksiin sisältyvistä optioista johdettu implisiittinen volatilitteetti lisääntyi huomattavasti kesäkuun

lopun ja heinäkuun 31. päivän välisenä aikana ja oli 18 prosenttiyksikköä suurempi kuin kahtena aiempänä vuonna keskimäärin. Laaja-alainen osakkeiden hintojen lasku ja epävarmuuden voimakas lisääntyminen näyttivät heijastavan osakkeiden riskipreemion nousua sekä mahdollisesti sitä, että odotuksia euroalueen yritysten lyhyen aikavälin kannattavuudesta tarkistettiin. Aloittain tarkasteltuna vakuutusosalalla toimivien yritysten osakkeiden hinnat laskivat huomattavasti.

2 Hintakehitys

YKHI-inflaation arvioidaan kiihtyneen hieman heinäkuussa 2002

YKHI-inflaation arvioidaan kiihtyneen hieman heinäkuussa 2002. Tämä käy ilmi Eurostatin julkistamasta alustavasta arviosta, jonka mukaan inflaatiövauhti oli 1,9 % (ks. taulukko 2). Inflaation kiihtymiseen on todennäköisesti vaikuttanut öljyn hinnan lasku vertailuajankohtana heinäkuussa 2001, vaikka sitä onkin osaksi kumonnut joidenkin aluerien hintojen vuotuisen kasvuvauhdin hidastuminen. YKHIn erien kehityksestä heinäkuussa 2002 ei tässä vaiheessa ole saatavilla yksityiskohtaista tietoa.

YKHIn erien kehityksestä kesäkuussa 2002 on sitä vastoin käytettävissä yksityiskohtaista tietoa. Euroalueen YKHI-inflaation vuotuinen muutos-

vauhti oli 1,8 % eli 0,2 prosenttiyksikköä hitaampi kuin toukokuussa. Hidastumisen syyinä oli lähinnä energian ja jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen hitaampi vuotuinen muutosvauhti. Ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun YKHI-inflaation vuotuinen muutosvauhti oli kuitenkin edelleen 2,6 %, eli se on pysynyt ennallaan kuusi kuukautta peräkkäin.

Energian hintojen vuotuinen hidastumisvauhti oli nopeampaa kesäkuussa 2002 (ks. kuvio 12) kuin toukokuussa, sillä se oli 3,6 %. Nopeutuminen aiheutui siitä, että öljyn euromääräinen hinta laski yli 8 % kesäkuussa. Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuisen muutosvauhdin hidastuminen 1,0 prosenttiyksikköä 1,1 prosenttiin kesäkuussa 2002 johtui vuoden 2002 alun epäsuotuisista sääolosuhteista aiheutuneen vi-

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1999	2000	2001	2001 III	2001 IV	2002 I	2002 II	2002 Helmi	2002 Maalis	2002 Huhti	2002 Touko	2002 Kesä	2002 Heinä
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi ¹⁾	1,1	2,3	2,5	2,4	2,1	2,6	2,1	2,5	2,5	2,4	2,0	1,8	1,9
<i>josta:</i>													
Tavarat	0,9	2,7	2,5	2,3	1,7	2,2	1,4	2,1	2,0	2,0	1,3	1,0	.
Elintarvikkeet	0,6	1,4	4,5	5,1	4,7	4,9	2,8	4,8	4,2	3,6	2,7	2,3	.
Jalostetut elintarvikkeet	0,9	1,1	2,8	3,3	3,5	3,5	3,1	3,3	3,3	3,2	3,1	3,1	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	0,0	1,7	7,0	7,9	6,7	7,0	2,4	7,1	5,5	4,1	2,1	1,1	.
Teollisuustuotteet	1,0	3,4	1,5	1,0	0,2	0,9	0,7	0,7	1,0	1,2	0,6	0,3	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,7	0,7	1,1	0,9	1,6	1,8	1,7	1,9	1,8	1,8	1,7	1,6	.
Energia	2,4	13,3	2,7	1,1	-4,1	-2,1	-2,4	-2,9	-1,6	-0,5	-2,9	-3,6	.
Palvelut	1,5	1,7	2,5	2,5	2,8	3,1	3,2	3,0	3,2	3,0	3,3	3,2	.
Muut hinta- ja kustannus- indikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat ²⁾	-0,4	5,5	2,1	1,4	-1,0	-0,9	.	-1,1	-0,8	-0,8	-1,0	.	.
Yksikkötyökustannukset ³⁾	1,4	1,0	2,6	2,6	3,4	3,9
Työn tuottavuus ³⁾	0,9	1,5	0,1	0,2	-0,4	-0,9
Työvoimakustannukset/työntekijä ³⁾	2,3	2,6	2,7	2,7	2,9	3,0
Työvoimakustannukset/tunti ⁴⁾	2,3	3,2	3,4	3,7	3,3	3,9
Öljyn hinta (euroa/barreli) ⁵⁾	17,1	31,0	27,8	29,0	22,4	24,6	27,8	23,5	27,9	29,3	28,1	25,8	25,9
Raaka-aineiden hinnat ⁶⁾	-5,9	16,7	-7,6	-10,4	-15,6	-3,6	-5,5	-4,0	-0,3	-1,4	-6,8	-8,4	-7,7

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, Thomson Financial Datastream, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIn. Muut hinta- ja kustannusindikaattorit sisältävät Kreikan tiedot myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta.

1) Heinäkuun 2002 YKHI-inflaatioluku perustuu Eurostatin alustavaan arvioon.

2) Ei sisällä rakentamista.

3) Koko kansantalous.

4) Koko kansantalous (paitsi maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhoito ja muut palvelut).

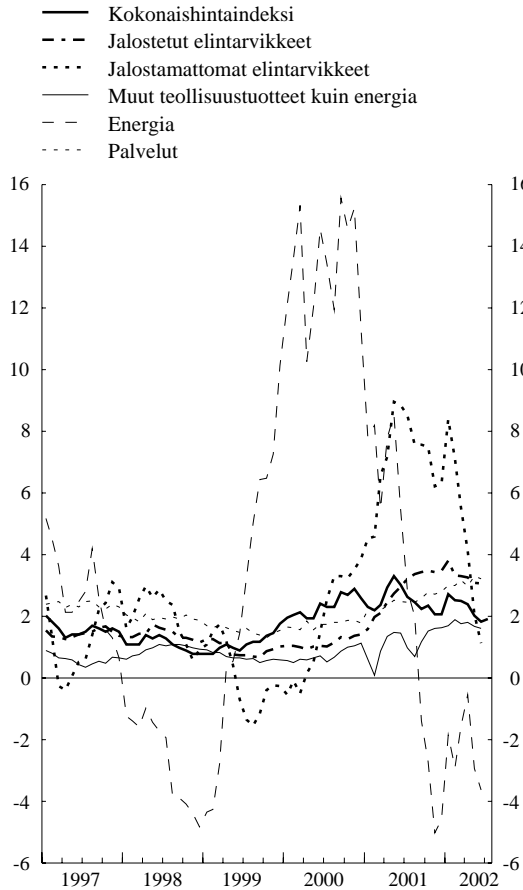
5) Brent Blend -laatu (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen).

6) Ei sisällä energian hintoja. Hinnat euroina; joulukuuhun 1998 asti ecuina. Painotettu euroalueen ulkopuolelta tulevan raaka-aineiden tuonnin mukaan.

Kuvio 12.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin.

hannesten hintapiikin purkautumisesta. Hidastumiseen vaikutti myös lihan hinnan halpuus, tosin sen vaikutus oli paljon vähäisempi.

Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen nousuvauhti hidastui edelleen 0,1 prosenttiyksikköä ja oli 1,6 %. Tämän perusteella näyttää siis siltä, että aiempien sokkien epäsuorat vaikutukset näiden erien hintoihin heikentyvät edelleen. Jalostettujen elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti oli 3,1 % kesäkuussa 2002, eli se oli pysynyt samana kuin toukokuussa.

Palvelujen hintojen vuotuinen muutosvauhti hidastui 0,1 prosenttiyksikköä ja oli 3,2 % kesä-

kuussa 2002. Hidastumiseen vaikutti lähinnä vapaa-ajan ja henkilökohtaisten palveluiden hintakehitys, vaikka tämän aluerän hinnat nousivat edelleen melko voimakkaasti. Käteiseuron käyttöönotto näyttää vaikuttaneen tuntuvasti ravintoloiden ja kahviloiden hintoihin vuoden 2002 alusta lähtien. Vaikka näiden hintojen vuotuinen nousuvauhti on todennäköisesti vielä jonkin aikaa nopeampaa kuin mitä historiallinen keskiarvo osoittaa, niiden kuukausittainen nousuvauhti on kuitenkin palautunut lähes samanlaiseksi kuin se oli ennen käteiseuron käyttöönottoa. Se on siis hidastunut vuoden alusta, jolloin hinnat nousivat hyvin voimakkaasti.

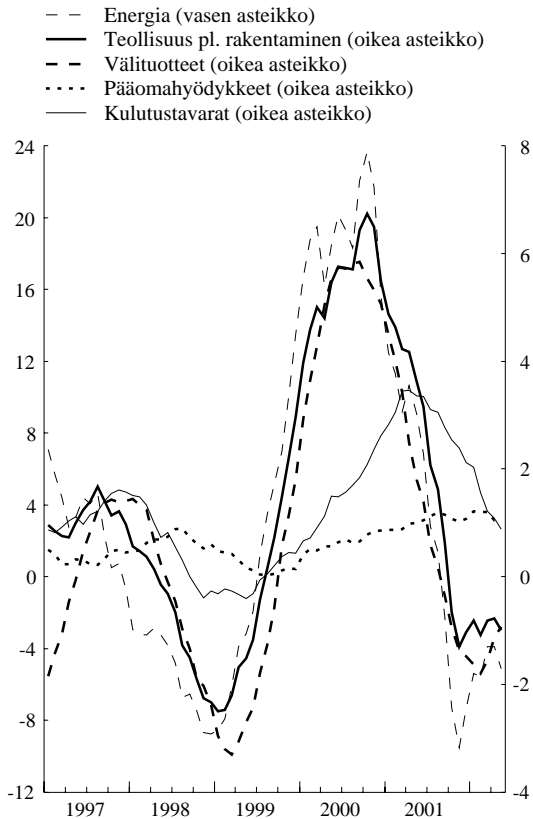
Eurostatin tuoreimman analyysin mukaan YKHI-indeksin vuoden 2001 jälkipuoliskosta vuoden 2002 alkupuoliskoon tapahtuneesta 1,4 prosentin noususta käteiseuron vaikutus oli todennäköisimmin 0,0–0,2 prosenttiyksikköä.

Tuottajahintojen vuotuinen laskuvauhti nopeutui toukokuussa 2002

Euroalueen teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen laskuvauhti oli toukokuussa 1,0 %, kun se oli huhtikuussa ollut 0,8 % (ks. kuvio 13). Laskuvauhtia nopeutti lähinnä energian hinnan vuotuisen laskuvauhdin kiihtyminen. Sitä nopeutti myös kulutustavaroiden hintojen vuotuisen nousuvauhdin hidastuminen pienimmilleen kahteen vuoteen, mikä johtui todennäköisimmin tuontihintojen aiempiin nousuihin liittyneiden välillisten vaikutusten heikkenemisestä.

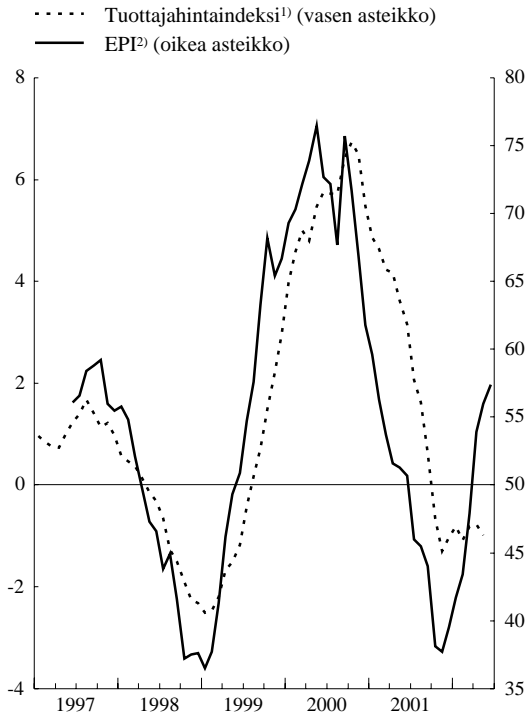
Välituotteiden hintojen vuotuinen laskuvauhti kuitenkin hidastui entisestään toukokuussa. Niiden hintakehitykseen näyttää vaikuttaneen raaka-aineiden hintojen ja varsinkin öljyn hinnan nousu tammi-huhtikuussa 2002. Myös pääomahyödykkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui toukokuussa.

Tuottajahintojen kehitystä mittaavien kyselytutkimusten mukaan euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi (Eurozone Price Index, EPI) nousi edelleen kesäkuussa 2002. Näin tuotantopanoksiin kohdistuvat hintapaineet jatkuivat jo kolmatta kuukautta peräkkäin (ks. kuvio 14).

Kuvio 13.**Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltyinä***(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)*

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Kuvio 14.**Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella***(kuukausihavaintoja)*

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.

2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun.

Työvoimakustannusindikaattorit nousivat vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä

Yksikkötyökustannusten vuotuinen muutosvauhti oli 3,9 % vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä. Se oli 0,5 prosenttiyksikköä nopeampi kuin vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä. Kiihtyminen johtui yksinomaan työn tuottavuuden voimakkaasta heikkenemisestä. Sen sijaan työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuinen nousuvauhti kiihtyi vain hieman 2,9 prosentista 3,0 prosenttiin, mikä käy yksiin vuoden 2002 ensimmäisen neljänneksen palkkanuotteluja koskevien merkkien kanssa.

Eurostatin julkistaman toisen arvion mukaan tuntia kohden laskettujen kokonaistyövoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti euroalueen yrityssectorilla (pl. maatalous) kiihtyi 3,9 % vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä. Näin se oli 0,6 prosenttiyksikköä nopeampi kuin vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä. Vaikka tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten kasvuvauhti on nopeutunut vuoden 2001 alusta lähtien, siihen voivat vaikuttaa joissakin maissa tehdyt muutokset työpäivien lukumäärään, mikä käy yksiin muiden työvoimakustannusindikaattorien kehityksen kanssa.

YKHI-inflaation odotetaan tulevana kuukausina olevan noin 2 %

Vaikka lyhyen aikavälin inflaationäkymiin vaikuttaa hyvin paljon öljyn hinnan ja euron vaihtokursin kehitys, YKHIn vaihtelevimpiin eriin kohdistuvat, vertailuajankohdasta johtuvat vaikutukset koskettavat myös YKHIn kokonaisindeksiä lyhyellä aikavälillä. Näin ollen lyhyen aikavälin YKHI-inflaation odotetaan olevan noin 2 % etenkin siitä syys-

tä, että toistaiseksi ei ole näköpiirissä merkkejä palvelujen hintojen aiempien nousujen taittumisesta. Jotta inflaatio pysyy edelleenkin alle 2 prosentissa, on ehdottoman tärkeää, että palkkojen korotukset ovat yhdenmukaisia keskipitkän aikavälin hintavakauden kanssa.

Yksityisen sektorin odotuksia kuvaavia indikaattoreita käsitellään kehikossa 2.

Kehikko 2.

Euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevat yksityisen sektorin odotukset: vuoden 2002 kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja muiden indikaattoreiden tulokset

Tässä kehikossa esitellään yksityisen sektorin euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevia odotuksia mittaavia indikaattoreita. Kehikossa esitellään myös EKP:n heinäkuun 2002 jälkipuoliskolla toteuttaman, vuoden 2002 kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters (SPF) -kyselytutkimuksen tulokset. Kyselyn nimi Survey of Professional Forecasters kertoo siitä, että vastaajat ovat Euroopan unionin alueella sijaitsevien rahoitus- tai muiden laitosten asiantuntijoita. On tärkeää muistaa, ettei SPF-kyselyyn osallistuville anneta yhteistä oletusjoukkoa, johon he voivat perustaa ennusteensa. Näin ollen kyselyn kokonaistulokset kuvastavat mitä todennäköisimmin suhteellisen heterogeenista subjektiivisten näkemysten ja oletusten yhdistelmää. SPF-kyselyn tulosten yhteydessä selvitetään mahdollisuuksien mukaan muita tutkimustuloksia samoja arviointijaksoja koskevista yksityisen sektorin odotuksista.¹

Inflaatio-odotukset vuosille 2002, 2003 ja 2004

SPF-kyselyyn osallistuvat odottavat euroalueen vuotuisen inflaatiovauhdin olevan 2,1 % vuonna 2002 ja hidastuvan 1,8 prosenttiin vuonna 2003 (ks. oheinen taulukko). Tämä viittaa siihen, että vuoden 2002 inflaatio-odotukset ovat pysyneet ennallaan, mutta vuoden 2003 inflaatiovauhdin odotetaan olevan 0,1 prosenttiyksikköä hitaampi kuin edellisessä, huhtikuun 2002 puolivälissä toteutetussa SPF-kyselyssä odotettiin. Osallistujat mainitsevat inflaatio-odotusten tarkistuksen johtuneen pääasiassa euron valuuttakursin vahvistumisesta. SPF-kyselyn inflaatio-odotukset vastaavat kutakuinkin Consensus Economicsin heinäkuussa 2002 ilmoittamia. Consensus Economicsin ennusteen mukaan inflaatiovauhti olisi 2,1 % vuonna 2002 ja 1,9 % vuonna 2003. SPF-kyselyyn osallistuneet odottavat koko vuoden 2004 keskimääräisen inflaatiovauhdin olevan 1,9 %. Kesäkuussa 2003 inflaatiovauhdin odotetaan olevan 1,8 % ja kesäkuussa 2004 puolestaan 1,9 %.

Kuten maaliskuun 2002 Kuukausikatsauksessa selitettiin, SPF-kyselylomakkeessa vastaajia pyydetään antamaan tuloksen toteutumiseksi jokin todennäköisyys tietyllä vaihteluvälillä. Yhteenlasketuista vastauksista laskettu todennäköisyysjakauma auttaa arvioimaan, kuinka suureksi vastaajat keskimäärin arvioivat riskin, että toteutunut tulos poikkeaa todennäköisimpänä pidetystä arvosta. Kuviossa A esitetään vuoden 2003 kes-

¹ Nämä jaksot ovat kalenterivuodet 2002, 2003, 2004 sekä ”viiden vuoden kuluttua, vuonna 2007”. Näiden lisäksi tulokset kattavat SPF-kyselyn kaksi arviointijaksoa, jotka asetetaan yhden tai kahden vuoden päähän siitä ajankohdasta, josta uusimmat tiedot kustakin muuttujasta ovat kyselyä tehtäessä käytettävissä. Vuoden 2002 kolmannen neljänneksen SPF-kyselyn YKHI-inflaatiovauhtia koskevat arviointijaksot olivat vuosien 2003 ja 2004 kesäkuut, BKT:n määrän kasvua koskevat arviointijaksot puolestaan olivat vuosien 2003 ja 2004 ensimmäiset neljänneket sekä työttömyysastetta koskevat arviointijaksot vuosien 2003 ja 2004 toukokuut. Arviointijaksojen avulla voidaan tunnistaa joitakin kehityssuuntia, joita on vaikea saada selville kalenterivuosiensa odotetun keskimääräisen kehityksen perusteella.

Vuoden 2002 toisen ja kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja Consensus Economicsin heinäkuun 2002 kyselytutkimuksen tulokset

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

YKHI-inflaatiovauhti ¹⁾	Kyselytutkimuksen periodi					
	2002	Kesäkuu 2003	2003	Kesäkuu 2004	2004	Pitempi aikaväli ³⁾
SPF 2002/III	2,1	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9
Edellinen SPF-kysely 2002/II	2,1	-	1,9	-	-	1,9
Consensus (heinäkuu 2002)	2,1	-	1,9	-	-	1,8
BKT:n määrän kasvu	2002	2003/I	2003	2004/I	2004	Pitempi aikaväli ³⁾
SPF 2002/III	1,2	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Edellinen SPF-kysely 2002/II	1,4	-	2,6	-	-	2,5
Consensus (heinäkuu 2002)	1,3	-	2,7	-	-	2,4
Työttömyysaste ²⁾	2002	Toukokuu 2003	2003	Toukokuu 2004	2004	Pitempi aikaväli ³⁾
SPF 2002/III	8,4	8,2	8,1	7,8	7,8	7,1
Edellinen SPF-kysely 2002/II	8,5	-	8,2	-	-	7,3

1) SPF-kyselyn tulokset viittaavat YKHI-inflaatioon, ja Consensus Economicsin luvut viittaavat kansallisten kuluttajahintaindeksien vuotuista kasvuvauhtia koskevien odotusten yhteenlaskettuihin tuloksiin. Consensus Economicsin kyselyn mukainen euroalueen luku perustuu Saksan, Espanjan, Ranskan, Italian ja Alankomaiden tietoihin, joiden osuus koko euroalueen luvusta on yhteensä noin 85 %.

2) % työvoimasta.

3) Pitkän aikavälin inflaatio-odotukset viittaavat vuoden 2002 kolmannen neljänneksen SPF-kyselyssä vuoteen 2007 ja sitä edellisessä kyselyssä vuoteen 2006. Consensusin ennuste koskee vuosia 2008–2012 (luvut julkaistiin Consensus Economics Surveyn huhtikuun 2002 numerossa).

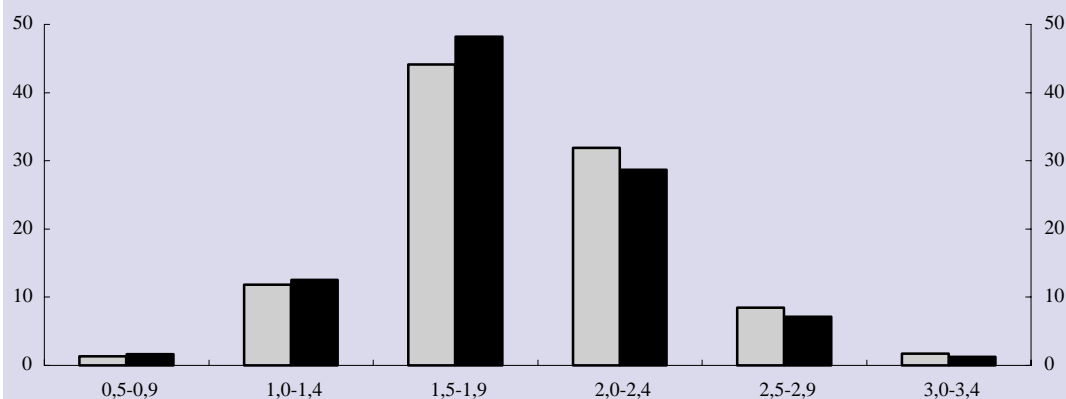
kimääräisen vuotuisen YKHI-inflaatiovauhdin todennäköisyysjakaumat kahden tuoreimman SPF-kyselytutkimuksen mukaan. Vaikka molemmat jakaumat ovat keskittyneet 1,5:stä 1,9 prosenttiin, johon kummassakin kyselyssä sisältyy yli 40 % todennäköisyysmassasta, niiden merkittävin ero on kuitenkin se, että tuoreemmassa kyselyssä vuoden 2003 inflaatiovauhtiin kohdistuvien riskien katsottiin viittaavan hieman aiempaa enemmän inflaation hidastumisen suuntaan. Vuoden 2002 toisen neljänneksen kyselytutkimuksessa inflaatiolle, joka on 2 % tai sitä nopeampi, annettiin 43 prosentin todennäköisyys, mutta vuoden 2002 kolmannen neljänneksen kyselytutkimuksessa vastaava todennäköisyys oli pienentynyt 37 prosenttiin. Tästä voidaan päätellä, että vastaajien käsityksen mukaan riski siitä, että inflaatio on vuonna 2003 nopeampi kuin todennäköisin 1,5–1,9 %, on tuoreimman kyselyn mukaan hieman pienempi kuin huhtikuisen kyselyn mukaan. Kyselyn mukainen todennäköisyys sille, että inflaatio olisi 2,0 prosenttia nopeampi, on kuitenkin suurempi kuin vuoden 2002 toisen neljänneksen kyselyä edeltäneissä kolmessa kyselyssä.

Kuvio A.

Vuoden 2003 keskimääräisen inflaation todennäköisyysjakauma kahden viimeisimmän Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen (SPF) mukaan

(prosentteina)

□ SPF 2002/II
■ SPF 2002/III

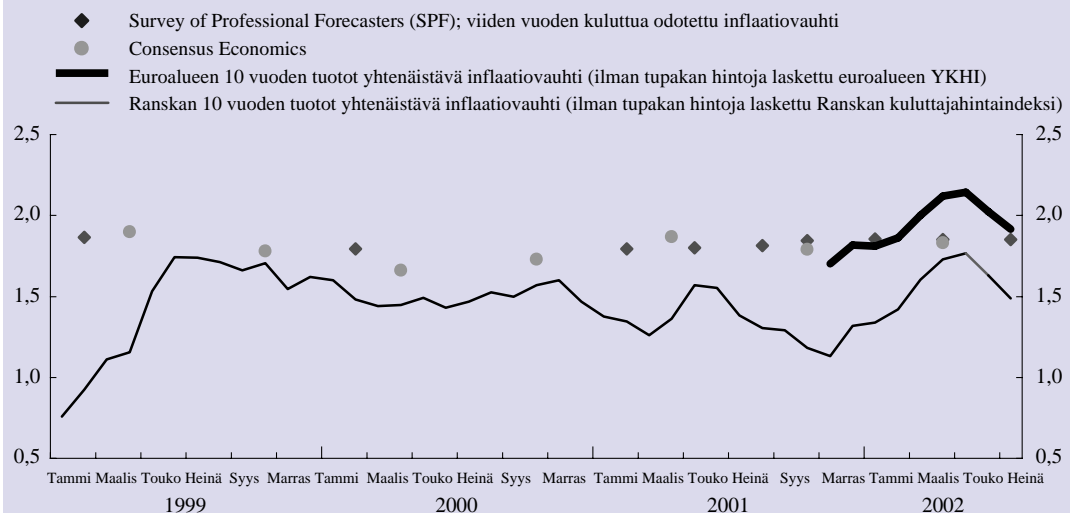
Pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia koskevat indikaattorit

SPF-kyselyssä arvioidaan vastaajien pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia tiedustelemalla heidän odotuksiaan inflaatiosta ”viiden vuoden kuluttua”. Vuoden 2002 kolmannen neljänneksen SPF-kyselytutkimuksen mukaan inflaation odotetaan vuonna 2007 olevan keskimäärin 1,9 %. Tulos ei muuttunut edellisestä tutkimuksesta. SPF-kyselyn mukaiset pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat jokseenkin samansuuntaisia kuin Consensus Economicsin huhtikuussa 2002 julkistamat viiden euroalueen maan vuosien 2008–2012 inflaatiota koskevat odotukset. Niiden mukaan koko euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotus on 1,8 %. Inflaatio-odotusten indikaattoreina toimivista rahoitusinstrumenteista esitellään kuviossa B euroalueen YKHIin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen tuottojen ja vastaavien kiinteäkorkoisten joukkolainojen tuottojen erosta laskettu tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka hidastui kesä-heinäkuussa noin 1,9 prosenttiin, kun se oli marraskuun 2001 ja toukokuun 2002 välisenä aikana kiihtynyt 1,7 prosentista 2,1 prosenttiin. Tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhtia on kuitenkin syytä tulkita varoen, sillä se ei suoraan osoita markkinoiden inflaatio-odotuksia. Tämän vuoksi etenkin monet ajan myötä vaihtelevat riskipremiot saattavat vääristää sitä.²

Kuvio B.

Pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattoreita

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Ranskan valtiovarainministeriö, Reuters, Consensus Economics ja EKP.

Huom. Ranskan 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti on Ranskan valtion huhtikuussa 2009 erääntyvän OAT-joukkolainan nimellistuoton ja Ranskan kuluttajahintaindeksiin sidotun Ranskan valtion vuonna 2009 erääntyvän joukkolainan reaali-tuoton ero. Euroalueen tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti on Ranskan valtion vuonna 2012 erääntyvän OAT-joukkolainan nimellistuoton ja euroalueen YKHIin sidotun Ranskan valtion vuonna 2012 erääntyvän joukkolainan reaali-tuoton ero. Consensus Economicsin luku viittaa viiden suuren euromaan huhtikuussa 2002 ilmoittamien vuosia 2008–2012 koskevien odotusten perusteella laskettuun arvioon euroalueen keskimääräisestä inflaatiosta.

Euroalueen BKT:n määrän kasvua ja työttömyyttä koskevat odotukset

Vastaajat ovat muuttaneet vuoden 2002 BKT:n määrän vuotuista keskimääräistä kasvuvauhtia koskevia odotuksiaan hieman pessimistisemmiksi eli 1,2 prosenttiin, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisessä kyselytutkimuksessa. Kasvuvauhdin odotetaan kuitenkin nopeutuvan vuoden 2002 mittaan, ja vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä vuotuisen kasvuvauhdin odotetaan olevan jo 2,4 %. Vuoden 2004 ensimmäisellä neljänneksellä BKT:n määrän vuotuisen kasvuvauhdin arvioidaan olevan 2,5 %, joka

² On pidettävä mielessä, että tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti kuvaa kyseisen indeksidonnaisen joukkolainan maturiteettiajan keskimääräisiä inflaatio-odotuksia eikä siitä voida johtaa tarkkaa arviota millekään yksittäiselle vuodelle (kuten pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia koskevasta SPF-kyselytutkimuksen indikaattorista). Tuotot yhtenäistävästä inflaatiovauhdista on laajempi käsitteellinen selvitys Kuukausikatsauksen helmikuun 2002 numeron sivulla 16 olevassa kehikossa 2 ”Euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten johtaminen indeksiin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen perusteella”.

on myös koko vuoden odotettu keskimääräinen kasvuvauhti. Kasvunäkymiin liittyvistä riskeistä jotkin vastaajista mainitsivat rahoitusmarkkinoiden viimeaikaisen levottomuuden ja sen vaikutukset kuluttajien ja yri-
tysten luottamukseen ja investointipäätöksiin. Consensus Forecastsin heinäkuun numeron mukaan BKT:n määrän odotetaan vuonna 2002 kasvavan 1,3 prosentin ja seuraavana vuonna 2,7 prosentin keskimääräistä vuotuista vauhtia. Luvut ovat hieman suuremmat kuin vastaavat luvut vuoden 2002 kolmannen neljänneksen SPF-kyselytutkimuksessa. SPF-kyselytutkimuksen mukaan BKT:n määrän kasvuvauhdin odotetaan vuonna 2007 olevan 2,5 %. Consensus Economicsin huhtikuun 2002 ennusteen mukaan euroalueen BKT:n määrä kasvaa vuositasolla keskimäärin 2,4 % vuosina 2008–2012. Nämä tulokset ovat edelleen euroalueen estimoidun potentiaalisen trendikasvun vaihteluvälin ylemmässä päässä. Tässä yhteydessä on mielenkiintoista todeta, että monet SPF-kyselytutkimuksen vastaajista pitävät euroalueen työmarkkinauudistusten jatkumista ehtona pitkän aikavälin kasvua koskeville odotuksilleen.

SPF-kyselytutkimuksen vastaajat odottavat euroalueen työttömyysasteen olevan 8,4 % vuonna 2002 eli hie-
man pienempi kuin edellisessä SPF-kyselyssä. Kun otetaan huomioon kasvuo-
dotusten muutokset, tämä vuoden 2002 työttömyyttä koskeva arvio johtuu todennäköisimmin aiempiin työttömyyslukuihin tehdyistä tarkistuksista eikä siitä, että työmarkkinatilannetta koskevat arviot olisivat nyt aiempaa suotuisimmat. Työttömyysasteen odotetaan laskevan vuoden 2002 jälkeen, ja vuonna 2003 sen odotetaan olevan keskimäärin 8,1 % ja 7,8 % vuonna 2004. Vuonna 2007 työttömyysasteen odotetaan olevan 7,1 %.

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

BKT:n määrä kasvoi vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä

Eurostatin toisen arvion mukaan euroalueen BKT:n määrä kasvoi vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä 0,3 % edellisestä neljänneksestä (lukua on tarkistettu 0,1 prosenttiyksikköä aiemmin arvioitua suuremmaksi), kun se vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä pieneni 0,3 % edellisestä neljänneksestä (ks. taulukko 3). BKT:n yleiseen kasvuun on vaikuttanut lähinnä voimistuneesta viennistä ja supistuneesta tuonnista aiheutunut nettoviennin positiivinen kasvu, joka oli voimakkaampi kuin varastojen muutoksen negatiivinen vaikutus. Viennin kasvu johtui muun maailmantalouden kasvun piristymisestä. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä kiinteän pääoman bruttomuodostus pieneni hieman ja yksityisen kulutuksen kasvu pysähtyi. Jälkimmäiseen oli syynä heikko työmarkkinatilanne – erityisesti työttömyyden kasvu – sekä nopea inflaatio, jotka vaikuttivat epäedullisesti käytettävissä oleviin reaalituloihin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Arvonlisäystä koskevien tietojen mukaan viennin kasvun voimistuminen tuki erityisesti teollisuussektorin kehitystä.

Euroalueen ilman rakentamista laskettu teollisuus-
tuotanto supistui toukokuussa 2002 hivenen edel-
liskuisesta (ks. taulukko 4). Tätä ennen tuotanto oli kuukausitasolla pienentynyt melko voimakkaasti huhtikuussa ja kasvanut suhteellisen voimakkaasti maaliskuussa pääasiassa erityistekijöiden vaikutuksesta. Huhtikuussa ja toukokuussa teollisuus-
tuotanto kärsi lakoista muutamissa euroalueen suurista talouksista. Ilman rakentamista lasketun teollisuustuotannon kolmen kuukauden liukuva keskiarvo nousi 0,5 % toukokuussa 2002, mikä viittaa kasvun jatkumiseen. Toisen vuosineljänneksen kasvuvauhti on kuitenkin mitä todennäköisimmin hitaampi kuin ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin se oli neljännesvuositasolla 0,6 %. Nousujohde ei näy vielä kaikilla teollisuuden päätoimialoilla. Kokonaisuutena kulutustavarasektorin tuotanto kasvoi toukokuussa, mutta kestävien kulutustavaroiden sektorin tuotanto supistui. Pääomahyödykesektorin tuotannon kasvuvauhdin kolmen kuukauden liukuva keskiarvo laski edelleen, joskin hitaammin kuin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Väli tuotteiden tuotanto pieneni toukokuussa toista kuukautta peräkkäin, mutta kolmen kuukauden liukuvan keskiarvon perusteella tuotannon kasvu oli edelleen selvästi positiivinen.

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹⁾								Neljännesvuosimuutos ²⁾				
	1999	2000	2001	2001 I	2001 II	2001 III	2001 IV	2002 I	2001 I	2001 II	2001 III	2001 IV	2002 I
Bruttokansantuotteen määrä	2,7	3,5	1,4	2,4	1,6	1,4	0,4	0,3	0,4	0,0	0,2	-0,3	0,3
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	3,4	3,0	0,8	1,7	1,2	0,7	-0,4	-0,4	-0,2	0,3	-0,2	-0,3	-0,2
Yksityinen kulutus	3,3	2,5	1,7	1,9	1,7	1,7	1,5	0,7	0,8	0,5	0,1	0,1	0,0
Julkinen kulutus	2,1	1,9	2,2	2,1	2,2	2,4	2,2	2,2	0,7	0,4	0,3	0,7	0,6
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	5,9	4,7	-0,5	1,4	0,1	-1,5	-2,0	-1,6	-0,6	-0,6	-0,4	-0,5	-0,1
Varastojen muutos ^{3),4)}	-0,2	0,1	-0,5	-0,1	-0,2	-0,4	-1,3	-0,8	-0,7	0,1	-0,3	-0,4	-0,3
Nettovienti ³⁾	-0,6	0,6	0,7	0,7	0,4	0,7	0,8	0,7	0,7	-0,3	0,4	0,0	0,5
Vienti ⁵⁾	5,3	12,2	2,5	7,7	4,3	1,0	-2,7	-2,0	-0,2	-0,9	-0,3	-1,3	0,5
<i>josta tavarat</i>	5,1	12,3	2,5	7,9	3,8	1,1	-2,6	-2,4	0,0	-1,3	0,0	-1,3	0,2
Tuonti ⁵⁾	7,4	10,9	0,8	6,0	3,4	-0,8	-5,1	-4,0	-2,0	-0,1	-1,5	-1,6	-0,8
<i>josta tavarat</i>	7,3	11,3	0,4	6,3	3,3	-1,6	-5,9	-4,5	-2,8	-0,1	-1,8	-1,4	-1,3
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous ⁶⁾	2,3	-0,3	-0,7	-0,6	-1,2	-0,9	-0,1	1,4	-1,4	-0,3	1,4	0,1	0,1
Teollisuus	1,4	4,1	0,5	2,6	0,9	0,3	-1,8	-1,8	0,8	-1,0	-0,1	-1,6	0,8
Palvelut	3,1	3,8	2,3	2,9	2,4	2,2	1,7	1,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.
- 2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.
- 3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.
- 4) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.
- 5) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksutasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.
- 6) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2000	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2001	2002	2002	2002	2002
			Maalis	Huhti	Touko	Maalis	Huhti	Touko	Joulu	Tamm	Helmi	Maalis	Huhti
			Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo							
Koko teollisuus	5,5	0,2	-2,3	-1,0	-1,4	0,8	-0,6	-0,1	-1,5	-0,4	0,6	0,7	0,5
pl. rakentaminen													
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto ¹⁾	6,0	0,0	-2,7	-1,4	-1,7	0,4	-0,1	-0,5	-2,3	-0,6	0,7	1,0	0,6
Välituotteet	6,0	-0,9	-0,5	-0,1	0,2	1,3	-0,7	-0,2	-2,2	-0,2	2,4	3,2	2,3
Pääomahyödykkeet	9,3	1,3	-6,7	-3,2	-5,6	0,0	0,6	-1,3	-2,7	-2,0	-1,5	-1,0	-0,7
Kulutustavarat	2,3	0,1	-1,7	-1,6	-0,9	-0,7	0,5	0,1	-1,7	-0,6	-0,4	0,3	0,1
Kestävät	6,2	-2,7	-8,0	-6,3	-7,3	-2,0	1,3	-1,4	-1,9	0,1	-1,6	-2,0	-2,7
Ei-kestävät	1,6	0,7	-0,3	-0,6	0,4	-0,5	0,4	0,3	-1,6	-0,7	-0,1	0,7	0,6
Energiantuotanto	1,6	0,9	1,0	2,6	2,0	0,8	-0,5	0,2	2,0	1,9	0,4	-0,4	-0,4
Tehdasteollisuus	5,9	0,1	-3,3	-1,1	-2,1	0,3	0,5	-1,1	-2,2	-0,9	0,5	1,0	0,6

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotuiset prosenttimuutokset on laskettu käyttämällä työpäivien määrällä korjattuja tietoja. Prosenttimuutokset edellisestä kuukaudesta ja kolmen kuukauden keskitetyt liukuvat keskiarvot, joita verrataan vastaavaan kolmea kuukautta aiempaan keskiarvoon, on laskettu käyttämällä tietoja, jotka on puhdistettu kausivaihtelusta ja korjattu työpäivien lukumäärällä. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Tehdasteollisuus ei sisällä koksini ja öljytuotteiden tuotantoa, mutta sisältää mineraalien kaivun (pl. energiaraaka-aineet).

Yritysten luottamuksesta päätellen kasvu jatkui toisella vuosineljänneksellä

Yleisesti ottaen suhdannekyselyjen tulokset paranasivat vuoden 2002 toisella neljänneksellä ensimmäisestä vuosineljänneksestä. Samalla näiden indikaattorien kuukausitason vaihtelu kuitenkin viittaa siihen, että elpymisen voimakkuus on yhä epävarma.

Tehdasteollisuuden luottamusta mittaava euroalueen tehdasteollisuuden ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) koheni kesäkuussa 2002 hieman, toisin sanoen 51,8:aan. Ostopäälliköiden indeksi on vuoden 2002 toisella neljänneksellä ollut koko ajan tehdasteollisuuden tuotannon positiivista kasvua kuvaavan kynnysarvon yläpuolella (ks. kuvio 15), mutta sen nousu on kuitenkin ollut vuoden 2002 toisella neljänneksellä hitaampaa kuin ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Yrityksiä koskevan Euroopan komission tuoreimman suhdannekyselyn mukaan euroalueen teollisuuden luottamus koheni toisella vuosineljänneksellä ensimmäiseen neljännekseen verrattuna, joskin se kesäkuussa heikkeni hieman (ks. taulukko 5). Myös tämä indikaat-

tori on noussut koko toisella vuosineljänneksellä hitaammin kuin vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä. Suhdannekyselyt osoittavat varastoja koskevien näkemysten muuttuneen, kun entistä harvemmat yritykset katsovat varastojen määrän liian suureksi. Ensimmäiseltä vuosineljännekseltä toiselle tultaessa myös muut eli tuotanto-odotuksiin ja tilauskanta-arvioihin liittyvät osatekijät paranasivat. Myös ostopäälliköiden indeksin tiedot kertovat taloudellisen toimeliaisuuden yleisestä vilkastumisesta ja tilauskannan sekä valmisvarastojen kasvusta.

Euroopan komission suhdannekyselyjen mukaan euroalueen palvelusektorin luottamus heikkeni kesäkuussa, mutta ostopäälliköiden kyselytutkimuksesta saadut tiedot antoivat tilanteesta epäselvän kuvan. Molempien kyselyjen tulokset olivat toisella vuosineljänneksellä ensimmäistä neljänneestä parempia senhetkisen taloudellisen toimeliaisuuden osalta, mutta tulevaisuudenodotukset olivat kummassakin heikentyneet. Vaikka kyselytiedot kertovat toimeliaisuuden hieman pirstyneen toisella vuosineljänneksellä, ne myös viittaavat siihen, että palvelualan tilan parantuminen on jatkossa epävarma.

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
				III	IV	I	II	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	-0,2	2,6	-2,7	-1,3	-1,4	0,4	0,4	0,2	0,1	0,3	-0,1	0,5	-0,3
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	7	12	6	3	0	1	2	0	2	2	1	3	2
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	0	12	-1	-3	-10	-6	-3	-7	-7	-4	-4	-2	-3
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	14	21	15	13	11	9	9	8	10	9	8	11	9
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	0	5	-1	-1	-4	-9	-10	-6	-10	-10	-10	-10	-11
Palvelualojen luottamusindikaattori ²⁾	5	8	-7	-8	-26	-18	-15	-21	-19	-13	-14	-14	-18
Suhdanneindikaattori ³⁾	-0,1	1,3	-0,1	-0,4	-1,1	-0,8	-0,4	-1,0	-0,9	-0,6	-0,6	-0,2	-0,4
Kapasiteetin käyttöaste, % ⁴⁾	81,9	83,9	82,8	82,4	81,3	80,8	.	80,8	-	-	80,7	-	-

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Palvelualojen luottamusindikaattorin tiedot on laskettu poikkeamina huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta, vähittäiskaupan luottamusindikaattorin tiedot poikkeamina heinäkuusta 1986 alkaen lasketusta keskiarvosta ja muiden luottamusindikaattorien tiedot poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

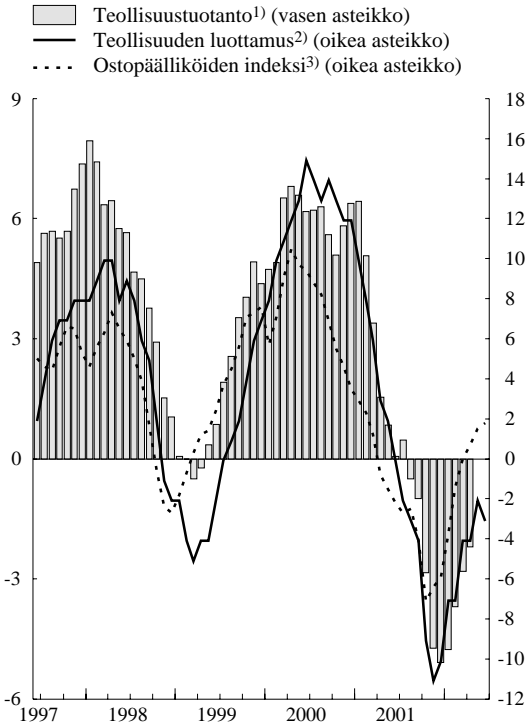
3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

4) Tiedot on koottu kunkin vuoden tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Esitetyt neljännesvuosittaiset luvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn eli kyseisen neljänneksen alussa ja seuraavan neljänneksen alussa tehdyn kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot on johdettu neljännesvuosihavaintojen keskiarvoista.

Kuvio 15.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäällikköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden liukuvien keskiarvojen vuotuisia prosenttimuutoksia; työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammi-kuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

Kotitalouksien kulutuksen indikaattorit edelleen epäyhtenäisiä

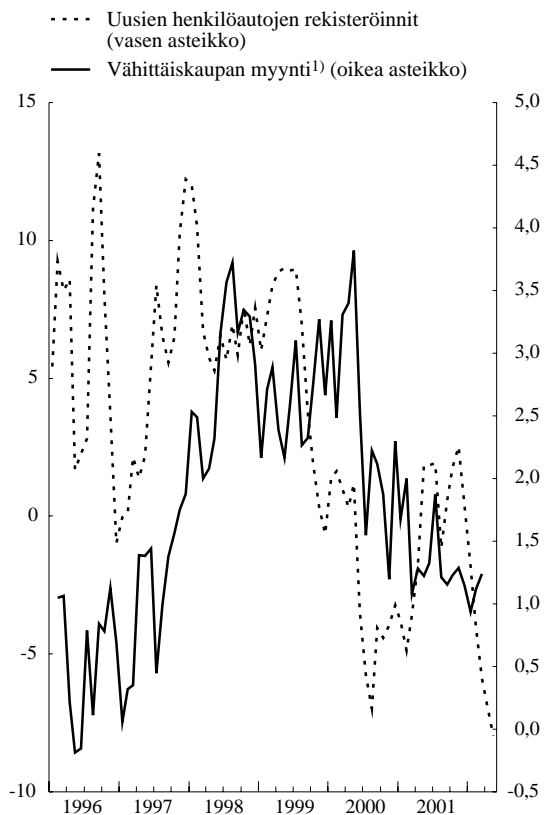
Yksityisen kulutuksen indikaattoreista vuoden 2002 toiselta neljännekseltä saadut tiedot ovat edelleen epäyhtenäisiä. Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan kuluttajien luottamus koheni vuoden 2002 toisella neljänneksellä hieman ensimmäisestä neljänneksestä, vaikka se heikkenikin kesäkuussa hivenen. Koheneminen johtui erityisesti yleistoloudellisen tilan kehitystä koskevien arvioiden parantumisesta. Kuluttajien odotukset taloudellisesta tilasta kuitenkin heikkenivät toisella vuosineljänneksellä edelleen hieman,

eikä tämän tekijän kohenemisesta ole vielä havaittavissa selkeitä merkkejä. Vähittäiskaupan luottamus heikkeni hieman toisella vuosineljänneksellä ensimmäiseen neljännekseen verrattuna. Näin ollen näköpiirissä ei vielä ole merkkejä luottamuksen kohenemisesta tällä sektorilla. Vähittäiskaupan myynnin määrä supistui huhtikuussa 1,0 % edellisestä, mutta kolmen kuukauden liukuva keskiarvo pysyi ennallaan. Vuositasolla tarkasteltuna ei vähittäiskaupan myynnin määrä eikä uusien henkilöautojen rekisteröintien määrä antanut mitään selviä merkkejä yksityisen kulutuksen voimistumisesta. Uusien henkilöautojen rekisteröintien määrä kasvoi kesäkuussa 2,0 % edellisestä, kun se oli toukokuussa kasvanut 2,3 %. Neljännesvuositasolla henkilöautojen

Kuvio 16.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuva keskiarvoja)

Lähteet: Eurostat ja ACEA/A.A.A. (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

rekisteröinnit lisääntyivät toisella vuosineljänneksellä hivenen ensimmäisen vuosineljänneksen voimakkaan vähenemisen jälkeen (ks. kuvio 16).

Elpymisen voimakkuus edelleen epävarmaa

Viimeaikaiset taloudellisen toimeliaisuuden indikaattoreista saadut tiedot viittaavat siihen, että BKT:n määrä kasvoi toisella vuosineljänneksellä jokseenkin enemmän kuin ensimmäisellä neljänneksellä. Meneillään olevan elpymisen voimakkuus kuitenkin jatkuu. On kuitenkin edelleen todennäköisintä, että taloudellinen toimeliaisuus voimistuu asteittain. Vuoden 2002 ensimmäisen neljänneksen poikkeuksellisen nopean inflaation taittuminen todennäköisesti tukee käytettävissä olevien reaalityulojen kasvua ja siten edistää yksityisen kulutuksen määrän kasvua. Lisäksi kehitystä tukee odotettavissa oleva varastojen purkamisen päättymisen, merkittävien epätasapainoisuuksien puuttuminen euroalueelta ja suotuisa rahoitustilanne. Tästä arviosta huolimatta öljyn tuleva hintakehitys ja taloudellinen epätasapainoisuus muualla maailmassa ovat kuitenkin edelleen riskitekijöitä keskipitkällä aikavälillä.

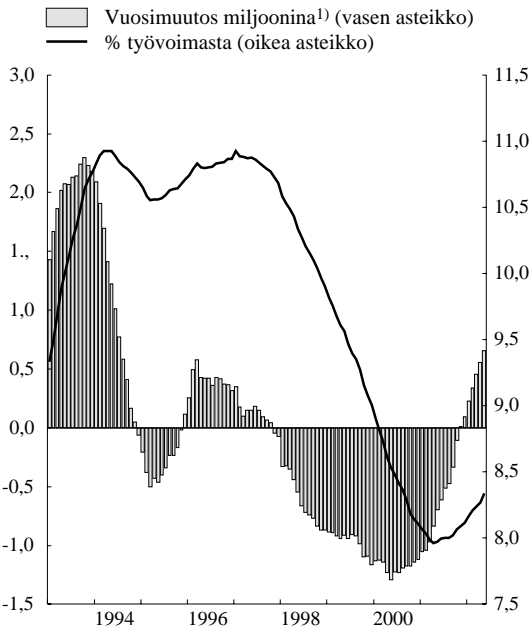
Työttömyysaste pysyi ennallaan toukokuussa 2002

Kuten edellisessä Kuukausikatsauksessa todettiin, euroalueen standardoitu työttömyysaste oli toukokuussa 8,3 % eli sama kuin huhtikuussa (ks. taulukko 6). Työttömien määrä kuitenkin kasvoi entisestään (noin 100 000:lla huhtikuusta, mikä on huomattavasti enemmän kuin edellisinä kuukausina). Tämä viittaa siihen, että euroalueen työt-

Kuvio 17.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutostietoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta.

työttömyysaste nousi edelleen vuoden 2002 toisella neljänneksellä.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna alle 25-vuotiaiden työttömyysaste nousi vuoden 2002 toukokuussa 16,5 prosenttiin ja 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttömyysaste 7,3 prosenttiin. Euroalueen työttömien kokonaismäärä oli tällöin lähes 600 000 suurempi kuin viime vuoden toukokuussa (ks. taulukko 17), jolloin työttömyys

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001	2001	2001	2002	2001	2002	2002	2002	2002	2002	2002
				II	III	IV	I	Joulu	Tamm	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	
Yhteensä	9,4	8,5	8,0	8,0	8,0	8,1	8,2	8,1	8,2	8,2	8,2	8,3	8,3	
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	18,5	16,6	15,7	15,6	15,7	15,9	16,2	16,0	16,1	16,2	16,3	16,3	16,5	
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	8,2	7,4	7,0	7,0	7,0	7,1	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	

Lähde: Eurostat.

Huom. 1) On suositusten mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuonna 2001 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 22,9 %.

alkoi kuukausi kuukaudelta kasvaa. Käytettävissä oleviin maakohtaisiin tietoihin perustuvat euroalueen työttömyyttä koskevat ennakoarviot viittaavat siihen, että työttömien määrä lisääntyi entisestään kesäkuussa 2002.

Työllisyys kasvoi tasaisesti vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä

Kansantalouden tilinpitoon perustuviin työllisyyden kasvulukuihin on tehty pieniä tarkistuksia. Tarkistusten jälkeen euroalueen työllisyyden arvioidaan nyt kasvaneen vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä 0,2 % edellisestä neljänneksestä eli yhtä paljon kuin sitä aikaisempien neljännten aikana (ks. taulukko 7).

Alakohtaisessa tarkastelussa rakennusalan työllisyys heikkeni 0,2 % edellisestä neljänneksestä,

jolloin se oli puolestaan heikentynyt 0,1 %. Muilla teollisuuden aloilla työllisyys heikkeni 0,3 % eli yhtä paljon kuin edellisellä neljänneksellä. Palveluala oli edelleen ainoa ala, jolla työpaikkojen määrä kasvoi euroalueella vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä. Neljännesvuositason kasvuvauhti on pysynyt viimeiset neljä neljänestä muuttumattomana eli 0,4 prosentissa. Tämä viittaa siihen, että palvelualan työllisyyskehitys on suhteellisen vahvaa erityisesti rahoitustoiminnassa ja liike-elämän palveluissa. Kesäkuisten Euroopan komission kyselytutkimusten tulosten ja ostopäälliköiden kyselyn mukaan euroalueen työllisyysodotukset antavat viitteitä työllisyyden kasvun hidastumisesta vuoden 2002 toisella neljänneksellä sekä rakentamisessa että palvelualalla. Tehdasteollisuuden työllisyysodotukset ovat sen sijaan jonkin verran kohentuneet. Oheisessa kehikossa 3 on yleiskatsaus työn tuottavuuden kehittymisestä.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001	2001	2001	2001	2002	2001	2001	2001	2001	2002
				I	II	III	IV	I	I	II	III	IV	I
	Neljännesvuosimuutokset ¹⁾												
Koko kansantalous	1,7	2,0	1,3	1,9	1,4	1,1	0,8	0,7	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
<i>josta:</i>													
Maa- ja kalatalous ²⁾	-2,7	-1,6	-1,2	-0,3	-0,8	-1,6	-2,1	-2,6	0,0	-0,6	-0,9	-0,6	-0,5
Teollisuus	0,3	0,8	0,3	1,0	0,6	0,1	-0,4	-0,9	0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3
pl. rakentaminen	-0,2	0,6	0,4	1,2	0,6	0,1	-0,5	-0,9	0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3
Rakentaminen	2,0	1,6	0,2	0,6	0,5	0,1	-0,3	-0,6	0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Palvelut	2,7	2,7	1,9	2,4	1,9	1,7	1,5	1,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Kauppa ja kuljetus ³⁾	2,3	2,7	1,3	1,8	1,2	1,1	1,0	1,2	-0,0	0,2	0,5	0,4	0,2
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut ⁴⁾	5,5	5,8	3,8	5,0	4,0	3,3	3,0	2,7	1,0	0,6	0,6	0,8	0,7
Julkishallinto ⁵⁾	1,7	1,3	1,4	1,6	1,4	1,4	1,2	1,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.
- 2) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.
- 3) Sisältää myös korjaustoiminnan, tietoliikenteen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan.
- 4) Sisältää myös kiinteistö- ja vuokrauspalvelut.
- 5) Sisältää myös koulutuksen, terveydenhuollon ja muut palvelut.

Kehikko 3.

Työn tuottavuuden kehitys euroalueella

Tuottavuuden kehitys on viime vuosina herättänyt runsaasti mielenkiintoa, varsinkin ns. uuden talouden mahdollisesta synnystä käydyssä keskustelussa. Käytännön syistä ja kansainvälisen vertailtavuuden vuoksi tuottavuuden mittarina käytetään usein keskimääräistä työn tuottavuutta. Euroalueella painopiste on tavallisesti työntekijää eikä tehtyä työtuntia kohden lasketussa tuottavuudessa. Tällainen painopiste antaa kuitenkin hivenen harhaanjohtavan kuvan euroalueen työn tuottavuudesta. Etenkin tehtyjen työtuntien perusteella laskettuna euroalueen työn tuottavuuden kasvu on ollut selvästi vahvempaa kuin yleisesti luullaan.

1990-luvun jälkipuoliskolla keskimääräisen työn tuottavuuden kasvu hidastui euroalueella mutta kiihtyi Yhdysvalloissa ja tuottavuuden kasvu oli Yhdysvalloissa voimakkaampaa kuin euroalueella. Selvä kehitysero käy ilmi työntekijää kohden lasketun BKT:n mukaisesta työn tuottavuudesta. Työntekijöiden määrä antaa kuitenkin luotettavan kuvan työpanoksesta vain, jos tehtyjen työtuntien määrä työntekijää kohden säilyy keskimäärin vakiona ajan kuluessa. Lisäksi kansainvälisissä vertailuissa työntekijää kohden laskettu tuotanto sopii mittariksi vain, jos keskimääräisten työtuntien määrä työntekijää kohden on sama vertailtavissa kansantalouksissa. Näinhän ei ole euroalueen ja Yhdysvaltojen tapauksessa. Euroalueella keskimäärin vuodessa tehtyjen työtuntien määrä on vähentynyt trendinomaisesti 20 viime vuoden aikana toisin kuin Yhdysvalloissa. Tästä syystä näyttää siltä, että paljon puhuttu 1990-luvun jälkipuolella syntynyt ero tuottavuuden kasvussa oli yleisesti luultua pienempi (taulukko A). Lisäksi on pidettävä mielessä, että keskimääräinen työn tuottavuus muuttuu voimakkaasti suhdanteiden mukana ja ettei taulukon A tietoja ole puhdistettu suhdannevaihtelusta. 1990-luvun jälkipuoliskolla tuotannon suhdanneluonteinen kasvu oli Yhdysvalloissa voimakkaampaa kuin euroalueella, minkä vuoksi suhteellinen tuottavuuden kehitys vaikutti Yhdysvalloissa suotuisammalta kuin euroalueella.

Taulukko A. Keskimääräinen työn tuottavuuden kasvuvauhti

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)

Peruste	Ajanjakso	Euro-alue	Yhdysvallat
BKT työntekijää kohden	1982–1989	2,0	1,4
	1990–1995	1,7	1,2
	1996–2001	1,1	1,7
BKT tehtyä työtuntia kohden	1982–1989	2,6	1,2
	1990–1995	2,3	1,2
	1996–2001	1,7	2,0

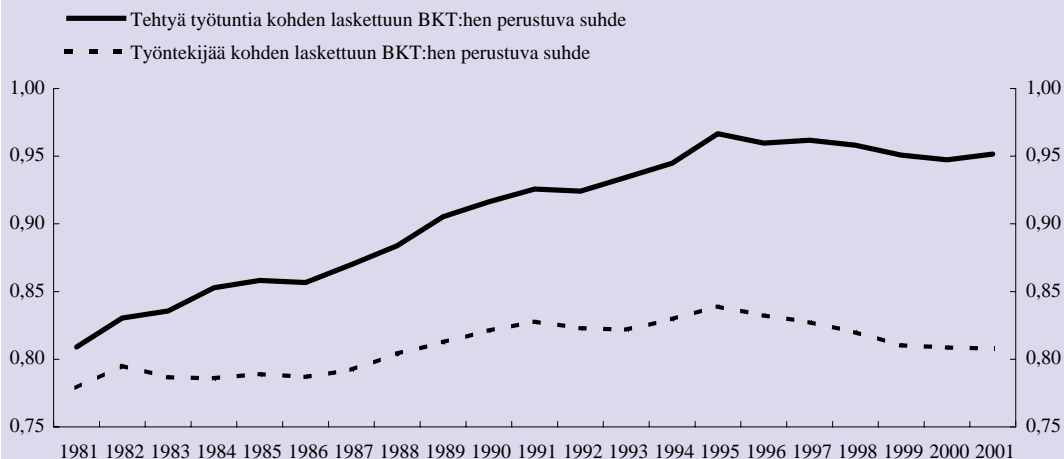
Lähde: Kansallisiin tilinpidon tietoihin ja OECD:n tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

Mistä keskimääräisen työn tuottavuuden kehityksen ero euroalueen ja Yhdysvaltojen välillä johtuu? Yleensä työn tuottavuuden kasvua selitetään kahdella tekijällä: pääomavaltaisuudella sekä kokonaistuottavuuden kasvulla, joka mittaa talouden kokonaistehokkuutta. Pääomavaltaisuudesta voidaan todeta, että esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikkainvestointien lisääntyminen on osaltaan vaikuttanut Yhdysvaltojen keskimääräisen työn tuottavuuden kasvuun. Tämä ei kuitenkaan näytä selittävän kuin pienen osan Yhdysvaltojen ja euroalueen välisestä keskimääräisen työn tuottavuuden kasvun erosta. Hiljattain tehdystä kasvututkimuksesta käy ilmi, että tieto- ja viestintätekniikkapääoman vaikutuksessa BKT:n määrän kasvuun ei ole kovinkaan suurta eroa euroalueen ja Yhdysvaltojen välillä – kun deflatointimenetelmien erot on tasoitettu (taulukko B).

Keskimääräisen työn tuottavuuden kasvun nopeutumisen Yhdysvalloissa on osittain katsottu johtuvan myös kokonaistuottavuuden kasvun kiihtymisestä 1990-luvun alkupuolelta jälkimmäiselle puoliskolle. Tänä ajanjaksona euroalueen kokonaistuottavuuden kasvu näyttää hidastuneen. Näin ollen kokonaistuottavuus saattaa

Toinen tapa osoittaa, että tuottavuuden kehityksestä syntyvä kuva riippuu käytetystä mittarista, on tarkastella euroalueen ja Yhdysvaltojen tuottavuuden tasojen välistä suhdetta. Oheisessa kuviossa on esitetty sekä tehtyä työtuntia että työntekijää kohden laskettuihin bruttokansantuotteisiin perustuvat suhdeluvut. Näistä voidaan nähdä, että tuottavuuden tason lähentyminen oli nopeampaa tehtyä työtuntia kohden kuin työntekijää kohden laskettuna. Lisäksi 1990-luvun puolivälistä lähtien tuottavuuseron kehityksen suunta on muuttunut työntekijää kohden laskettuna, kun taas tehtyä työtuntia kohden laskettuna muutos ei ole yhtä selvä.

Euroalueen tuottavuus suhteessa Yhdysvaltain tuottavuuteen¹⁾

Lähde: Kansallisiin tilinpidon tietoihin ja OECD:n tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

Huom. Monenlaiset mittaamisongelmat häiritsevät tuottavuuden kansainvälistä vertailua. Sen vuoksi aikasarja kuvaa lähinnä suhteellisen tuottavuuden kehitystä eikä tuottavuuden suhteellisia määriä.

1) Suhteellinen tuottavuus on tässä määritelty euroalueen tuottavuuden määräksi prosentteina Yhdysvaltain tuottavuuden määrästä vuoden 1996 ostovoimapariteettikurssein laskettuna.

selittää suurimman osan työn tuottavuuden kehityksen erosta euroalueen ja Yhdysvaltojen välillä. Tässä yhteydessä on huomattava, että tällaisessa tarkastelussa kokonaistuottavuuden kasvun mittaustapa sisältää implisiittisesti myös työvoiman laadun muutokset. Kun työmarkkinoiden joustavuus lisääntyy ja kun samalla myös melko vähän koulutettujen ja kokemattomien työntekijöiden työllisyys kasvaa, työpanoksen laatu on keskimäärin heikempi kuin siinä tapauksessa, että nämä työntekijät eivät tulisi työmarkkinoille. Näin ollen mitatun kokonaistuottavuuden kasvun hidastuminen euroalueella 1990-luvun jälkipuoliskolla johtuu todennäköisesti myös melko vähän koulutettujen ja kokemattomien työntekijöiden työllisyyden kasvusta. Työllisyyden kasvun kiihtyminen 1990-luvun ensimmäisen ja toisen puoliskon välillä oli voimakkaampaa euroalueella kuin Yhdysvalloissa, mikä viittaa siihen, että kokonaistuottavuuden kasvun mittauksessa saatuun eroon liittyy mittausharha, joka muuttaa tilannetta Yhdysvalloille jonkin verran edullisemmäksi.

Taulukko B. Tuottavuuden osuus kasvusta euroalueella ja Yhdysvalloissa; tutkimusten vertailua

(prosenttiyksikköinä)

	Maa/alue	Ajanjakso	Osuus tuotannon kasvusta ¹⁾	
			Tieto- ja viestintä- tekninen pääoma ²⁾	Kokonaistuottavuuden kasvu ³⁾
Vijselaar/Albers	Euroalue	1991–1995	0,38	1,25
		1996–1999	0,73	0,40
Oliner/Sichel⁴⁾	Yhdysvallat	1991–1995	0,57	0,92
		1996–1999	1,10	1,47
Jorgenson/Stiroh⁵⁾	Yhdysvallat	1990–1995	0,40	0,73
		1995–1998	0,75	1,24

Lähde: Vijselaar ja Albers (2002) "New Technologies and productivity Growth in the Euro Area", EKP:n Working Paper No. 122.

1) Vijselaar/Albers: BKT; Oliner/Sichel: muut kuin maatalouteen kuuluvat yritystoiminnan alat; Jorgenson/Stiroh: yksityinen kotimainen tuotanto.

2) Vertailtavuuden lisäämiseksi: on käytetty vaihtoehtoisia yhdysvaltalaisista deflaattoreista euroalueen investointeihin.

3) Työvoiman laadun muutokset otettu huomioon.

4) Oliner ja Sichel (2000) "The Resurgence of Growth in the Late 1990s: Is Information Technology the Story?", *Journal of Economic Perspectives*, 14(4).

5) Jorgenson ja Stiroh (2000) "Raising the Speed Limit: US Economic Growth in the Information Age", *Brookings Papers on Economic Activity*, 1.

Tästä huolimatta Yhdysvaltain kokonaistuottavuuden kasvun voidaan katsoa johtuvan myös monista muista tekijöistä. Näitä ovat muun muassa sektorikohtainen kokonaistuottavuuden kehitys ja sellaiset tekijät kuin tieto- ja viestintätekniiikan käyttöön liittyvät heijastusvaikutukset ja verkottumisedut. Lisäksi kokonaistuottavuus muuttuu työn tuottavuuden tavoin voimakkaasti suhdanteiden mukana, eikä taulukon B tietoja ole puhdistettu suhdannevaihtelusta.

Vaikka kokonaistuottavuuden kasvun viimeaikaisen eron eri selitysten vaikutuksia on vaikea kvantifioida, on hyvin epätodennäköistä, että kokonaistuottavuuden kasvun mittaamiseen liittyvät harhat voisivat selittää eroa kokonaan tai edes suurimmaksi osaksi. Kokonaistuottavuuden sektorikohtainen koostumus ja muut, tekniikan käyttöön vaikuttavat rakenteelliset tekijät voisivat puolestaan selittää ainakin osan kokonaistuottavuuden ja siten myös keskimääräisen työn tuottavuuden kasvun erosta. Erityisesti tieto- ja viestintäteknikkaa valmistavan sektorin kokonaistuottavuus on kasvanut hyvin voimakkaasti, ja tämä sektori on Yhdysvalloissa huomattavasti suurempi kuin euroalueella. Lisäksi yleisesti uskotaan, että Yhdysvaltojen muut liiketoimintasektorit pystyvät euroalueen vastaavia sektoreita paremmin hyödyntämään ns. uuden tekniikan mahdollisuuksia, koska maan hyödyke-, pääoma- ja työmarkkinat ovat joustavammat kuin euroalueella.

Todettakoon lopuksi, että tässä kehikossa käsitellyt pääpiirteet tehtyä työtuntia kohden lasketusta BKT:stä perustuvat EKP:n laskelmiin, joissa on käytetty kansantalouden tilinpidosta ja OECD:n lähteistä saatuja tietoja. Nämä keskeiset piirteet poikkeavat jonkin verran valmiina käytettävissä olevista tiedoista (tässä tapauksessa työntekijää kohden laskettu BKT). Siksi on entistäkin tärkeämpää parantaa euroalueen virallisten tietojen kattavuutta, jotta todellisesta kehityksestä saataisiin selkeä ja yleisesti hyväksytty käsitys.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euro heikkeni jonkin verran heinäkuussa 2002

Vahvistuttuaan merkittävästi edellisinä kuukausina euro heikkeni heinäkuussa maltillisesti useimpiin keskeisiin valuuttoihin nähden. Erityisen selvästi euro heikkeni suhteessa Englannin puntaan. Niinpä 31.7. euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi oli 1,7 % heikompi kuin kesäkuun lopussa.

Yhdysvaltain dollari heikkeni edelleen euroon nähden heinäkuun ensimmäiset kolme viikkoa, kun yhdysvaltalaisen yritysten hallintoa ja kirjanpitoikäytäntöjä koskevat itsepintaiset epäilyt laskivat yritysten osakekursseja. Myös uusimmat luottamusindikaattoritiedot ja kyselytutkimusten tulokset sekä rahoitusmarkkinoiden kehitys vaikuttivat osaltaan markkinoiden tuntemaan epävarmuuteen Yhdysvaltain lyhyen aikavälin talousnäköymistä. Tässä tilanteessa euro vahvistui suhteessa dollariin, ja sen dollarikurssi oli heinäkuun kolmannella viikolla 1,01 eli vahvempi kuin ker-

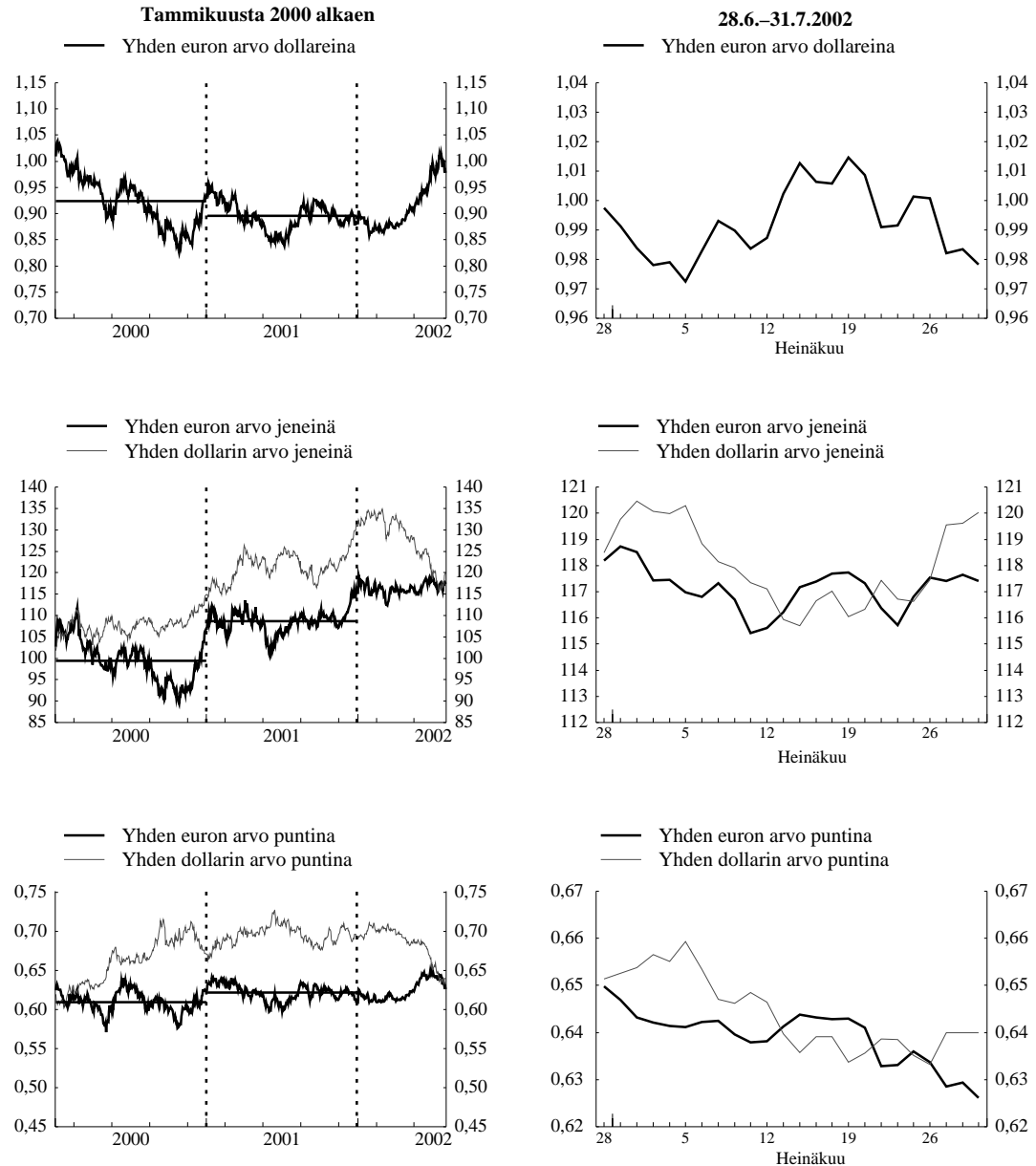
taakaan tammikuun 2000 jälkeen. Kuukauden loppua kohden dollarin heikentyminen suhteessa euroon hieman tasoittui, kun osakkeiden hinnat nousivat Yhdysvalloissa (ks. kuvio 18). Heinäkuun 31. päivänä euron dollarikurssi oli 0,98 eli 1,9 % heikompi kuin kesäkuun lopussa ja 9,2 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Japanin jeni vahvistui tarkastelujakson aikana Yhdysvaltain dollariin ja euroon nähden, kun Japanin talouden alamäen taantumisesta saatiin uusia merkkejä. Näitä olivat tuoreimmat tiedot Japanin suhdannetilannetta kuvaavista ennakoivista indikaattoreista ja deflaatiopaineiden lievä hillittäminen. Japanin jeni vahvistui Yhdysvaltain dollariin nähden huippuunsa sitten helmikuun 2001, vaikka markkinoilla liikkui jatkuvasti huhuja Japanin viranomaisten mahdollisesta valuuttainterventiosta jenin vahvistumisen hillitsemiseksi. Kun Yhdysvaltain dollari vahvistui heinäkuun lopulla, Japanin jeni heikkeni suurin piirtein vahvistumistaan edeltäneelle tasolle. Heinäkuun 31. päivänä euron jenikurssi oli 117,4 eli 0,7 % hei-

Kuvio 18.

Valuuttakurssikehitys

(päävähavaintoja)

Lähde: EKP.

Huom. Oikeassa ja vasemmassa asteikossa on sama mittakaava kussakin kuviossa. Vaakasuorat viivat kuvaavat vuosikeskiarvoja.

kompi kuin kesäkuun lopussa ja 8 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

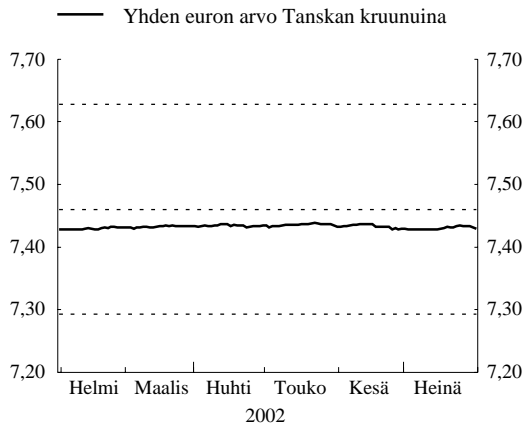
Englannin punta vahvistui heinäkuussa kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden. Suhteessa Yhdysvaltain dollariin se vahvistui korkeimmilleen 27 kuukauteen, ja euroon nähden se vahvistui saman verran kuin se oli heikentynyt edellisen kuukauden aikana. Ison-Britannian BKT:n mää-

rän kasvua vuoden 2002 toisella neljänneksellä koskeva alustava arvio tuki markkinoiden näkemystä, että maan talouskasvu jatkuu yleisesti ottaen vahvana, vaikka tehdasteollisuuden tuotannon ja vähittäiskaupan myynnin kehitystä kuvaavat luvut eivät olleet yhtä myönteiset. Euron punтакurssi 31.7. oli 0,63 eli 3,6 % heikompi kuin kesäkuun lopussa ja 0,7 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Kuvio 19.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssä

(päivähavaintoja)

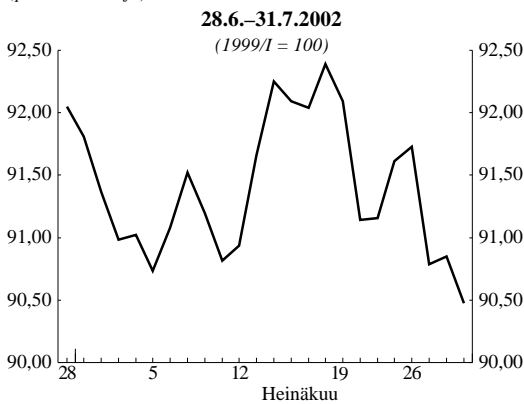
Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskus-
kurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25\%$).

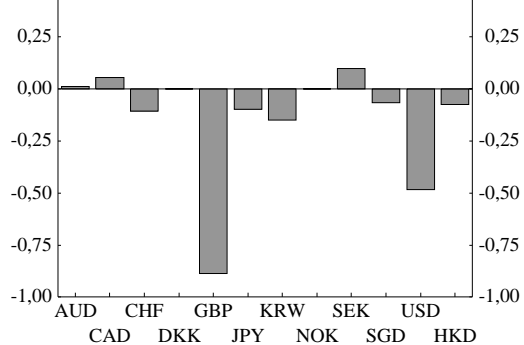
Kuvio 20.

Euron efektiivinen valuuttakurssi ja sen jakauma¹⁾

(päivähavaintoja)

Valuuttakurssimuutosten vaikutus efektiivisen valuuttakurssi-indeksiin muutoksiin²⁾

Lähde: EKP.

- 1) Indeksien nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppaniin valuuttaan nähden.
- 2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

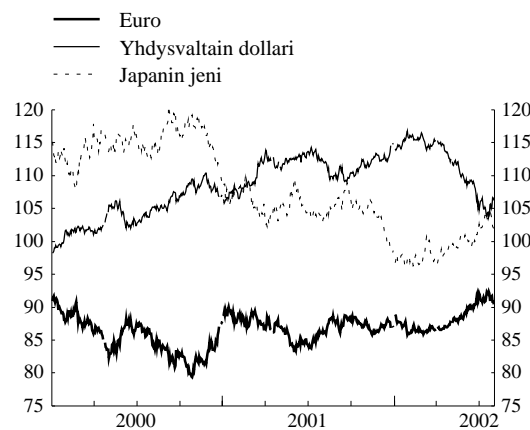
Muista eurooppalaisista valuutoista Tanskan kruunu vaihteli edelleen kapean vaihteluvälin sisällä hieman ERM II -järjestelmän mukaista eurokeskuskurssiaan heikompana (ks. kuvio 19). Ruotsin kruunu heikkeni heinäkuussa voimakkaasti euroon nähden, ja kurssi oli 9,54:n lukemallaan alimmillaan vuoden 2002 aikana. Myöhemmin kruunu vahvistui jonkin verran. Kuten yleensäkin on käynyt, kun kansainväliset rahoitusmarkkinat ovat jännittyneet, Sveitsin frangi hyötyi turvallisen sijoituskohteen asemastaan ja vahvistui heinäkuussa. Kun Sveitsin keskuspankki oli 26.7. päättänyt alentaa kolmen kuukauden liborkoron (London interbank offered rate) tavoitevaihteluväliä 50 peruspistettä, Sveitsin frangi heikkeni jonkin verran kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden.

Euron efektiivinen valuuttakurssi – laskettuna suhteessa euroalueen 12 tärkeimmän kauppakumppanin valuuttoihin – vaihteli heinäkuussa melko kapeassa välissä. Euron hienoinen vahvistuminen heinäkuussa Ruotsin kruunuun nähden ei riittänyt tasoittamaan sen heikkenemistä suhteessa Englannin puntaan eikä varsinkaan Yhdysvaltain dollariin (ks. kuvio 20). Heinäkuun 31. päivänä euro oli 1,7 % heikompi kuin kesäkuun lopussa, mutta silti 4 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin. Kuvio 21 käy ilmi, että samalla kun euro vahvistui vuonna 2002, Yhdysvaltain

Kuvio 21.

Euron, Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin efektiiviset valuuttakurssit¹⁾

(päivähavaintoja; 1999/I=100)

Lähde: EKP.

- 1) Indeksien nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppaniin valuuttaan nähden.

dollarin nimellinen efektiivinen kurssi heikkeni voimakkaasti ja oli 31.7. lähes 4 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin. Tämä Yhdysvaltain dollarin yleinen heikkeneminen viime kuukausina liittyi osaltaan myös jenin nimellisen efektiivisen valuuttakurssin voimakkaaseen vahvistumiseen. Koska jeni oli heikentynyt voimakkaasti syksyllä 2001, se oli 31.7. kuitenkin yhä 3,2 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Vaihtotase pysyi hieman ylijäämäisenä toukokuussa 2002

Euroalueen vaihtotase osoitti toukokuussa 2002 pientä 0,1 miljardin euron ylijäämää, kun se oli toukokuussa 2001 ollut 2,2 miljardia euroa alijäämäinen (ks. taulukko 8). Vaihtotaseen ylijäämäisyys johtui lähinnä siitä, että tavarakaupan taseen ylijäämä (joka kasvoi 4,4 miljardista eu-

Taulukko 8.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2001 Tammii-toukokuu	2001 Toukokuu	2002 Tammii-toukokuu	2002 Maaliskuu	2002 Huhtikuu	2002 Toukokuu
Vaihtotase	-19,4	-2,2	5,4	7,1	-5,8	0,1
Tulot	710,3	148,3	690,5	140,5	136,1	140,8
Menot	729,7	150,5	685,1	133,4	141,9	140,7
Tavarat	12,9	4,4	44,7	13,6	8,2	9,2
Vienti	427,1	89,0	425,8	91,3	86,1	86,7
Tuonti	414,2	84,7	381,0	77,7	77,9	77,6
Palvelut	-0,6	2,8	-2,0	-0,4	-0,1	2,8
Vienti	123,3	28,3	125,5	24,9	25,8	28,0
Tuonti	123,9	25,6	127,5	25,3	25,9	25,2
Tuotannon tekijäkorvaukset	-20,0	-3,9	-23,2	-1,7	-7,9	-6,4
Tulonsiirrot	-11,7	-5,4	-14,1	-4,4	-6,0	-5,5
Pääomansiirrot	5,6	0,5	5,5	0,3	1,3	1,1
Rahoitustase	32,6	-9,6	-24,6	15,3	-1,1	4,9
Suorat sijoitukset	-81,3	-41,5	-4,0	-6,8	7,7	5,1
Ulkomaille	-124,0	-51,8	-63,4	-14,5	-6,6	-14,6
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	-77,2	-41,3	-40,2	-15,2	-3,0	-9,2
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	-46,8	-10,5	-23,2	0,7	-3,6	-5,4
Euroalueelle	42,7	10,3	59,4	7,6	14,3	19,7
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	41,8	10,2	27,5	7,0	6,7	9,0
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	0,9	0,1	31,9	0,6	7,6	10,7
Arvopaperisijoitukset	-42,6	15,1	-11,3	1,3	11,5	32,0
Osakkeet	28,5	44,3	20,0	-0,3	-0,7	21,9
Saamiset	-60,0	-14,5	-41,4	-9,4	-3,0	-5,8
Velat	88,5	58,8	61,4	9,1	2,3	27,6
Velkapaperit	-71,1	-29,2	-31,3	1,6	12,2	10,1
Saamiset	-71,7	-13,6	-65,4	-17,7	-5,6	-20,4
Velat	0,5	-15,7	34,0	19,4	17,8	30,5
Lisätieto: Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-123,9	-26,4	-15,3	-5,5	19,3	37,1
Johdannaiset	3,2	3,6	0,4	-3,6	2,1	-1,9
Muut sijoitukset	140,4	16,8	-17,1	24,6	-30,8	-32,4
Valuuttavaranto	12,9	-3,6	7,4	-0,2	8,3	2,1
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	-18,8	11,3	13,7	-22,7	5,6	-6,1

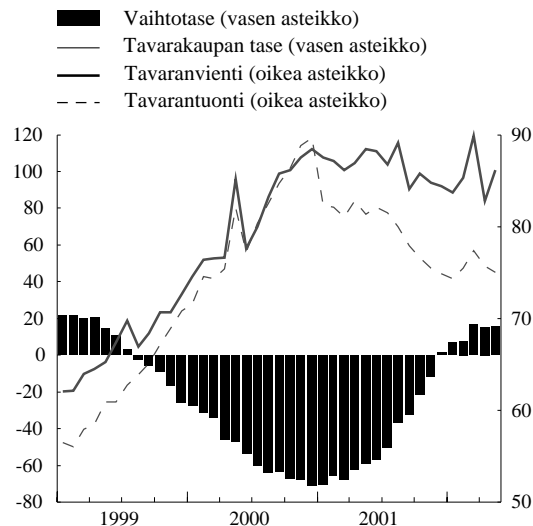
Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennyksiä. Yksityiskohtaisia taulukoita 12 maata käsittävän euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

Kuvio 22.

Euroalueen vaihtotase, tavarakaupan tase sekä tavaravienti ja -tuonti

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja. Taseet ovat 12 kuukauden summia. Vienti- ja tuontitiedot ovat kuukausittaisia arvoja.

rosta 9,2 miljardiin euroon) suureni enemmän kuin tuotannontekijäkorvausten taseen alijäämä kasvoi (2,5 miljardia euroa) ja samaan aikaan sekä palvelutase että tulonsiirtojen tase pysyivät käytännöllisesti katsoen ennallaan. Tavarakaupan taseen ylijäämän kasvu toukokuussa vuodentakaisesta johtui siitä, että tuonti väheni nopeammin kuin vienti verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuotta aiemmin.

Vuoden 2002 viiden ensimmäisen kuukauden kumulatiivinen vaihtotase muuttui 5,4 miljardia euroa ylijäämäiseksi pääasiassa tavarakaupan taseen ylijäämän merkittävän (eli 31,8 miljardin euron suuruisen) kasvun vuoksi oltuaan edellisen vuoden vastaavana ajankohtana 19,4 miljardia euroa alijäämäinen.

Kuukausittaisen kehityksen tarkastelu kausivaihtelusta puhdistettujen lukujen perusteella osoittaa, että tavarakaupan taseen ylijäämä kasvoi 4,0 miljardia euroa toukokuussa 2002, koska vienti kasvoi 4,0 % ja tuonti väheni 0,9 % (ks. kuvio 22). Kun viennin arvon kasvu kuvastaa ulkoisen kysynnän vahvistumista, tuonnin arvon vähäinen supistuminen johtuu lähinnä öljyn hinnan halpenemiseen ja euron vahvistumiseen liittyvästä tuontihintojen laskusta.

Arvopaperisijoitusten nettopääomavirrat olivat huomattavia toukokuussa 2002

Rahoitustaseesta ilmenee, että pääoman nettotuonti euroalueelle yhteenlaskettuina suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina oli toukokuussa 2002 huomattavaa eli 37,1 miljardia euroa, mikä johtui pääasiassa merkittävästä arvopaperisijoituksiin liittyvästä pääoman nettotuonnista (32,0 miljardia euroa). Pääomaa tuotiin nettomääräisesti myös suorina sijoituksina (5,1 miljardia euroa), joskin tämä on hieman vähemmän kuin edellisenä kuukautena. Arvopaperisijoituksissa osakkeisiin liittyvä (21,9 miljardia euroa) ja rahamarkkinapapereihin liittyvä (8,4 miljardia euroa) pääoman nettotuonti oli huomattavaa. Tässä näkyi se, että tämäntyyppisten euroalueen arvopapereiden ulkomainen kysyntä oli vahvaa. Sitä vastoin joukkolainoihin liittyvä pääoman nettotuonti oli vähäisempää (1,7 miljardia euroa). Yksityiskohtaisempi erittely osoittaa, että ulkomaiset sijoittajat ostivat euroalueen osakkeita nettomääräisesti 27,6 miljardin euron arvosta ja sijoittivat nettomääräisesti 16,6 miljardia euroa rahamarkkinapapereihin (ks. tilasto-osan taulukko 8.5). Tähän kehitykseen vaikuttivat mitä todennäköisimmin yritys- ja kirjanpitorikosten paljastuminen Yhdysvalloissa ja se, että euroalueen rahamarkkinapapereiden tuotto oli parempi kuin Yhdysvalloissa liikkeeseen laskettujen rahamarkkinapapereiden tuotto.

Kumulatiivisesti tarkasteltuna yhteenlasketuissa suorissa sijoituksissa ja arvopaperisijoituksissa kirjattiin vuoden 2002 viitenä ensimmäisenä kuukautena edelleenkin pääoman nettovientiä, mutta huomattavasti vähemmän (eli 15,3 miljardia euroa) kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2001 (123,9 miljardia euroa). Tämä vastaa aikaisempaa kehitystä, jossa pääoman nettovienti yhteenlaskettuina suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina näyttää vähentyneen vuodesta 1999 lähtien (ks. heinäkuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys”). Fuusiot ja yritysostot ovat vaikuttaneet keskeisesti yhteenlaskettujen suorien sijoitusten ja arvopaperisijoitusten pääomavirtojen kehitykseen (ks. kehikko 4).

Kehikko 4.

Fuusiot ja yritysostot sekä euroalueen maksutaseen rahoitustase

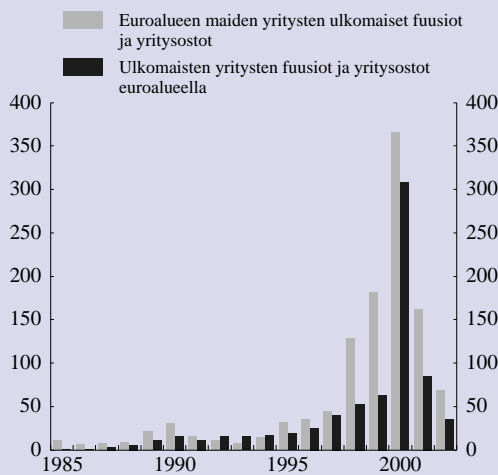
Euroalueen maksutaseen suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin vuosina 1998–2002 vaikuttivat voimakkaasti fuusiot ja yritysostot (ks. heinäkuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkeli ”Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys”). Tänä ajanjaksona euroalueen yritykset toimivat varsin aktiivisesti perustamalla osakkuuksia ja sijoittamalla ulkomaisiin yrityksiin. Tavoitteena oli vahvistaa yritysten kansainvälistä markkina-asemaa ja hankkia teknistä osaamista ja asiantunte- musta. Tämän kehikon tarkoituksena on selvittää yksityiskohtaisemmin euroalueen yritysten fuusio- ja yritysostotoiminnan kehittymistä ja sen merkitystä euroalueen rahoitustaseen erien muutosten kannalta. Analyysi perustuu Thomson Financialin tietoihin selvitetystä fuusioista ja yritysostoista.

Fuusioihin ja yritysostoihin liittyvät euroalueen pääomavirrat ovat muuttuneet huomattavasti

Euroalueen yritysten fuusio- ja yritysostotoimintaan euroalueen ulkopuolella on liittynyt erilaisia vaiheita sitten 1980-luvun. Investoinnit fuusioihin ja yritysostoihin olivat lukumääräisesti vähäisiä ja suuruudeltaan suhteellisen pieniä vuoteen 1997 saakka, mutta lisääntyivät huomattavasti vuonna 1998. Investoinnit olivat huipussaan vuonna 2000, jolloin euroalueen yritysten ulkomaisten fuusio- ja yritysostoinvestointien arvo nousi huomasti, 366 miljardiin euroon. Euroalueen yritysten investoinnit fuusioihin ja yritysostoihin vähenivät voimakkaasti vuoden 2000 jälkeen eli 162 miljardiin euroon vuonna 2001 ja 69 miljardiin euroon vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla. Euroalueen ulkopuolisten sijoitukset fuusioihin ja yritysostoihin euroalueella kehittyivät samansuuntaisesti, mutta suuruudeltaan pienempinä (ks. kuvio A).

Kuvio A. Euroalueen fuusiot ja yritysostot vuosina 1985–2002

(mrd. euroa; vuosihavaintoja)

Lähteet: Thomson Financial ja EKP:n laskelmat.

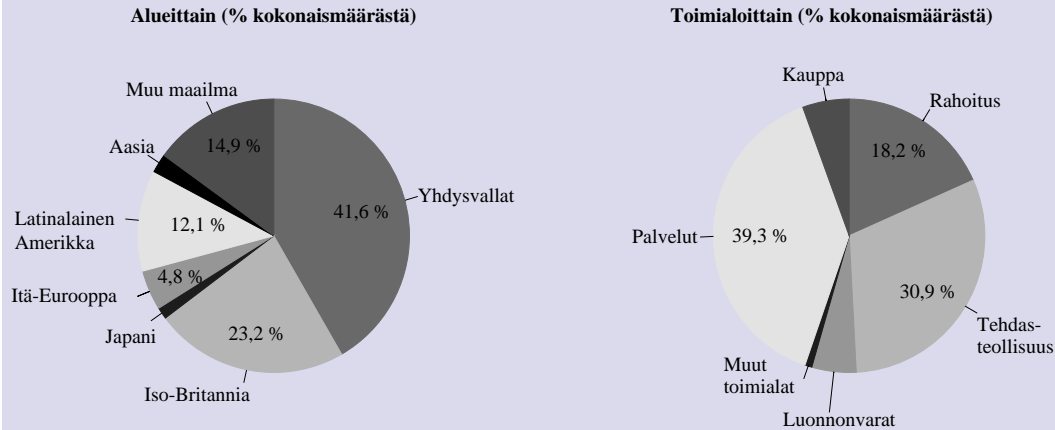
Huom. Vuoden 2002 luvut koskevat tammi-kesäkuuta.

Fuusioiden ja yritysostojen määrä kasvoi nopeasti 1990-luvun lopulla samalla, kun kansainvälinen taloudellinen yhdentyminen ja kilpailu lisääntyi, maailmanlaajuinen talouskehitys oli suotuisaa ja huipputekniikka-alojen yritykset olivat vahvassa nousussa erityisesti Yhdysvalloissa. Fuusio- ja yritysostotoiminnan voimakas supistuminen vuoden 2000 jälkeen osui samaan aikaan kuin kansainvälisten osakemarkkinoiden taantuminen tietotekniikkapainotteisten alojen heikkenemisen myötä ja kehittyneiden talouksien talouskasvun hidastuminen.

Euroalueen yritysten fuusio- ja yritysostoinvestoinneista suurin osa suuntautui Yhdysvaltoihin. Vuodesta 1985 vuoteen 2002 Yhdysvaltojen osuus näistä investoinneista oli 41,6 % (tai 479 miljardia euroa). Euroalueen yritysten fuusio- ja yritysostoinvestointien muina merkittävänä kohteina olivat Iso-Britannia (23,2 % tai 267 miljardia euroa) ja Latinalainen Amerika (12,1 % tai 140 miljardia euroa) (ks. kuvio B).

Sektorikohtaisesta fuusio- ja yritysostotoiminnan erittelystä ilmenee, että 39,3 % kaikista euroalueen yritysten ulkomaisiin fuusioihin ja yritysostoihin tekemistä investoinneista kohdistui palvelusektoriin, 30,9 % tehdasteollisuuteen ja 18,2 % rahoitussektoriin (ks. kuvio B). Huomionarvoista on fuusioiden ja yrityskauppojen sektorikohtaisen koostumuksen muuttuminen vuosina 1985–2002. 1990-luvun puoliväliin saakka yli puolet kaikista fuusio- ja yritysostoinvestoinneista tehtiin tehdasteollisuuteen, kun taas fuusioiden ja yritysostojen voimakas nousu 1990-luvun lopulla koettiin lähinnä palvelusektorilla ja erityisesti huipputekniikan aloilla. Kuviossa B mainittujen alojen useita alasektoreita (kuten biotekniikka, tietokonelaitteet, elektroniikka, vies-

Kuvio B. Euroalueen yritysten ulkomaiset fuusiot ja yritysostot vuosina 1985–2002

Lähde: Thomson Financial ja EKP:n laskelmat.

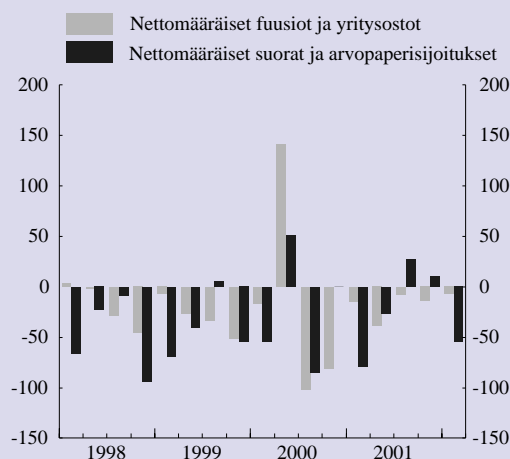
tintä ja muu huipputekniikka) sisältävän huipputekniikkasektorin osuus oli noin 50 % kaikista fuusio- ja yritysostoinvestoinneista vuonna 2000. Vuosina 1985–1997 huipputekniikan aloilla tehtyjen fuusioiden ja yritysostojen osuus oli sitä vastoin noin 14 %. Tästä kehityksestä käy korostuneesti ilmi se, että fuusioiden ja yritysostojen pääomavirtoja ovat vuodesta 1998 lähtien vauhdittaneet lähinnä huipputekniikan sektoreilla tehdyt fuusiot ja yritysostot.

Fuusioilla ja yritysostoilla on tärkeä merkitys euroalueen suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehityksessä

Se, miten fuusiot ja yritysostot kirjataan euroalueen rahoitustaseeseen, riippuu kauppojen maksutavasta. Käteisellä maksetut fuusiot ja yritysostot vaikuttavat euroalueen maksutaseen suoriin sijoituksiin ja ”Muut sijoitukset” -erään, kun taas osakkeiden vaihdolla tehdyt kaupat vaikuttavat arvopaperisijoituksiin. Kuviossa C verrataan fuusioita ja yritysostoja suhteessa euroalueen suorien sijoitusten ja arvopaperisijoitusten kehitykseen. Kuvioista ilmenee, että fuusioihin ja yritysostoihin liittyvä pääoman nettovienti euroalueelta on ollut huomattavaa useimpina neljännesvuosina vuodesta 1998 lähtien. Merkittävä poikkeus on vuoden 2000 toinen neljännes, jolloin muutamat huomattavat ulkomaisten yritysten yritysostot euroalueelta aiheuttivat merkittävää pääoman nettotuontia. Suuri osa pääoman nettoviennistä yhteenlaskettuina suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina on johtunut fuusioihin ja yritysostoihin liittyvästä pääoman nettoviennistä. Kaiken kaikkiaan fuusioihin ja yritysostoihin liittyvät transaktiot ovat keskeisesti vaikuttaneet euroalueen rahoitustaseen kehitykseen viitenä viime vuonna.

Kuvio C. Nettomääräiset fuusiot ja yritysostot sekä nettomääräiset suorat ja arvopaperisijoitukset vuosina 1998–2002

(mrd. euroa)

Lähteet: Thomson Financial, EKP ja EKP:n laskelmat.

Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella

Tässä artikkelissa luodaan yleiskatsaus hintatasojen eroihin euroalueella ja kuvataan keskeisimpiä eroihin vaikuttavia tekijöitä. Kaikilla valuutta-alueilla voidaan olettaa esiintyvän jonkinasteista hintahajontaa maiden ja alueiden välillä esimerkiksi maiden erilaisten tulotasojen vuoksi. Tästä huolimatta suuria maidenvälisiä eroja avoimen sektorin tavaroiden ja palveluiden hinnoissa voidaan pitää osoituksena siitä, että markkinat eivät ole yhdentyneet riittävästi ja ettei kilpailu ole tarpeeksi tehokasta. Saatavissa olevat tilastot viittaavat siihen, että useiden avoimen sektorin tavaroiden ja palveluiden hintahajonta on suurempi euroalueen maiden välillä kuin yksittäisissä maissa. Näin ollen sisämarkkinoiden toimintaa on mahdollista tehostaa vielä entisestään. Euron käyttöönotto on tärkeä askel Euroopan markkinoiden yhdentymisessä. Kun euron myötä valuuttakurssien vaihteluihin liittyvä epävarmuus eliminoituu, transaktiokustannukset pienenevät ja hintojen vertailtavuus kasvaa, kaupankäynnin ja kilpailun edellytykset euroalueella paranevat, mikä puolestaan edistää avoimen sektorin tavaroiden ja palvelujen hintojen lähentymistä. Euroalueen maiden välillä on kuitenkin edelleen kaupan ja tehokkaan kilpailun esteitä. Esteiden poistamiseksi on ryhdyttävä lisätoimiin niin, että säännöstely vähenisi ja kilpailu tehostuisi Euroopan hyödykemarkkinoilla, ja voitaisiin siten hyödyntää kaikki sisämarkkinoista saatavat edut. Yhdentyneet ja tehokkaasti toimivat hyödykemarkkinat helpottavat myös EKP:n vakauteen tähtäävän rahapolitiikan harjoittamista.

I Johdanto

Kymmenen viime vuoden aikana Euroopassa on edistytty merkittävästi kaupan esteiden poistamisessa ja markkinoiden – etenkin hyödykemarkkinoiden – vapauttamisessa. Tämän edistyksen takana olevat sekä maittaiset että EU:n laajuiset uudistukset (mm. sisämarkkinaohjelma, useiden peruspalvelujen markkinoiden vapauttaminen ja aiempaa tiukempi kilpailupolitiikka) ovat kaikki lisänneet kilpailua EU-maiden sisällä ja niiden välillä. Kilpailun tehostuessa tuotannon voidaan odottaa tulevan aiempaa kustannustehokkaammaksi ja innovatiivisemmaksi, jolloin tuotteiden valikoima laajenee ja hinnat halpenevat. Kilpailun tehostumisen ja innovaatioiden pitäisi johtaa myös tuottavuuden kasvuun sekä kasvu- ja työllisyysedellytysten paranemiseen. Aiempaa joustavimmat ja tehokkaammat markkinat nopeuttaisivat lisäksi sopeutumista taloudellisiin sokkeihin. Tämä puolestaan helpottaisi rahapolitiikan harjoittamista euroalueella.

Euron käyttöönotto on tärkeä askel sisämarkkinoiden yhdentymisessä, sillä se eliminoi valuuttakurssivaihtelut ja stimuloi siten kaupankäyntiä ja investointeja. Euroseteleiden ja -kolikoiden käyttöönotto vähentää lisäksi transaktiokustannuksia ja parantaa hintojen vertailtavuutta maiden välillä. Tämän puolestaan pitäisi voimistaa kilpailua ja ajan mittaan pienentää hintahajontaa euroalueella.

Tässä artikkelissa tarkastellaan tavaroiden ja palveluiden hintatasojen eroja euroalueella sekä

keskeisimpiä syitä näihin eroihin. Tarkastelussa painotetaan erityisesti kilpailun vaikutusta hintaeroihin. Yhdentyneeseen talousalueeseen kuuluvien maiden välistä hintahajontaa käytetään usein markkinoiden yhdentymistä kuvaavana indikaattorina. Kun Euroopan hyödykemarkkinoiden yhdentyminen etenee, avoimen sektorin tavaroiden ja palvelujen hintahajonnan voidaan odottaa vähenevän. Tämän vuoksi suuret ja pitkään jatkuvat hintaerot tuotteissa, joilla on helppo käydä kauppaa maiden välillä, saattavat olla merkki siitä, että euroalueella on edelleen kaupan ja kilpailun esteitä. Myös suljetun sektorin tavaroiden ja palvelujen hintojen voidaan odottaa lähenevän toisiaan eri maissa, kun erot euroalueen maiden tulotasoissa pienenevät. Todennäköistä kuitenkin on, että euroalueelle tulee jäämään jonkin verran hintahajontaa. Tätä käsitystä tukevat esimerkit muista valuutta-alueista, joissa on pitkälle yhdentyneet markkinat.

Tämän artikkelin loppuosa on ryhmitelty seuraavasti: osassa 2 kuvataan keskeisimpiä syitä maiden ja alueiden välisiin hintaeroihin, osassa 3 esitellään joitakin tapoja mitata hintahajontaa euroalueella, osassa 4 tarkastellaan hintahajonnan kehittymistä pitkällä aikavälillä, osassa 5 pohditaan, mitä vaikutuksia kilpailulla on hintoihin ja talouden kehitykseen, ja osassa 6 on yhteenveto hintahajonnan ja hintojen lähentymisen keskeisimmistä vaikutuksista talouspolitiikkaan.

2 Miksi hintatasot vaihtelevat paikkakunnittain?

”Yhden hinnan laki” on teoria, jonka mukaan sellaisilla yhdentyneillä markkinoilla, joilla ei ole kuljetuskustannuksia, kaikkien vienti- ja tuontitavaroiden hintojen tulisi olla kaikkialla samat (samana valuuttana mitattuna). Erot hintatasoissa johtaisivat arbitraasiin, eli tuotteita ostettaisiin sieltä, missä ne ovat halvemmat kuin muualla, ja myytäisiin siellä, missä ne ovat kalliimmat kuin muualla. Tämä säätelisi kysyntää ja tarjontaa niin, että hintaerot häviäisivät. Käytännön kokemus on osoittanut, että yhden hinnan laki näyttää pätevän vain muutamiiin sellaisiin tavariin, joilla käydään tukkukauppaa maailmanlaajuisesti (esimerkiksi raaka-aineet).

Monilla tuotteilla ja etenkin palveluilla on vaikea käydä kauppaa maasta toiseen, vaikkakin markkinoiden vapauttaminen ja tekniikan kehitys ovat mahdollistaneet yhä useampien tuotteiden ulkomaankaupan. Tällaisten suljetun sektorin tuotteiden hinnat määräytyvät paikallisen eikä kansainvälisen kysynnän ja tarjonnan perusteella. Etenkin *tuotantojen erot maiden välillä* ovat keskeinen syy maidenvälisiin hintaeroihin. Tämä käsitys perustuu ns. Balassa–Samuelson-vaikutukseen, jonka mukaan avoimen sektorin parempi tuottavuus jossakin maassa muihin maihin verrattuna merkitsee, että tuossa maassa avoimen sektorin palkkatasokin on korkeampi kuin muissa maissa, sillä avoimen sektorin tuotteiden hinnat asetetaan kansainvälisesti. Jos oletetaan, että palkkaerot eri sektoreiden välillä tasoittuvat esimerkiksi työvoiman liikkuvuuden vaikutuksesta, suljetun sektorin ja koko talouden palkkataso tuollaisessa maassa on korkeampi kuin maissa, joissa tuottavuus on heikompi. Koska suljetun sektorin tuottavuus on kuitenkin yleensä heikompi kuin avoimen sektorin (eivätkä suljetun sektorin tuottavuuden erot maiden välillä ole yhtä suuret kuin avoimen sektorin), suljetun sektorin tuotteiden tuotantokustannukset ovat suuremmat kuin muissa maissa, mikä johtaa siihen, että näiden tuotteiden hinnat ovat kalliimmat kuin muualla. Näin ollen maissa, joissa avoimen sektorin tuottavuus on suhteellisen suuri ja yleinen elintaso (eli BKT asukasta kohden) suhteellisen korkea, suljetun sektorin tuotteiden hinnat ja yleinen hintataso ovat korkeammat kuin muissa maissa. Useimmat empiiriset tutkimukset vah-

vistavat tämän riippuvuussuhteen. Sitä mukaa kuin tuottavuuden erot eri maiden välillä pienevät, voidaan myös hintatasojen erojen odottaa pienevän. Kuviosta 1 ilmenee, että hintojen ja tulotasojen suhteelliset muutokset euroalueen maissa vuosina 1995–2000 olivat jokseenkin tämän talousteorian mukaisia.

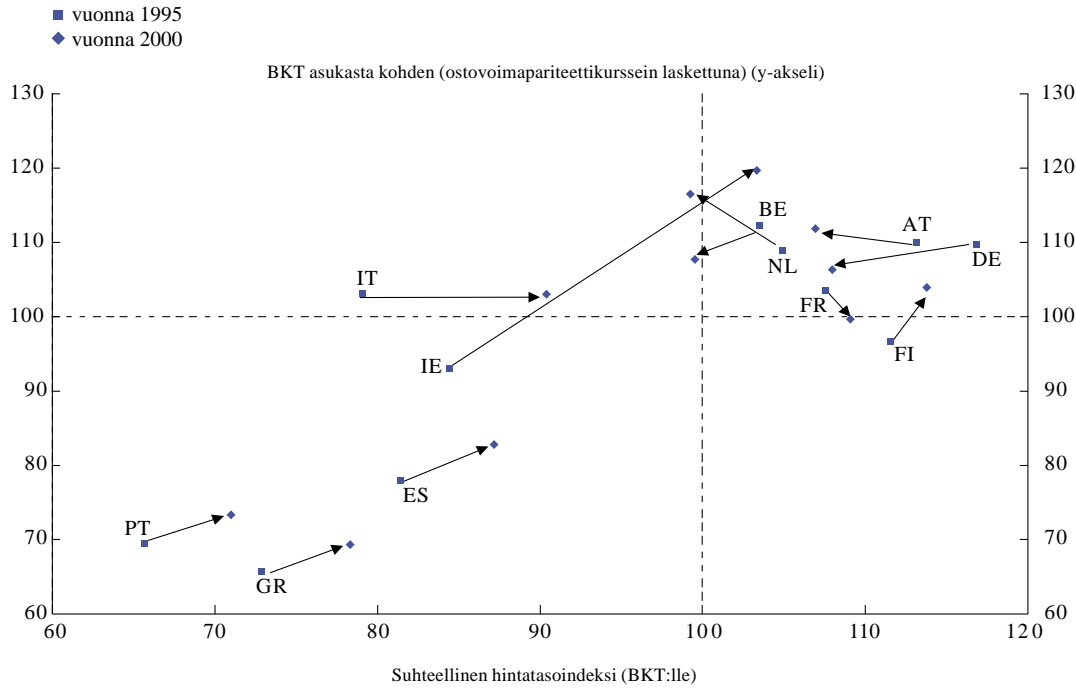
Muita hintatasojen eroihin vaikuttavia maakohtaisia syitä ovat maiden väliset erot *makrotalousoikeudessa ja suhdannevaiheissa*. Nämä erot voivat lyhyellä aikavälillä vaikuttaa hintatason kehitykseen. Myyntihintoihin vaikuttavat lisäksi maiden väliset erot *välillisissä ja muissa veroissa*. Vaikkakin välillisten verojen on todettu kasvattaneen hintaeroja, niitä ei yleensä pidetä merkittävänä maidenväliseen hintahajontaan vaikuttavana tekijänä. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että erot euroalueen maiden arvolisäveroprosenttien välillä ovat suhteellisen pienet (prosentit vaihtelevat 15:stä 21:een). Eräisiin tuotteisiin, kuten alkoholijuomiin, tupakkaan ja nestemäisiin polttoaineisiin, sovellettavat valmistaja- ja muut verot voivat kuitenkin olla syynä suureen osaan hintatasojen eroista maiden välillä. Myös *kuljetuskustannukset* sekä kulttuuri- ja kielieroja ilmentävät *kansalliset mieltymykset* ovat luonnollisia syitä siihen, miksi markkinaolosuhteet ja hinnat ovat erilaiset eri maissa. Aiemmin *nimellisen valuuttakurssin* muutokset ovat myös osaltaan vaikuttaneet euroalueen maiden suhteellisten hintatasojen kehitykseen (ks. myös kehikko 1).

Toimiala- tai tuotekohtaisiin hintatasojen eroihin vaikuttavia tekijöitä ovat viestintäkustannukset ja paikalliset tuotantokustannukset, markkinoiden koko, markkinoiden keskittymisestä johtuva epätäydellinen kilpailu, yritysten kilpailuvastainen yhteistyö, tuotteiden erilaistaminen, yritysten hinnoittelustrategiat ja sääntelyjärjestelmät. Useimmilla näistä syistä on merkitystä eri markkinoiden kilpailun intensiivisyydelle. Näiden tekijöiden muutokset saattavat johtua tekniikan kehityksestä, josta on esimerkkinä viestintäkustannuksia vähentänyt Internet, tai julkisen vallan toimenpiteistä, kuten sisämarkkinaohjelmasta, verkkotoimialojen vapauttamisesta ja euroalueen maiden tapauksessa – yhteisen rahan käyttöönotosta, jonka myötä maidenvälis-

Kuvio I.

Hinta- ja tulotasot euroalueen maissa vuosina 1995 ja 2000

(euroalueen keskiarvo = 100)

Lähteet: Euroopan komissio, OECD ja EKP:n laskelmat.

ten transaktioiden kustannukset pienentyvät ja hintojen vertailtavuus paranee. Tällaisten muutosten pitäisi tehostaa arbitraasia ja lisätä kilpailua ja näin pienentää hintahajontaa paikkakuntien välillä.

Edellä selostetun perusteella useat maakohtaiset syyt, kuten tuloerot, sekä kotimaisen ja maidenvälisen kilpailun intensiivisyys, ovat keskeisiä euroalueen hintatasojen hajontaan vaikuttavia tekijöitä.

3 Euroalueen hintahajonnan mittaaminen

Eri maiden hintatasojen mittaamisessa ja vertailussa on useita menetelmiin ja tilastointiin liittyviä ongelmia. Esimerkiksi hintavertailuja tehtäessä tulisi pystyä löytämään samanlaisia tuotteita eri maista. On kuitenkin usein niin, että jopa täysin samanlaisilta vaikuttavia tuotteita on eri maissa muunneltu siten, että ne sopisivat paremmin kansallisista tai alueellisista mieltymyksistä tai säännöksistä johtuviin markkinaolosuhteisiin. Tuotteissa saattaa myös olla laatueroja. Tuotevalikoimatkin muuttuvat ajan mittaan, mikä vaikeuttaa jonkin tietyn tuotteen hintojen pitkän aikavälin vertailua. Hintatietoja kerättäessä on noudatettava vastaavanlaisia menetelmiä. On

erityisesti pyrittävä löytämään mahdollisimman samantyyppiset myyntipaikat (esimerkiksi supermarketit tai erikoistuneet myymälät), ja hintojen tulisi olla koko maata edustavat. Koska kaikkia näitä vaatimuksia on vaikea täyttää täydellisesti, on maidenvälisiä hintatasovertoiluja aina syytä tulkita varoen.

Kun halutaan vertailla yleistä hintatasoa eri maissa, voidaan muodostaa suhteellisia hintatasoja (ks. kehikko 1). Kuten kuvioista 2 voidaan nähdä, useimmissa euroalueen maissa kotitalouksien loppukulutuksen perusteella mitattu hintataso on suhteellisen lähellä euroalueen keskiarvoa.

Kehikko I.

Hintatasojen mittaaminen

Hintatason vertailu eri maiden välillä edellyttää tarkkoja hintatietoja laajasta maakohtaisesta tuotevalikoimasta. Muuntamalla hinnat yhteiseksi valuutaksi voidaan arvioida, mikä maa on kallein. Yhdenmukaistettua kuluttajahintaindeksiä käytetään yleensä hintojen muutosvauhdin analysointiin, mutta hintojen lähentymistä koskeva analyysi edellyttää vertailukelpoisen ja edustavan tuotevalikoiman maittaisten hintatasojen vertailua keskenään. Tähän tarkoitukseen ja myös BKT:n ja sen erien määrän mittaamiseksi kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla käytetään usein osto-voimapariteettikursseja. OECD ja Eurostat laskevat ostovoimapariteettikurssit kaikille EU-maille. Yksinkertaisimman määritelmän mukaan ostovoimapariteettikurssit tarkoittavat hintasuhteita, jotka on laskettu jakamalla tuotteen hinta (paikallisena valuuttana) toisessa maassa olevan saman tuotteen hinnalla (myös paikallisena valuuttana). Ostovoimapariteettikurssit siis kertovat, kuinka paljon paikallista valuuttaa tarvitaan kussakin maassa saman tavara- ja palvelumäärän ostamiseen. Toisin ilmaistuna ostovoimapariteettikurssit ovat muuntokursseja, jotka yhdenmukaistavat eri valuuttojen ostovoiman eliminoimalla maidenväliset hintatasojen erot. Ostovoimapariteettikurssien ja nimellisten valuuttakurssien välinen suhde osoittaa suhteellisen hintatason, jonka perusteella on mahdollista arvioida, mitkä maat ovat elinkustannuksiltaan muita kalliimpia. Jos nimellinen valuuttakurssi on sama kuin ostovoimapariteettikurssi, kyseessä olevissa maissa on sama suhteellinen hintataso. Euroalueella hinnoja ei enää tarvitse muuntaa yhteiseksi valuutaksi, koska kaikki hinnat on käytännössäkin ilmaistu euroina 1.1.2002 lukien (virallisesti hinnat on ilmaistu euroina vuodesta 1999 lähtien, koska vuodesta 1999 tammi-kuun 1. päivään 2002 saakka kansalliset valuutat olivat ainoastaan euron ilmentymiä).

Ostovoimapariteettikurssit lasketaan yksittäisistä tuotteista, tuoteryhmistä ja BKT:n pääeristä. Eurostatin ostovoimapariteetilaskelmat kattavat yli 200 tuoteryhmää ja perustuvat EU:ssa saatavilla olevien vertailukelpoisten ja edustavien tavaroiden ja palveluiden verollisiin markkinahintoihin. Uusia hintavertailuja tehdään vähintään kolmen vuoden välein, ja ostovoimapariteettikurssit päivitetään vuosittain yksityiskohtaisten kansallisten hintaindeksien avulla. Hintavertailut tehdään useimmiten EU-jäsenvaltioiden pääkaupungeissa ja tarkistetaan kansallisen keskiarvon mukaisiksi.

Eurostatin ja OECD:n hintaindeksien lisäksi monet tiedonkeruuseen erikoistuneet yritykset tarjoavat näitä yksityiskohtaisempia hintatietoja suppeammilta markkinoilta ja erikoisaloilta. Jotkin näistä yrityksistä keräävät myös viivakoodipohjaisia vähittäiskaupan hintoja, jotka ovat varsin yksityiskohtaisia ja joiden etuna on nopea päivittyminen.

Kreikassa, Espanjassa ja Portugalissa hintataso on jonkin verran euroalueen keskiarvoa alempi ja Irlannissa ja Suomessa taas jonkin verran korkeampi.

Kun tiettyjen tuoteryhmien hintoja eri euromaisissa vertaillaan keskenään, on hajonta maiden välillä hieman suurempi kuin yleisiä hintatasoja vertaillaessa (ks. taulukko I). Kuten voidaan odottaa, avoimen sektorin tuotteiden, esimerkiksi elintarvikkeiden, vaatteiden ja kalusteiden, hintojen hajonta on vähäisempää kuin suljetun sektorin tuotteiden ja palvelujen hintojen, esimerkiksi vuokrien, viestintäkustannusten ja koulu-

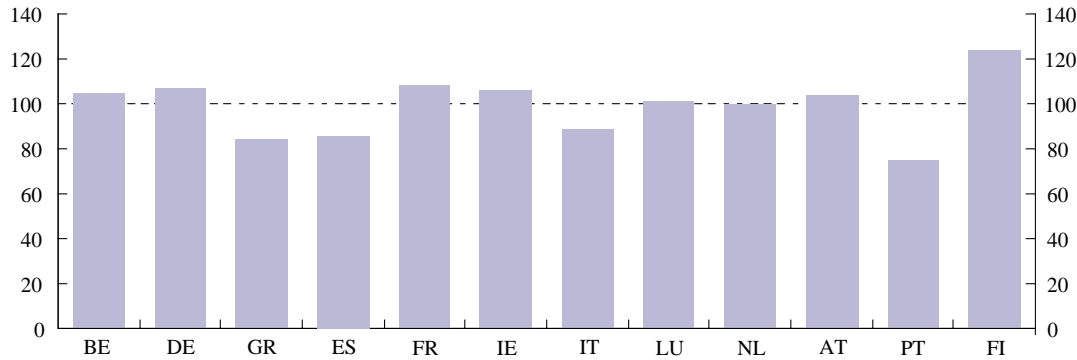
tuskustannusten. Tämä johtuu siitä, että maidenvälinen hinta-arbitraasi ja kilpailu vaikuttavat avoimen sektorin tuotteisiin enemmän kuin suljetun sektorin. On myös tuoteryhmiä, joiden hintoihin vaikuttavat merkittävästi kansalliset säännökset tai verot. Näitä ovat esimerkiksi alkoholiuomat ja tupakka. Tällaisten tuotteiden maidenvälinen hintahajonta on suhteellisen suuri.

Eräät erikoistuneet yritykset ja toimialajärjestöt keräävät markkinakohtaisia hintatietoja yksittäisistä tuotteista tai tuoteryhmistä. Euroopan komission tekemässä viivakoodipohjaisten valintamyymälähintojen vertailussa on ilmennyt, että

Kuvio 2.

Suhteelliset hintatasoindeksit euroalueen maissa vuonna 2000 (kotitalouksien loppukulutus)

(euroalueen keskiarvo = 100)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

hintaerot euroalueen maiden välillä ovat suhteellisen suuret. Kuten taulukosta 2 ilmenee, suurin hintahajonta on kivennäisvedellä, joka on Suomessa miltei neljä kertaa kalliimpaa kuin Espanjassa. Myös muiden tuotteiden, esimerkiksi kahvin ja jauhojen hinnoissa on suuria eroja maiden välillä. Kalleimmassa maassa hinnat ovat 2–3 kertaa korkeammat kuin halvimmassa maassa. Komission hintavertailun mukaan kori valintamyymälä-

tuotteita oli Saksassa, Espanjassa ja Alankomaissa hinnaltaan (ilman välillisiä veroja) suhteellisesti halvempi kuin muissa euroalueen maissa, kun taas Kreikassa ja Suomessa korin hinta oli muita korkeampi. ”Euroopan laajuisesti myytävien tuotemerkkien” hinnat ovat yleensä kalliimmat kuin ”yleistuotteiden”, mutta niiden hinnoissa on pienemmät maidenväliset erot kuin ”yleistuotteiden” hinnoissa.

Taulukko 1.

Eräiden tuoteryhmien suhteelliset hintatasoindeksit vuonna 2000 (kotitalouksien loppukulutus)

(euroalueen keskiarvo = 100)

Tuoteryhmä	Korkein	Matalin	Variaatiokerroin ¹⁾
Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat	115 (Suomi)	87 (Espanja)	9,2
Vapaa-aika ja kulttuuri	122 (Suomi)	87 (Kreikka)	9,6
Vaatteet ja jalkineet	117 (Luxemburg)	79 (Portugali)	9,9
Kalusteet ja kotitalouskoneet	115 (Alankomaat)	78 (Portugali)	10,6
Ravintola- ja hotellipalvelut	126 (Suomi)	84 (Portugali)	11,9
Kuljetus	129 (Suomi)	75 (Kreikka)	13,9
Sähkö, kaasu ja muut polttoaineet	132 (Alankomaat)	66 (Kreikka)	16,3
Terveystieteiden hoito	137 (Suomi)	62 (Kreikka)	18,8
Koulutus	169 (Luxemburg)	63 (Portugali)	29,4
Viestintä	159 (Suomi)	68 (Kreikka)	29,7
Alkoholijuomat ja tupakka	175 (Irlanti)	72 (Espanja)	30,2
Asuntojen vuokrat	141 (Irlanti)	33 (Portugali)	30,9

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Variaatiokerroin kuvaa hintatason hajontaa keskiarvon ylä- ja alapuolella. Variaatiokerroin on keskihajonnan suhde ostoskeskiarvoon. Mitä suurempi variaatiokerroin on, sitä suurempi on hintatason hajonta maiden välillä.

Taulukko 2.

Eräiden valintamyymälätuotteiden hintaindeksijä euroalueen maissa vuosina 1999–2000

(euroalueen keskiarvo kunkin tuotteen osalta = 100, sisältää arvonlisäveron; Luxemburgin tiedot eivät ole olleet saatavissa)

	Euroopan laajuisesti myytävät tuotemerkit			Yleistuotteet					
	Hiilihappo-juomat – Cola	Shampoo	Murukahvi	Voi	Jauhot	Jauhettu kahvi, kahvinpavut	Kidesokeri	Iskukuumennettu kevytmaito	Kivennäisvesi
Belgia	107	90	94	101	:	86	89	90	95
Saksa	79	84	89	90	117	83	:	97	131
Kreikka	99	:	78	:	:	135	:	:	88
Espanja	101	77	88	125	88	56	89	82	47
Ranska	85	102	94	102	119	112	120	103	69
Irlanti	100	128	101	79	:	186	114	:	174
Italia	95	85	135	128	145	78	:	123	59
Alankomaat	126	127	87	87	64	72	87	88	82
Itävalta	98	100	104	105	118	:	106	:	72
Portugali	89	93	119	101	76	102	100	80	
Suomi	121	114	109	82	73	91	96	139	184
Variaatio kerroin	14,2	18,1	16,2	16,6	28,9	37,1	12,3	20,8	47,5

Lähteet: Euroopan komissio, "Talousuudistus: kertomus yhteisön tuote- ja pääomamarkkinoiden toiminnasta" ("Cardiff-raportti"), 2001 ja EKP:n laskelmat. Ks. myös Euroopan komissio, "Price differences for supermarket goods in Europe", 2002. Taulukko osoittaa eräiden valintamyymälätuotteiden hintatason kussakin euroalueen maassa suhteessa yksinkertaiseen euroalueen keskiarvoon. "Euroopan laajuisesti myytävät tuotemerkit" ovat tuotemerkkejä, joita on saatavissa ainakin seitsemässä EU-maassa, ja "yleistuotteet" tuotemerkkejä, joita on saatavissa enintään kuudessa EU-maassa.

4 Hintojen lähentyminen euroalueella

Hintahajonnan pitkän aikavälin kehityksestä on useissa tutkimuksissa todettu, että sekä EU-maiden että euroalueen maiden hintojen lähentyminen oli erityisen ilmeistä 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa, varsinkin avoimen sektorin tuotteissa. Tämä johtui todennäköisesti kaupan esteiden poistamiseen ja maidenvälisen kilpailun tehostamiseen tähtäävän sisämarkkinaohjelman täytäntöönpanosta. Hintojen lähentyminen näyttää 1990-luvun jälkipuoliskolla kuitenkin hidastuneen, mikä on saattanut myös johtua euroalueen maiden inflaatiovauhtien lähentymisestä.

Ei ole syytä odottaa, että hinnat lähentyisivät samalle tasolle kaikissa euroalueen maissa. Yhdentyneillä kansallisilla markkinoillakin on aina jonkin verran alueellista hintahajontaa. Sitä, miten suuri tällainen alueellinen hintahajonta on maan sisällä, voidaan käyttää vertailukohtana

arvioitaessa, miten pitkälle hintojen lähentyminen voi euroalueella edetä. Useimmissa tutkimuksissa, joissa on verrattu hintaeroja euroalueen maiden välillä ja maiden sisällä, on todettu, että maidenvälinen hintahajonta on suurempi kuin maansisäinen. Esimerkiksi Euroopan komission tutkimuksessa todettiin, että erilaisten kulutuselektroniikkamerkituotteiden hintahajonta yhdentoista EU-maan välillä oli suurimmillaan noin 30–40 % (mitattuna kalleimman ja halvimman hinnan erotuksen prosenttiosuutena halvimmassa hinnassa). EU-maiden sisällä taas hintaero oli yleensä noin 10–20 %¹. Tämä tulos pätee myös euroalueen maissa. Vuonna 2002 tehdystä Euroopan komission tutkimuksesta todettiin niin ikään, että valintamyymälähintojen erot EU-maiden sisällä ovat yleensä 4–6 kertaa pie-

¹ Euroopan komissio, "Price dispersion in the Internal Market", 2001.

nemmät kuin vastaavat hintaerot EU-maiden välillä.

Komission tutkimuksessa hintaeroja EU-maissa verrattiin tilanteeseen Yhdysvalloissa, joka on suunnilleen euroalueen kokoinen pitkälle yhden- tynyt valuutta-alue. Vertailu osoitti, että vuonna 1998 kuuden tuoteryhmän² hintahajonta oli EU- maiden välillä 15 %, kun taas vastaava hajonta 15 yhdysvaltalaisen kaupungin välillä oli 12 %. Tutki- muksessa hintahajonnan todettiin olevan Yhdys- valloissa kaikkien tuoteryhmien ja etenkin avoi- men sektorin tuotteiden osalta vähäisempi kuin EU-maissa. Eräs toinen tutkimus, joka perustuu 165 tavarain ja palvelun hintoihin eri kaupungeis- sa, viittaa kuitenkin siihen, että euroalueella avoi- men sektorin tuotteiden hinnoissa ei ehkä olekaan näin paljon lähentymisvaraa (ks. taulukko 3). Tä- män tutkimuksen mukaan euroalueen avoimen sektorin tuotteiden hintahajonta oli jo vuonna 1999 suhteellisen lähellä Yhdysvaltain tasoa. Tut- kimuksen jossakin määrin yllättävä tulos, jonka mukaan suljetun sektorin tuotteiden ja palvelu-

otettu mukaan. Siinä todetaan, että vuonna 1998 asuntojen hintahajonta oli EU:ssa suurempi kuin Yhdysvalloissa.

Markkinoiden yhdenntyytä avoimen sektorin tavaroiden ja palveluiden hinnat ovat muuttuneet eri suuntaan kuin suljetun sektorin hinnat. Sitä mukaa kuin yhdentyneellä talousalueella olevat alemman tulotason maat pyrkivät vähitellen saa- vuttamaan elintasoltaan ja tuottavuudeltaan pa- remmat maat, alemman tulotason maiden sulje- tun sektorin tuotteiden hinnat nousevat lähem- mäksi korkeamman tulotason maiden hintata- soa. Kilpailun tehostumisen katsotaan taas yleen- sä laskevan avoimen sektorin tavaroiden ja pal- velujen hintatasoa. Molemmissa tapauksissa eri maiden hintojen pitäisi lähentyä toisiaan. Kun eri maissa avataan markkinoita kilpailulle, hintaha- jonta saattaa lyhyellä aikavälillä kuitenkin pikemmin- kin kasvaa kuin pienentyä, sen mukaan, mikä on lähtötilanne ja markkinoiden avaamisen ajoitus kussakin maassa. Esimerkiksi sähkö- ja televis- tintämarkkinoiden vapauttamisesta on seur-

Taulukko 3.

Hintojen hajonta kaupungeissa euroalueella ja Yhdysvalloissa

Hintaindeksi	Hintojen keskihajonta ¹⁾ paikkakunnittain		
	1990	1995	1999
Euroalue (11 kaupunkia)			
Kaikki tuotteet	0,12	0,12	0,10
Avoimen sektorin tuotteet	0,11	0,07	0,05
Suljetun sektorin tuotteet	0,26	0,32	0,28
Yhdysvallat (14 kaupunkia)			
Kaikki tuotteet	0,15	0,14	0,16
Avoimen sektorin tuotteet	0,04	0,03	0,03
Suljetun sektorin tuotteet	0,51	0,49	0,56

Lähde: J. Rogers, G. Hufbauer ja E. Wada (2001), "Price level convergence and inflation in Europe". Institute for International Economics, Working Paper 01-1, 2001. Julkaistu kirjoittajien luvalla.

1) Keskihajonta mittaa havaintojen eroja eli hajontaa. Pieni keskihajonta merkitsee pieniä eroja.

jen hintahajonta oli yhdysvaltalaisissa kaupungeissa suurempi kuin euroalueen kaupungeissa, selittyy pääosaksi sillä, että asumiskustannusten paino oli Yhdysvalloissa merkittävästi suurempi kuin euro- alueella, sekä myös sillä, että tutkimukseen oli otettu mukaan New Yorkin kalliit asuntojen hin- nat, jotka vääristivät tutkimustuloksia. Euroopan komission raportissa ei New Yorkin tietoja ole

nut, että joidenkin asiakasryhmien ja palvelujen hintaerot ovat kasvaneet, vaikkakin näiden pal- velujen yleinen hintataso euroalueella on laske-

2) Ruokakauppatuotteet, asuminen, peruspalvelut, kuljetus, ter- veydenhoito ja sekalaiset tavarat ja palvelut (mukaan lukien viihde, ravintola-ateriat, vaatteet ja alkoholijuomat), ilman vä- lillisiä veroja. Ks. Euroopan komissio, "Price levels and price dispersion in the EU", European Economy No. 7, heinäkuu 2001.

nut. On tärkeää huomata, että hintojen lähentyminen ei itsessään ole merkki markkinoiden tehokkuudesta. Eri maiden hintatasot saattavat olla samanlaiset, vaikka markkinat eivät olisikaan kovin hyvin kilpaillut ja tehokkaat. Esimerkiksi kilpailuvastainen yhteistyö yritysten välillä voi johtaa siihen, että hintahajonta on pieni, mutta hinnat pysyvät ei-optimaalisella tasolla. Jos hinnat laskevat markkinoilla, joilla kilpailupaineet ovat kasvussa, ja jos samanaikaisesti hinnat lähenevät muiden maiden hintoja, tämä on kuitenkin to-

dennäköisesti osoitus markkinoiden tehokkuuden paranemisesta.

Yhteenvedona voidaan todeta, että pitkälle yhdentyneellä valuutta-alueellakin on todennäköisesti aina jonkinasteista hintahajontaa. Euroalueen maiden välisten ja maiden sisäisten hintatasoerojen vertailu sekä vertailu Yhdysvaltain vastaaviin eroihin viittaavat siihen, että hintatasoerot euroalueella saattaisivat vielä nykyisestä kaventua.

5 Kilpailun vaikutukset

Täydellisen kilpailun vallitsemista markkinoilla pidetään yleensä ihannetilana. Tuolloin voimavarojen kohdentuminen on tehokkainta ja talouden hyvinvoinnille koituu eniten etua. Tämä näkemys perustuu siihen tosiseikkaan, että kilpailuilla markkinoilla mikään osapuoli ei voi hallita markkinoita ja tuottajat kilpailevat kustannustehokkuudella ja innovaatioilla, jolloin hinnat ja voitot pysyvät optimaalisella ja alhaisella tasolla. Lisäksi aiempaa tehokkaamman kilpailun ja innovoinnin tulisi johtaa tuottavuuden sekä kasvu- ja työllisyysnäkömien paranemiseen.³ Useimilla markkinoilla on kuitenkin yrityksiä, joilla on jonkin verran markkinavaltaa. Tämä merkitsee sitä, että ne voivat jossakin määrin vaikuttaa hintoihinsa ja voittoihinsa muiden kilpailukeinojen avulla. Tällaisia kilpailukeinoja voivat olla esimerkiksi tuotteiden erilaistaminen, tuotemerkkien rakentaminen, myynnin jälkeinen asiakaspalvelu, jakeluverkkojen kontrollointi tai toimet markkinoille pääsyn rajoittamiseksi yritysten välisellä kilpailuvastaisella yhteistyöllä, strategisilla liittoutumilla tai strategisella hinnanasetannalla. Tällaisilla markkinoilla hinnat ja yritysten voitot ovat yleensä suuremmat kuin markkinoilla, joilla vallitsee täydellinen kilpailu.

Kilpailun kovenemisella voidaan tämän vuoksi olettaa olevan hintoja laskeva vaikutus niin kauan kunnes uusi alempi tasapainohintataso saavutetaan. Hintoja laskeva vaikutus voi olla verrattain tuntuva ja pitkäaikainen, kuten televiestintäsektorin hintakehitys neljän viime vuoden aikana on osoittanut.⁴ On kuitenkin myös mahdollista, että

markkinoiden vapauttamisen ja kilpailun tehostumisen jälkeen joidenkin tuotteiden ja palvelujen hinnat nousevat lyhyellä aikavälillä, etenkin markkinoilla, joita aiemmin hallinnut yritys on saanut valtion tukea tai on ristiinsubventoinut eri markkinoilla harjoittamia toimintoja. Huolimatta siitä, että kilpailun mittaamiseen liittyy merkittäviä metodologisia ongelmia, useimmat empiiriset kilpailua koskevat tutkimukset tukevat käsitystä siitä, että kilpailun koveneminen lisää tehokkuutta ja saa aikaan kustannusten ja hintojen laskupaineita. Lisäksi hinnanmuutokset näyttävät olevan kovan kilpailun markkinoilla nopeampia kuin vähemmän kilpailluilla.⁵ Empiirinen aineisto tukee myös yleisesti ottaen käsitystä, että kansainvälisen kaupan aiempaa suurempi avoimuus, eli muista maista tuleva kilpailu, luo positiivisia hyvinvointi- ja tulovaikutuksia.

Koska kilpailuympäristö muuttuu koko ajan esimerkiksi markkinoiden muutosten, kaupan vapauttamisen, rakenteellisten uudistusten tai tekniikan kehityksen vaikutuksesta, poliittisten päättäjien jatkuvana haasteena on muuttaa ja mukauttaa kilpailulakeja ja kilpailupolitiikkaa, jotta

3 Yksityiskohtaisempi kuvaus hyödykemarkkinauudistuksen taloudellisista eduista on Kuukausikatsauksen elokuun 2001 numeron artikkelissa "Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset".

4 Ks. EKP:n julkaisu "Price effects of regulatory reform in selected network industries", Maaliskuu 2001.

5 Ks. esimerkiksi S. Nickell, "Competition and Corporate Performance", *Journal of Political Economy* 104(4), 1996 sekä M. Asplund ja R. Friberg, "Links between Competition and Inflation", *Ruotsin keskuspankin Quarterly Review* 3/1998.

kilpailun tehokkuus voitaisiin varmistaa. EU:ssa komissio on vastuussa sisämarkkinoiden kilpailupolitiikan yleisvalvonnasta. Valvonnalla on kaksi keskeistä kohdetta: yritysten toiminta (mukaan lukien kartellien sekä fuusioiden ja yritysostojen valvonta) ja valtion interventioimet (valtiontuet). Vaikka EU:ssa on saatu poistetuksi huomattavia kaupan ja kilpailun esteitä erityisesti sisämarkkinaohjelman täytäntöönpanon ansiosta ja vaikka EU:n sisäisen kaupankäynnin BKT-osuus on tasaisesti kasvanut, on vaikea arvioida näiden muutosten täyttä vaikutusta kotimaiseen kilpailuun. Edellä mainitut avoimen sektorin tavaroiden ja palveluiden hintaerot sekä esimerkiksi Euroopan komission vuotuisen Cardiff-raportin kaltainen seurantamenettely antavat kuitenkin viitteitä siitä, että kilpailun tehokkuus vaihtelee euroalueella maittain ja että alueella on edelleen kaupan esteitä, esimerkiksi palvelusektorilla.

Euroalueella on useita kilpailua rajoittavia ja markkinoita vääristäviä tekijöitä. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi valtiontuet (vaikka nämä tuet ovat yleisesti ottaen pienenevässä, ne ovat edelleen merkittäviä tietyillä toimialoilla kuten rautateillä ja lentoliikenteessä), julkisen sektorin edelleen vahva rooli, julkisia hankintoja koskevien sääntöjen avoimuusaste ja teknisten standardien ja patenttisäännösten yhdenmukaistamiseen liittyvät ongelmat. Muita kilpailua rajoittavia ja mark-

kinoita vääristäviä tekijöitä ovat mm. maiden väliset erot verotuksessa, työmarkkinoiden jäykkyydet ja rahoitusmarkkinoiden hajanaisuus. Lisäksi on olemassa poikkeuksia periaatteeseen tavaroiden ja markkinoiden vapaasta liikkumisesta sisämarkkinoilla. Automarkkinoita esimerkiksi koskee ns. ryhmäpoikkeus EU:n kilpailusäännöistä. Viime aikoina tähän ryhmäpoikkeussäännöstyön on kuitenkin tehty useita muutoksia (Ks. kehikko 2).

Euron käyttöönotto edistää Euroopan yhdentymistä. Euro eliminoi valuuttakurssivaihteluihin liittyvät epävarmuudet ja stimuloi siten kaupankäyntiä ja investointeja. Näin se toimii taloudellisen yhdentymisen jatkumisen katalysaattorina. Euroseteleiden ja -kolikoiden käyttöönotto on lisäksi pienentänyt transaktiokustannuksia ja parantanut hintojen maidenvälistä vertailtavuutta. Tämä parantaa kaupankäynnin, investointien, työvoiman liikkuvuuden ja kilpailun edellytyksiä euroalueella. Näin ollen hintahajonnan euroalueen maiden välillä pitäisi pienentyä ajan mittaan, ja etenkin avoimen sektorin tavaroiden ja palveluiden hintahajonnan pitäisi todennäköisimmin pienentyä siten, että kalleimpien maiden hinnat alenevat. Koska on kuitenkin merkkejä siitä, että euroalueen hyödykemarkkinoilla on edelleen kaupan ja kilpailun esteitä, on toimia eurooppalaisen kilpailun tehostamiseksi edelleen jatkettava.

Kehikko 2.

Autojen hinnanerot sekä myynti- ja jakelusäännöt euroalueella

Autojen hinnoissa on euroalueella edelleenkin suuria maittaisia eroja. Oheisesta taulukosta ilmenee kalleimman ja halvimmän euromaan välinen ero (prosentteina) autojen kokoluokittaisin hinnoin laskettuna. Maittaiset hinnanerot ovat huomattavia kaikissa taulukossa esitetyissä kolmessa yleisessä kokoluokassa. Verrattaessa marraskuun 2001 tilannetta marraskuun 1998 tilanteeseen nähdään myös, että hinnanerot ovat kaiken kaikkiaan pysyneet jokseenkin ennallaan.

Autojen hinnanerot euroalueella

(euroina ilmaistuista hinnoista ennen välillisiä veroja lasketut hinnanerot prosentteina, vertailu kalleimman ja halvimmän euromaan välillä)

Kokoluokat (viiden myydyimmän auton keskiarvo)	1.11.1998	1.11.1999	1.11.2000	1.11.2001	Ero 1.5.2002
Pieni auto	23,8	21,7	21,7	22,9	21,2 ¹⁾
Keskisuuri auto	23,7	21,4	23,2	28,0	26,0
Suuri auto	22,7	20,1	22,4	21,9	20,0

Lähde: Euroopan komissio.

¹⁾ Neljän myydyimmän auton keskiarvo.

Autojen myyntiä ja jakelua EU:ssa eivät toistaiseksi ole koskeneet EU:n normaalit kilpailusäännöt. Sitä vastoin alaa sääntelee nykyisin ns. ryhmäpoikkeusasetus (komission asetus (EY) N:o 1475/95), joka antaa valmistajille mahdollisuuden myöntää kauppiaille yksinmyyntioikeuksia määrättyillä alueilla tietyin ehdoin, jotka käytännössä rajoittavat kilpailua ja kauppaa maiden välillä. Tätä poikkeusta on puollettu sellaisella keskeisellä perusteella, että moottoriajoneuvot ovat teknisesti monimutkaisia tuotteita, jotka edellyttävät koulutettua myynti- ja huoltohenkilökuntaa riittävän laadun varmistamiseksi kuluttajille.

Koska Euroopan komissio on havainnut kilpailuun liittyviä ongelmia, jotka näkyvät edellä mainittuina merkittävänä ja pysyvinä hinnaneroina, se esitti 17.7.2002 moottoriajoneuvoteollisuuden kilpailusääntöjen laajaa uudistamista nykyisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloajan mennessä umpeen syyskuun 2002 loppussa. Ehdotuksen perusajatuksena on vahvistaa kotimaista kilpailua kunkin jäsenvaltion moottoriajoneuvoalalla ja parantaa tämän alan sisämarkkinoiden toimivuutta kuluttajan suojaa vaarantamatta. Ehdotettuja muutoksia ovat muun muassa entistä paremmat mahdollisuudet ostaa uusia autoja toisesta jäsenvaltiosta sekä autokauppiaiden mahdollisuus avata sivumyyntipisteitä muualla EU:ssa, myydä useampaa kuin yhtä automerkkiä ja siirtää myynninjalkeinen asiakaspalvelu alihankkijoille. Uusi asetus tulee voimaan 1.10.2002, ja siinä on yhden vuoden yleinen siirtymäkausi voimassa olevien sopimusten mukauttamista varten. Tätä pidempi, 30.9.2005 saakka ulottuva siirtymäkausi koskee kauppiaita, jotka haluavat avata myyntipisteitä muualla EU:ssa.

Autoteollisuuden uudet säännöt todennäköisesti lisäävät kilpailua ajan mittaan sekä maiden välillä että maiden sisällä ja siten aiheuttavat laskupaineita autojen hintoihin erityisesti kalleimmissa maissa ja johtavat autojen hintojen lähentymiseen koko EU:ssa. Vaikka näiden muutosten vaikutusta euroalueen YKHIin on vaikea arvioida tarkasti, vaikutus voi olla huomattava, koska uusien moottoriajoneuvojen myynneillä ja henkilöajoneuvojen varaosilla sekä huolto- ja korjaamopalveluilla on merkittävä paino YKHIssä (lähes 6 %).

6 Päätelmät

Pitkälle yhdentyneellä talousalueella ilmenevää maidenvälistä hintahajontaa voidaan pitää markkinoiden yhdentymisen ja kilpailun tehokkuuden indikaattorina. Huolimatta siitä, että hintahajonta euroalueella on pienentynyt 1980-luvun loppupuolelta lähtien, maidenvälinen hintahajonta näyttää edelleen olevan suurempi kuin hintahajonta maiden sisällä. Etenkin avoimen sektorin tavaroiden ja palveluiden hintaerojen osalta tämä viittaa siihen, että sisämarkkinoiden toimintaa voitaisiin vielä tehostaa.

Vaikka suuri hintahajonta euroalueella saattaisi viitata siihen, että taloudellinen yhdentyminen on vielä suhteellisen vähäistä, hintahajonta ei itsessään ole ongelma EKP:n yhteisen rahapolitiikan kannalta, sillä rahapolitiikan tavoite on määrittely koko euroalueen YKHI-inflaation muutosvauhdin perusteella. Markkinavoimat sekä kilpailua ja joustavuutta lisäävät uudistukset voivat kuitenkin

saada aikaan hintojen laskupaineita sekä pienentää ajan mittaan hintahajontaa. Tällaiset rakenteelliset hintojen muutokset voivat vaikuttaa tilapäisesti YKHI-inflaatiovauhtiin. Esimerkkejä tällaisista muutoksista on voitu havaita viime aikoina vapautetuilla peruspalvelumarkkinoilla, ja niitä voi ilmaantua myös tulevien rakenteellisten uudistusten vaikutuksesta. Pitkällä aikavälillä muodostuu uusi tasapainohintataso, jolloin suhteellisten hintojen sopeutuminen riippuu kysyntä- ja tarjontapuolen vaikutusten suhteellisesta voimakkuudesta ja näiden vaikutusten jakautumisesta talouden eri sektoreiden kesken. Yleisen hintatason muutokset taas riippuvat rahatalouden kehityksestä.

Laajemmasta näkökulmasta tarkasteltuna tehokkaasti toimivat ja kilpaihuttu hyödykemarkkinat ovat kaikkien Euroopan kansalaisten etu. Kilpailun lisääntymisen pitäisi parantaa tuotannon kus-

tannustehokkuutta ja innovatiivisuutta sekä lisätä kuluttajien reaalityuloja, kun hinnat alenevat. Lisäksi kilpailun ja innovoinnin tehostumisen pitäisi johtaa tuottavuuden sekä kasvu- ja työllisyysnäkökymien paranemiseen ja talouden joustavuuden lisääntymiseen, jolloin sopeutuminen taloudellisiin sokkeihin on aiempaa nopeampaa. Tämä puolestaan helpottaisi rahapolitiikan harjoittamista euroalueella.

Poliittiset päättäjät ovat hyvin tietoisia siitä, että tarvitaan rakenteellisia uudistuksia kilpailun tehostamiseksi EU:n hyödykemarkkinoilla sekä näiden markkinoiden yhdentymisen edistämiseksi.

Tarvittaviin rakenteellisiin uudistuksiin sisältyy tarve luoda kutakin maata sekä koko EU:ta varten hyvin suunniteltu kilpailupolitiikka, joka edistää kilpailun tehostamista ja markkinoiden yhdentymistä. Koska tehokkaat hyödykemarkkinat ovat riippuvaisia hyvin toimivista pääoma- ja työmarkkinoista, uudistusten tulisi olla laaja-alaisia. Euron käyttöönotto ja tekniikan kehitys (esimerkiksi Internet) edistävät hintojen maidenvälistä vertailtavuutta ja alentavat viestintäkustannuksia. Näin ne edistävät osaltaan euroalueen hyödykemarkkinoiden yhdentymistä, minkä puolestaan pitäisi vähentää hintahajontaa euroalueella.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys ja riskit

Tässä artikkelissa luodaan yleiskatsaus euroalueen pankkeja koskeviin riskeihin ja tarkastellaan vuonna 2001 vallinneen laskusuhdanteen vaikutuksia. Artikkelissa kuvaillaan, missä määrin euroalueen pankkien riskiprofiili on muuttunut viimeaikaisten rakenteellisten muutosten myötä. Tällaisia muutoksia ovat muun muassa investointipankkitoiminnan lisääntyminen, fuusiot, arvopaperistaminen ja aiempaa kehittyneempien riskinhallintatekniikoiden käyttö. Artikkelissa korostetaan, että pankkien toimintaympäristö oli vuonna 2001 suhteellisen haastava, mikä johtui kaikkien tärkeimpien talousalueiden varsin heikosta talouskasvusta ja Yhdysvaltoja 11.9. koetelleista tapahtumista. Artikkelissa arvioidaan, miten nämä epäsuotuisat olosuhteet vaikuttivat pankkien vakauteen ja tuloskehitykseen. Lisäksi esitetään pankkien taseinformaatiota ja rahoitusmarkkinoiden hintainformaatiota ja osoitetaan, että hintainformaatio voi olla hyödyllistä arvioitaessa pankkisektorin vakautta ennakoivasti. Lopuksi tarkastellaan euroalueen pankkien yleistä vakautta ja todetaan, että vaikka olosuhteet vuonna 2001 olivatkin epäsuotuisat, euroalueen pankkisektorin toimintaedellytykset ovat pysyneet hyvinä, sillä pankkien taloudellista vahvuutta vuoden 2002 alussa kuvaavat ennakoivat indikaattorit ovat jonkin verran aiempaa parempia.

I Johdanto

Pankeilla on keskeinen asema rahoitusjärjestelmässä, sillä ne kanavoivat varoja säästäjiltä sijoittajille. Pääoman tehokas allokaatio on keskipitkän aikavälin talouskasvun edellytys. Talouskasvun kannalta merkittävän asemansa lisäksi pankkijärjestelmällä on myös tärkeä tehtävä maksujärjestelmän ytimessä ja rahapolitiikan välittäjänä. Näistä syistä pankkijärjestelmän vakaus on eurojärjestelmälle erityisen tärkeää. Rahoituspalvelujen tarjoaminen vapautettiin Euroopan unionin maiden välillä sisämarkkinalainsäädännöllä, ja viime vuosina tämä lainsäädäntö on johtanut yhä integroituneemman ja kilpailullisemman pankkijärjestelmän muotoutumiseen. Tätä kehitystä ovat tehostaneet osaltaan yhteisen rahan käyttöönotto ja koko euroalueen kattavat suuria maksuja välittävät maksujärjestelmät. Yhdessä muiden tekijöiden – kuten globalisaation ja teknisen kehityksen – kanssa tämä prosessi on johtanut euroalueen pankkisektorin yhä nopeampaan keskittymiseen. Tässä tilanteessa on tullut entistä tärkeämmäksi arvioida pankkisektorin vakautta koko euroalueen näkökulmasta.

Pankeilla on taloudessa tärkeä rooli ja ne joutuvat väistämättä ottamaan toiminnassaan riskejä. Ensiksikin ne altistuvat riskille, että laina-asiakas laiminlyö takaisinmaksuvelvoitensa. Tätä kutsutaan luottoriskiksi. Toiseksi pankkeihin saattaa kohdistua merkittävä korkoriski, joka syntyy, kun pankit muuttavat lyhytaikaisia talletuksia pitkäaikaisiksi lainoiksi (tai kiinteäkorkoisiksi pitkäaikaisiksi arvopapereiksi). Jos lyhyet korot nousevat, pankkien varainhankinnan kustannukset kasvavat

mutta korkotuotot pysyvät ennallaan ainakin silloin, kun laina on annettu kiinteäkorkoisena. Kolmanneksi markkinahintojen muutokset saattavat aiheuttaa epäedullisia arvostusvaikutuksia pankkien kaupankäyntisalkkuihin tai vaihtelua omaisuudenhoitopalveluista saataviin tuottovirtoihin. Tätä kutsutaan markkinariskiksi. Lisäksi pankit saattavat altistua likvideettiriskille, joka aiheutuu yleisöltä saatujen talletusten ja pankkien välisten talletusmarkkinoiden lyhytaikaisuudesta. Jos suuri osa tallettajista haluaa jostakin syystä nostaa varansa samanaikaisesti tai jos pankki ei kykene uusimaan lyhytaikaista luottoa pankkien välisillä markkinoilla, pankki joutuu rahoitusvaikeuksiin. Pankit altistuvat myös erilaisille operatiivisille riskeille, joita ovat ennakoimattomat tapahtumat (luonnonkatastrofit, tietokonejärjestelmien häiriöt jne.), jotka vaarantavat pankkien toiminnan jatkumisen. Operatiivisia riskejä ovat myös kansainvälisten valvontajärjestelmien häiriöt ja petokset.

Tässä artikkelissa tarkastellaan euroalueen pankkeihin kohdistuvien eri riskien merkityksellisyyttä talousympäristön ja rahoitusmarkkinoiden viimeaikaisen kehityksen valossa. Artikkelissa keskitytään vuoden 2001 kehitykseen ja kesäkuun 2002 näkymiin. Artikkelin rakentuu seuraavasti: osassa 2 tarkastellaan euroalueen pankkien toiminnan tärkeimpiä muutoksia ja niistä aiheutuneita muutoksia pankkien altistumisessa eri riskeille. Osassa 3 luodaan katsaus pankkien tuloskehitykseen vuonna 2001 sekä siihen vaikuttaviin keskeisiin tekijöihin, ja osassa 4 arvioidaan euroalueen pankkisektorin vakausnäkyviä.

2 Muutokset pankkien riskiprofilissa

Euroalueen pankkien altistumisessa riskeille on tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Tämä johtuu pankkien toiminnan laajentumisesta arvopaperi- ja vakuutusmarkkinoille, arvopaperistamisen ja muiden monimutkaisten riskinsiirtovälineiden käytön lisääntymisestä sekä pankkien monikansallistumisesta ja keskittymisestä yhä suuremmiksi ja monimutkaisemmiksi finanssiryhmittymiksi. Tämä kehitys on parantanut pankkien riskien hajauttamista, mutta se on myös voinut altistuttaa uusille riskeille. Yleisesti ottaen muutokset riskeissä osoittavat, kuinka tärkeää pankeille on käyttää kehittyneitä riskienhallintajärjestelmiä.

2.1 Luottoriskit

Euroalueen pankkien antolainaus yksityiselle sektorille (pl. pankit) kasvoi EKP:n raha- ja pankkitalojen tietojen perusteella suhteellisen voimakkaasti vuosina 1999 (10,0 %) ja 2000 (9,6 %). Tämä aiheutti jonkin verran huolta luottoriskin lisääntymisestä, sillä antolainauksen kasvu johti yritys- ja kotitaloussektorin velkaantuneisuuden lisääntymiseen. Vuonna 2001 antolainauksen kasvu hidastui 6,1 prosenttiin. Pankkien luottoriskin hallinta on kuitenkin kehittynyt huomattavasti aiempaa paremmaksi, mikä on lisännyt pankkien tietoisuutta antolainauksen nopeaan kasvuun sisältyvistä riskeistä. Luottoriskin hallinnassa pankit turvautuvat yhä enemmän pitkälle kehitettyihin luottoriskin siirtovälineisiin, kuten arvopaperistamiseen ja luottojohdannaisiin.

Arvopaperistamisella tarkoitetaan pankkilainojen muuttamista jälkimarkkinakelpoisiksi, sijoittajille myytäviksi arvopapereiksi. Arvopaperistaminen jakautuu kahteen päätyyppiin. Ensimmäisessä tapauksessa pankki laskee itse liikkeeseen arvopapereita, jolloin lainat ja niihin liittyvä luottoriski pysyvät edelleen pankin taseessa. Toisessa tapauksessa arvopaperistettavat omaisuuserät myydään erillisyhtiölle (Special Purpose vehicle, SPV), jolloin luottoriski siirtyy pois pankin taseelta. European Securitisation Forumiin mukaan tämä jälkimmäinen arvopaperistamistoiminta lisääntyi vuonna 2001 erittäin voimakkaasti eli 154 miljardiin euroon, kun arvo oli vuonna 2000 ol-

lut 78 miljardia euroa. Sitä vastoin ensin mainittu arvopaperistamistoiminta väheni vuonna 2001 yhteensä 2 % eli 210 miljardiin euroon. Vertailun vuoksi todettakoon, että vuonna 2001 euroalueen pankkien uusi antolainaus väheni 366 miljardiin euroon ja luottokanta kasvoi 7 366 miljardiin euroon. Vaikka arvopaperistamisen merkitys pankkien toiminnassa on vielä tällä hetkellä suhteellisen pieni, sen kasvu on paljon nopeampaa kuin antolainauksen.

Luottojohdannaiset ovat toinen tärkeä väline luottoriskin siirtämisessä. Ne ovat tällä hetkellä OTC (Over the Counter) -johdannaismarkkinoiden nopeimmin kasvava osa-alue. Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) äskettäin tekemän valuutta- ja johdannaismarkkinatutkimuksen mukaan kansainvälisten OTC-luottojohdannaisen nimellisarvo kasvoi seitsenkertaiseksi vuodesta 1998 kesäkuuhun 2001, jolloin arvo oli yhteensä 694 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Tästä euroalueen pankkien osuus oli 32 %. Johdannaismarkkinoilla toimivan kansainvälisen liiton International Swaps and Derivatives Associationin (ISDA) äskettäin tekemässä tutkimuksessa korostetaan näihin instrumentteihin liittyvän toiminnan voimakasta vilkastumista ja todetaan kasvun olleen 45 % vielä vuoden 2001 jälkipuoliskolla.

Luottoriskin siirtämistä on helpottanut lainojen jälkimarkkinakelpoisuuden parantuminen, johon on syynä ennen kaikkea se, että pankit ovat alkaneet myöntää aiempaa enemmän syndikoituja lainoja. Capital Data Loanwaren tietojen mukaan euroalueen vastapuolille myönnettyjen syndikoitujen lainojen vuotuinen kasvuvauhti oli yli 70 % vuosina 1999 ja 2000, ja kyseisiä lainoja annettiin noin 800 miljardia euroa vuodessa. Kasvu johtui tarpeesta rahoittaa televiestintä- ja tietotekniikkasektorien investoinnit ja rakennejärjestelyt. Vuonna 2001 syndikoitujen lainojen kasvu hidastui merkittävästi, mikä johtui näiden alojen ongelmien lisääntymisestä.

Saattaa olla ennenaikaista tehdä lopullisia päätelmiä siitä, miten nämä uudet luottoriskin hallintamenetelmät vaikuttavat pankkien altistumiseen luottoriskeille. Periaatteessa luottoriskin

siirtoinstrumentit ovat kehitystä myönteiseen suuntaan, sillä ne sallivat riskien uudelleenjakamisen sellaisille markkinaosapuolille, jotka pystyvät kantamaan ne parhaiten. Rahoituslaitokset voivat näiden instrumenttien avulla ottaa uusiakin riskejä, koska instrumentteja voidaan myös käyttää suurten suojaamattomien ja velkarahoitettujen positioiden ottamiseen.

Kun lisäksi tyypillinen OTC-johdannaisiin liittyvä maailmanlaajuinen toiminta keskittyy muutamalle keskeiselle välittäjälle, se voi johtaa riskien huomattavaan keskittymiseen ja altistumiseen vastapuoliriskeille (ja näistä luottoriskin siirtoinstrumenteista aiheutuville markkina- ja likviditeettiriskeille). Myös luottojohdannaismarkkinat ovat erittäin keskittyneet: helmikuussa 2002 tehdyn Risk Magazinessa julkaistun tutkimuksen mukaan yli kolmasosa kaupankäynnistä maailmanlaajuisilla luottojohdannaismarkkinoilla on kahden yrityksen hallussa. Tämä keskittyminen johtuu osittain pankkisektorin viimeaikaisesta rakennemuutoksesta. Sen myötä markkinoille syntyy yhä suurempia ja kehittyneempiä rahoituslaitoksia, joilla on merkittävä markkina-asema useilla tukkurahoitusmarkkinoilla ja rahoituspalvelujen osa-alueilla. Euroopassa euron käyttöönotto on kiihdyttänyt keskittymistä erityisen paljon, koska valuuttarajojen poistumisen myötä markkinoiden on nyt mahdollista hyödyntää täysimittaisesti skaalaetuja. Euroalueen rahoituslaitosten 10 viime vuoden aikaisista fuusioista ja yritysostoista yhteensä 70 % on tehty kolmena viime vuonna (transaktioiden arvon mukaan mitattuna).¹

Pankit ovat myös lisänneet maiden välisiin luottoihin liittyvää riskinottoa. Ulkomaille suuntautuva luotonanto on viime aikoina kasvanut selvästi kotimaista luotonantoa nopeammin, varsinkin kun tarkastellaan luotonantoa euroalueella. Euroalueen maiden välisen luotonannon osuus on edelleen suhteellisen pieni (noin 11 % euroalueen pankkien kokonaisluotonannosta muille asiakkaille kuin pankeille). Pankkiryhmät ovat kuitenkin lisänneet luotonantoa aloittamalla toiminnan myös muiden euroalueen maiden markkinoilla. Ulkomaisten pankkien perustamien sivukonttorien taseet ovat tällä hetkellä 5 % koko euroalueen pankkijärjestelmän taseesta, vaikka muutamassa maassa (varsinkin Portugalissa ja

Irlannissa) ulkomaisten pankkien sivukonttorien markkinaosuudet ovat huomattavasti suuremmat, yli 10 % kotimaisista markkinoista. Perinteisesti maiden väliset pankkifuusiot ovat olleet varsin harvinaisia, mutta niiden osuus on kasvanut ajan myötä, ja vuosina 1999–2001 niitä oli noin 25 % kaikista euroalueen pankkifuusioista. Suorien fuusioiden ja yritysostojen lisäksi pankit ovat alkaneet muodostaa maiden välisiä yhteensuorittamia esimerkiksi vaihtamalla vähemmistöosuuksia. Kaiken kaikkiaan rakennejärjestelyt ovat johtaneet siihen, että kotimaan pankkijärjestelmän ulkomaisten omistajien osuus on kasvanut euroalueella keskimäärin yli 20 prosenttiin.²

Euroalueen pankkien luottoriskit euroalueen ulkopuolisista maista ovat myös kasvaneet, ja pääasiassa tämä on tapahtunut perustamalla tai hankkimalla tytäryhtiöitä ulkomaiden markkinoilta. Suurimmat transaktiot ovat liittyneet Yhdysvaltoihin. Eräissä euroalueen suurimmissa pankeissa Yhdysvaltojen toiminnoista saavat tuotot voivat olla nykyään jopa 10–20 % pankin kokonaistuotoista. Toimintaa on laajennettu myös kehitysmaihin ja kehittyviin markkinatalousmaihin. Varsinkin maantieteellisesti lähellä Keski- ja Itä-Eurooppaa olevien maiden (esim. Itävalta, Saksa ja Italia) pankit ovat jatkaneet laajentumista tälle alueelle. Latinalainen Amerikka – etenkin Brasilia ja Argentiina – kiinnosti varsinkin suurimpia espanjalaisia pankkeja aina Argentiinan kriisiin asti. Kaiken kaikkiaan euroalueen pankkien luottoriskit kehittyvissä markkinatalouksissa ovat lisääntyneet kahden viime vuoden aikana Keski- ja Itä-Euroopassa sekä Latinalaisessa Amerikassa, mutta vähentyneet hieman Aasian ja Tyynenmeren alueella (ks. kuvio 1). Joulukuussa 2001 nämä saamiset olivat yhteensä 780 miljardia euroa.

On vaikeaa päätellä, miten riskien hajauttaminen ulkomaisille markkinoille vaikuttaa pankkien luottoriskeihin kokonaisuudessaan. Riskien hajauttaminen on saattanut lisätä pankkien vakautta, mutta toiminnan laajentaminen epävakaille talousalueille ja markkinoille, joista pankeilla on

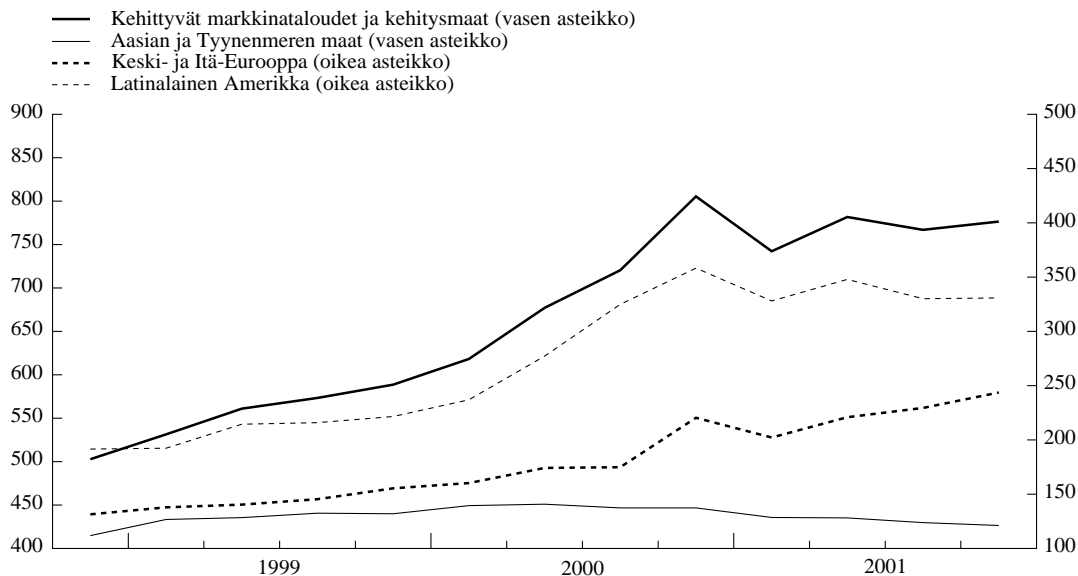
¹ Lähde (pankkien fuusioita ja yritysostoja koskevien tietojen osalta): Thomson Financial Securities Services.

² Arvio perustuu Fitch Bankscope -tietokannan tietoihin, jossa on saatavilla tietoja 570 euroalueen pankista.

Kuvio 1.

Euroalueen pankkien saamiset kehittyvistä markkinatalouksista (sis. paikalliset saamiset kunkin alueen valuutassa)

(mrd. euroa, neljännesvuositietoja)

Lähde: Bank for International Settlements.

aluksi vähemmän kokemusta kuin kotimarkkinoista, saattaa johtaa vastakkaisiin tuloksiin. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta altistumisesta potentiaalisesti aiempaa suuremmille riskeille voidaan mainita Argentiinan talouskriisi ja velkaongelma (ks. osa 3.1).

2.2 Arvopaperimarkkinoihin liittyvät riskit

Pankkien arvopaperimarkkinoihin liittyvien palvelujen lisääntyminen on tehnyt näihin toimiin liittyvät useat riskit aiempaa merkittävämmiksi. Tällaisia riskejä ovat markkinariskit, riski tuotosten suuresta vaihtelusta sekä luottoriskit siltä osin, että arvopaperimarkkinoille sijoittavien pankkiasiakkaiden luottokelpoisuus saattaa heikentyä arvopapereiden hintojen laskiessa.

Arvopaperimarkkinat ovat tulleet pankeille yhä tärkeämmiksi, koska sijoittaminen arvopapereihin etenkin sijoitusrahastojen ja erilaisten vakuutus tuotteiden kautta on aina vain suositumpaa. Euroalueen kotitalouksien ja yritysten sijoituk-

set osakkeisiin ja rahamarkkinarahastojen rahoitus-osuuksiin kasvoivat tasaisesti vuoden 2000 puoliväliin saakka (ks. taulukko 1). Tästä seurasi, että vuoden 1999 lopussa pankkitalletusten osuus oli supistunut noin 29 prosenttiin kotitalouksien rahoitusvaroista ja 10 prosenttiin yritysten rahoitusvaroista. Laajan vähittäisjakeluverkkonsa ansiosta euroalueen pankit kykenivät hyödyntämään tätä omaisuudenhoitopalvelujen kasvanutta kysyntää ja saivat alalla johtavan aseman (esim. useassa maassa pankkien osuus on yli 80 % sijoittamiseen liittyvistä omaisuudenhoitopalveluista).

Euroopan yrityssektorin osake- ja joukkolainamissiot lisääntyivät nopeasti vuoden 2001 alkuun saakka, mikä käy yksiin arvopaperien kysynnän kasvun kanssa (ks. kuvio 2). Tämä kasvatti merkittävästi investointipankkitoimintaan liittyvien palvelujen markkinoita, joilla jotkin suurimmat euroalueen pankit toimivatkin nykyään maailmanlaajuisina markkinaosapuolina. Yhdysvaltalaiset investointipankit ovat menestyneet Euroopan markkinoilla: Vuonna 1995 ne toimivat pääjärjestäjänä 8 prosentissa euroalueen yritys-

Taulukko I.

Euroalueen ei-rahoitussektorin (kotitaloudet ja yritykset) rahoitusvarat

(% kaikista rahoitusvaroista, vuoden lopun tietoja)

	Yritykset					Kotitaloudet				
	Käteinen ja talletukset	Velkaperit ja lainat	Osakesijoitukset ja sijoitusrahastot	Vakuutukset	Muut	Käteinen ja talletukset	Velkaperit ja lainat	Osakesijoitukset ja sijoitusrahastot	Vakuutukset	Muut
1995	15	14	40	2	30	39	15	24	21	2
1996	15	14	43	1	27	37	14	25	21	2
1997	13	13	46	1	26	35	12	29	22	2
1998	12	12	50	1	24	32	11	33	22	2
1999	10	13	54	1	21	29	9	38	22	2
2000	10	14	55	1	20	29	10	37	23	1
2001 ¹	10	15	54	1	20	29	10	37	23	1

Lähteet: EKP (rahaliiton vuotuinen rahoitustilinpito) ja kansantalouden tilinpito.

1) Arvio perustuu virtatietoihin.

ten joukkolainaemissioista, kun niiden markkinaosuus alalla on nykyään keskimäärin 40 % (lähde: Capital Data Bondware). Samanaikaisesti euroalueen pankkien markkinaosuus näistä palveluista on pienentynyt noin 70 prosentista 35 prosenttiin (jäljellä oleva 25 prosentin osuus on pääasiassa Ison-Britannian, Japanin ja Sveitsin pankkien hallussa). Emissioiden vahva kasvu ja useiden välittäjien osallistuminen yksittäiseen emissioon tukivat kuitenkin euroalueen pankkien tuottojen kasvua vuoden 2001 ensimmäisellä puoliskolla. Näin kävi siitäkin huolimatta, että euroalueen pankkien rooli yleisesti euroalueen yritysten joukkolainaemissioiden järjestäjinä pieneni myös hieman. Osake-emissioiden välitys on kehittynyt samalla tavoin ja toiminta on lisääntynyt voimakkaasti. Tällä alalla euroalueen pankkien markkinaosuus on kuitenkin pysynyt suhteellisen suurena eli yli 40 prosentissa.

Laajentuminen arvopaperipalvelujen alalle on tapahtunut osittain ”orgaanisen” kasvun kautta. Fuusioita ja yritysostoja on tehty yhä enemmän, jotta pankit voivat hyödyntää kehittyviä arvopaperimarkkinoita ja ristiinmyydä tuotteita laajojen konttoriverkkojen välityksellä. On myös syntynyt uudenlaisia finanssiryhmittymien kaltaisia rakenteita, joita ovat esimerkiksi pankkitoiminnan ja eläkerahastojen hoitopalvelujen yhdistäminen sekä pankkivakuutus konsernien muodostaminen. Euroalueella toimialat ylittävät fuusiot ja yritysostot ovat olleet noin 32 % kaikista kolmen viime vuoden aikana tehdyistä rahoitussek-

torin kaupoista, kun niitä mitataan kauppohen arvon mukaan.

Investointipankkitoiminnan ja omaisuudenhoitopalvelujen lisääntyminen kasvatti toimitusmaksuista, palkkioista ja voitoista saatavia euroalueen pankkien tuottoja, koska markkinaolot olivat hyvin suotuisat vuoden 2000 puoliväliin saakka. Vuonna 2000 konsolidoidut muut tuotot olivat jo 57 % euroalueen 50 suurimman pankin yhteenlasketuista tuotoista, kun niiden osuus oli vuonna 1995 ollut alle 30 %. Arvopaperimarkkinoilla toimivien suurimpien pankkien kehitys on mennyt paljon pidemmälle: muiden kuin korkotuottojen osuus on 70 % kaikista tuotoista, ja joidenkin pankkien yksistään investointipankkitoiminnan osuus on yli 50 % konsolidoiduista voitoista.

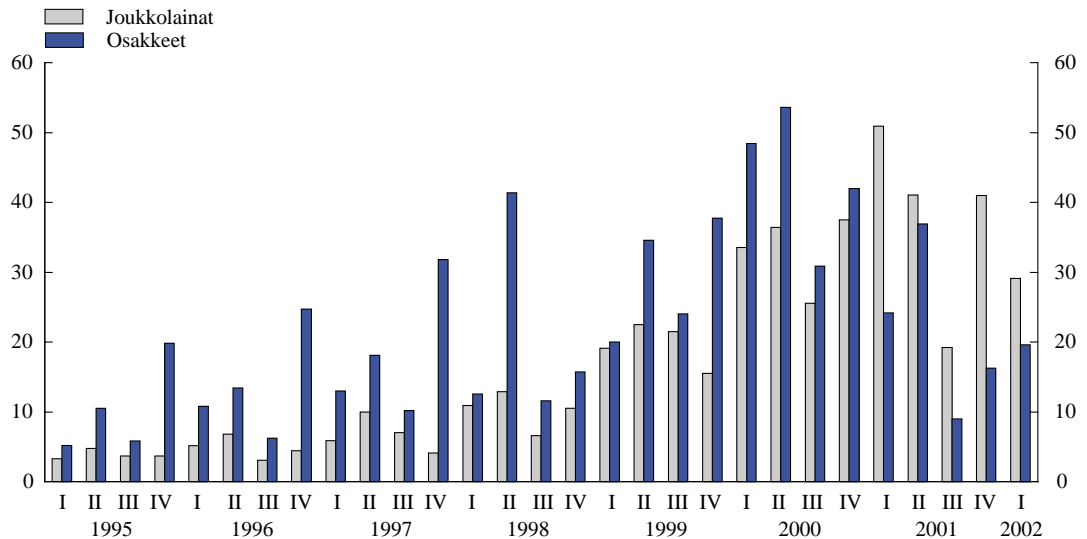
Nämä muutokset pankkien toiminnassa ovat vähentäneet perinteisten luotto- ja korkorisikien merkitystä suhteessa arvopaperiemissioiden järjestelyihin ja omaisuudenhoitoon liittyviin riskeihin. Kaiken kaikkiaan tämä kehitys on saattanut johtaa tuottolähteiden hajauttamisesta saataviin hyötyihin. Vaikka tuottolähteiden hajauttaminen onkin lisääntynyt, arvopaperitoiminnasta saatavat tuotot voivat kuitenkin olla vähintään yhtä suhdanneherkkiä kuin korkotuotot.³ Myös pankkien altistuminen markkinariskille on saat-

3 Ks. EKP:n julkaisu ”EU Banks’ Income Structure”, huhtikuu 2000.

Kuvio 2.

Joukkolaina- ja osake-emissiot Euroopan unionissa¹⁾

(mrd. euroa)

Lähde: Capital Data Bondware.

1) Lukuihin sisältyy Euroopan unionissa sijaitsevien yritysten emissiot kaikissa valuutoissa.

tanut lisääntyä pankkien omien arvopaperisalkujen eli omaisuudenhoito- ja investointipankkipalvelujen tarjoamisen (kuten arvopapereiden merkintä) tai sijoittajille annettujen tuottotakuiden kautta. Tässäkin tapauksessa on vaikeaa arvioida riskien kokonaisvaikutuksia, jotka voivat olla varsin pankkikohtaisia.

2.3 Likviditeettiriskit

Myös suorien rahoituskanavien käytön lisääntyminen eli disintermediaatio ja pitkälle kehitettyjen instrumenttien käyttö vaikuttavat pankkien kykyyn hallita likviditeettiriskejä. Jotkin merkit viittaavat siihen, että pankkien altistuminen likviditeettiriskille on vähentynyt. Talletusten osuus euroalueen pankkien varainhankinnasta on ensinnäkin pienentynyt jatkuvasti, ja tällä hetkellä niiden osuus on noin 35 % kaikista veloista. Lisäksi vaihdantakelpoisten likvidien arvopapereiden osuus on kasvanut, joskin se voi vaihdella merkittävästi yksittäisten pankkien kesken. Kuten edellä todettiin, arvopaperimarkkinoiden syvyyden ja likviditeetin lisääntyminen euron käyttöönoton myötä on myös lisännyt kiinnos-

tusta arvopaperistamiseen, kun on kyse perinteisesti ei-jälkimarkkinakelpoisista arvopapereista kuten pk-yrityksille myönnettyistä lainoista. Yksi arvopaperistamisen seuraus on, että epälikvidien varojen osuus on pienentynyt pankkien taaseessa.

Pankkien kykyä hallita likviditeettiriskejä ovat parantaneet myös euron käyttöönotosta seurannut rahamarkkinoiden yhdentymisen, syventymisen ja likviditeetin lisääntyminen sekä uudet maksutekniikat ja rahoitustuotteiden kehitys.⁴ Euroalueen pankit ovat jo hyödyntäneet näitä parantuneita mahdollisuuksia käyttämällä entistä enemmän eri maiden pankkien välisiä likviditeettilähteitä. Tukkumarkkinarahoituksen lisääntynyt käyttö ja kehittyneet instrumentit, joiden mahdollisia likviditeettivaikutuksia on vaikeaa arvioida, ovat kuitenkin saattaneet kasvattaa vaaraa, että pankkien likviditeettitilanteet muuttuvat erittäin nopeasti markkinoiden häiriytyessä.

4 Ks. EKP:n julkaisu "Developments in banks' liquidity profile and management", toukokuu 2002.

3 Pankkien tuloskehitys ja siihen vaikuttavat tekijät vuonna 2001

Pankkisektorin tuloskehitys riippuu pankin toimintaympäristöön kohdistuvien riskien suuruudesta, pankkien altistumisesta riskeille, niiden kyvystä hallita näitä riskejä ja kestää epäedullisia tulemia. Vuonna 2001 pankkien toimintaympäristö oli varsin epäsuotuisa ainakin luotto- ja markkinariskien sekä tuottojen vaihtelun suhteen.

3.1 Luottoriskit

Vuotta 2001 hallitsi laaja-alainen taloudellinen laskusuhdanne sekä teollisuus- että kehitysmaissa, minkä seurauksena yrityssektorin voitot supistuivat ja konkurssit (myös joidenkin suurten yhtiöiden) lisääntyivät, joten luottoriskejä realisoitui edellistä vuotta enemmän. Huolta taloustilanteesta pahensivat Yhdysvaltoja 11.9. koetelleet tapahtumat, jotka vaikuttivat erityisen haitallisesti tiettyihin toimialoihin kuten lentoliikenteeseen ja vakuutusalaan. Tapahtumat ajoittuivat tilanteeseen, jossa ensimmäistä kertaa moneen

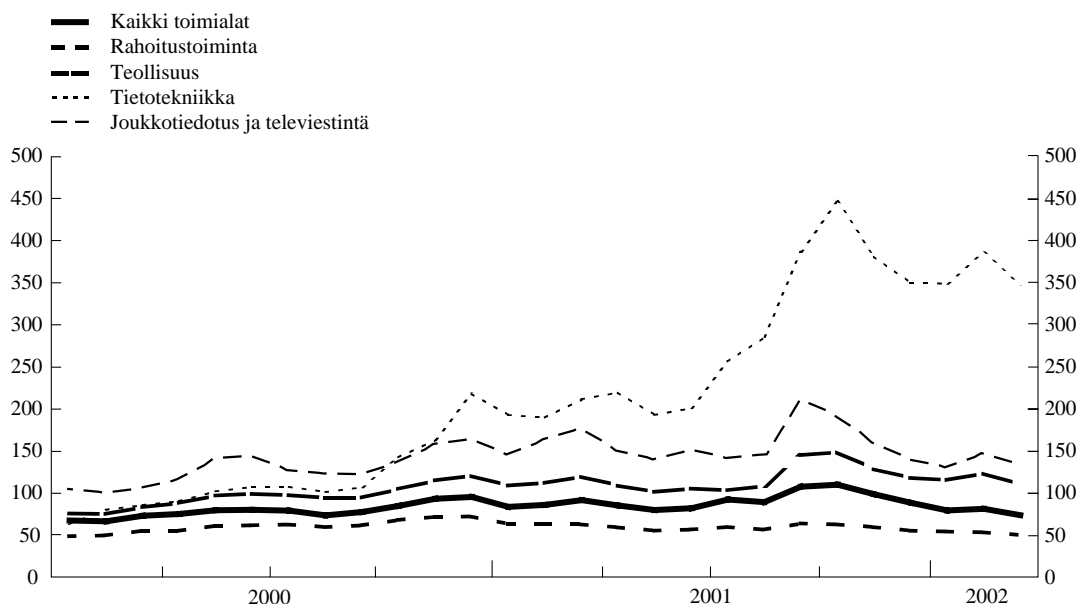
vuoteen kaikkien kolmen suurimman talousalueen (Yhdysvallat, Japani ja euroalue) suhdanteet olivat laskussa. BKT:n määrän kasvu oli vuonna 2001 huomattavasti potentiaalista kasvua hitaampaa sekä euroalueella että Yhdysvalloissa, mutta tilanne oli vielä huonompi Japanissa, jossa kasvuvauhti oli negatiivinen. Inflaatiopaineiden hllittäessä lyhyet korot laskivat merkittävästi euroalueella ja Yhdysvalloissa ja Japanissa ne pysyivät erittäin alhaisina.

Yritysten joukkolainojen tuottoerot kasvoivat maailmanlaajuisesti vuoden 2001 kolmanteen neljännekseen saakka, mikä kuvasi odotuksia saamisen laadun heikentymisestä ja maksukyvyttömyysriskin lisääntymisestä (ks. kuvio 3). Vuoden 2002 alkupuoliskolla useimpien sektoreiden tilanne parani, kun taloustilanne kääntyi joidenkin merkkien mukaan suotuisaksi. Joukkolainojen tuottoerot pysyivät kuitenkin suurina spekulatiiviseen luokkaan kuuluvien suuririskisimpien lainanottajien ja tekniikka- ja televiestintäalan yritysten kannalta.

Kuvio 3.

Yritysten joukkolainojen ja valtion joukkolainojen keskimääräiset tuottoerot

(peruspistettä, kuukausitietoja)

Lähde: JP Morgan.

Argentiinalla oli vuonna 2001 vakavia talousvaikeuksia, ja lopulta se ei enää kyennyt hoitamaan ulkomaanvelkaansa. Kriisin aiheuttajia olivat peson kytkös vahvistuvaan Yhdysvaltain dollariin, Brasilian realin nopea heikentyminen ja hyödykkeiden hintojen lasku. Kriisi aiheutti vakavia ongelmia Argentiinan pankkijärjestelmälle, jossa ulkomaiset pankit ovat keskeisessä asemassa. Aasian tai Venäjän kehittyvien markkinatalouksien aiemmista kriiseistä poiketen Argentiinan kriisi ei juurikaan aiheuttanut häiriöitä muihin kehittyviin markkinatalouksiin.

Tämä kehitys näkyy euroalueen pankkien saamisten laatuun liittyvissä mittareissa. Taulukosta 2 ilmenee, että luottotappiovarausten suhde tuottoihin kasvoi 50 % vuodesta 2000 vuoteen 2001. Argentiinan kriisin seurauksena esimerkiksi espanjalaiset pankit ovat käytännöllisesti katsoen kirjanneet luottotappiovarauksiin kaikki saamisensa ko. maasta. Tasetiedot osoittavat kuitenkin, että espanjalaiset pankit – kuten muutkin euroalueen pankit yleensä – selviytyivät kriisistä ja huonosta taloustilanteesta varsin hyvin huolimatta voittojen huomattavasta pienenemisestä. Lisäksi tasetiedot osoittavat, että niillä on edel-

leenkin omaa pääomaa reilusti enemmän kuin minimipääomavaatimukset edellyttävät.

Huomattavien luottotappiovarausten ansiosta euroalueen suurimmilla pankeilla oli vuoden 2001 lopussa vähemmän järjestämättömiä saamia kuin edellisenä vuonna, vaikka saamisten laatu heikkeni koko vuoden 2001 ajan. Näyttää myös siltä, että pankit ovat saattaneet alkaa harjoittaa aiempaa konservatiivisempaa luottotappioiden kirjauskäytäntöä, koska kaikkien luottotappiovarausten suhde järjestämättömiin saamiin on keskimäärin kasvanut. Yleensä kestää kuitenkin aikansa, ennen kuin saamisten laadun heikkeneminen näkyy pankkien kirjanpidossa. Siksi on epävarmaa, missä määrin pankit joutuisivat vielä lisäämään luottotappiovarauksia toimintaympäristön heikkenemisen vuoksi.

3.2 Markkinoihin liittyvät riskit ja tuotot

Taloukskasvun hidastuminen näkyi maailmanlaajuisten osakemarkkinoiden hintojen laskuna koko vuoden 2001 ajan, mikä kumosi osittain osake-

Taulukko 2.

Euroalueen 50 suurimman pankin likviditeetin, saamisten laadun, kannattavuuden ja vakavaraisuuden indikaattorit

(prosenttia)

	1997	1998	1999	2000	2001
Saamisten kokonaismäärän kasvuvauhti	10,9	10,6	22,7	14,3	7,0
Likviditeetti					
Likvidit varat / asiakkaiden talletukset ja lyhytaikaiset velat	29,0	28,5	27,6	27,4	27,2
Vaihtokelpoiset arvopaperit / lainat yhteensä	10,6	13,4	15,6	15,9	14,7
Saamisten laatu¹⁾					
Luottotappiovaraukset (tuloslaskelma) / tuotot yhteensä ²⁾	13,2	11,7	9,1	7,6	11,5
Luottotappiovaraukset / järjestämättömät lainat	74,3	65,9	66,3	70,9	75,7
Järjestämättömät lainat / lainat yhteensä	5,0	6,1	5,6	5,0	4,6
Kannattavuus					
Muut tuotot / tuotot yhteensä	41,9	46,2	49,8	57,0	53,3
Toimintakustannukset / tuotot yhteensä	64,6	62,4	62,7	64,3	65,0
Oman pääoman tuotto prosentti (verojen jälkeen)	7,6	9,8	12,5	15,8	12,2
Koko pääoman tuotto prosentti (verojen jälkeen)	0,3	0,4	0,5	0,7	0,5
Vakavaraisuus					
Vakavaraisuussuhde	10,7	10,6	10,5	10,4	10,4
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamisiin	7,2	7,0	7,2	7,2	7,1

Lähde: Fitch Bankscope. Konsolidoituja tietoja.

1) Joidenkin indikaattorien tietoja ei ole ollut saatavilla kaikilta 50 pankilta.

2) Sisältää pankkien Argentiinassa olevien sivukonttoreiden liikearvon poistot.

markkinoiden hintojen nousut vuosina 1999 ja 2000. Pörssikurssien lasku oli tuntuvinta toimialoilla, joilla osakkeiden hinnat olivat nousseet erityisen paljon, kuten tietotekniikka- ja televiestintäsektorilla. Tänä vuonna osakkeiden hintoihin ovat vaikuttaneet epäsuotuisasti huoli yritysten tulostilanteiden kohentamisen vauhdista sekä useiden konkurssien synnyttämä epävarmuus kirjanpitosääntöjen luotettavuudesta ja paikkansapitävyydestä. Tapahtumat ovat vaikuttaneet myös pankkisektorin osakkeiden hintoihin. Tämä osoittaa, että pankkien tuloskehitys mukailee makrotalouden tilanteita. Lisäksi siitä näkyy myös, että ne toimialat, joihin viime syyskuun terrori-iskut vaikuttivat erityisen haitallisesti (lentoliikenne ja matkailu), ovat altistaneet pankit erityisen suurille luottoriskeille.

Samantyyppisiin tuloksiin päädytään tarkasteltaessa osakkeiden hintojen vaihtelua. Se kaksinkertistui vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä ja pysyi sekä Yhdysvalloissa että euroalueella verrattain suurena melkein koko viimeisen neljänneksen ajan, mutta väheni tilapäisesti vuoden 2002 alussa, kun talousnäkymät muuttuivat suotuisammiksi. Kesäkuukausina epävarmuus osakemarkkinoilla on jälleen lisääntynyt.

Osakemarkkinoiden laskusuuntaisuus vähensi merkittävästi myös ensimarkkinoiden emissio-toimintaa vuoden 2001 lopussa ja vuoden 2002 alussa. Tämä näkyi varsinkin arvopaperimarkkinoilla (ks. kuvio 2). Tilanteesta kärsivät myös vilkastunut rahastosijoitus- ja muu omaisuudenhoitotoiminta sekä vakuutusala (varsinkin sijoitus-sidonnaiset vakuutukset). Asiakkaat olivat kiinnostuneempia riskittömämmistä tuotteista, kuten rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksista, joukkolainarahastoista ja säästötalletuksista, kuin osakesäästämispalveluista. Näin ollen pankkien arvopaperimarkkinoihin liittyvistä toimista saatavat tuotot supistuivat merkittävästi, kun investointipankki- ja omaisuudenhoitotoiminnot vähenivät (ks. taulukko 2). Eniten kärsivät osakemarkkinoille erikoistuneet pankit. Vuonna 2001 arvopaperitoimintaan liittyvät tuottolähteiden hajauttamisesta saatavat edut ovat todennäköisesti olleet vähäiset, koska luottoriski ja arvopaperitoiminnoista aiheutuvat tulonmenetykset (ja joissakin tapauksissa myös toteutuneet markkinariskit) kasvoivat samanaikaisesti.

Koska luotonanto kasvoi jatkuvasti ja lainojen maturiteettirakenne muuttui, euroalueen pankkien rahoituskate kasvoi vuonna 2001. Tämä merkitsi maturiteettitransformaatiosta aiheutuvien voittojen kasvua ja korkoriskin pienenemistä, mikä on tyypillistä silloin, kun lyhyet korot laskevat ja tuottokäyrä jyrkkenee. Rahoituskate yleensä kasvaa, kun lyhyet korot laskevat, sillä pankkien varainhankinta on lyhytaikaista ja ne antavat pitkäaikaista lainaa kiinteällä korolla. Rahoituskatteen vakaa kasvu kompensoi muiden tuottojen vähenemistä.

3.3 Pankkien taloudellinen tilanne

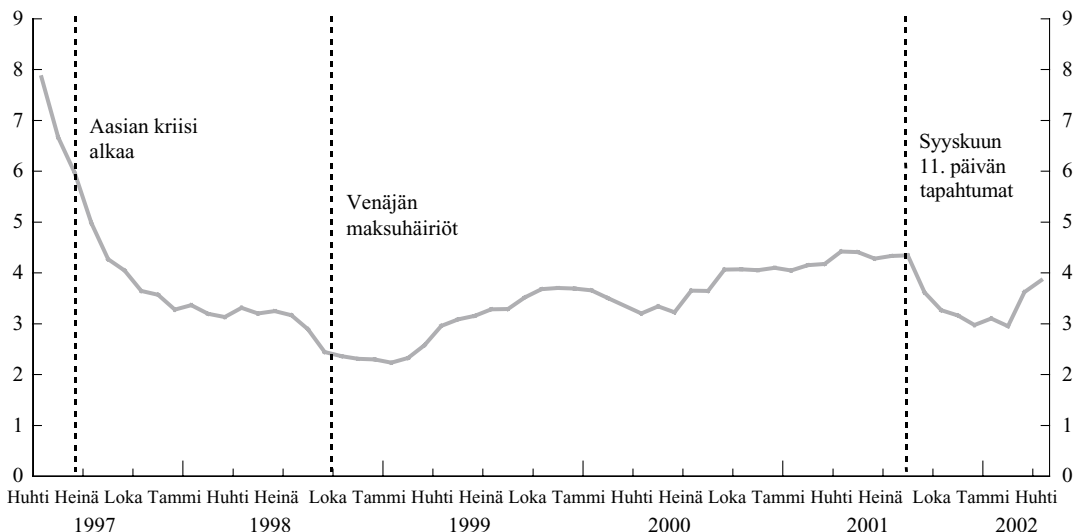
Euroalueen suurimpien pankkien kannattavuus heikkeni vuonna 2001 merkittävästi, mikä johtui pääasiassa kasvaneista luottotappiovarauksista ja muiden kuin korkotuottojen vähenemisestä kustannusten pysyessä miltei ennallaan (ks. taulukko 2). Vuonna 2001 euroalueen 50 suurimman pankin oman pääoman tuotto-prosentti (verojen jälkeen) laski 12 prosenttiin, kun se oli vuonna 2000 ollut noin 16 %. On kuitenkin pidettävä mielessä, että kahtena edellisellä vuonna pankkien voitot olivat olleet varsin suuria.

Luottoriskin kasvusta ja tuottojen vähentymisestä huolimatta euroalueen suurimpien pankkien vakavaraisuus on ollut keskimäärin varsin hyvä. Pankeilla on ollut omia varoja huomattavasti enemmän kuin minimivaatimukset edellyttävät (omia varoja on oltava vähintään 8 % riskipainotetuista saamisista). Myös pankkien ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamiin (Tier I) on pysynyt hyvänä. Euroalueen pankeilla näyttääkin olevan riittävästi omaa pääomaa tappioiden varalle. On pantava merkille, että vakavaraisuussuhde on pysynyt vakaana huolimatta pankkien tulosten ja liiketoiminnan kasvuvauhdin suurista heilahteluista. Pankit ovat saattaneet säännellä aktiivisesti omaa pääomaa, jotta niillä olisi suhdannetilanteen muutoksista riippumatta jatkuvasti minimivaatimuksia suurempi pääomapuskuri. On kuitenkin myös mahdollista, että viipeet, joilla ongelmasaamiset vaikuttavat pankkien taseisiin, vääristävät tilanteesta saatua kuvaa. Vuoden 2002 tiedot selventänevät asiaa.

Kuvio 4.

Euroalueen 50 suurimman pankin etäisyys konkurssipisteestä -indikaattorin mediaani¹⁾

(kuukausitietoja)

Lähteet: Datastream ja Fitch Bankscope.

1) Etäisyys konkurssipisteestä (distance to default) -indikaattori määritellään keskihajontana konkurssipisteestä, jossa saamiset ovat yhtä suuret kuin velat

Viimeaikaiset tutkimukset viittaavat siihen, että pankkien liikkeeseen laskemien arvopaperien markkinahinnat voivat olla käyttökelpoisia pankkien ja pankkisektorin vakauden seurannan kannalta. Varsinkin markkinahinnoista johdettu etäisyys konkurssipisteestä -indikaattori näyttäisi olevan hyödyllinen mittari pankkien vakavaraisuuden arviointiin. Indikaattorin laskutapaa ja etuja kuvaillaan tarkemmin kehikossa. Kuviossa 4 esitetään euroalueen 50 suurimman pankin etäisyyttä konkurssipisteestä kuvaavan indikaattorin mediaani. Kehittyvien markkinatalouksien vuosien 1997 ja 1998 kriisien vaikutusten jäl-

keen indikaattori nousi yhtäjaksoisesti vuoden 2001 puoliväliin saakka, mikä viittaa pankkisektorin vakauden parantumiseen. Suotuisat näkymät muuttuivat vuoden 2001 jälkipuoliskolla pankkien toimintaympäristön haitallisen kehityksen vuoksi, ja euroalueen suurimpien pankkien etäisyyttä konkurssipisteestä kuvaavat indikaattorit alkoivat laskea. Tämä oli selvä merkki pankkisektorin riskien lisääntymisestä. Syyskuun 11. päivän terrori-iskujen vuoksi indikaattori laski kuukausitasolla noin 20 % ja kumulatiivisesti edelleen 20 % talvella 2001–2002, minkä jälkeen se on noussut suunnilleen saman verran.

Kehikko.

Markkinainformaation hyödyntäminen pankkien seurannassa

Rahoitusmarkkinainformaatio on mielenkiintoista pankkisektorin vakauden seurannan kannalta kolmesta syystä. Ensiksi markkinahinnat voivat kurinalaistaa pankkeja ja rajoittaa niiden riskinottoa, koska pankkien rahoituskustannukset kasvavat lisääntyneen riskinoton myötä. Toiseksi markkinainformaatiosta saadaan rahoitusjärjestelmän vakautta kuvaava mittari, joka voi olla hyödyllinen monesta syystä. Tasetiedot ovat valvontaviranomaisten saatavilla yleensä neljännesvuosittain ja suuren yleisön saatavilla usein ainoastaan vuosittain, mutta markkinahinnoista julkistetaan tietoja hyvin tiheään, joten pankkijärjestelmän tilaa voidaan seurata jatkuvasti. Markkinahinnat tiivistävät myös kätevästi tietoja yksittäisiin lukuihin. Tasetietojen avulla rahoitusjärjestelmän vakaudesta voi saada eritellyn ja monipuolisen kuvan, mutta lopullisia päätelmiä saattaa olla vaikeaa tehdä, ja tarkkailijan on itse arvioitava, mitkä muuttujat ovat erityisen tärkeitä. Näin ollen markkinat voivat hyödyllisesti täydentää tällaisia keskuspankkien tai pankkivalvontaviranomaisten arvioita

omilla arvioillaan. Kolmanneksi markkinahinnat ovat luontaisesti ennakoivia, koska niissä näkyvät markkinaosapuolten odotukset tulevasta talousnäkymistä, kun taas tasetiedot kuvastavat vain mennyttä kehitystä.

Euroopan pankeista tehtyjen EKP:n tutkimusten perusteella rahoitusjärjestelmän vakauden mittaamisessa voidaan hyödyntää erityisesti kahta markkinapohjaista mittaria: pankkien vastuudebentuurilainojen ja valtion joukkolainojen tuottoeroja sekä distance to default -indikaattoria, josta tässä artikkelissa käytetään suomenosta etäisyys konkurssipisteestä -indikaattori. Molemmat ovat selkeästi esitettävissä olevia indikaattoreita pankkien konkurssiriskistä. Etäisyys konkurssipisteestä -indikaattori kuvaa, kuinka monen standardipoikkeaman päässä pankin taseen markkina-arvo on sen velkasitoumusten nimellis arvosta. Pankin taseen markkina-arvo ja sen volatilitteetti voidaan ratkaista optiohinnoitteluteorian avulla pankin liikkeeseen laskemien osakkeiden markkinahintoja ja hintavolatilitteettia hyväksi käyttäen. Konkurssipisteellä (default point) tarkoitetaan pistettä, jossa pankin taseen markkina-arvo on täysin sama kuin sen velkojen nimellisarvo (eli pääoma on nolla). Tässä artikkelissa keskitytään etäisyyteen konkurssipisteestä, jota pidetään olennaisena mittarina kahdesta syystä. Ensiksi euroalueella on saatavilla vertailukelpoisia osakehintatietoja alueen 50 suurimmasta pankista. Toiseksi tutkimukset viittaavat siihen, että mainitut kaksi indikaattoria ovat erilaiset: etäisyys konkurssipisteestä -indikaattori on ennakoiva, kun taas vastuudebentuurilainojen tuottoerot valtionlainoihin heijastelevat lähinnä merkittäviä rahoitusongelmia ja korreloivat vahvemmin (mennyttä kehitystä kuvaavien) tasetietojen kanssa. Lisäksi tutkimukset osoittavat, että odotukset julkisesta tuesta pankin ongelmatilanteissa vääristävät vastuudebentuurilainojen tuotoista saatavaa informaatiota.

Etäisyyttä konkurssipisteestä kuvaavan indikaattorin käyttökelpoisuus käy ilmi kuviosta 4, jossa esitetään, miten indikaattori on kehittynyt ajan myötä tiettyjen rahoitusmarkkinoiden sokkien vuoksi. Samaan aikaan kun kaikki merkittävimmät viimeaikaiset taloustapahtumat ovat aiheuttaneet levottomuutta rahoitusmarkkinoilla ja epävarmuus tulevasta talouskehityksestä on voimistunut (Aasian kriisi, Venäjän maksuhäiriöt ja 11.9. tapahtuneet terrori-iskut), euroalueen suurimpien pankkien etäisyyttä konkurssipisteestä kuvaavan indikaattorin mediaani on laskenut huomattavasti. Esimerkiksi Venäjän maksuhäiriöt lokakuussa 1998 laskivat indikaattoria noin 30 %. Toisin sanoen euroalueen pankkien riskit kasvoivat markkinoiden mukaan 30 %. Samoin Aasian vuoden 1997 kriisi ja 11.9. tehdyt terrori-iskut johtivat siihen, että etäisyys konkurssipisteestä -indikaattori laski merkittävästi. Kiinnostavaa on, että indikaattori näytti jonkin verran ennakoivan Aasian kriisiä ja Venäjän maksukyvyttömyyttä, mutta ei täysin yllätyksellisiä tapahtumia 11.9.

4 Pankkien riskinäkömät

Pankkisektorin riskeistä on tunnetusti vaikeaa tehdä ennakoivia arvioita, koska arvioihin liittyy paljon epävarmuutta. Siksi tässä osassa keskitytään markkinoiden odotuksiin pankkien riskeistä ja useisiin näitä odotuksia selventäviin indikaattoreihin.

Kuten kehikossa todettiin, yksi etäisyyttä konkurssipisteestä kuvaavan indikaattorin parhaista eduista on, että se on ennakoiva arvio pankkien riskeistä. Kuviota 4 voidaan tarkastella tästä näkökulmasta. Markkinat näyttävät tarkistaneen kaikissa tapauksissa arvioitaan suotuisammiksi vuoden 2002 alussa, joten markkinoilla on aiempaa myönteisempi käsitys euroalueen pankkisektorin vakaudesta. Etäisyyttä konkurssipisteestä

kuvaavan indikaattorin mediaani kasvoi merkittävästi vuoden 2002 ensimmäisinä kuukausina.

Vaikka nämä markkinapohjaiseen arvioon perustuvat pankkisektorin pitkän ajan vakauskäymät ovatkin parantuneet, pankkien tasetiedot saattavat antaa kuvan heikentyvästä kehityksestä vuoden 2002 aikana. Tämä johtuu taseiden ominaisuudesta kuvata mennyttä kehitystä ja siitä, että saamisten laatua arvioivat tyypilliset mittarit, kuten luottotappiovaraukset ja ongelmalainat, näkyvät pankkien taseissa viipeellä. Yksi pankkien salkkujen laatua ennakoivasti arvioivista mittareista on yrityssektorin odotettujen konkursien lukumäärää mittaava indikaattori (todennäköisyys, ettei yritys kykene suoriutumaan velois-

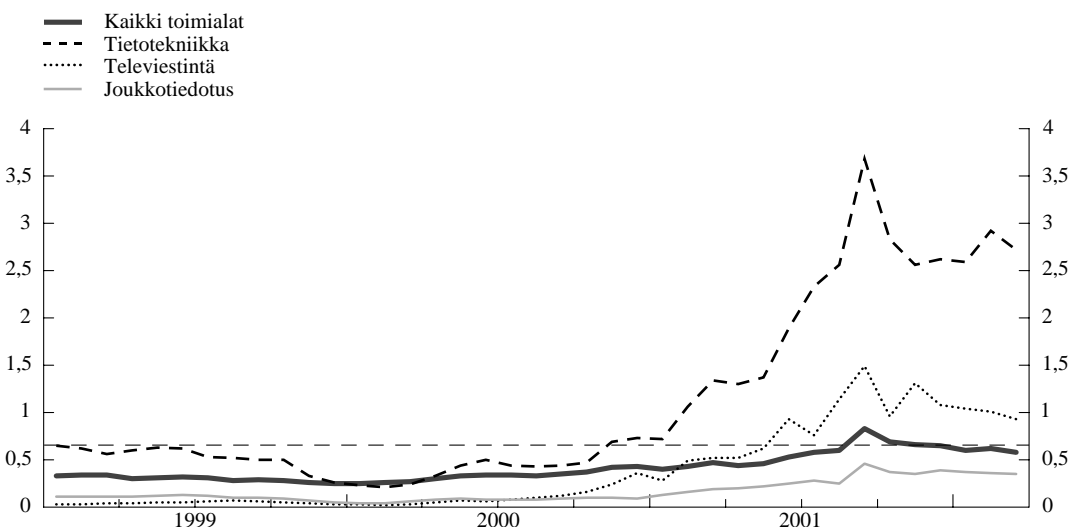
taan yhden vuoden kuluessa), josta esitetään tietoja kuviossa 5. Kuvio osoittaa, että odotettujen konkurssien lukumäärä on edelleenkin suuri varsinkin tekniikka- ja televiestintäalalla. Tämä käy yksiin sen kanssa, että näiden toimialojen joukkolainojen tuottoerot ovat edelleen suuret. Koko markkinoita ajatellenkin konkurssiriski on edelleen huomattavasti suurempi kuin vielä muutama vuosi sitten, vaikka se pienentyikin vuoden 2002 alkupuoliskolla ja on nyt sen kynnyksen alapuolella, joka kuvaa joukkolainamarkkinoilla spekulatiiviseen luottokelpoisuusluokkaan kuuluvien liikkeeseenlaskijoiden konkurssiriskiä (kuvion 5 vaakasuora viiva). Yrityssektori näyttää olevan edelleenkin haavoittuva, mikä voi vielä lisätä pankkeihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Varsinkin tekniikka- ja televiestintäalat voivat pysyä epävakaina. Kuten jo todettiin, pankkien luotonanto näille sektoreille on ollut huomattavaa, vaikka se onkin vähentynyt viime aikoina.

On yleisesti tunnustettua, että keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä pankkisektorin useimpia epävakaita ajanjaksoja on edeltänyt yksityiselle sektorille myönnetyn luotonannon merkittävä kasvu, joka on johtanut kotitalouksien ja yritysten liialliseen velkaantuneisuuteen. Sekä kotitalouksien että yritysten velkaantuneisuus suhteessa BKT:hen onkin kasvanut euroalueella viime vuosina. Kotitalouksien velkaantuneisuus oli yli 50 % BKT:stä vuonna 2001 (vuonna 1995 velkasuhde oli 42 %), kun taas yritysten velkaantuneisuus kasvoi 78 prosenttiin vuonna 2001 (vuonna 1995 velkasuhde oli 61 %). Velkasuhteen kasvuun liittyi korkomaksujen merkittävä nousu. Vuonna 1999 kotitalouksien korkomaksut olivat 3,2 % BKT:stä, ja ne kasvoivat 3,3 prosenttiin vuonna 2001. Yritysten korkomaksut kasvoivat samana aikana 3,5 prosentista 4 prosenttiin. Vaikka sekä kotitalouksien että yritysten velkaantuneisuus onkin vaimentunut viime aikoina, yritysten vel-

Kuvio 5.

Yritysten odotettujen konkurssien lukumäärä EU:ssa¹⁾

(yhden vuoden konkurssit prosentteina, kuukausitietoja)

Lähde: KVM Corporation.

1) Odotettu konkurssiprosentti vuoden kuluttua tietystä ajankohdasta.

Vaakaviiva osoittaa spekulatiiviseen luokkaan kuuluvien liikkeeseenlaskijoiden odotetun konkurssitodennäköisyyden kynnystä.

kaantuneisuuden kasvu on pysynyt nopeana vuonna 2001.

Kehitystä on näin ollen selvästikin seurattava tarkoin, koska tiedot voivat viitata yritysten konkurssien ja luottoriskien lisääntymiseen tulevina vuosina. Tässä artikkelissa on kuitenkin osoitettu myös, että pankkien riskienhallintamenetelmien kehittyminen, uudet luotto- ja markkinariskien hallintakeinot, toimintojen monipuolistaminen ja oman pääoman riittävä taso saattavat tehdä euroalueen pankkien aseman suhteellisen vahvaksi kohtaamaan nämä riskit.

Yhteenvedona voidaan todeta, että euroalueen pankkisektori on pysynyt vahvana vuoden 2001 useista haitallisista kehitystekijöistä huolimatta. Pankkien vakavaraisuus on pysynyt lähestulkoon muuttumattomana tai jopa parantunut, ja pankit ovat jo hyvin varautuneet vuonna 2001 toteutuneiden riskien seurauksiin. Vuoden 2002 alussa markkinaindikaattorit osoittivat pankkien riskinäköymien parantuneen, mutta jotkin tekijät ja erityisesti luottoriskit herättävät huolestuneisuutta, sillä kuten osakemarkkinoiden viimeaikainen kehitys osoittaa, tiettyjen toimialojen ja maiden näkymät ovat edelleenkin epävarmat.

Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit

Tässä artikkelissa tarkastellaan euroalueen säästämistä, rahoitusta ja (reaali- ja rahoitusomaisuuteen tehtyjä) investointeja vuosina 1995–2001 vuotuisten rahoitus- ja pääomatilien perusteella. Euroaluetta koskevat vuotuiset rahoitus- ja pääomatilit julkaistaan ensimmäistä kertaa tässä Kuukausikatsauksessa (tilasto-osan taulukko 6.2). Ne laajentavat euroalueen ei-rahoitussektorin rahoituksen hankintaa ja käyttöä kuvaavaan neljännesvuositilastoon (tilasto-osan taulukko 6.1) perustuvan analyysin sisältöä, koska sektoreiden ja rahoitusinstrumenttien kattavuus paranee ja rahoitustransaktiot liitetään säästämistä ja reaali-investointeja koskeviin tietoihin.

Viime vuosina nettoluotonanto euroalueen julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välillä on tasapainottunut huomattavasti. 1990-luvun puolivälissä kotitaloudet rahoittivat merkittävän osan julkisen sektorin nettoluotonotosta, kun taas yrityssektorin rahoitusasema pysyi suurin piirtein tasapainossa. Sitä vastoin tämän vuosikymmenen alussa kotitalouksien nettoluotonantoon vaikuttivat yrityssektorin entistä suuremmat nettoluotonottotarpeet ja julkisyhteisöjen rahoitusaseman tasapainottuminen.

Vuosina 1995–2001 euroalueen kotitalouksien nettoluotonanto väheni lähinnä säästämisasteen alennuttua, kun taas niiden (pääasiassa asuntoon liittyvät) reaali-investoinnit pysyivät suhteellisen vakaina. Säästämisasteen yleinen aleneminen on saattanut osittain liittyä kotitalouksien nettorahoitusvarallisuuden kasvuun. Kotitalouksien velkaantumisen lisääntyminen, mutta pysyi BKT:hen suhteutettuna pienempänä kuin muissa keskeisissä teollisuusmaissa. Euroalueen kotitalouksien rahoitusinvestoinneille oli ominaista osakkeiden ja osuuksien (erityisesti rahasto-osuuksien) osuuden kasvu.

Euroalueen yritysten sijoitukset reaali- ja erityisesti rahoitusomaisuuteen olivat tarkastelukautena huomattavan suuria suotuisan rahoitustilanteen ja osittain vilkkaan yrityskauppatoiminnan vuoksi. Tähän kehitykseen liittyi puolestaan yritysten velkaantumisen tuntuva kasvu. Koska korot olivat laskeneet vuoteen 1999 saakka, yritysten korkorasitus oli kuitenkin tämän vuosikymmenen alussa pienempi kuin 1990-luvun puolivälissä. Yritykset hankkivat suurimman osan rahoituksestaan ottamalla lainaa ja laskemalla liikkeeseen osakkeita, vaikka myös velkapaperiemissoiden merkitys kasvoi.

Julkisen talouden vakauttamisen jatkumisen ansiosta julkisen sektorin nettoluotonotto supistui huomattavasti vuodesta 1995 vuoteen 2001. Euroalueen rahoitusasema alueen ulkopuolisiin nähden osoitti keskimäärin pientä nettoluotonantoa vuosina 1995–2001.

I Johdanto

Euroalueen sektoreiden säästämistä, rahoitusta ja investointeja voidaan analysoida kattavasti pääoma- ja rahoitustilinpidon perusteella. Pääomatilillä bruttosäästäminen ja nettopääomansiirrot (jäljempänä ”säästäminen”) liittyvät reaali-investointeihin (määritelty pääoman bruttomuodostukseksi ja valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinnaksi). Rahoitustilille kirjataan nettovelkaantuminen ja yhdistetään se rahoitusomaisuuden hankintamahdollisuuksiin (kuten talletuksiin, velkapapereihin ja osakkeisiin) (ks. oheinen kehikko).

Pääomatilin ja rahoitustilin keskinäinen yhteys näkyy niiden tasapainoerissä eli nettoluotonan-

nossa tai -otossa, joka on säästämisen ja reaali-investointien erotus, tai vaihtoehtoisesti rahoitusvarojen nettohankinnan ja nettovelkaantumisen erotus. Säästämisen enemmydestä suhteessa reaali-investointeihin syntyy nettoluotonanto eli sektorin (tyypillisesti kotitalouksien) kyky rahoittaa muita kotimaan sektoreita tai ulkomaisia kohteita. Sitä vastoin reaali-investointien enemmyys suhteessa säästämiseen merkitsee nettoluotonottoa ja sektorin (tavallisesti yritysten) tarvetta saada rahoitusta muilta kotimaan sektoreilta tai ulkomailta.

Tässä artikkelissa tarkastellaan tulojen, säästämisen, rahoituksen sekä reaali- ja rahoitusinves-

tointien keskinäisiä suhteita euroalueella vuosina 1995–2001. Osassa 2 on yleiskatsaus euroalueen säästämisestä, rahoituksesta ja investoin-

neista, kun taas osassa 3 keskitytään kotitalouksien ja osassa 4 yritysten analysointiin. Osassa 5 esitetään analyysin keskeiset tulokset.

Kehikko.

Pääomatili ja rahoitustili

Tässä artikkelissa analysoidut vuotuiset tiedot perustuvat Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän mukaisiin pääomatiiliin ja rahoitustiliin.

Pääomatili (oheinen taulukko A) osoittaa bruttosäästämisen ja nettopääomansiirtojen erotuksen reaali-investointeihin (muiden kuin rahoitusvarojen hankintaan) nähden. Reaali-investoinnit tarkoittavat lähinnä kiinteän pääoman bruttomuodostusta mutta myös varastojen muutosta ja arvoesineiden hankintaa pois luettuna vähennykset (esimerkiksi maa) ja valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen hankintaa (esimerkiksi UMTS-toimiluvat). Jos bruttosäästäminen ja nettopääomansiirrot ovat yhteensä suuremmat kuin reaali-investoinnit, resursseja on käytettävissä muiden sektoreiden rahoittamiseen (nettoluotonanto). Jos taas reaali-investoinnit ovat suuremmat kuin bruttosäästäminen ja nettopääomansiirrot yhteensä, rahoitusta tarvitaan muilta sektoreilta (nettoluotonotto).

Taulukko A. Pääomatili

Varojen muutokset	Säästämisen ja pääomansiirtojen muutokset ¹⁾
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Bruttosäästäminen
Varastojen muutokset	Nettopääomansiirrot
Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta (esim. maa, UMTS-toimiluvat)	
<i>Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)</i>	

Rahoitustilistä (oheinen taulukko B) ilmenevät rahoitusvarojen nettohankinta ja nettovelkaantuminen. Rahoitustilin tasapainoerä vastaa myös nettoluotonantoa tai -ottoa: sektori, joka on nettoluotonantaja, hankkii enemmän rahoitusvaroja kuin velkaantuu, kun taas sektori, joka on nettoluotonottaja, hankkii vähemmän rahoitusvaroja kuin velkaantuu. Tilastolähteiden erojen vuoksi pääomatilistä laskettu nettoluotonanto tai -otto kuitenkin yleensä poikkeaa rahoitustilistä lasketusta nettoluotonannosta tai -otosta.

Lisäksi talouden nettoluotonanto tai -otto suhteessa muuhun maailmaan vastaa vaihtotaseen ja nettopääomansiirtojen summaa. Jos kotimaassa säästetään enemmän kuin tehdään reaali-investointeja, se merkitsee vaihtotaseen ja pääomataseen ylijäämää. Kansantalouden tilinpitojärjestelmän vaihtotase ja pääomatase saattavat tilastolähteiden erojen vuoksi poiketa euroalueen maksutaseen vastaavista tiedoista.

Pääomatili ja rahoitustili muodostavat yhdessä varallisuuden muodostustilin (oheinen taulukko C). Tämä tili kattaa kaikki transaktiot, jotka osaltaan vaikuttavat varallisuuden (reaali- tai rahoitusomaisuuden) muodostumiseen ja velkaantumiseen tilikautena. Tällöin säästämistä, nettopääomansiirtoja ja nettovelkaantumista (rahoituksen hankintaa) tasapainottaa reaali- ja rahoitusvarojen hankinta (rahoituksen käyttö). Bruttosäästäminen on varojen hankinnan ja velkaantumisen (ja nettopääomansiirtojen) välinen tasapainoerä. Muut kuin transaktioihin liittyvät erät, jotka osaltaan vaikuttavat varallisuuden muodostumiseen ja velkaantumiseen, ovat arvostusmuutokset ja muut varojen määrän muutokset, jotka näkyvät vastaavilla tileillä.

Taulukko B. Rahoitustili	
Varojen muutokset	Velkojen muutokset
Rahoitusvarojen nettohankinta	Nettovelkaantuminen <i>Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)</i>
Taulukko C. Varallisuuden muodostustili	
Varojen muutokset	Velkojen, säästämisen ja pääomasiirtojen muutokset
Kiiteän pääoman bruttomuodostus	Bruttosäästäminen
Varastojen muutokset	Nettopääomansiirrot
Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta (esim. maa, UMTS-toimiluvat)	Nettovelkaantuminen
Rahoitusvarojen nettohankinta	

2 Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit

Vuosina 1995–2001 (ks. taulukko 1) euroalueen säästäminen ja reaali-investoinnit pysyivät suhteellisen vakaina, säästäminen noin 22 prosentissa BKT:stä ja reaali-investoinnit noin 20–21 prosentissa BKT:stä.¹ Sektorikohtaisesti tarkasteltuna nettoluotonanto kuitenkin tasapainottui merkittävästi julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Tämä johtui lähinnä säästämisen muutoksista, sillä eri sektoreiden reaali-investoinnit – BKT-osuuksina laskettuna – pysyivät jokseenkin vakaina vuodesta 1995 vuoteen 2001.

Vaikka kotitaloudet olivat edelleen euroalueen tärkeimpiä nettovelkojia, niiden säästäminen supistui noin 2 prosenttiyksikköä BKT:stä vuosina 1995–2001. Samoin yritysten säästäminen väheni lähes 3 prosenttiyksikköä BKT:stä. Tämä kehitys näkyi selvästi julkisen sektorin säästämisen lisääntymisenä, mikä puolestaan kuvastaa julkisen talouden vakauttamisen jatkumista euroalueella viime vuosina.

Julkisen sektorin säästäminen kasvoikin huomattavasti 1990-luvun jälkipuoliskolla. Kasvu ajoitui pääosin vuosiin 1996 ja 1997 eli aikaan ennen arviointia, miten euromaat olivat täyttäneet euron käyttöönoton edellyttämät lähentymiskriteerit. Julkisen sektorin rahoitusaseman kohe-neminen johtui siitä, että julkisen sektorin tulojen osuus BKT:stä pysyi melko vakaana tänä ajan-jaksona ja että julkisyhteisöjen menot supistui-
vat. Sitä vastoin julkisyhteisöjen reaali-investoinnit pysyivät jokseenkin vakaasti noin 2,5 prosentissa BKT:stä. Kaiken kaikkiaan julkisyhteisöjen nettoluotonotto väheni huomattavasti vuodes-
ta 1995² vuoteen 1997 ja seuraavina vuosina

¹ Tämä merkitsee pientä nettoluotonantoa euroalueen ulkopuolelle. Eri lähteistä kootusta euroalueen maksutaseesta ilmenee samankaltainen yleiskehitys mutta suuremmin vuotuisin vaihteluin.

² On huomattava, että erityistransaktioiden erilaisen tilastollisen käsittelyn vuoksi vuonna 1995 (Saksassa entisen DDR:n velkojen ottoa varten perustettu kuoletusrahasto Redemption Fund for Inherited Liabilities) ja vuonna 2000 (UMTS-toimilupien myynnistä saadut tuotot) luvut poikkeavat Kuukausikatsauksen tilastosan taulukon 7 tiedoista.

maltillisemmin eli 1,3 prosenttiin BKT:stä vuonna 2001 (ks. taulukko 1). Koko ajanjakson vuodesta 1995 vuoteen 2001 julkisyhteisöt olivat nettoluotonottajia paitsi vuonna 2000, jolloin julkisyhteisöjen rahoitusasema osoitti pientä nettoluotonantoa euroalueen valtioiden saatua satunnaistuloja UMTS-toimilupien myynneistä.

Julkisen talouden vakauttamisen voidaan näin ollen katsoa vaikuttaneen keskeisesti kotitalouksien säästöjen uudelleenkohdentumiseen julkisyhteisöiltä yrityksille. Vaikka tämä liittyy ensisijaisesti siihen, että kotitaloudet ovat vähentäneet sijoituksiaan julkisyhteisöjen liikkeeseen laske-miin velkapapereihin, ovat tähän kehitykseen

Taulukko 1.

Pääomatili ja rahoitustili

(prosentteina BKT:stä)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Pääomatili							
A Bruttosäästäminen ja nettopääomansiirrot (”säästäminen”)	21,6	21,2	21,8	21,9	21,8	22,0	21,7
Kotitaloudet	12,3	11,6	10,9	10,3	10,0	9,6	9,9
Yritykset	12,1	10,0	9,8	10,3	9,6	9,4	9,3
Julkisyhteisöt	-4,4	-1,7	-0,2	0,2	1,2	1,6	1,2
Rahoituslaitokset	1,5	1,3	1,3	1,1	1,1	1,3	1,3
B Pääoman bruttomuodostus ja arvoesineiden hankinta (”reaali-investoinnit”)	20,7	20,0	20,0	20,6	21,0	21,4	21,0
Kotitaloudet	6,9	6,7	6,4	6,4	6,5	6,6	6,5
Yritykset	10,7	10,2	10,6	11,2	11,4	12,8	11,4
Julkisyhteisöt	2,6	2,5	2,3	2,4	2,5	1,4	2,5
Rahoituslaitokset	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
C Nettoluotonanto/nettoluotonotto (pääomatin mukaan) (=A-B)	0,9	1,3	1,8	1,3	0,9	0,5	0,7
Kotitaloudet	5,5	4,9	4,5	4,0	3,5	3,1	3,3
Yritykset	1,5	-0,2	-0,8	-0,9	-1,7	-3,4	-2,1
Julkisyhteisöt	-7,0	-4,1	-2,6	-2,2	-1,3	0,2	-1,3
Rahoituslaitokset	0,9	0,7	0,7	0,4	0,4	0,6	0,7
Rahoitustili							
D Rahoitusvarojen nettohankinta¹⁾	28,0	30,1	32,7	39,2	47,9	41,5	36,1
Kotitaloudet	8,2	7,9	7,9	7,6	8,6	7,3	7,7
Yritykset	3,4	3,7	3,5	6,4	8,8	10,8	7,6
Julkisyhteisöt	-0,1	0,5	0,0	0,0	0,5	1,3	0,2
Rahoituslaitokset	16,5	18,1	21,4	25,2	30,1	22,0	20,6
E Nettovelkaantuminen¹⁾	27,5	29,4	31,4	38,3	47,6	41,7	35,4
Kotitaloudet	2,5	2,9	2,9	3,6	4,3	3,3	2,6
Yritykset	2,6	4,9	5,0	7,9	11,3	15,8	10,5
Julkisyhteisöt	7,1	4,6	2,6	2,1	1,7	1,1	1,5
Rahoituslaitokset	15,2	17,1	20,9	24,7	30,3	21,5	20,7
F Nettoluotonanto/nettoluotonotto (rahoitustilin mukaan) (=D-E)	0,5	0,7	1,3	0,9	0,4	-0,3	0,7
Kotitaloudet	5,7	5,0	4,9	4,0	4,3	4,0	5,0
Yritykset	0,8	-1,2	-1,5	-1,5	-2,5	-5,0	-2,9
Julkisyhteisöt	-7,3	-4,1	-2,6	-2,1	-1,3	0,2	-1,3
Rahoituslaitokset	1,3	1,0	0,5	0,4	-0,2	0,5	-0,1
Tilastolliset erot (C-F)	0,3	0,6	0,5	0,3	0,5	0,8	-0,1
Kotitaloudet	-0,2	-0,1	-0,5	-0,1	-0,8	-1,0	-1,7
Yritykset	0,6	1,0	0,7	0,5	0,7	1,5	0,8
Julkisyhteisöt	0,3	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Rahoituslaitokset	-0,3	-0,3	0,2	0,0	0,6	0,2	0,8

Lähde: EKP.

1) Tiedot ovat periaatteessa konsolidoimattomia. Jotkin transaktiot ovat kuitenkin konsolidoituja (erityisesti yritysten väliset). Johdannaisten ja muiden saamisten/velkojen nettotransaktiot on kirjattu rahoitusvaroihin.

vaikuttaneet myös yksityistämiset eli osakkeisiin ja osuuksiin liittyvien julkisyhteisöjen omistusten väheneminen. Lisäksi julkisyhteisöjen alijäämän pieneneminen ja BKT:hen suhteutetun velan supistuminen ovat osaltaan vaikuttaneet korkojen laskuun, mikä on suosinut yksityisiä investointeja.

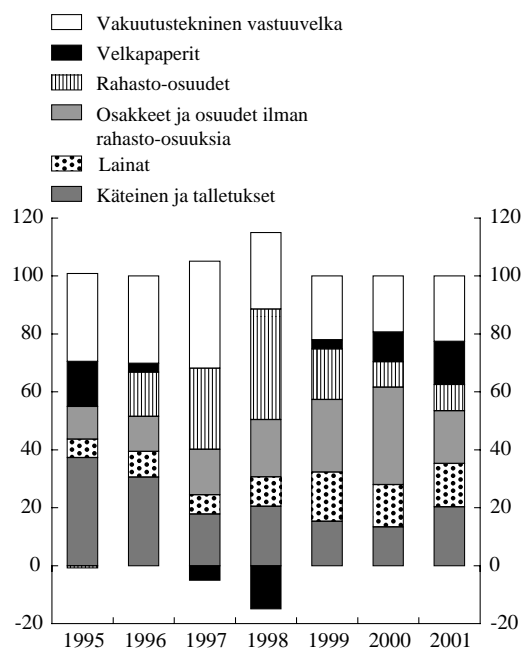
Euroalueen nettoluotonannon tai -oton kehityksen lisäksi on aiheellista analysoida niitä kanavia, joiden kautta euroalueen reaali- ja rahoitusinvestointeja rahoitetaan. Yhtenä piirteenä on, että rahoituksen välittäjien asema on edelleenkin olennaisen tärkeä euroalueen investointien rahoittamisessa. Vaikka myös jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien merkitys yritysten rahoituksen hankinnassa on kasvanut, koko ei-rahoitussektorilla lainat eivät ole yleisesti korvautuneet arvopapereilla. Lisäksi rahoitustransaktiot euroalueen ulkopuolisten kanssa ovat lisääntyneet huomattavasti.

Rahoituksen välityksessä (ks. kuvio 1 ja taulukko 2) vuosina 1995–2001 keskimäärin noin 2/3 ei-rahoitussektorin rahoitusinvestoinneista (ottamatta huomioon johdannaisia ja muita saamia) koh-

Kuvio 1.

Ei-rahoitussektorin rahoitusinvestoinnit

(prosentteina kaikista rahoitusinvestoinneista)¹⁾

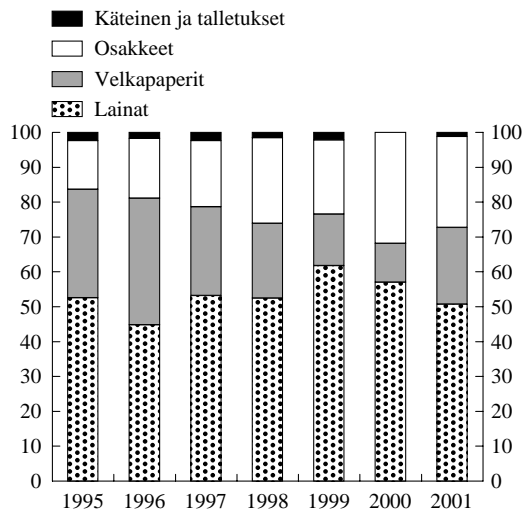
Lähde: EKP.

1) Ei sisällä johdannaisia ja muita saamia. Vuosien 1997 ja 1998 negatiiviset luvut vastaavat velkapapereiden nettomyynitejä.

Kuvio 2.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta

(prosentteina koko rahoituksen hankinnasta)¹⁾

Lähde: EKP.

1) Ei sisällä johdannaisia ja muita velkoja.

distui välitettyihin rahoitusinstrumentteihin (joko käteiseen ja talletuksiin, rahasto-osuuksiin tai vakuutustuotteisiin), kun taas osakkeiden ja osuuksien suorien netto-ostojen osuus oli 20 %, myönnettyjen lainojen (lähinnä konsernien sisäisten lainojen) osuus 11,5 % ja velkapapereiden nettohankinnan osuus 4 %.

Rahoitusmuodoista lainat olivat ei-rahoitussektorin selvästi tärkein rahoituslähde vuosina 1995–2001 (ks. kuvio 2 ja taulukko 3), ja niiden osuus oli 53 % kaikesta ei-rahoitussektorin hankkimasta rahoituksesta. Tämä johtui osittain konsernien sisäisten lainojen ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten myöntämien lainojen merkityksen kasvusta vuosina 1998–2000. Vaikka osakkeiden ja osuuksien suhteellinen merkitys ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinnassa kasvoi, velkapapereiden merkitys väheni. Velkapapereiden merkityksen väheneminen johtui ensisijaisesti julkisen sektorin luotonottotarpeen pienenemisestä. Toisaalta yritysten velkapapereiden liikkeeseenlasku on lisääntynyt huomattavasti sitten euron käyttöönoton.

Euroalueen ja alueen ulkopuolisten välisten rahoitustransaktioiden merkityksen kasvu liittyi osittain yritysten ulkomaisten suorien sijoitusten voimakkaaseen lisääntymiseen. Euroalueella olevat lisäsivät merkittävästi ulkomaisten osakkeiden nettohankintojaan vuosina 1997–2000, ja niissä näkyivät erityisesti euroalueen yritysten suuret yritysostot ulkomailta. Sitä vastoin vuosi-

na 1999–2000 ulkomaiset sijoittajat ostivat huomattavia määriä euroalueella olevien liikkeeseen laskemia velkapapereita. Vuonna 2001, kun osakkeiden hinnat laskivat ja rahoitusmarkkinat olivat varsin levottomat vuoden jälkipuoliskolla, sijoitukset euroalueelta ulkomaisiin osakkeisiin supistuivat huomattavasti.

Taulukko 2.

Rahoitusinvestoinnit euroalueella

(prosentteina BKT:stä)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Euroalue¹⁾							
Käteinen ja talletukset (1)	9,0	7,0	6,8	7,2	8,8	5,3	7,9
Lainat (2)	7,8	6,8	7,7	8,4	14,1	12,2	9,7
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (3)	4,1	7,1	5,8	6,0	6,2	3,3	7,2
Osakkeet ja osuudet (ilman rahasto-osuuksia) (4)	2,7	2,9	4,0	6,5	9,4	12,5	5,4
Rahasto-osuudet (5)	0,3	2,6	4,4	7,1	5,2	4,3	3,0
Vakuutustekninen vastuovelka ²⁾ (6)	3,7	3,4	3,9	3,5	4,1	3,8	3,6
Muut ³⁾ (7)	0,3	0,2	0,1	0,4	0,2	0,0	-0,6
Rahoitusinvestoinnit yhteensä (8=1+2+3+4+5+6+7)	28,0	30,1	32,7	39,2	47,9	41,5	36,1
Kotitaloudet							
Käteinen ja talletukset (1)	3,4	2,6	1,2	1,6	1,8	0,7	2,2
Lainat (2)	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,0
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (3)	1,5	0,4	-0,3	-1,9	-0,2	1,2	1,5
Osakkeet ja osuudet (ilman rahasto-osuuksia) (4)	0,3	0,3	0,8	0,4	0,7	0,5	0,1
Rahasto-osuudet (5)	-0,3	1,3	2,6	4,5	2,6	1,5	1,0
Vakuutustekninen vastuovelka ²⁾ (6)	3,3	3,4	3,7	3,4	3,9	3,7	3,4
Muut ³⁾ (7)	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5
Rahoitusinvestoinnit yhteensä (8=1+2+3+4+5+6+7)	8,2	7,9	7,9	7,6	8,6	7,3	7,7
Yritykset							
Käteinen ja talletukset (1)	0,6	1,0	0,4	0,9	0,4	1,2	1,4
Lainat (2)	0,7	1,0	0,8	1,5	2,8	2,5	2,1
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (3)	0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,5	0,6	0,7
Osakkeet ja osuudet (ilman rahasto-osuuksia) (4)	1,1	1,1	1,3	2,8	4,4	6,1	2,9
Rahasto-osuudet (5)	0,1	0,4	0,3	0,5	0,4	0,1	0,3
Vakuutustekninen vastuovelka ²⁾ (6)	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Muut ³⁾ (7)	0,6	0,4	0,8	0,8	0,1	0,2	0,1
Rahoitusinvestoinnit yhteensä (8=1+2+3+4+5+6+7)	3,4	3,7	3,5	6,4	8,8	10,8	7,6
Julkisyhteisöt							
Käteinen ja talletukset (1)	0,1	-0,1	0,2	0,2	0,5	0,7	-0,5
Lainat (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,2
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (3)	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1
Osakkeet ja osuudet (ilman rahasto-osuuksia) (4)	-0,1	-0,1	-0,5	-0,6	-0,6	0,1	-0,2
Rahasto-osuudet (5)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Muut ³⁾ (6)	-0,2	0,4	0,3	0,3	0,1	0,1	0,4
Rahoitusinvestoinnit yhteensä (7=1+2+3+4+5+6)	-0,1	0,5	0,0	0,0	0,5	1,3	0,2

Lähde: EKP.

Huom. Pyörästysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

1) Euroalue sisältää kotitaloudet, yritykset, julkisyhteisöt ja rahoituslaitokset.

2) Vakuutustekninen vastuovelka sisältää vakuutus- ja eläkerahastotuotteet.

3) Erä "Muut" sisältää johdannaisiin ja muihin saamisiin/velkoihin liittyvät nettotransaktiot sekä euroalueen osalta monetaarisen kullaan ja erityiset nosto-oikeudet. Muut saamiset/velat tarkoittavat transaktioita, kuten kauppaluottoja ja ennakoita.

Taulukko 3.

Rahoituksen hankinta euroalueella

(prosentteina BKT:stä)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Euroalue¹⁾							
Käteinen ja talletukset (1)	8,9	8,4	8,8	10,8	14,7	8,2	9,1
Lainat (2)	7,1	6,0	6,5	7,9	12,0	12,7	8,9
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (3)	5,1	6,7	5,5	5,4	7,9	6,1	6,5
Muut ²⁾ (4)	3,8	3,5	4,0	3,7	4,2	3,9	3,7
Velkarahoitus (5=1+2+3+4)	24,9	24,5	24,9	27,7	38,8	30,9	28,2
Osakkeet ja osuudet (6)	2,6	4,9	6,5	10,6	8,8	10,8	7,2
Nettovelkaantuminen (7=5+6)	27,5	29,4	31,4	38,3	47,6	41,7	35,4
Kotitaloudet							
Lainat (1)	2,5	2,8	2,9	3,5	4,3	3,3	2,6
Nettovelkaantuminen (=velkarahoitus)	2,5	2,9	2,9	3,5	4,3	3,3	2,6
Yritykset							
Lainat (1)	2,3	2,6	2,7	4,1	6,6	8,4	5,2
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (2)	-1,6	0,1	0,2	0,4	0,8	0,9	1,5
Muut ²⁾ (3)	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,1
Velkarahoitus (4=1+2+3)	0,9	2,8	3,1	4,6	7,6	9,4	6,7
Osakkeet ja osuudet (5)	1,7	2,1	2,0	3,3	3,6	6,4	3,8
Nettovelkaantuminen (6=4+5)	2,6	4,9	5,0	7,9	11,3	15,8	10,5
Julkisyhteisöt							
Käteinen ja talletukset (1)	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,0	0,2
Lainat (2)	1,5	0,0	-0,1	-0,5	-0,3	-0,3	-0,4
Muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) (3)	5,4	4,3	2,4	2,5	1,8	1,4	1,7
Nettovelkaantuminen (=velkarahoitus) (4=1+2+3)	7,1	4,6	2,6	2,2	1,7	1,1	1,5

Lähde: EKP.

Huom. Ei sisällä johdannaisia ja muita velkoja. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

1) Euroalue sisältää kotitaloudet, yritykset, julkisyhteisöt ja rahoituslaitokset.

2) Sisältää lähinnä vakuusteknisen vastuuvelan (vakuutus- ja eläkerahastotuotteet).

3 Kotitalouksien säästäminen, rahoitus ja investoinnit

Kotitalouksien säästämisen väheneminen suhteessa BKT:hen vuosina 1995–2000 johtui sekä käytettävissä olevien tulojen suhteellisen hitaasta kasvusta että säästämisasteen (eli säästämisen suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin) alenemisestä (ks. kuvio 3). Käytettävissä olevien tulojen hidaskasvu liittyi palkansaajakorvausten vähenemiseen suurimman osan tarkastelukaudesta ja kotitalouksien nettokorkotuottojen vähenemiseen. Säästämisasteen alenemisessä näkyy pidemmän ajan trendin jatkuminen, mitä oletettavasti vahvisti kotitalouksien varallisuuden kasvu osakkeiden ja asuntojen suotuisan hintakehityksen myötä suurimman osan tarkastelukaudesta

(vuosina 1995–2000 henkeä kohden laskettu nettorahoitusvarallisuus euroalueella kasvoi 56 % eli 34 000 euroon³⁾). Vuonna 2001 kotitalouksien säästämisaste nousi hieman, mikä todennäköisesti johtui osakekurssien selvästä laskusta, kuluttajien luottamuksen heikkenemisestä ja työmarkkinatilanteen huonontumisesta. Samalla kun säästämisen osuus BKT:stä väheni vuodesta 1995 vuoteen 2000, kotitaloudet säilyttivät reaali-investointiensä (lähinnä asuntoinvestointeja) tason kutakuinkin ennallaan suhteessa BKT:hen. Näin ollen

3 Rahoitusvarallisuuden kantatiedot ovat käytettävissä vain vuoteen 2000 saakka.

kotitalouksien nettoluotonanto pieneni vuosina 1995–2000, kunnes alkoi hieman kasvaa vuonna 2001.

Kotitalouksien nettoluotonannon supistuminen näkyi kotitalouksille myönnettyjen lainojen kasvun kiihtymisenä vuosina 1995–1999 (ks. taulukko 3). Suotuisten lainaehtojen vallitessa lainarahoituksen osuus kasvoi nettomääräisesti 4,3 prosenttiin BKT:stä vuonna 1999 oltuaan 2,5 % BKT:stä vuonna 1995. Näin ollen kotitalouksien velkojen osuus BKT:stä kasvoi tasaisesti 1990-luvun jälkipuoliskolla, vaikka se jäikin pienemmäksi kuin vastaavat osuudet Japanissa, Yhdysvalloissa ja Iossa-Britanniassa. Vuonna 2001, kun talouskasvu heikkeni ja korot nousivat, kotitaloudet vähensivät lainankysyntäänsä ja niiden velkaantumisen suhteessa BKT:hen vakautui. Kotitalouksien BKT:hen suhteutetut korkokulut, joissa näkyvät velkojen kehitys ja koronmuutosten vaikutus, vähenivät vuodesta 1995 vuoteen 1999, kunnes alkoivat kasvaa uudelleen (ks. kuvio 4).

Kotitalouksien rahoitusinvestoinnit pysyivät vakaana suhteessa BKT:hen koko tarkastelu-

kauden ajan (jokseenkin 7½ prosentista 8,6 prosentin huippuun vuonna 1999). Rahoitusinstrumenttien hankinnan rakenne kuitenkin vaihteli huomattavasti vuodesta 1995 vuoteen 2001 (ks. kuviot 3 ja 5).

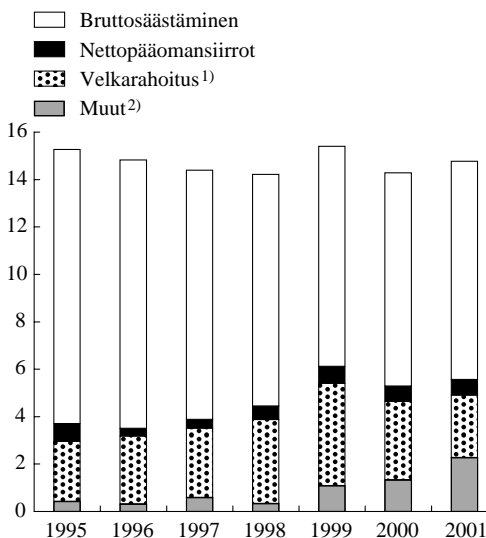
Kun osakkeiden hinnat nousivat voimakkaasti, kotitaloudet lisäsivät erityisesti osakkeiden ja osuuksien (mukaan lukien rahasto-osuudet) nettohankintojaan eli noin 3/5:aan kaikista rahoitusvarojen hankinnoistaan vuonna 1998 (ks. kuvio 5). Tämä osuus pieneni myöhemmin osittain osakekurssien laskun myötä vuodesta 2000 lähtien. Kotitaloudet sitä vastoin myivät nettomääräisesti velkapapereita vuosina 1997–1999. Myös käteisen ja talletusten suhteellinen merkitys kotitalouksien rahoitusvarojen hankinnassa väheni ajanjaksona 1995–2000. Sijoitukset sekä velkapapereihin että käteiseen ja talletuksiin lisääntyivät kuitenkin merkittävästi tarkastelukauden loppua kohden. Tämä kuvasti kotitalouksien halukkuutta sijoittaa mieluiten turvallisiin ja likvideihin rahoitusvaroihin osakemarkkinoiden heikentyttyä ja rahoitusmarkkinoiden levottomuuden lisääntyttyä vuonna 2001. Kotitalouksien rahoitus-

Kuvio 3.

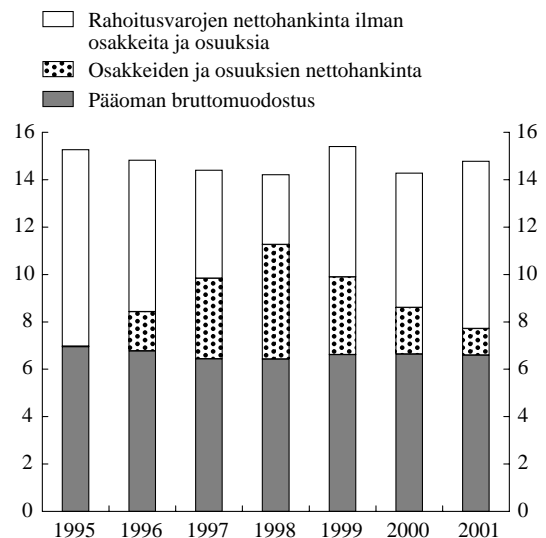
Euroalueen kotitalouksien säästäminen, rahoitus ja investoinnit

(prosentteina BKT:stä)

a) Säästäminen ja rahoitus

b) Investoinnit

Lähde: EKP.

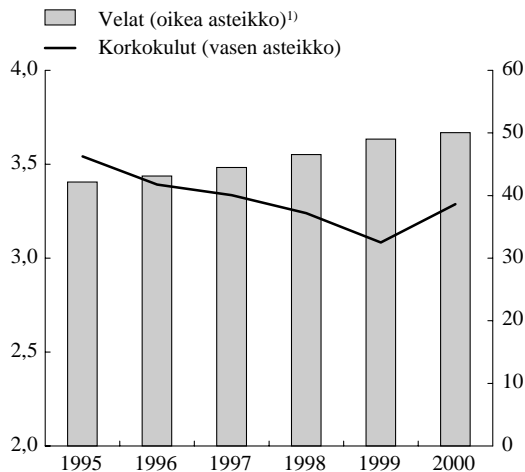
1) Lähinnä lainoja.

2) Sisältää johdannaisiin liittyvät nettotransaktiot, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

Kuvio 4.

Kotitalouksien velat ja korkokulut

(prosentteina BKT:stä)

Lähde: EKP.

1) Lähinnä lainoja.

investointien pysyvänä piirteenä tänä ajanjaksona oli vakaa sijoittaminen vakuutus- ja eläke-rahastotuotteisiin.

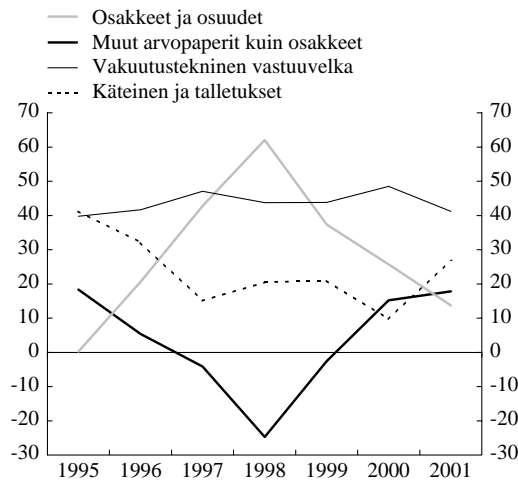
Kotitalouksien rahoitusinvestoinneissa kannattaa lisäksi kiinnittää huomiota kahteen seikkaan. Ensinnäkin kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinnoista suurin osa oli maturiteetiltaan keskipitkiä tai pitkäaikaisia rahoitusinstrumentteja, ja lähes 80 % koko rahoitusvarojen hankinnasta vuosina 1995–2001 oli osakkeita tai alku-

peräiseltä maturiteetiltaan yli vuoden pituisia instrumentteja.⁴ Toiseksi osakesijoitusten (mukaan lukien erityisesti oman pääoman ehtoiset rahasto-osuudet) kasvanut osuus on lisännyt kotitalouksien rahoitusvarallisuuden herkkyyttä osakekurssien muutoksille. Itse asiassa kotitalouksien rahoitusvarallisuuden kumulatiiviset arvostusvoitot vuoden 1997 lopusta vuoden 2000 ensimmäiseen neljännekseen katosivat lähes tyystin vuoden 2001 aikana.

Kuvio 5.

Kotitalouksien rahoitusinvestoinnit

(osuus prosentteina kaikista rahoitusinvestoinneista)¹⁾

Lähde: EKP.

1) Ei sisällä johdannaisia ja muita saamisia.

4 Yritysten säästäminen, rahoitus ja investoinnit

Yritysten BKT:hen suhteutetun säästämisen yleistä vähenemistä vuodesta 1995 vuoteen 2001 voidaan tarkastella kahtena eri ajanjaksona. Vuosina 1996–1998 yritysten säästämisen osuus BKT:stä lisääntyi hieman, kun yksikkötyökustannusten kasvu oli vaimeaa ja yritysten nettokorkokulut pienivät. Vuodesta 1999 lähtien työvoimakustannusten ja korkokulujen nousu johti yritysten säästämisen vähenemiseen, kun

talouskehityksen heikkeneminen vaikeutti tilannetta entisestään vuonna 2001 (ks. taulukko I).

4 Määritelty pitkäaikaisten velkapapereiden, osakkeiden (mukaan lukien rahasto-osuudet) ja vakuutusteknisen vastuuvelan hankinnaksi. On kuitenkin huomattava, että käytettävissä olevien tietojen perusteella rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia ei voida tällä hetkellä erottaa muista rahasto-osuuksista.

Yritysten reaali-investoinnit lisääntyivät vuosina 1996–2000 osittain reaalkorkojen laskettua talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen valmistelu-kautena ja vahvan talouskasvun aikana vuosina 1998–2000. Myös inflaation hidastuminen ja julkisen talouden vakauttaminen vaikuttivat osaltaan tähän kehitykseen. Vuonna 2001 BKT:hen suhteutetut yritysten reaali-investoinnit kuitenkin vähenivät, koska talouskehitys heikentyi ja yritysten tuotot supistuivat. Kaiken kaikkiaan yritysten nettoluotonoton osuus BKT:stä kasvoi vuonna 1996⁵ tilastoidusta 0,2 prosentista 3,4 prosenttiin vuonna 2000 (osittain UMTS-toimilupien aiheuttamien raskaiden kustannusten vuoksi). Vuonna 2001 nettoluotonoton osuus väheni 2,1 prosenttiin BKT:stä (ks. kuvio 6).

Luotonottotarpeiden lisääntyminen sekä yritys-kauppoihin liittyvät tuntuvat rahoitusinvestoinnit johtivat yritysten nettovelkaantumisen poikkeukselliseen kasvuun suhteessa BKT:hen. Nettovelkaantuminen kasvoi 15,8 prosenttiin vuon-

na 2000 oltuaan 2,6 % vuonna 1995. Vuonna 2001 nettovelkaantuminen pieneni 10,5 prosenttiin.

Rahoituksen hankinnassa velkarahoituksen (eli lähinnä lainojen ja liikkeeseen laskettujen velkapaperien) osuus yritysten nettovelkaantumisesta kasvoi 68 prosenttiin vuonna 1999 oltuaan 58 % vuonna 1996 (ks. kuvio 7). Erityisesti konsernien sisäisten lainojen ja muiden rahoituksen välittäjien kuin rahalaitosten myöntämien lainojen merkitys kasvoi. Siihen vaikuttivat yrityskauppojen rahoitukseen liittyvät transaktiot tai erillis-yhtiöiden kautta välillisesti liikkeeseen lasketut velkapaperit. Tänä ajanjaksona yritykset laskivat liikkeeseen myös aiempaa huomattavasti enemmän velkapapereita, kun taas rahalaitosten myöntämien lainojen osuus yritysten nettovelkaantumisesta väheni.

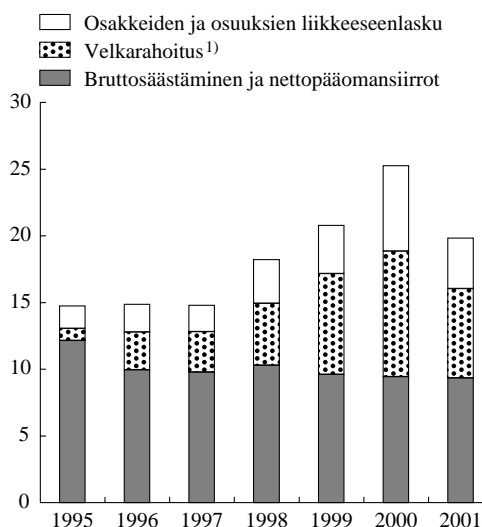
5 Vuonna 1995 rahoitusaseman 1,5 prosentin ylijäämään BKT:hen nähden vaikuttivat merkittävästi Saksan yhdistymiseen liittyvät suuret pääomansiirrot.

Kuvio 6.

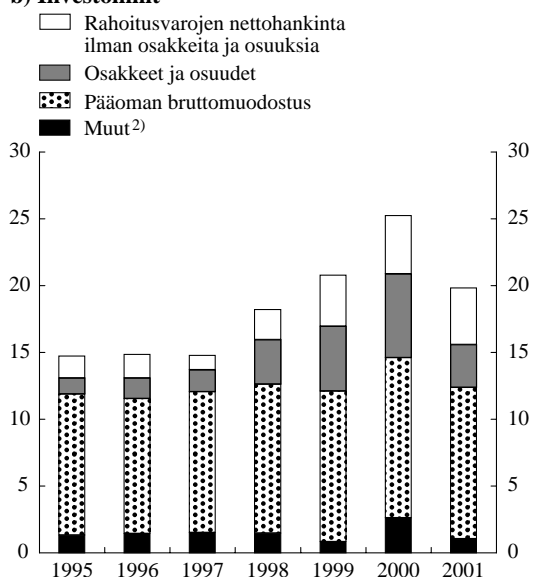
Euroalueen yritysten säästäminen, rahoitus ja investoinnit

(prosentteina BKT:stä)

a) Säästäminen ja rahoitus

b) Investoinnit

Lähde: EKP.

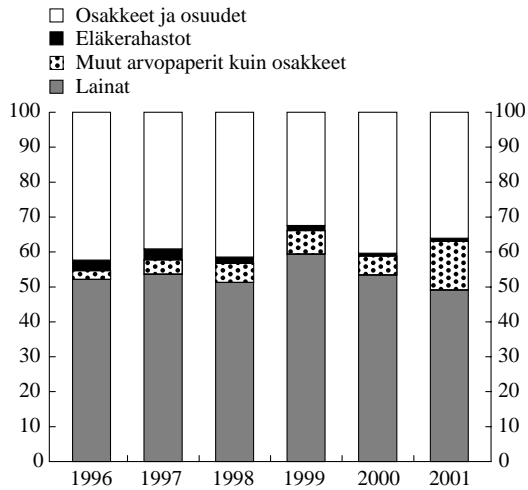
1) Lainat, muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) ja eläkerahastot.

2) Sisältää johdannaisiin liittyvät nettotransaktiot, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

Kuvio 7.

Yritysten rahoituksen hankinta

(prosentteina koko rahoituksen hankinnasta)¹⁾

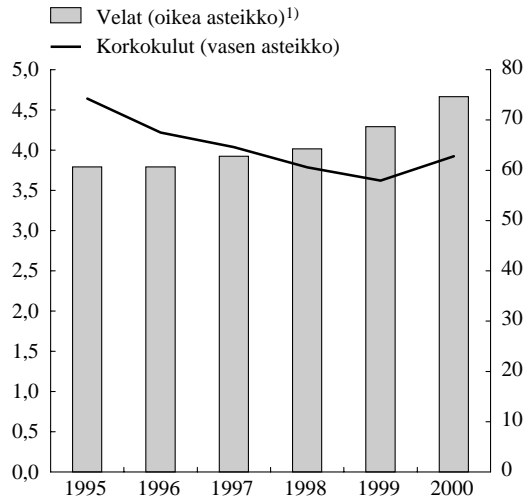
Lähde: EKP.

1) Ei sisällä johdannaisia ja muita velkoja. Lainat, muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) ja vakuutustekninen vastuovelka yhteensä määritellään velkarahoitukseksi.

Kuvio 8.

Yritysten velat ja korkokulut

(prosentteina BKT:stä)

Lähde: EKP.

1) Lainat, muut arvopaperit kuin osakkeet (ilman johdannaisia) ja eläkerahastot.

Liikkeeseen laskettujen osakkeiden ja osuuksien osuus vaihteli 33 prosentista 42 prosenttiin yritysten koko nettovelkaantumisesta vuosina 1996–2000 (ks. kuvio 7). Tähän vaikuttivat etenkin tavallisuudesta poikkeavat yrityskaupat, jotka rahoitettiin osittain laskemalla liikkeeseen osakkeita vastineeksi hankitun yrityksen osakkeista.

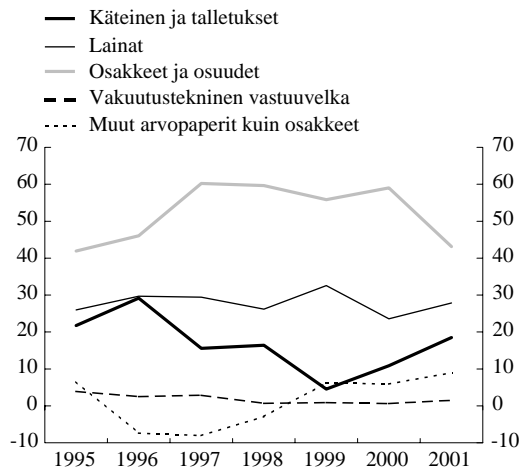
Vuonna 2001 talouskasvun heikennyttyä ja yrityskauppojen vähentyttyä voimakkaasti sekä lainarahoitus että osakkeiden liikkeeseenlasku vähenivät tuntuvasti. Huomattavana poikkeuksena olivat yritysten joukkolainausot. Yrityskauppojen väheneminen aiheutti myös sen, että yritysten sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin supistuivat vuonna 2001, kun taas likvidien varojen hankinta lisääntyi (ks. kuvio 9).

Vaikka yritysten velat kasvoivatkin tänä ajanjaksona, korkokulut suhteessa BKT:hen olivat vuonna 2000 pienemmät kuin vuonna 1995 (ks. kuvio 8). Samalla velkojen kasvu lisäsi yritysten korkoherkkyyttä.

Kuvio 9.

Yritysten rahoitusinvestoinnit

(osuus prosentteina kaikista rahoitusinvestoinneista)¹⁾

Lähde: EKP.

1) Ei sisällä johdannaisia ja muita saamisia.

5 Päätelmät

Vuosina 1995–2001 euroalueen julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välinen nettoluotonanto tai -otto tasapainottui. Kun 1990-luvun puolivälissä kotitaloudet olivat rahoittaneet julkisen sektorin huomattavaa nettoluotonottoa, 2000-luvun alussa julkisen sektorin rahoitusasema alkoi parantua ja kotitalouksien nettoluotonantoon vaikuttivat yritysten aiempaa suuremmat tarpeet nettoluotonottoon.

Kotitalouksien velkaantuminen kasvoi 1990-luvulla. Tämä lisäsi kotitalouksien tulojen herkkyyttä koronmuutoksille. Bruttokansantuotteen suhteutetut kotitalouksien velat pysyivät kuitenkin euroalueella vähäisinä verrattuna muihin keskeisiin teollisuusmaihin. Lisäksi kun antolainauskorot pysyivät alhaisina, velkojen kasvu ei aiheuttanut korkokulujen BKT-osuuden kasvua vuonna 2000 vuoteen 1995 verrattuna. Rahoitusinvestoinneissa kotitaloudet lisäsivät sijoituk-

siaan osakkeisiin ja osuuksiin (erityisesti rahasto-osuuksiin). Tämä kasvatti kotitalouksien varallisuuden herkkyyttä osakekurssien muutoksille.

Yritysten velkojen osuus BKT:stä kasvoi 1990-luvulla enemmän kuin kotitalouksien. Yritysten velkojen kasvu on nähtävä yhteydessä suuriin rahoitusvarojen hankintoihin, antolainauksen reaalikorkojen laskuun inflaation hidastuttua ja julkisen talouden rahoitusaseman kohennuttua sekä suhteellisen vahvaan talouskasvuun vuosina 1998–2000. Olot olivat siis suotuisat yritysten investoinneille. Koska yritysten velat kasvoivat ja tuotot pieneivät ja koska myös niiden rahoitusvarallisuuden arvo laski vuodesta 2000 lähtien, yritysten taseet heikkenivät vuonna 2001. Vaikka korkokulujen osuus BKT:stä kasvoi jonkin verran, korkokulut jäivät kuitenkin pienemmiksi kuin vuonna 1995.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	24*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	26*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuuttoittain	28*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	30*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	31*
	3.3 Osakeindeksit	32*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	33*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	34*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	36*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	42*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	43*
5	Euroalueen reaalitalous	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	44*
	5.2 Muita keskeisiä reaalitalouden tilastoja	46*
	5.3 Euroopan komission suhdannekyselyt	47*
	5.4 Työmarkkinat	48*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	49*
	6.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	53*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	54*
	7.2 Velka	55*
	7.3 Velan muutos	56*
8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
	8.1 Maksutase	57*
	8.2 Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	58*
	8.3 Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	59*
	8.4 Maksutase: suorat sijoitukset	60*
	8.5 Maksutase: arvopaperisijoitukset	61*
	8.6 Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	62*
	8.7 Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	64*

¹ Katso EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) pitkän aikavälin tilastoja sekä yksityiskohtaisia tilastoja.

9	Euroalueen ulkomaankauppa	66*
10	Valuuttakurssit	68*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	70*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
	12.1 Taloudellinen kehitys	71*
	12.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	72*
	Teknisiä huomautuksia	73*
	Yleistä	75*

Kreikka liittyi euroalueeseen 1.1.2001

Kuukausikatsauksen tilasto-osassa euroalueen tilastot kattavat ne euroalueen maat, jotka tarkasteluajankohtana kuuluivat euroalueeseen. Siten euroalueen tilastot vuoden 2000 loppuun saakka kattavat 11 maata ja vuoden 2001 alusta 12 maata. Poikkeukset on erikseen merkitty.

Kreikan liittymisen ajankohta on taulukoissa merkitty viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Absoluuttiset muutokset ja prosenttimuutokset vuodesta 2000 vuoteen 2001 perustuvat mahdollisuuksien mukaan sellaisiin aikasarjoihin, joissa Kreikan liittyminen euroalueeseen on otettu huomioon.

Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen taloustilastoja vuoden 2000 loppuun saakka on saatavissa CSV-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int).

Taulukkomerkitöjen selityksiä

”.”	Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
”-”	Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
”..”	Nolla tai merkityksetön.
”miljardia”	10 ⁹
^(p)	Ennakkotieto.
kp.	Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1),2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt ¹⁾)	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
	1	2	3	3 kk:n liukuva keskiarvo 4				
2000	8,0	4,5	5,0	-	9,6	21,1	4,40	5,44
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	3,6	4,2	5,4	-	7,8	26,2	4,26	5,03
2001 III	3,8	4,4	5,9	-	7,4	27,2	4,28	5,12
IV	5,5	5,7	7,6	-	6,5	27,3	3,45	4,81
2002 I	6,2	6,4	7,7	-	5,7	28,9	3,36	5,13
II	6,6	6,5	7,4	-	5,6	.	3,45	5,26
2002 maaliskuu	5,8	6,2	7,2	7,3	5,6	25,7	3,39	5,32
huhti	6,6	6,3	7,3	7,4	5,5	26,0	3,41	5,30
touko	6,8	6,7	7,7	7,4	5,8	24,0	3,46	5,30
kesä	6,9	6,5	7,1	.	5,5	.	3,46	5,16
heinä	3,41	5,01

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
	9	10	11	12	13	14	15	16
2000	2,3	5,5	3,2	3,5	5,5	83,8	2,1	8,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	2,5	2,1	3,4	1,4	0,2	83,2	1,3	8,0
2001 III	2,4	1,4	3,7	1,4	-0,4	83,0	1,1	8,0
IV	2,1	-1,0	3,3	0,4	-3,8	81,8	0,8	8,1
2002 I	2,6	-0,9	3,9	0,3	-2,8	80,8	0,7	8,2
II	2,1	80,7	.	.
2002 maaliskuu	2,5	-0,8	-	-	-2,3	-	-	8,2
huhti	2,4	-0,8	-	-	-1,0	-	-	8,3
touko	2,0	-1,0	-	-	-1,4	-	-	8,3
kesä	1,8	.	-	-	.	-	-	.
heinä	1,9	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssi

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1999/1 = 100)		Yhden euron arvo dollareina
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2000	-50,2	35,6	17,6	-111,5	378,0	88,2	86,3	0,924
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	6,3	79,2	-103,3	36,4	392,4	91,0	88,0	0,896
2001 III	8,4	24,8	-22,4	49,6	393,4	91,2	88,0	0,890
IV	11,8	33,0	11,5	-0,4	392,4	92,0	88,6	0,896
2002 I	14,2	27,4	-16,8	-54,8	409,0	91,3	88,0	0,877
II	367,0	93,9	90,4	0,919
2002 maaliskuu	7,4	13,6	-6,8	1,3	409,0	91,2	88,1	0,876
huhti	-4,5	8,2	7,7	11,5	394,2	91,7	88,4	0,886
touko	1,2	9,2	5,1	32,0	386,6	93,7	90,2	0,917
kesä	367,0	96,4	92,5	0,955
heinä	98,2	94,1	0,992

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.

2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko 1.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja kultasaamiset	Valuutta- määräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	Valuutta- määräiset saamiset euroalueelta	Euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset luotot euroalueen rahoitus- sektorille	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset rahoitus- operaatiot	Käänteiset hienosäätö- operaatiot
		1	2	3	4	5	6	7	8
2002	maalis 1.	126 801	266 023	21 985	5 448	183 030	123 001	60 001	0
	8.	126 766	267 945	21 210	5 133	178 014	117 999	60 001	0
	15.	126 869	269 552	22 201	5 229	168 094	108 085	60 001	0
	22.	126 814	269 425	22 411	5 050	170 646	110 087	60 001	0
	29.	139 808	267 653	21 845	5 198	192 716	132 000	60 000	0
huhti	5.	139 808	269 459	20 703	5 322	178 008	117 999	60 000	0
	12.	139 808	266 663	21 218	5 162	163 109	103 000	60 000	0
	19.	139 808	267 964	21 492	5 053	157 009	96 999	60 000	0
	26.	139 502	264 366	23 330	4 854	169 028	108 999	59 999	0
touko	3.	139 502	260 581	23 971	5 223	169 031	109 001	59 999	0
	10.	139 502	261 627	23 914	4 970	174 946	114 923	59 999	0
	17.	139 502	262 163	22 923	5 043	169 022	108 999	59 999	0
	24.	139 458	261 125	23 086	4 983	173 028	113 000	59 999	0
	31.	139 419	259 372	24 085	5 087	178 381	118 002	60 000	0
kesä	7.	139 414	260 127	23 583	5 079	173 309	113 000	60 000	0
	14.	139 414	261 837	22 944	5 135	167 022	106 999	60 000	0
	21.	139 378	263 172	22 001	4 985	175 937	111 999	60 000	0
	28.	128 323	237 959	19 742	4 491	200 958	140 000	59 999	0
heinä	5.	128 323	237 865	19 335	4 598	187 023	127 000	59 999	0
	12.	128 323	239 363	19 488	4 794	186 016	126 000	59 999	0
	19.	128 323	240 102	20 162	4 947	194 378	134 002	59 999	0
	26.	128 323	240 888	20 436	4 885	204 734	149 000	54 999	0

2. Vastattavaa

		Liikkeessä olevat setelit	Euromääräiset velat euroalueen luotto- laitoksille	RTGS-tilit (ml. vähimmäis- varanto- talletukset)	Talletus- mahdol- lisuus	Määrä- aikais- talletukset	Käänteiset hienosäätö- operaatiot	Vakuuksien muutos- pyyntöihin liittyvät talletukset	Muut euromääräiset velat euro- alueen luotto- laitoksille	Liikkeeseen lasketut sijoitus- todistukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2002	maalis 1.	285 800	134 936	134 872	52	0	0	12	2 636	2 939
	8.	284 562	132 856	132 795	46	0	0	15	2 610	2 939
	15.	281 713	134 298	134 226	55	0	0	17	2 443	2 939
	22.	280 237	133 942	133 081	844	0	0	17	2 188	2 939
	29.	287 483	131 372	131 315	53	0	0	4	2 221	2 939
huhti	5.	287 729	132 421	132 396	24	0	0	1	2 264	2 939
	12.	285 822	134 011	133 008	1 002	0	0	1	2 306	2 939
	19.	284 884	134 321	134 307	13	0	0	1	2 166	2 939
	26.	286 516	132 223	132 104	119	0	0	0	2 250	2 939
touko	3.	294 502	129 859	128 775	1 083	0	0	1	2 185	2 939
	10.	297 335	134 275	134 083	191	0	0	1	2 304	2 939
	17.	297 223	133 262	133 231	29	0	0	2	2 195	2 939
	24.	295 202	128 581	128 540	41	0	0	0	2 189	2 939
	31.	299 030	130 158	130 091	55	0	0	12	2 351	2 939
kesä	7.	302 923	132 931	132 859	60	0	0	12	2 472	2 939
	14.	303 602	128 245	128 202	30	0	0	13	2 432	2 939
	21.	304 536	135 049	132 344	2 693	0	0	12	2 249	2 939
	28.	308 753	134 893	134 781	100	0	0	12	2 034	2 939
heinä	5.	315 136	129 139	128 688	46	0	0	405	196	2 939
	12.	316 696	129 439	129 400	22	0	0	17	126	2 939
	19.	317 176	128 610	127 973	620	0	0	17	27	2 939
	26.	317 563	132 354	132 334	16	0	0	4	83	2 939

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luotolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
							12	13	14	15
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	23	5	391	29 172	68 577	88 743	790 171	2002	maalis	1.
0	11	3	374	29 479	68 580	88 823	786 325			8.
0	5	3	375	29 367	68 590	88 696	778 974			15.
0	547	11	256	29 312	68 622	89 303	781 840			22.
0	704	12	296	29 153	68 639	89 592	814 901			29.
0	1	8	253	29 100	68 611	88 877	800 142		huhti	5.
0	105	4	230	30 051	67 733	88 941	782 916			12.
0	6	4	238	30 288	67 702	89 249	778 804			19.
0	21	9	237	30 463	67 706	89 348	788 835			26.
0	14	17	259	30 135	67 708	87 422	783 833		touko	3.
0	14	10	253	30 330	67 708	88 366	791 617			10.
0	20	4	287	29 933	67 710	88 926	785 510			17.
0	17	12	235	30 161	67 705	89 030	788 812			24.
0	366	13	209	29 930	67 701	89 148	793 333			31.
0	305	4	213	29 944	67 701	89 062	788 433		kesä	7.
0	5	18	231	30 087	67 701	89 192	783 564			14.
0	3 925	13	205	30 220	67 698	90 077	793 674			21.
0	930	29	512	30 481	67 687	90 691	780 845			28.
0	3	21	414	30 648	67 675	88 834	764 716		heinä	5.
0	9	8	403	30 505	67 676	89 066	765 635			12.
0	367	10	166	30 744	67 676	89 496	775 995			19.
0	729	6	405	30 656	67 664	85 548	783 540			26.

Euro-määräiset velat muille euroalueella oleville	Euro-määräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
								12	13	14	15
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
62 731	8 365	2 847	17 926	6 967	76 560	125 320	63 145	790 171	2002	maalis	1.
61 818	8 294	2 616	19 587	6 967	75 625	125 320	63 132	786 325			8.
52 802	8 691	2 684	22 407	6 967	75 588	125 320	63 123	778 974			15.
57 084	8 489	2 558	22 938	6 967	75 886	125 320	63 293	781 840			22.
74 560	8 675	1 833	22 061	6 990	76 515	136 887	63 365	814 901			29.
59 263	8 500	1 477	22 153	6 990	75 797	136 887	63 722	800 142		huhti	5.
55 955	8 518	1 489	20 024	6 990	64 246	136 887	63 729	782 916			12.
50 964	8 302	1 441	21 003	6 990	65 173	136 887	63 734	778 804			19.
63 552	8 430	1 398	19 124	6 990	64 792	136 887	63 734	788 835			26.
53 269	9 597	1 428	17 841	6 990	64 561	136 887	63 775	783 833		touko	3.
53 628	8 515	1 405	18 929	6 990	64 635	136 887	63 775	791 617			10.
47 272	8 649	1 479	19 441	6 990	65 398	136 887	63 775	785 510			17.
60 721	8 433	1 405	18 757	6 990	62 611	136 887	64 097	788 812			24.
59 922	8 476	1 376	18 216	6 990	62 886	136 887	64 102	793 333			31.
47 953	8 561	1 377	18 619	6 990	62 519	136 887	64 262	788 433		kesä	7.
46 035	8 318	1 423	20 020	6 990	62 407	136 887	64 266	783 564			14.
48 337	8 932	1 423	19 135	6 990	62 934	136 887	64 263	793 674			21.
70 880	8 437	1 641	16 944	6 521	64 431	99 114	64 258	780 845			28.
57 501	8 517	1 237	16 867	6 521	63 297	99 114	64 252	764 716		heinä	5.
54 513	8 637	1 237	18 845	6 521	63 313	99 114	64 255	765 635			12.
62 743	8 574	1 537	20 002	6 521	64 490	99 114	64 262	775 995			19.
69 572	9 032	1 298	21 486	6 521	59 314	99 114	64 264	783 540			26.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korke vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto		
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos	
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko				
	1	2	3	4	5	6	7	
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
	4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
	huhti 9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
	marras 5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
	maalis 17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
	huhti 28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
	kesä 9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
	28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
	syys 1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
	loka 6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
			<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001 touko	11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
	elo 31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
	syys 18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
	marras 9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50

Lähde: EKP.

- 1) Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä lähtien seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- 2) EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regimiin.
- 3) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät¹⁾

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisista korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot²⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää	
			Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
	1	2	3	4	5	6	7	
2002 helmi	6.	156 977	91 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	12.	90 332	35 000	-	3,25	3,29	3,30	15
	20.	135 530	72 000	-	3,25	3,28	3,29	14
	27.	127 024	51 000	-	3,25	3,29	3,30	14
maalis	6.	127 212	67 000	-	3,25	3,29	3,30	12
	13.	90 424	41 000	-	3,25	3,27	3,28	14
	18.	107 575	69 000	-	3,25	3,28	3,29	17
	27.	121 842	63 000	-	3,25	3,33	3,34	14
	huhti 4.	112 796	55 000	-	3,25	3,30	3,31	13
huhti	10.	112 847	48 000	-	3,25	3,29	3,29	14
	17.	102 694	49 000	-	3,25	3,27	3,28	13
	24.	115 604	60 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	30.	106 166	49 000	-	3,25	3,30	3,31	15
	touko	8.	108 472	66 000	-	3,25	3,29	3,30
15.		108 733	43 000	-	3,25	3,30	3,30	14
22.		112 438	70 000	-	3,25	3,33	3,34	14
29.		114 221	48 000	-	3,25	3,34	3,35	14
kesä	5.	114 258	65 000	-	3,25	3,33	3,34	14
	12.	97 462	42 000	-	3,25	3,31	3,32	14
	19.	112 227	70 000	-	3,25	3,32	3,33	14
	26.	111 439	70 000	-	3,25	3,35	3,36	14
heinä	3.	108 626	57 000	-	3,25	3,33	3,33	14
	10.	102 931	69 000	-	3,25	3,30	3,32	14
	17.	104 849	65 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	24.	108 732	84 000	-	3,25	3,30	3,31	14
	31.	86 879	55 000	-	3,25	3,30	3,31	14

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat		Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7	8
2000 elo 31.	35 417	15 000	-	4,84	4,87		91
syys 28.	34 043	15 000	-	4,84	4,86		92
loka 26.	43 085	15 000	-	5,06	5,07		91
marras 30.	31 999	15 000	-	5,03	5,05		91
joulu 29.	15 869	15 000	-	4,75	4,81		90
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi 25.	31 905	20 000	-	4,66	4,69		90
maalis 1.	45 755	20 000	-	4,69	4,72		91
29.	38 169	19 101	-	4,47	4,50		91
huhti 25.	43 416	20 000	-	4,67	4,70		92
touko 31.	46 448	20 000	-	4,49	4,51		91
kesä 28.	44 243	20 000	-	4,36	4,39		91
heinä 26.	39 369	20 000	-	4,39	4,42		91
elo 30.	37 855	20 000	-	4,20	4,23		91
syys 27.	28 269	20 000	-	3,55	3,58		85
loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52		98
marras 29.	49 135	20 000	-	3,32	3,34		91
joulu 21.	38 178	20 000	-	3,29	3,31		97
2002 tammi 31.	44 547	20 000	-	3,31	3,33		84
helmi 28.	47 001	20 000	-	3,32	3,33		91
maalis 28.	39 976	20 000	-	3,40	3,42		91
huhti 25.	40 580	20 000	-	3,35	3,36		91
touko 30.	37 602	20 000	-	3,45	3,47		91
kesä 27.	27 670	20 000	-	3,38	3,41		91
heinä 25.	28 791	15 000	-	3,35	3,37		98

3. Muut huutokaupina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat		Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
1	2	3	4	5	6	7	8		
2000 tammi 5. ⁴⁾	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	-	3,00	3,00	7	
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	-	4,26	4,28	1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,75	4,77	4,79	7	
syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	-	1	
13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	-	1	
marras 28.	Käänteisoperaatio	73 096	53 000	-	3,25	3,28	3,29	7	
2002 tammi 4.	Käänteisoperaatio	57 644	25 000	-	3,25	3,30	3,32	3	
10.	Käänteisoperaatio	59 377	40 000	-	3,25	3,28	3,30	1	

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 3) Likviditeettiä lisäävissä (vähentävissä) operaatioissa marginaalikorko tarkoittaa alinta (korkeinta) korkoa, jolla tarjoukset hyväksyttiin.
- 4) Operaatioissa tarjousten yläraja oli asetettu 3,00 prosentiksi.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Rahamarkkina- paperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6	7
2001 kesä	10 705,3	6 015,6	175,7	198,7	1 314,2	656,6	2 344,5
heinä	10 590,4	5 912,2	183,4	199,1	1 312,5	636,2	2 346,9
elo	10 551,6	5 872,7	187,8	190,2	1 309,3	654,1	2 337,6
syys	10 627,3	5 956,0	188,2	191,3	1 315,7	631,6	2 344,6
loka	10 687,8	5 962,3	190,8	196,5	1 313,7	672,4	2 352,2
marras	10 798,1	6 073,4	199,0	191,3	1 300,9	656,5	2 376,9
joulu	10 910,1	6 226,1	204,7	185,0	1 315,2	605,1	2 374,0
2002 tammi	10 952,8	6 195,2	194,7	202,2	1 350,7	610,8	2 399,0
helmi	10 964,1	6 164,7	196,8	196,0	1 337,1	653,2	2 416,3
maalis	11 031,8	6 178,0	202,2	198,4	1 349,9	663,1	2 440,1
huhti	11 076,4	6 176,1	205,1	199,8	1 355,1	699,1	2 441,2
touko	11 111,6	6 150,4	204,3	206,2	1 355,8	741,7	2 453,2
kesä ^(p)	11 003,0	6 084,9	202,6	204,0	1 354,7	696,3	2 460,4

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien ja rahamarkkinapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kunkin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päätyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko ⁶⁾ , %
	1	2	3	4	5
2001 elo	127,2	127,7	0,5	0,0	4,50
syys	125,3	126,0	0,7	0,0	4,27
loka	124,4	125,0	0,6	0,0	3,76
marras	126,1	126,6	0,5	0,0	3,62
joulu	126,4	127,3	0,9	0,0	3,30
2002 tammi	128,7	130,1	1,4	0,0	3,34
helmi	131,7	132,4	0,7	0,0	3,30
maalis	131,3	132,0	0,7	0,0	3,28
huhti	130,6	131,1	0,5	0,0	3,30
touko	131,0	131,5	0,5	0,0	3,30
kesä	131,0	131,7	0,7	0,0	3,33
heinä	130,7	131,3	0,6	0,0	3,32
elo ^(p)	129,3

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päätyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen kättäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittävät varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päätyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luotto- laitosten sekkiti- tilit ⁴⁾	Perusraha (keskus- pankki- rahat) ⁵⁾				
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletus- mahdol- lisuus	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit euro- järjestel- mässä	Muut tekijät (netto) ³⁾						
	Eurojär- jestelmä kulta- ja valuutta- saamiset (netto)	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset- rahoitus- operaatiot	Maksu- valmius- luotto	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4
2001 kesä	385,0	161,7	59,1	0,2	0,0	0,4	0,0	351,1	41,3	87,5	125,7	477,3				
heinä	397,6	161,9	59,9	0,2	0,0	0,4	0,0	350,8	42,5	98,8	127,1	478,3				
elo	402,1	164,0	60,0	0,1	0,0	0,2	0,0	347,6	48,8	101,8	127,8	475,6				
syys	401,3	147,1	60,0	0,5	3,5	0,4	0,0	335,4	45,2	105,4	126,1	461,9				
loka	389,9	136,7	60,0	1,1	0,0	0,1	0,0	325,2	43,6	93,6	125,1	450,4				
marras	385,0	132,3	60,0	0,2	0,0	0,3	0,0	311,3	46,1	93,1	126,7	438,3				
joulu	383,7	122,5	60,0	0,5	12,4	0,8	0,0	298,0	43,5	109,3	127,4	426,2				
2002 tammi	385,2	118,5	60,0	0,4	3,7	0,6	0,0	344,3	38,3	54,2	130,4	475,2				
helmi	386,0	127,3	60,0	0,2	0,0	0,1	0,0	306,2	49,6	85,2	132,6	438,8				
maalis	386,7	114,6	60,0	0,2	0,0	0,1	0,0	283,3	54,2	91,8	132,1	415,6				
huhti	395,4	112,7	60,0	0,4	0,0	0,2	0,0	285,9	55,9	95,3	131,2	417,3				
touko	397,7	110,6	60,0	0,1	0,0	0,3	0,0	293,7	49,2	93,5	131,7	425,6				
kesä	396,2	112,6	60,0	0,5	0,0	0,4	0,0	300,8	45,1	91,2	131,8	433,0				
heinä ⁶⁾	369,1	130,4	60,0	0,2	0,0	0,2	0,0	313,4	54,4	60,3	131,4	445,0				

Lähde: EKP.

1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkitilialdojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.

2) Ei sisällä kansallisten keskuspankkien EMUn toisen vaiheen aikana liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia.

3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.

4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.

5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkitilien (erä 11) summa.

2 Euroalueen rahatalous

Taulukko 2.1

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat				Hallussa				Hallussa			Ulko-	Kiinteä	Muut	Yhteensä
	euro- alueelle	Raha- laitok- sille ¹⁾	Julkis- yhtei- söille	Muulle	olevat euro- alueella olevien liikkee- seen laskemat muut arvopape- rit kuin osakkeet	Raha- laitosten	Julkis- yhtei- söjen	Muiden	olevat euro- alueella olevien liikkee- seen laskemat osakkeet ja osuudet	Raha- laitosten	Muiden				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	444,6	424,3	19,7	0,5	89,1	1,9	86,1	1,1	14,1	4,3	9,8	400,6	9,9	56,2	1 014,5
2000															
II	580,7	561,8	18,4	0,5	97,4	2,6	93,6	1,2	14,7	4,4	10,4	454,8	10,0	51,8	1 209,3
III	493,1	474,4	18,2	0,5	98,5	2,9	94,6	1,0	14,6	4,4	10,2	459,1	10,2	54,4	1 129,8
IV	445,0	427,4	17,1	0,5	97,4	2,5	93,6	1,3	15,3	4,3	11,0	380,7	11,2	56,1	1 005,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001															
I	401,7	373,9	27,2	0,6	105,0	2,7	101,2	1,1	14,7	4,6	10,1	396,7	11,3	54,4	983,9
2001															
kesä	426,0	398,2	27,2	0,6	105,8	3,1	101,5	1,2	14,2	4,6	9,6	414,7	11,9	54,5	1 027,2
heinä	424,4	396,6	27,2	0,6	106,9	3,3	102,4	1,2	14,3	4,7	9,7	404,9	12,0	57,3	1 019,9
elo	391,1	363,3	27,2	0,6	107,6	3,5	102,9	1,2	14,0	4,6	9,4	396,8	12,0	54,6	976,0
syys	388,2	360,4	27,2	0,6	106,6	3,7	101,9	1,1	13,1	4,8	8,3	397,1	11,9	54,9	971,8
loka	356,7	328,9	27,2	0,6	107,8	3,9	102,8	1,2	13,4	4,8	8,7	400,0	12,0	55,6	945,6
marras	370,0	342,4	27,1	0,6	107,3	3,8	102,2	1,2	13,6	4,7	8,9	400,5	12,1	55,1	958,5
joulu	412,7	386,4	25,7	0,6	107,0	3,8	101,8	1,3	13,8	4,6	9,2	399,0	11,9	54,4	998,7
2002															
tammi	400,1	373,7	25,7	0,6	104,1	3,8	99,0	1,3	13,8	4,7	9,1	409,0	12,0	102,7	1 041,7
helmi	373,4	347,1	25,7	0,6	105,9	4,1	100,6	1,2	13,7	4,7	9,0	413,4	12,0	103,6	1 022,0
maalis	381,3	354,9	25,8	0,6	106,5	4,2	101,0	1,4	13,8	4,7	9,1	414,3	11,9	106,4	1 034,3
huhti	344,2	317,8	25,8	0,6	107,5	5,0	101,4	1,1	13,5	4,7	8,8	401,3	12,0	108,3	986,9
touko	356,1	329,7	25,7	0,6	107,0	4,9	101,0	1,0	13,3	4,7	8,6	394,5	12,0	110,2	993,1
kesä ^(p)	387,7	361,3	25,7	0,6	107,5	4,9	101,6	1,1	13,3	4,7	8,6	372,7	12,0	114,2	1 007,2

2. Velat

	Liikkeessä- oleva raha	Talletukset euro- alueelta	Rahatalous			Raha- markkina- paperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ¹⁾	Muut velat	Yhteensä
			Raha- laitosten ¹⁾	Valtion	Muiden julkis- yhteisöjen/ muiden					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	393,3	341,5	279,3	53,4	8,8	7,9	174,3	49,8	47,6	1 014,5
2000										
II	374,3	497,9	432,8	52,6	12,5	6,3	193,4	92,0	45,4	1 209,3
III	373,5	404,2	346,1	45,6	12,5	4,6	221,2	75,0	51,4	1 129,8
IV	390,2	327,3	270,4	47,1	9,8	3,8	197,5	29,9	57,0	1 005,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001										
I	370,6	312,6	253,4	46,8	12,4	5,5	204,6	26,8	63,8	983,9
2001										
kesä	368,9	342,2	274,1	51,8	16,3	5,6	223,7	32,6	54,2	1 027,2
heinä	366,9	343,5	282,7	46,9	14,0	5,6	214,7	31,9	57,3	1 019,9
elo	356,1	320,4	259,2	46,6	14,7	5,6	211,6	28,4	53,9	976,0
syys	346,2	323,6	269,4	37,6	16,6	5,5	209,2	30,0	57,3	971,8
loka	333,9	302,8	244,7	40,0	18,1	5,5	210,6	34,3	58,5	945,6
marras	317,5	330,4	277,5	35,2	17,6	4,7	210,1	35,3	60,6	958,5
joulu	285,9	391,9	342,4	35,1	14,4	4,6	209,8	35,6	70,8	998,7
2002										
tammi	340,0	345,2	285,1	44,9	15,2	4,6	214,5	37,4	100,0	1 041,7
helmi	308,5	349,6	282,7	52,1	14,7	4,6	219,8	33,9	105,7	1 022,0
maalis	309,5	355,1	282,4	56,3	16,4	4,6	217,8	36,8	110,5	1 034,3
huhti	311,6	323,5	254,8	50,8	17,9	4,6	212,8	32,4	101,9	986,9
touko	319,6	326,6	268,4	40,7	17,4	4,6	208,0	31,6	102,7	993,1
kesä ^(p)	329,1	354,3	285,2	51,5	17,5	4,6	182,3	31,0	106,0	1 007,2

Lähde: EKP.

1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positiolla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.

Taulukko 2.2

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euroalueelle	Rahalaitoksille	Julkisyhteisöille	Muille	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkisyhteisöjen	Muiden	Rahamarkkinapaperit	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet	Rahalaitosten	Muiden	Ulkomaiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1999	9 779,9	3 414,1	828,2	5 537,6	2 179,4	828,8	1 123,8	226,7	129,9	650,6	211,5	439,1	1 719,6	154,0	919,4	15 532,8
2000 II	10 126,0	3 462,2	817,2	5 846,6	2 212,3	895,6	1 073,3	243,4	149,9	704,0	210,0	494,0	1 892,8	154,2	1 023,3	16 262,6
III	10 235,9	3 456,4	799,8	5 979,7	2 232,9	941,2	1 033,9	257,7	139,8	707,6	204,1	503,5	2 004,8	155,9	1 034,6	16 511,4
IV	10 419,8	3 510,4	817,8	6 091,5	2 193,4	933,3	995,9	264,2	141,4	750,9	240,2	510,8	2 026,2	158,7	1 015,4	16 705,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	10 805,5	3 707,3	824,4	6 273,7	2 320,0	969,0	1 064,0	286,9	157,2	812,2	255,3	556,9	2 240,1	160,8	1 097,2	17 592,9
2001 kesä	10 886,9	3 691,1	808,5	6 387,3	2 395,5	991,3	1 103,8	300,5	164,7	799,2	251,3	547,9	2 288,2	163,5	1 128,3	17 826,3
heinä	10 846,3	3 647,2	805,7	6 393,4	2 416,3	1 005,0	1 098,0	313,3	169,2	795,0	252,4	542,6	2 214,1	164,6	1 073,8	17 679,2
elo	10 821,3	3 651,1	801,6	6 368,7	2 414,8	1 003,7	1 089,0	322,1	163,4	783,2	247,5	535,7	2 226,0	164,9	1 064,9	17 638,6
syys	10 946,1	3 722,5	802,6	6 420,9	2 413,9	995,5	1 092,4	325,9	163,8	771,5	245,1	526,4	2 298,9	165,7	1 115,8	17 875,7
loka	10 969,9	3 719,2	800,0	6 450,6	2 415,5	1 004,2	1 083,1	328,2	167,1	779,0	244,0	535,0	2 341,0	166,3	1 147,0	17 985,8
marras	11 110,7	3 793,6	816,2	6 500,9	2 428,9	1 009,6	1 087,9	331,4	158,8	782,5	246,8	535,7	2 426,9	167,1	1 136,3	18 211,1
joulu	11 128,5	3 788,1	822,1	6 518,4	2 420,1	1 008,0	1 076,6	335,5	153,7	810,3	251,8	558,5	2 406,8	168,1	1 129,2	18 216,6
2002 tammi	11 058,4	3 705,9	819,1	6 533,4	2 465,4	1 018,6	1 106,7	340,2	169,4	810,9	252,3	558,6	2 420,2	165,4	1 159,7	18 249,4
helm	11 042,1	3 672,6	821,8	6 547,8	2 485,2	1 030,4	1 106,5	348,4	167,6	811,5	254,2	557,3	2 419,4	164,6	1 095,8	18 186,2
maal	11 203,5	3 771,4	827,2	6 604,9	2 518,2	1 046,0	1 127,2	345,0	174,6	811,0	257,7	553,3	2 430,5	164,5	1 030,8	18 333,1
huht	11 258,0	3 811,1	807,3	6 639,6	2 523,6	1 054,8	1 127,3	341,5	176,5	825,0	265,1	559,9	2 424,8	164,2	1 011,0	18 383,2
touk	11 324,0	3 861,7	803,8	6 658,5	2 542,0	1 057,5	1 140,9	343,6	182,4	826,1	263,7	562,4	2 450,9	164,4	984,0	18 473,7
kesä ¹⁾	11 339,2	3 844,9	803,5	6 690,8	2 540,1	1 059,1	1 138,2	342,7	193,6	821,1	260,9	560,2	2 352,3	164,8	1 002,8	18 414,0

2. Velat

	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euroalueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkisyhteisöjen/muiden	Yön yli	Määräaikaiset	Irtsanomiset	Repot	Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet ¹⁾	Rahamarkkinapaperit ja liikkeeseen lasketut velkaperit ¹⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat	Muut velat	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	0,7	8 735,7	3 590,9	88,6	5 056,2	1 537,6	2 043,2	1 331,5	143,9	293,4	2 531,1	849,1	1 870,4	1 252,4	15 532,8
2000 II	0,6	8 850,2	3 621,0	93,3	5 135,9	1 596,3	2 080,9	1 291,4	167,3	344,7	2 652,3	898,6	2 120,5	1 395,6	16 262,6
III	0,0	8 859,4	3 595,4	113,7	5 150,4	1 577,2	2 129,3	1 272,4	171,4	334,8	2 720,5	913,6	2 295,1	1 388,0	16 511,4
IV	0,0	9 057,2	3 679,4	117,4	5 260,5	1 648,9	2 159,8	1 276,9	174,9	323,3	2 712,9	941,5	2 299,5	1 371,3	16 705,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 I	0,0	9 325,3	3 806,2	103,6	5 415,5	1 624,0	2 242,7	1 322,8	225,9	358,8	2 817,4	982,4	2 636,2	1 472,9	17 592,9
2001 kesä	0,0	9 424,1	3 798,5	113,7	5 512,0	1 715,9	2 240,8	1 330,8	224,5	382,2	2 861,3	998,1	2 710,6	1 449,9	17 826,3
heinä	0,0	9 365,3	3 755,5	108,7	5 501,1	1 699,1	2 242,0	1 333,6	226,4	393,6	2 874,0	997,7	2 611,1	1 437,4	17 679,2
elo	0,0	9 344,8	3 746,6	105,8	5 492,4	1 667,0	2 254,3	1 337,3	233,9	405,1	2 861,1	1 000,5	2 591,7	1 435,4	17 638,6
syys	0,0	9 484,8	3 832,2	110,2	5 542,4	1 733,7	2 237,8	1 342,6	228,2	410,4	2 875,5	1 011,1	2 609,9	1 483,9	17 875,7
loka	0,0	9 484,7	3 808,9	113,2	5 562,5	1 732,5	2 241,2	1 351,9	236,9	423,6	2 900,6	1 019,5	2 627,3	1 530,1	17 985,8
marras	0,0	9 601,3	3 868,7	115,1	5 617,4	1 780,8	2 242,1	1 365,0	229,5	434,6	2 888,6	1 024,2	2 690,9	1 571,6	18 211,1
joulu	0,0	9 696,4	3 823,7	103,9	5 768,8	1 882,2	2 261,3	1 405,0	220,4	430,9	2 882,9	1 043,2	2 683,4	1 479,8	18 216,6
2002 tammi	0,0	9 630,1	3 796,9	104,0	5 729,3	1 833,0	2 257,7	1 418,8	219,7	452,5	2 921,5	1 050,1	2 717,8	1 477,5	18 249,4
helm	0,0	9 571,2	3 738,4	103,7	5 729,2	1 829,1	2 254,6	1 420,9	224,5	464,7	2 933,1	1 050,6	2 729,4	1 437,2	18 186,2
maal	0,0	9 696,6	3 846,2	101,2	5 749,2	1 823,5	2 270,0	1 423,0	232,7	473,5	2 966,1	1 057,8	2 749,8	1 389,3	18 333,1
huht	0,0	9 744,1	3 866,6	106,7	5 770,8	1 852,5	2 272,7	1 414,7	231,0	481,1	2 969,4	1 064,3	2 736,8	1 387,5	18 383,2
touk	0,0	9 812,8	3 915,8	108,3	5 788,7	1 853,1	2 282,2	1 415,5	237,8	489,5	2 995,4	1 071,8	2 718,7	1 385,6	18 473,7
kesä ¹⁾	0,0	9 856,5	3 925,3	115,7	5 815,5	1 901,6	2 261,0	1 422,0	230,9	493,3	2 984,1	1 077,5	2 583,5	1 419,0	18 414,0

Lähde: EKP.

1) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään ”ulkomaiset velat”.

Taulukko 2.3

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

											Yhteensä
	Lainat			Hallussa			Hallussa	Ulkomaiset	Kiinteä	Muut	
	euro- alueelle	Julkis- yhteisöille	Muille	olevat euro- alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Julkis- yhteisöjen	Muiden					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
2000 joulukuu	6 927,0	835,0	6 092,0	1 355,0	1 089,5	265,5	521,7	2 406,9	169,9	1 029,6	12 410,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi 1.	7 007,9	853,9	6 154,0	1 423,6	1 156,0	267,6	530,4	2 402,7	172,9	1 008,9	12 533,7
2001 tammi	7 043,5	857,2	6 186,3	1 416,7	1 145,7	271,0	542,9	2 463,6	171,8	1 083,8	12 722,3
helmi	7 056,4	848,9	6 207,4	1 436,2	1 156,2	280,0	549,8	2 484,2	172,3	1 072,8	12 771,7
maaliskuuhuhti	7 126,0	851,7	6 274,3	1 453,2	1 165,2	288,0	567,0	2 636,9	172,0	1 117,3	13 072,4
touko	7 157,1	843,5	6 313,6	1 465,3	1 171,4	293,9	586,8	2 614,3	173,3	1 128,1	13 124,9
kesä	7 172,5	838,4	6 334,1	1 492,2	1 191,4	300,8	587,2	2 675,6	174,6	1 148,3	13 250,4
heinä	7 223,5	835,7	6 387,9	1 507,0	1 205,3	301,7	557,5	2 702,9	175,4	1 147,0	13 313,3
elokuu	7 226,9	832,9	6 394,0	1 514,9	1 200,4	314,5	552,2	2 619,0	176,5	1 092,2	13 181,8
syys	7 198,0	828,8	6 369,3	1 515,1	1 191,9	323,3	545,1	2 622,9	176,9	1 082,6	13 140,6
lokakuu	7 251,4	829,8	6 421,5	1 521,3	1 194,3	327,0	534,7	2 696,0	177,6	1 134,1	13 315,1
marraskuu	7 278,5	827,2	6 451,2	1 515,2	1 185,8	329,4	543,7	2 741,0	178,3	1 164,2	13 420,8
joulukuu	7 344,8	843,3	6 501,5	1 522,8	1 190,1	332,7	544,6	2 827,3	179,1	1 153,6	13 572,3
2002 tammi	7 366,7	847,7	6 519,0	1 515,2	1 178,4	336,8	567,7	2 805,7	180,0	1 137,3	13 572,7
2002 tammi	7 378,8	844,8	6 534,0	1 547,2	1 205,7	341,5	567,7	2 829,2	177,5	1 168,9	13 669,2
helmi	7 395,9	847,5	6 548,4	1 556,6	1 207,1	349,6	566,3	2 832,8	176,6	1 131,1	13 659,3
maaliskuuhuhti	7 458,5	853,0	6 605,5	1 574,5	1 228,2	346,3	562,4	2 844,8	176,4	1 082,0	13 698,7
touko	7 473,3	833,1	6 640,2	1 571,3	1 228,7	342,6	568,7	2 826,1	176,2	1 069,3	13 685,0
kesä ¹⁾	7 488,6	829,5	6 659,1	1 586,5	1 241,9	344,6	571,0	2 845,5	176,4	1 048,4	13 716,4
	7 520,6	829,2	6 691,4	1 583,6	1 239,8	343,8	568,7	2 725,0	176,8	1 073,4	13 648,1

2. Velat: kannat

													Yhteensä	
	Liik- keessä oleva raha	Valtion talletuk- set	Muiden julkisyh- teisöjen/ muiden talletuk- set euro- alueelta					Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma- pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto		
				Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot							Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2000 joulukuu	348,4	164,5	5 270,3	1 658,7	2 159,8	1 276,9	174,9	300,1	1 662,8	894,6	2 329,4	1 428,2	11,9	12 410,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 tammi 1.	355,3	166,2	5 395,1	1 673,3	2 198,4	1 328,2	195,2	300,1	1 663,7	912,1	2 219,4	1 455,2	12,1	12 533,7
2001 tammi	336,1	147,1	5 379,6	1 623,8	2 212,2	1 329,8	213,8	313,2	1 696,8	909,0	2 445,7	1 473,7	21,1	12 722,3
helmi	335,1	155,6	5 388,4	1 625,6	2 223,6	1 323,5	215,8	322,3	1 711,6	911,4	2 475,2	1 491,3	-19,2	12 771,7
maaliskuuhuhti	336,3	150,3	5 427,9	1 636,1	2 243,0	1 322,8	225,9	333,2	1 719,5	927,0	2 663,0	1 536,7	-21,6	13 072,4
touko	336,2	152,5	5 457,3	1 666,9	2 241,6	1 323,9	224,9	341,8	1 720,3	928,1	2 676,4	1 524,5	-12,2	13 124,9
kesä	332,9	146,9	5 495,0	1 691,8	2 243,3	1 322,5	237,4	351,3	1 722,1	940,1	2 754,9	1 520,5	-13,2	13 250,4
heinä	333,0	165,5	5 528,3	1 731,8	2 241,2	1 330,8	224,5	349,3	1 740,7	965,9	2 743,2	1 504,1	-16,8	13 313,3
elokuu	328,0	155,5	5 515,1	1 712,7	2 242,4	1 333,6	226,4	358,4	1 737,3	955,3	2 643,0	1 494,6	-5,7	13 181,8
syys	319,2	152,4	5 507,1	1 681,2	2 254,7	1 337,3	233,9	369,9	1 731,3	960,0	2 620,0	1 489,2	-8,6	13 181,8
lokakuu	309,6	147,8	5 559,0	1 749,9	2 238,2	1 342,6	228,2	374,4	1 754,1	970,4	2 639,9	1 541,2	18,7	13 315,1
marraskuu	295,5	153,3	5 580,6	1 750,3	2 241,6	1 351,9	236,9	386,4	1 768,1	981,4	2 661,6	1 588,6	5,4	13 420,8
joulukuu	279,7	150,2	5 635,1	1 798,1	2 242,5	1 365,0	229,5	395,2	1 760,4	982,9	2 726,2	1 632,2	10,3	13 572,3
2002 tammi	239,7	139,0	5 783,3	1 896,3	2 261,6	1 405,0	220,4	391,9	1 761,0	996,5	2 719,1	1 550,7	-8,5	13 572,7
2002 tammi	246,4	148,9	5 744,5	1 847,9	2 258,0	1 418,8	219,7	410,8	1 776,1	1 007,5	2 755,2	1 577,5	2,4	13 669,2
helmi	240,2	155,7	5 743,9	1 843,5	2 255,0	1 420,9	224,5	422,0	1 778,4	1 011,4	2 763,2	1 542,8	1,5	13 659,3
maaliskuuhuhti	254,3	157,5	5 765,6	1 839,5	2 270,3	1 423,0	232,7	426,3	1 793,1	1 013,2	2 786,6	1 499,8	2,4	13 698,7
touko	261,6	157,5	5 788,7	1 870,0	2 273,0	1 414,7	231,0	433,1	1 785,7	1 007,3	2 769,2	1 489,3	-7,4	13 685,0
kesä ¹⁾	273,8	149,0	5 806,1	1 870,2	2 282,6	1 415,5	237,8	438,1	1 806,5	1 011,3	2 750,3	1 488,4	-7,2	13 716,4
	285,4	167,2	5 833,0	1 918,8	2 261,3	1 422,0	230,9	434,9	1 789,5	994,2	2 614,5	1 525,0	4,3	13 648,1

Lähde: EKP.

1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

2) Ks. myös taulukon 2.1 alaviite 1.

3) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

3. Saamiset: virrat¹⁾

											Yhteensä	
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeesien laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
		Julkis-yhteisöille	Muulle		Julkis-yhteisöjen	Muiden						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001	tammi	35,1	2,9	32,1	-12,1	-15,6	3,5	12,5	63,6	-1,0	29,5	127,6
	helmi	14,0	-8,2	22,2	13,4	4,5	8,9	7,4	16,8	0,5	-11,9	40,2
	maalis	60,8	2,4	58,5	11,7	4,2	7,6	17,2	97,2	0,1	46,0	233,0
	huhti	33,2	-8,2	41,4	12,1	6,7	5,4	18,4	-17,8	1,2	10,0	57,1
	touko	4,1	-5,6	9,7	26,3	21,3	5,0	1,0	-1,1	1,4	18,7	50,3
	kesä	57,4	-2,6	60,0	14,3	13,7	0,6	-32,4	27,5	0,9	-1,4	66,3
	heinä	12,7	-2,5	15,1	9,6	-3,1	12,6	-8,4	-39,6	1,1	-50,5	-75,2
	elo	-18,9	-3,7	-15,2	5,0	-4,2	9,3	-6,0	55,6	0,3	-10,6	25,4
	syys	48,6	1,0	47,5	-1,2	-4,2	2,9	-5,0	49,2	0,7	51,9	144,1
	loka	25,7	-2,7	28,4	-7,0	-9,5	2,5	5,7	43,9	0,7	30,1	99,1
	marras	65,7	16,0	49,7	10,0	7,9	2,1	-3,2	67,3	1,1	5,7	146,8
	joulu	27,8	3,7	24,1	-8,0	-10,2	2,1	22,3	-28,1	1,1	-17,2	-2,1
2002	tammi	9,5	-3,1	12,7	26,9	21,9	5,0	-0,3	1,6	-2,5	31,0	66,2
	helmi	19,3	2,7	16,5	9,3	1,3	8,0	0,7	0,3	-0,9	-39,1	-10,5
	maalis	64,6	5,5	59,1	13,7	16,5	-2,8	-5,2	19,8	0,0	-48,1	44,7
	huhti	21,8	-19,6	41,5	-2,2	1,7	-3,9	6,5	18,9	-0,2	-13,1	31,7
	touko	25,7	-3,2	28,8	12,7	9,7	3,0	1,3	74,3	0,2	-21,1	92,9
	kesä ^(p)	41,2	0,2	41,0	-0,5	-0,4	-0,1	-4,6	-26,6	0,3	25,2	35,0

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä		
		Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkis-yhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet ³⁾	Raha- markkina- paperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat	Raha- laitosten väliset velat, netto	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2001	tammi	-20,0	-19,0	-14,8	-49,2	14,2	1,6	18,6	14,6	28,4	-4,3	119,3	17,0	6,6	127,6
	helmi	-1,0	8,7	8,3	1,5	11,2	-6,3	1,9	9,3	14,3	2,8	26,5	11,1	-39,8	40,2
	maalis	1,3	-5,2	32,6	8,3	14,9	-0,8	10,1	12,4	2,7	16,5	133,7	47,2	-8,1	233,0
	huhti	-0,1	2,2	29,8	30,8	-1,0	1,1	-1,1	9,3	-2,4	1,3	18,5	-11,7	10,3	57,1
	touko	-3,3	-5,6	28,9	21,7	-3,5	-1,7	12,4	10,4	-11,6	8,4	11,8	12,7	-1,4	50,3
	kesä	0,1	18,6	34,6	40,4	-1,3	8,3	-12,8	-0,9	20,6	19,1	-5,3	-18,3	-2,3	66,3
	heinä	-5,0	-10,0	-8,2	-17,4	4,3	3,0	1,9	9,5	3,0	-6,4	-58,0	-11,6	11,5	-75,2
	elo	-8,8	-3,1	-2,0	-29,6	16,3	3,9	7,5	10,8	1,4	7,3	30,1	-7,4	-2,9	25,4
	syys	-9,6	-4,6	51,1	68,4	-17,0	5,3	-5,6	4,1	15,8	8,9	18,0	41,3	19,1	144,1
	loka	-14,2	5,4	21,6	0,9	2,6	9,2	8,9	12,4	13,0	8,2	18,4	46,0	-11,8	99,1
	marras	-15,7	-3,0	52,5	47,2	-0,3	13,1	-7,4	10,1	23,8	2,9	38,6	33,0	4,6	146,8
	joulu	-40,0	-11,2	148,1	98,5	18,8	40,0	-9,2	-1,4	-0,5	14,7	-17,8	-74,5	-19,5	-2,1
2002	tammi	6,7	10,4	-40,6	-49,4	-2,9	12,4	-0,6	19,8	10,4	13,1	13,8	20,9	11,7	66,2
	helmi	-6,2	6,9	-0,1	-4,3	-2,8	2,1	4,8	11,3	4,8	-0,6	10,7	-36,6	-0,7	-10,5
	maalis	14,0	1,7	22,7	-3,6	16,1	2,2	8,0	3,3	18,3	5,0	25,7	-56,0	10,0	44,7
	huhti	7,4	0,0	27,3	32,0	5,3	-8,2	-1,7	8,4	-1,4	-4,9	20,7	-16,7	-9,2	31,7
	touko	12,2	-8,5	24,5	2,4	14,1	1,1	6,8	3,9	31,0	3,8	35,0	-9,0	0,1	92,9
	kesä ^(p)	11,6	18,3	33,6	50,6	-16,0	6,7	-7,7	-7,7	1,7	-10,8	-65,0	44,0	9,2	35,0

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

				M1		Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli- talletukset	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	joulu	348,4	1 728,8	2 077,1	116,18	991,8	1 221,1	4 290,0	109,13
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	355,3	1 743,4	2 098,7	-	1 028,6	1 271,1	4 398,5	-
2001	tammi	336,1	1 692,8	2 028,8	112,28	1 042,2	1 275,1	4 346,1	107,83
	helmi	335,1	1 692,9	2 028,0	112,22	1 054,7	1 269,7	4 352,3	107,97
	maalis	336,3	1 703,2	2 039,5	112,74	1 070,7	1 269,8	4 380,0	108,53
	huhti	336,2	1 735,9	2 072,1	114,54	1 072,1	1 273,4	4 417,6	109,47
	touko	332,9	1 759,2	2 092,1	115,47	1 072,9	1 273,2	4 438,3	109,78
	kesä	333,0	1 798,4	2 131,4	117,66	1 070,4	1 283,0	4 484,8	110,96
	heinä	328,0	1 780,3	2 108,3	116,48	1 077,2	1 287,2	4 472,8	110,77
	elo	319,2	1 747,5	2 066,7	114,28	1 092,8	1 292,9	4 452,4	110,38
	syys	309,6	1 815,1	2 124,7	117,48	1 075,2	1 299,7	4 499,7	111,54
	loka	295,5	1 816,1	2 111,6	116,78	1 078,9	1 311,6	4 502,1	111,60
	marras	279,7	1 864,6	2 144,3	118,55	1 081,0	1 326,4	4 551,7	112,79
	joulu	239,7	1 968,3	2 208,0	122,09	1 092,7	1 367,9	4 668,6	115,69
2002	tammi	246,4	1 922,0	2 168,4	119,84	1 084,8	1 390,4	4 643,7	115,04
	helmi	240,2	1 917,3	2 157,5	119,25	1 080,3	1 394,5	4 632,3	114,77
	maalis	254,3	1 914,6	2 168,8	119,89	1 092,1	1 397,9	4 658,8	115,45
	huhti	261,6	1 945,8	2 207,5	122,11	1 096,0	1 391,9	4 695,4	116,44
	touko	273,8	1 946,2	2 220,1	122,94	1 103,8	1 394,0	4 717,9	117,14
	kesä ⁶⁾	285,4	1 994,4	2 279,8	126,36	1 079,9	1 400,3	4 760,0	118,35

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

				M1		Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli- talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %
		1	2	3	4	5	6	7	8
2001	tammi	-20,0	-50,4	-70,4	1,6	14,0	3,9	-52,5	2,6
	helmi	-1,0	-0,1	-1,1	2,1	12,3	-5,4	5,8	2,9
	maalis	1,3	8,1	9,3	2,0	13,4	-0,1	22,7	3,2
	huhti	-0,1	32,6	32,5	1,6	1,6	3,7	37,8	3,2
	touko	-3,3	20,1	16,8	3,2	-3,7	-0,5	12,7	3,6
	kesä	0,1	39,6	39,7	4,3	-1,8	9,8	47,7	4,4
	heinä	-5,0	-16,4	-21,4	3,3	9,0	4,4	-7,9	4,3
	elo	-8,8	-30,9	-39,7	3,2	18,3	5,9	-15,5	4,2
	syys	-9,6	67,4	57,7	5,5	-17,9	6,8	46,6	5,2
	loka	-14,2	1,6	-12,6	5,0	3,2	11,8	2,4	5,4
	marras	-15,7	47,8	32,1	5,5	1,2	14,8	48,1	5,8
	joulu	-40,0	103,9	63,9	5,1	11,6	41,5	117,0	6,0
2002	tammi	6,7	-47,3	-40,6	6,7	-6,8	21,1	-26,3	6,7
	helmi	-6,2	-4,5	-10,7	6,3	-4,3	4,1	-10,9	6,3
	maalis	14,0	-2,4	11,6	6,3	12,4	3,4	27,4	6,4
	huhti	7,4	32,8	40,2	6,6	5,8	-5,8	40,1	6,4
	touko	12,2	2,7	14,9	6,5	11,2	2,3	28,4	6,7
	kesä ⁶⁾	11,6	50,2	61,8	7,4	-19,7	6,5	48,6	6,7

Lähde: EKP.

- Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

M3 ²⁾						
Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
9	10	11	12	13		
174,9	300,1	135,7	4 900,7	110,00		2000 joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
195,2	300,1	135,0	5 028,8	-		2001 tammi 1.
213,8	313,2	138,9	5 012,1	109,64		2001 tammi
215,8	322,3	145,4	5 035,9	110,15		helmi
225,9	333,2	139,3	5 078,4	110,98		maalis
224,9	341,8	139,9	5 124,2	111,95		huhti
237,4	351,3	134,9	5 161,8	112,59		touko
224,5	349,3	145,2	5 203,8	113,53		kesä
226,4	358,4	140,8	5 198,5	113,51		heinä
233,9	369,9	142,4	5 198,6	113,62		elo
228,2	374,4	147,5	5 249,8	114,59		syys
236,9	386,4	149,8	5 275,2	115,12		loka
229,5	395,2	152,1	5 328,6	116,33		marras
220,4	391,9	145,8	5 426,7	118,48		joulu
219,7	410,8	141,7	5 415,9	118,31		2002 tammi
224,5	422,0	138,6	5 417,5	118,34		helmi
232,7	426,3	137,0	5 454,8	119,19		maalis
231,0	433,1	134,6	5 494,1	120,15		huhti
237,8	438,1	143,9	5 537,7	121,22		touko
230,9	434,9	132,5	5 558,4	121,80		kesä ⁴⁾

M3 ²⁾						
Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
9	10	11	12	13		
18,6	14,6	3,1	-16,2	3,7		2001 tammi
1,9	9,3	6,2	23,3	3,8		helmi
10,1	12,4	-7,2	38,0	4,0		maalis
-1,1	9,3	-1,6	44,5	4,0		huhti
12,4	10,4	-6,5	28,9	4,5		touko
-12,8	-0,9	9,2	43,2	5,6		kesä
1,9	9,5	-4,5	-1,0	5,7		heinä
7,5	10,8	2,3	5,1	5,9		elo
-5,6	4,1	-0,9	44,2	6,9		syys
8,9	12,4	0,9	24,7	7,4		loka
-7,4	10,1	4,6	55,3	7,8		marras
-9,2	-1,4	-8,0	98,4	7,7		joulu
-0,6	19,8	-0,5	-7,6	7,9		2002 tammi
4,8	11,3	-4,0	1,2	7,4		helmi
8,0	3,3	0,3	39,0	7,4		maalis
-1,7	8,4	-3,1	43,7	7,3		huhti
6,8	3,9	10,0	49,2	7,7		touko
-7,7	-7,7	-6,8	26,5	7,3		kesä ⁴⁾

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

		M1						M2	
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä 3	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 4	Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		Yhteensä 7	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 8
						Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾ 6		
2000	joulu	337,9	1 684,1	2 022,0	113,09	2 199,0	102,60	4 221,0	107,37
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	342,3	1 692,5	2 034,8	-	2 285,6	-	4 320,3	-
2001	tammi	341,8	1 700,5	2 042,3	113,03	2 295,9	103,09	4 338,2	107,63
	helmi	340,9	1 706,0	2 046,8	113,26	2 310,7	103,75	4 357,5	108,10
	maalis	338,3	1 710,6	2 048,9	113,26	2 329,8	104,48	4 378,8	108,50
	huhti	337,0	1 723,4	2 060,3	113,89	2 340,1	104,95	4 400,4	109,04
	touko	333,2	1 749,3	2 082,5	114,94	2 345,8	104,99	4 428,3	109,54
	kesä	330,5	1 763,5	2 093,9	115,59	2 361,6	105,73	4 455,5	110,24
	heinä	325,2	1 767,8	2 093,0	115,63	2 374,3	106,41	4 467,3	110,63
	elo	318,8	1 789,8	2 108,6	116,60	2 378,7	106,74	4 487,4	111,25
	syys	309,8	1 822,1	2 131,9	117,87	2 392,3	107,34	4 524,2	112,15
	loka	297,6	1 845,0	2 142,6	118,49	2 406,3	107,94	4 548,9	112,76
	marras	279,0	1 878,0	2 157,0	119,25	2 425,8	108,77	4 582,8	113,56
	joulu	233,5	1 926,0	2 159,6	119,41	2 450,6	109,88	4 610,2	114,24
2002	tammi	250,3	1 930,9	2 181,2	120,55	2 456,0	110,11	4 637,2	114,88
	helmi	243,9	1 931,5	2 175,5	120,24	2 461,8	110,38	4 637,2	114,89
	maalis	252,8	1 914,5	2 167,3	119,81	2 481,6	111,29	4 648,9	115,20
	huhti	263,0	1 931,2	2 194,2	121,38	2 480,5	111,33	4 674,7	115,93
	touko	272,6	1 943,7	2 216,3	122,72	2 492,6	112,04	4 708,9	116,92
	kesä ⁶⁾	282,9	1 945,9	2 228,8	123,53	2 492,3	112,22	4 721,1	117,38

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

		M1						M2				
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä 3	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 4	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 5	Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾			Yhteensä 9	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 10	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 11
							Yhteensä 6	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 7	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 8			
2001	tammi	-3,9	2,0	-1,9	-0,1	1,9	11,2	0,5	3,5	9,3	0,2	2,8
	helmi	-1,0	5,2	4,3	0,2	2,3	14,6	0,6	3,5	18,9	0,4	2,9
	maalis	-2,5	2,4	-0,1	0,0	1,7	16,4	0,7	4,3	16,3	0,4	3,0
	huhti	-1,4	12,7	11,3	0,6	1,7	10,5	0,4	4,8	21,8	0,5	3,3
	touko	-3,8	22,8	19,1	0,9	3,0	0,9	0,0	4,0	20,0	0,5	3,5
	kesä	-2,7	14,6	11,8	0,6	4,0	16,6	0,7	4,5	28,4	0,6	4,3
	heinä	-5,3	6,0	0,7	0,0	3,3	15,1	0,6	5,1	15,8	0,4	4,3
	elo	-6,4	23,9	17,5	0,8	3,6	7,5	0,3	4,9	25,0	0,6	4,3
	syys	-9,0	32,0	23,0	1,1	5,0	13,2	0,6	5,1	36,2	0,8	5,0
	loka	-12,2	23,5	11,3	0,5	5,2	13,5	0,6	5,6	24,7	0,5	5,4
	marras	-18,6	32,4	13,7	0,6	5,9	18,5	0,8	5,8	32,2	0,7	5,9
	joulu	-45,4	48,2	2,8	0,1	5,6	24,8	1,0	7,1	27,6	0,6	6,4
2002	tammi	16,7	3,8	20,6	1,0	6,7	5,1	0,2	6,8	25,6	0,6	6,7
	helmi	-6,3	0,8	-5,5	-0,3	6,2	6,0	0,2	6,4	0,5	0,0	6,3
	maalis	8,9	-16,7	-7,8	-0,4	5,8	20,4	0,8	6,5	12,6	0,3	6,2
	huhti	10,1	18,2	28,4	1,3	6,6	0,9	0,0	6,1	29,3	0,6	6,3
	touko	9,6	14,7	24,4	1,1	6,8	15,7	0,6	6,7	40,0	0,9	6,7
	kesä ⁶⁾	10,3	4,2	14,5	0,7	6,9	4,1	0,2	6,1	18,7	0,4	6,5

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾		M3 ³⁾		Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	
9	10	11	12	13	14	
637,2	121,77	4 858,2	109,04	6 076,6	119,60	2000 joului
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
657,8	-	4 978,1	-	6 130,0	-	2001 tammi 1.
673,2	124,74	5 011,4	109,62	6 181,0	120,43	2001 tammi
676,3	125,31	5 033,8	110,10	6 213,9	121,09	helmi
684,8	126,95	5 063,5	110,65	6 264,7	121,92	maalis
690,3	127,70	5 090,6	111,22	6 305,0	122,74	huhti
703,5	130,02	5 131,8	111,93	6 342,1	123,26	touko
714,6	132,08	5 170,1	112,79	6 362,6	123,77	kesä
727,7	134,58	5 195,0	113,43	6 378,5	124,26	heinä
744,3	137,67	5 231,7	114,34	6 397,0	124,81	elo
761,1	139,57	5 285,3	115,36	6 433,5	125,43	syys
782,4	143,34	5 331,3	116,35	6 466,4	126,04	loka
786,2	144,70	5 369,0	117,21	6 512,4	126,93	marras
791,8	145,77	5 402,0	117,94	6 503,9	126,89	joului
778,3	144,13	5 415,5	118,31	6 528,9	127,34	2002 tammi
776,8	143,71	5 414,1	118,27	6 556,1	127,91	helmi
779,6	144,35	5 428,5	118,62	6 595,1	128,71	maalis
780,8	144,74	5 455,5	119,30	6 630,0	129,52	huhti
797,0	147,68	5 505,8	120,53	6 666,1	130,42	touko
794,0	147,01	5 515,1	120,85	6 664,5	130,56	kesä ⁶⁾

Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾			M3 ³⁾				Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾			
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
16,8	2,4	10,4	26,0	0,5	3,7	3,9	42,3	0,7	9,3	2001 tammi
3,0	0,5	10,1	21,9	0,4	3,8	3,8	34,0	0,6	9,0	helmi
8,9	1,3	8,8	25,2	0,5	3,8	3,9	42,4	0,7	8,7	maalis
4,1	0,6	9,0	25,9	0,5	4,0	4,1	42,5	0,7	8,4	huhti
12,5	1,8	10,6	32,5	0,6	4,4	4,7	26,3	0,4	8,0	touko
11,1	1,6	13,9	39,5	0,8	5,5	5,2	26,7	0,4	7,9	kesä
13,5	1,9	14,8	29,3	0,6	5,7	5,7	24,9	0,4	7,8	heinä
16,7	2,3	17,3	41,7	0,8	5,9	6,1	28,2	0,4	7,2	elo
10,3	1,4	18,9	46,5	0,9	6,8	6,7	31,7	0,5	6,7	syys
20,5	2,7	21,0	45,2	0,9	7,4	7,4	31,7	0,5	6,5	loka
7,5	1,0	21,6	39,7	0,7	7,9	7,8	45,5	0,7	6,6	marras
5,8	0,7	19,7	33,4	0,6	8,2	8,0	-1,9	0,0	6,1	joului
-8,9	-1,1	15,5	16,7	0,3	7,9	7,8	22,7	0,3	5,7	2002 tammi
-2,3	-0,3	14,7	-1,8	0,0	7,4	7,5	29,4	0,5	5,6	helmi
3,4	0,4	13,7	16,0	0,3	7,2	7,3	40,8	0,6	5,6	maalis
2,1	0,3	13,3	31,4	0,6	7,3	7,4	41,7	0,6	5,5	huhti
15,9	2,0	13,6	55,9	1,0	7,7	7,4	46,0	0,7	5,8	touko
-3,6	-0,5	11,3	15,1	0,3	7,1	.	7,1	0,1	5,5	kesä ⁶⁾

5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.

6) Jälkimarkkinakelpoisin instrumentteihin sisältyvät reposopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, rahamarkkinapaperit ja enintään 2 vuoden velkapaperit.

7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat			
								Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	joulu	1 168,3	125,4	1 525,3	894,6	1 924,4	6 879,3	6 092,0	119,91	77,5	169,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammii 1.	1 170,0	126,7	1 526,9	912,1	2 009,9	6 952,0	6 154,0	-	183,3	172,9
2001	tammii	1 170,2	126,8	1 555,4	909,0	2 002,8	7 000,2	6 186,3	120,53	17,9	171,8
	helmi	1 169,2	126,9	1 564,2	911,4	2 005,1	7 037,3	6 207,4	120,97	9,0	172,3
	maalis	1 172,5	126,4	1 576,9	927,0	2 016,9	7 129,3	6 274,3	122,11	-26,1	172,0
	huhti	1 169,7	124,6	1 577,9	928,1	2 014,9	7 194,3	6 313,6	122,91	-62,0	173,3
	touko	1 170,6	123,2	1 584,7	940,1	2 029,8	7 222,1	6 334,1	123,10	-79,4	174,6
	kesä	1 170,9	122,0	1 593,3	965,9	2 041,0	7 247,0	6 387,9	124,27	-40,3	175,4
	heinä	1 165,2	120,7	1 593,9	955,3	2 033,3	7 260,7	6 394,0	124,56	-24,0	176,5
	elo	1 161,9	119,5	1 586,4	960,0	2 020,6	7 237,6	6 369,3	124,27	2,8	176,9
	syys	1 163,0	118,6	1 604,9	970,4	2 024,1	7 283,3	6 421,5	125,19	56,1	177,6
	loka	1 162,7	116,9	1 616,9	981,4	2 013,1	7 324,3	6 451,2	125,75	79,4	178,3
	marras	1 161,5	115,8	1 606,8	982,9	2 033,5	7 378,8	6 501,5	126,72	101,2	179,1
	joulu	1 168,9	115,8	1 613,8	996,5	2 026,2	7 423,5	6 519,0	127,19	86,7	180,0
2002	tammii	1 173,2	112,3	1 633,2	1 007,5	2 050,4	7 443,2	6 534,0	127,43	74,1	177,5
	helmi	1 174,7	111,2	1 639,2	1 011,4	2 054,6	7 464,2	6 548,4	127,76	69,6	176,6
	maalis	1 178,3	109,9	1 656,1	1 013,2	2 081,2	7 514,3	6 605,5	128,91	58,2	176,4
	huhti	1 177,1	108,0	1 650,5	1 007,3	2 061,8	7 551,5	6 640,2	129,72	56,9	176,2
	touko	1 178,8	106,8	1 662,1	1 011,3	2 071,4	7 574,7	6 659,1	130,28	95,1	176,4
	kesä ⁴⁾	1 181,4	106,6	1 656,7	994,2	2 069,0	7 604,0	6 691,4	131,08	110,5	176,8

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä: lainat	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	tammii	0,2	0,1	24,7	-4,3	-12,7	48,2	32,1	9,3	-55,7	-1,0
	helmi	-1,1	0,1	8,6	2,8	-3,7	38,6	22,2	9,0	-9,7	0,5
	maalis	1,5	-0,5	8,5	16,5	6,5	83,3	58,5	8,7	-36,5	0,1
	huhti	-2,7	-1,9	-0,1	1,3	-1,5	65,3	41,4	8,4	-36,3	1,2
	touko	0,1	-1,4	-5,0	8,4	15,6	15,7	9,7	8,0	-12,9	1,4
	kesä	0,5	-1,1	11,6	19,1	11,1	28,2	60,0	7,9	32,7	0,9
	heinä	-4,8	-1,4	7,1	-6,4	-5,5	19,3	15,1	7,7	18,4	1,1
	elo	-2,1	-1,2	-0,8	7,3	-8,0	-11,9	-15,2	7,2	25,4	0,3
	syys	0,8	-0,9	17,5	8,9	-3,2	45,5	47,5	6,7	31,2	0,7
	loka	-0,5	-1,7	12,3	8,2	-12,2	36,7	28,4	6,5	25,4	0,7
	marras	-1,5	-1,1	19,0	2,9	23,9	48,7	49,7	6,6	28,8	1,1
	joulu	7,3	0,1	7,7	14,7	-6,5	48,5	24,1	6,1	-10,3	1,1
2002	tammii	3,8	-3,6	11,0	13,1	18,8	17,3	12,7	5,7	-12,2	-2,5
	helmi	1,6	-1,0	9,4	-0,6	4,0	25,2	16,5	5,6	-10,4	-0,9
	maalis	3,7	-1,3	18,7	5,0	22,0	51,1	59,1	5,6	-5,9	0,0
	huhti	-0,5	-1,9	1,2	-4,9	-18,0	44,1	41,5	5,5	-1,8	-0,2
	touko	3,0	-1,2	21,0	3,8	6,6	33,0	28,8	5,8	39,3	0,2
	kesä ⁴⁾	3,7	-0,2	8,7	-10,8	-0,2	36,3	41,0	5,5	38,5	0,3

- 1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.
- 2) Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaitoksille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaitosten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt							
	Yhteensä	Enin- tään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Enin- tään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt					Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaali- turva- rahastot	Yli 5 vuotta	Yli 5 vuotta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2000 III	385,6	247,2	138,8	33,1	25,3	120,4	173,3	288,4	252,4	337,9	305,3	18,5	818,1	97,3
IV	394,8	252,9	142,8	31,5	21,8	114,8	173,1	297,3	255,4	350,9	315,8	14,6	835,9	99,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 tammi 1.	395,4	253,4	-	31,6	21,8	-	185,6	297,3	255,4	351,5	316,4	15,2	849,6	-
2001 I	418,0	273,0	153,0	35,9	26,8	130,6	189,3	295,3	255,3	352,4	314,0	15,6	852,6	99,1
II	425,3	280,7	155,7	35,8	26,7	130,2	175,1	294,0	254,9	350,4	312,4	17,2	836,6	97,2
III	408,4	256,3	149,4	36,6	26,9	133,9	168,2	293,9	254,1	349,7	312,0	18,9	830,8	96,6
IV	433,8	275,7	159,6	34,1	24,8	124,8	170,1	298,3	252,0	362,9	322,3	16,4	847,7	98,5
2002 I ⁴⁾	459,4	301,6	169,3	39,5	28,0	144,7	180,1	294,0	248,2	364,4	322,0	15,9	854,5	99,3

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt							
	Yhteensä	Enin- tään 1 vuosi	Suhteelli- nen vuosi- muutos ²⁾ , %	Yhteensä	Enin- tään 1 vuosi	Suhteelli- nen vuosi- muutos ²⁾ , %	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt					Yhteensä	Suhteelli- nen vuosi- muutos ²⁾ , %
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaali- turva- rahastot	Yli 5 vuotta	Yli 5 vuotta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2000 IV	11,1	6,8	18,2	-1,6	-3,5	6,6	0,3	8,8	3,0	12,8	10,3	-3,9	18,0	-0,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 I	28,0	22,7	19,6	4,3	5,0	-3,4	-0,6	-2,0	-0,1	-0,7	-3,7	0,4	-2,9	-0,4
II	7,5	7,6	14,7	-0,1	-0,1	-7,9	-14,7	-1,3	-0,4	-2,0	-1,7	1,6	-16,4	-1,8
III	-17,2	-24,4	7,6	1,0	0,2	11,2	-6,2	0,0	-0,7	-0,7	-0,4	1,7	-5,2	-0,7
IV	27,9	21,5	11,8	-2,5	-2,1	8,7	0,9	4,3	-2,1	13,2	10,3	-2,5	15,9	-1,0
2002 I ⁴⁾	26,2	26,5	10,7	5,4	3,2	10,8	9,9	-4,2	-3,8	1,5	-0,3	-0,4	6,7	0,1

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

3) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 III	953,5	423,5	1 256,9	2 633,9	115,6	96,4	164,9	208,3	469,6	114,4
IV	968,0	429,3	1 287,9	2 685,1	118,6	97,5	165,2	212,9	475,7	115,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 tammi 1.	996,6	436,6	1 293,6	2 726,9	-	102,1	166,1	213,0	481,2	-
2001 I	1 034,2	445,4	1 313,6	2 793,2	120,9	98,7	168,4	212,7	479,8	115,0
II	1 051,7	455,8	1 343,4	2 851,0	123,1	100,1	171,1	217,6	488,7	117,5
III	1 027,6	466,8	1 371,8	2 866,2	124,3	100,6	170,7	221,7	493,1	118,6
IV	1 018,4	489,7	1 394,6	2 902,8	125,9	102,6	170,4	226,7	499,6	120,0
2002 I ⁴⁾	1 008,1	499,4	1 421,2	2 928,7	126,8	100,3	170,8	229,0	500,1	120,1

4. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 IV	20,5	10,0	36,9	67,4	10,9	1,1	0,4	4,6	6,1	7,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	32,7	5,4	13,2	51,3	10,1	-4,4	0,1	0,4	-3,9	4,5
II	13,6	12,1	25,7	51,4	9,0	1,3	3,9	5,2	10,4	5,2
III	-18,8	14,3	32,2	27,7	7,5	0,9	-0,5	4,1	4,5	3,6
IV	-10,0	24,4	22,9	37,2	6,2	1,9	-0,7	4,9	6,1	3,5
2002 I ⁴⁾	-12,3	9,6	22,6	19,9	4,9	-2,3	0,5	2,3	0,5	4,5

Lähde: EKP.

- Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Tekniisiä huomautuksia.

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
21,9	62,9	1 749,3	1 834,1	119,0	143,3	101,0	342,1	586,4	111,6	2 890,1	116,7	37,6	107,7	2000 III
22,2	62,4	1 792,7	1 877,3	121,7	147,4	101,0	340,0	588,4	112,7	2 941,4	118,8	38,2	109,3	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
22,2	62,9	1 803,4	1 888,5	-	147,6	101,0	340,0	588,5	-2 958,2	-	38,2	-		2001 tammi 1.
21,8	61,9	1 832,2	1 916,0	123,6	146,9	104,2	342,1	593,2	113,7	2 989,0	120,0	37,3	106,5	2001 I
22,3	62,4	1 868,5	1 953,3	125,7	148,8	100,6	342,7	592,1	114,8	3 034,2	122,0	40,7	116,5	II
22,5	61,0	1 906,9	1 990,5	128,2	144,3	100,5	342,1	586,9	113,9	3 070,4	123,5	39,0	111,6	III
22,7	61,0	1 936,1	2 019,7	130,0	144,6	101,9	343,6	590,0	115,1	3 109,3	125,2	39,0	111,7	IV
24,0	62,0	1 966,0	2 052,0	132,1	142,9	101,7	339,5	584,0	115,1	3 136,0	126,5	38,7	110,8	2002 I ^(p)

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
0,3	-0,5	42,1	41,9	8,5	4,4	1,1	0,3	5,8	3,5	53,9	7,4	0,6	2,0	2000 IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
-0,5	-0,9	30,1	28,7	8,2	0,4	3,1	2,0	5,5	3,1	30,3	6,5	-1,0	-4,8	2001 I
0,5	0,5	32,1	33,1	7,6	2,0	-1,8	5,1	5,3	2,7	48,9	6,2	3,5	8,1	II
0,2	-1,4	38,9	37,7	7,7	-4,5	0,0	0,1	-4,4	2,1	37,8	5,9	-1,7	3,7	III
0,1	-0,1	28,9	28,9	6,8	0,3	3,8	2,1	6,2	2,1	41,2	5,4	0,0	2,2	IV
1,4	1,0	30,1	32,4	6,9	-1,3	0,4	0,7	-0,2	1,2	32,7	5,4	-0,3	4,0	2002 I ^(p)

3) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat alueen eri maissa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	1	Yön yli	Määräaikaiset	Repot		6	Yön yli	Määräaikaiset	Repot			12	Osa-valtiohallinto	Paikallishallinto		
2000 III	431,7	158,6	191,4	76,6	131,1	464,6	34,1	413,8	12,9	111,7	159,2	30,3	63,2	57,9	310,6	117,8
IV	431,1	153,6	198,9	74,0	130,9	477,6	40,6	418,5	15,3	114,8	164,5	30,6	68,2	53,2	316,5	120,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	434,1	154,1	200,2	75,2	-	479,9	40,7	418,5	17,5	-	166,2	30,6	69,1	55,1	321,0	-
2001 I	441,9	151,8	194,2	91,2	133,3	483,6	38,2	423,1	18,8	115,7	150,3	30,9	65,0	57,2	303,5	113,4
II	455,4	164,3	195,9	89,3	136,2	486,1	41,4	424,0	16,9	116,4	165,5	31,4	66,8	60,8	324,6	121,3
III	455,2	162,7	201,7	85,6	133,7	487,6	39,3	426,7	17,9	116,7	147,8	33,3	67,4	60,4	308,9	115,5
IV	467,8	157,9	217,9	86,7	136,2	495,3	48,0	427,4	16,4	118,5	139,0	30,0	68,9	61,0	299,0	111,7
2002 I ⁴⁾	492,5	162,2	233,1	91,2	142,8	497,9	43,1	433,1	17,7	119,1	157,5	30,9	64,6	61,2	314,3	117,7

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	1	Yön yli	Määräaikaiset	Repot		6	Yön yli	Määräaikaiset	Repot			10	12	Paikallishallinto		
2000 IV	-0,5	-4,9	7,5	-2,6	8,9	13,0	6,5	4,6	2,4	6,1	5,3	0,3	5,0	-4,7	5,9	12,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	7,7	-2,5	-5,9	16,0	1,7	3,7	-2,5	4,5	1,3	4,3	-15,6	0,1	-4,1	2,1	-17,5	10,6
II	9,6	12,4	-2,1	-1,8	4,2	2,8	3,4	1,0	-1,9	4,5	15,1	0,5	1,9	3,6	21,1	6,5
III	-8,2	-1,6	-2,2	-3,7	2,0	1,5	-2,1	2,7	1,0	4,5	-17,7	1,9	0,5	-0,5	-15,7	-2,0
IV	8,2	-4,6	11,5	1,2	4,0	7,6	8,8	0,6	-1,4	3,3	-8,8	-3,4	1,5	0,7	-10,0	-6,9
2002 I ⁴⁾	22,7	4,3	13,2	4,4	7,1	2,5	-4,9	5,6	1,2	3,0	19,1	1,0	-4,3	0,1	15,9	3,7

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää irtisanomisehtoiset talletukset.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

		Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
		Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 12
2000	III	464,3	331,9	24,7	25,0	845,8	106,4	874,4	1 107,8	1 235,5	51,6	3 269,3	101,4
	IV	497,5	324,7	24,1	26,3	872,5	111,3	906,9	1 131,5	1 241,5	57,1	3 337,0	103,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	<i>tammi 1.</i>	<i>504,5</i>	<i>337,9</i>	<i>24,2</i>	<i>30,5</i>	<i>897,2</i>	<i>-</i>	<i>910,4</i>	<i>1 154,0</i>	<i>1 292,3</i>	<i>69,6</i>	<i>3 426,4</i>	<i>-</i>
2001	I	479,0	349,3	24,1	32,4	884,7	108,7	906,1	1 192,4	1 287,1	78,9	3 464,5	104,6
	II	514,6	335,7	24,4	32,1	906,8	111,0	947,2	1 198,8	1 293,5	81,3	3 520,8	106,3
	III	514,8	322,8	25,4	34,5	897,5	112,1	963,6	1 203,8	1 305,3	84,6	3 557,3	107,5
	IV	577,1	337,3	27,5	36,5	978,4	121,8	1 042,8	1 195,8	1 365,7	76,8	3 681,2	111,4
2002	I ⁴⁾	530,4	346,3	27,5	35,3	939,6	116,9	1 038,8	1 183,5	1 380,7	81,7	3 684,6	111,5

4. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteistöjen talletukset: virrat⁴⁾

		Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
		Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 12
2000	IV	37,1	1,1	-0,6	1,3	38,9	11,1	32,6	24,4	6,3	5,5	68,7	1,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	-28,5	6,8	-0,1	1,8	-20,0	7,5	-4,6	37,8	-5,8	9,3	36,7	2,4
	II	32,7	-13,8	0,3	-0,4	18,8	6,3	41,1	6,4	6,3	2,3	56,2	4,4
	III	3,9	1,6	0,4	2,5	8,4	5,3	16,2	5,2	12,7	3,4	37,4	6,0
	IV	62,1	11,9	2,0	2,0	78,1	9,5	79,4	-2,9	60,3	-7,8	129,1	7,6
2002	I ⁴⁾	-47,2	8,7	0,1	-1,2	-39,6	7,5	-4,1	-9,7	14,9	4,8	6,0	6,6

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Kannat ajanjakson lopussa

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 III	979,5	93,6	79,3	441,4	520,7	122,0	1 500,3	101,7	168,2	159,7	321,5	175,4	496,9	109,7	665,1	119,0
IV	945,4	92,9	78,9	445,6	524,5	127,0	1 469,9	102,7	171,1	171,7	290,6	183,7	474,3	108,8	645,4	120,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	964,1	-	78,9	449,3	528,2	-	1 492,3	-	171,3	-	296,2	184,0	480,2	-	651,5	-
2001 I	1 051,6	99,8	76,3	518,0	594,2	142,1	1 645,8	111,9	188,8	187,1	285,9	204,5	490,4	112,6	679,3	126,4
II	1 071,4	99,9	78,9	519,3	598,2	139,7	1 669,6	111,3	210,5	204,2	294,6	208,7	503,2	113,5	713,7	130,4
III	1 081,7	103,0	74,9	527,8	602,6	145,9	1 684,4	115,3	206,6	207,0	273,8	213,0	486,8	113,4	693,4	130,8
IV	1 116,0	105,8	75,2	543,7	618,8	147,4	1 734,9	117,7	236,4	233,0	290,2	217,6	507,8	116,8	744,2	138,4
2002 I ^(p)	1 114,1	105,3	76,4	546,1	622,5	148,5	1 736,6	117,7	259,4	254,9	276,9	218,7	495,7	114,1	755,1	140,4

2. Virrat⁴⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 IV	-7,6	3,7	-0,7	22,2	21,5	10,5	13,9	6,0	12,7	26,8	-32,3	28,1	-4,2	6,9	8,5	11,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	70,3	7,0	3,7	58,4	62,1	20,5	132,5	11,6	15,3	27,8	4,9	11,6	16,5	6,1	31,8	11,3
II	1,3	3,4	2,6	-12,6	-10,0	18,3	-8,7	8,3	17,3	34,1	9,2	-5,2	4,0	5,4	21,3	12,5
III	33,5	10,1	-4,0	30,5	26,5	19,6	60,1	13,4	2,9	29,7	-22,3	21,9	-0,4	3,4	2,6	10,0
IV	28,5	13,9	0,3	6,0	6,3	16,0	34,8	14,7	25,9	35,7	16,7	-2,4	14,3	7,3	40,2	14,9
2002 I ^(p)	-4,4	5,6	3,2	1,5	4,8	4,5	0,3	5,2	22,2	36,3	-9,9	-1,5	-11,4	1,4	10,8	11,1

Lähde: EKP.

1) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

2) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.7 (jatkoa)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset								
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä				Joulukuu 1998 = 100 ³⁾
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
58,1	226,4	81,4	190,0	139,5	202,8	1 578,5	122,1	81,6	526,5	608,1	138,6	2 186,6	126,3	2000 III
61,6	241,9	80,0	192,7	141,6	210,2	1 550,9	124,1	84,6	504,0	588,7	138,0	2 139,6	127,6	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
62,3	-	80,2	-	142,5	-	1 560,8	-	85,6	507,9	593,4	-	2 154,3	-	2001 I.
65,1	252,2	94,3	227,3	159,4	235,4	1 781,7	139,6	89,3	577,1	666,4	152,7	2 448,2	143,0	2001 I
61,1	236,4	97,2	233,7	158,3	233,3	1 817,5	139,3	94,9	587,1	681,9	153,4	2 499,4	142,9	II
63,6	245,8	89,9	215,6	153,5	225,8	1 710,8	135,8	93,0	588,5	681,5	158,0	2 392,3	141,5	III
73,0	269,9	89,8	217,4	162,8	236,1	1 718,4	134,9	95,3	615,0	710,3	162,6	2 428,8	142,0	IV
76,2	279,0	100,6	245,9	176,7	256,7	1 739,4	136,0	99,2	635,4	734,6	167,6	2 474,0	144,0	2002 I ^(p)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset								
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
4,0	47,8	1,1	46,2	5,1	46,8	26,1	12,5	3,0	-6,0	-3,0	17,8	23,1	13,9	2000 IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2,6	27,0	14,4	46,7	17,0	38,1	193,5	13,3	3,5	59,6	63,1	21,1	256,6	15,3	2001 I
-4,1	15,3	2,7	45,4	-1,4	32,2	-3,6	14,6	5,6	-2,7	2,8	18,2	-0,8	15,6	II
2,4	8,5	-7,5	13,5	-5,1	11,4	-45,2	11,3	-1,9	22,4	20,6	14,0	-24,6	12,0	III
6,2	11,6	0,7	12,8	7,0	12,3	-12,0	8,7	2,3	17,5	19,8	17,9	7,8	11,2	IV
2,5	10,6	11,8	8,2	14,3	9,1	13,6	-2,6	4,3	17,6	21,9	9,8	35,6	0,8	2002 I ^(p)

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 III	3 941,6	3 481,5	57,9	402,2	279,2	38,1	64,9	19,9	5 322,1	5 133,0	29,1	160,0	121,0	16,5	12,5	10,1
IV	3 949,7	3 526,3	47,5	376,0	265,0	34,4	61,0	15,6	5 434,7	5 256,5	27,3	150,9	115,1	14,6	11,3	10,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 059,6	3 558,9	55,4	445,3	316,6	40,2	67,8	20,7	5 578,2	5 367,8	31,2	179,2	130,8	23,8	12,3	12,2
II	4 072,5	3 586,1	52,8	433,6	309,0	40,3	65,4	19,0	5 693,7	5 480,7	30,7	182,3	133,5	24,0	11,6	13,2
III	4 101,5	3 624,2	48,9	428,5	300,6	38,9	71,0	17,9	5 706,6	5 507,6	28,2	170,9	125,7	22,1	10,8	12,2
IV	4 166,0	3 694,1	46,6	425,4	307,6	33,0	67,2	17,6	5 921,6	5 720,3	26,0	175,4	127,4	24,5	10,5	13,0
2002 I ³⁾	4 099,4	3 612,0	49,2	438,3	311,4	39,4	66,6	20,9	5 928,9	5 725,3	28,6	175,0	127,6	22,8	10,4	14,2

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 III	1 578,5	611,7	145,6	821,2	662,0	63,3	63,5	32,4	608,1	252,8	61,1	294,3	245,6	23,1	13,8	11,8
IV	1 550,9	590,9	126,8	833,2	684,3	53,1	65,8	30,1	588,7	254,1	64,1	270,5	225,6	20,5	12,3	12,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 781,7	698,6	142,6	940,6	776,8	66,4	65,8	31,5	666,4	295,7	70,6	300,2	255,9	17,6	14,2	12,4
II	1 817,5	690,1	133,8	993,6	815,4	72,9	73,2	32,2	681,9	286,7	73,2	322,0	274,2	19,3	13,6	14,9
III	1 710,8	664,3	140,3	906,2	745,2	53,5	76,3	31,2	681,5	297,7	69,2	314,5	263,0	18,4	17,1	16,0
IV	1 718,4	631,1	132,3	955,1	799,1	48,5	75,3	32,1	710,3	308,1	60,8	341,4	293,9	16,8	18,1	12,6
2002 I ³⁾	1 739,4	660,5	137,2	941,7	787,5	48,2	72,8	33,2	734,6	314,1	66,8	353,7	298,9	20,2	19,9	14,8

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit

	Velkapaperit								Rahamarkkinapaperit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 III	2 555,0	2 226,7	47,7	280,6	158,2	65,3	37,4	19,7	272,2	233,6	2,2	36,4	26,6	5,7	2,8	1,3
IV	2 567,1	2 246,1	46,5	274,5	157,3	62,1	35,4	19,7	262,2	215,8	2,4	44,1	34,0	5,6	2,9	1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	2 667,7	2 327,9	48,3	291,4	172,0	61,5	37,5	20,5	278,5	227,8	2,1	48,6	41,6	3,0	2,6	1,5
II	2 731,3	2 358,3	53,9	319,1	189,3	69,4	39,6	20,8	275,5	227,0	4,3	44,2	35,8	4,7	2,5	1,1
III	2 751,1	2 384,7	52,8	313,6	187,1	68,6	38,4	19,5	265,0	217,9	4,0	43,2	36,0	3,1	2,8	1,2
IV	2 779,1	2 377,9	67,8	333,3	208,7	63,8	40,6	20,2	254,7	204,8	6,0	43,9	37,9	2,8	2,1	1,1
2002 I ³⁾	2 845,1	2 429,7	69,7	345,7	219,5	60,5	42,7	22,9	275,8	227,2	6,1	42,5	36,4	2,2	2,7	1,1

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. Teknisiä huomautuksia.
- 2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.
- 3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	JPY	CHF	Muut					13	JPY	CHF	Muut
2000 III	3 930,8	-	-	-	-	-	-	-	6 798,3	6 487,1	34,8	276,3	155,8	44,4	72,1	4,0
IV	3 937,8	-	-	-	-	-	-	-	6 927,0	6 622,8	32,4	271,8	151,6	41,2	74,3	4,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 081,2	-	-	-	-	-	-	-	7 126,0	6 782,7	35,1	308,1	182,3	45,4	74,9	5,6
II	4 089,4	-	-	-	-	-	-	-	7 223,5	6 857,3	29,4	336,9	204,7	51,7	74,0	6,5
III	4 082,8	-	-	-	-	-	-	-	7 251,4	6 907,3	30,9	313,1	177,9	52,1	77,3	5,8
IV	4 174,5	-	-	-	-	-	-	-	7 366,7	7 025,3	29,8	311,7	181,3	47,8	77,5	5,1
2002 I ^(p)	4 112,7	-	-	-	-	-	-	-	7 456,9	7 106,8	30,5	319,6	187,7	48,4	77,4	6,1

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	JPY	CHF	Muut					13	JPY	CHF	Muut
2000 III	943,4	898,7	10,6	34,1	24,5	5,3	2,5	1,9	1 386,7	1 353,4	3,6	29,7	16,6	11,0	1,2	0,9
IV	935,3	895,0	10,8	29,5	19,7	5,9	2,1	1,7	1 354,6	1 320,8	5,6	28,2	16,7	9,7	1,0	0,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	971,2	931,2	9,5	30,4	20,6	6,3	1,7	1,8	1 452,8	1 413,1	3,6	36,0	21,2	13,1	1,1	0,6
II	994,4	951,3	11,0	32,1	22,1	6,5	1,6	1,8	1 507,0	1 465,2	4,9	36,9	21,7	13,3	1,1	0,8
III	999,2	959,7	9,6	29,9	21,0	5,9	1,5	1,5	1 521,3	1 482,3	4,2	34,8	20,4	12,6	1,2	0,6
IV	1 011,8	966,8	12,4	32,6	23,1	6,3	1,4	1,8	1 515,2	1 477,4	3,7	34,1	20,3	12,1	1,1	0,6
2002 I ^(p)	1 049,5	1 000,9	14,3	34,4	24,3	6,5	1,7	1,8	1 576,6	1 540,3	3,9	32,4	19,1	11,7	1,0	0,6

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	JPY	CHF	Muut					13	JPY	CHF	Muut
2000 III	979,5	445,9	90,9	442,7	332,0	42,1	33,8	34,8	520,7	156,1	46,1	318,6	273,9	14,5	23,3	6,9
IV	945,4	410,0	89,2	446,2	337,8	44,2	32,6	31,7	524,5	163,3	45,3	315,8	271,2	11,5	25,9	7,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 051,6	468,4	98,7	484,6	365,8	46,3	34,5	37,0	594,2	198,2	48,6	347,4	301,2	11,9	26,2	8,0
II	1 071,4	473,5	103,0	494,9	375,9	47,3	36,7	35,0	598,2	184,4	47,7	366,1	318,5	12,1	26,9	8,6
III	1 081,7	486,5	101,5	493,7	378,3	41,2	40,3	33,9	602,6	201,3	46,8	354,5	307,9	12,7	24,9	9,0
IV	1 116,0	449,5	114,7	551,9	434,9	45,2	37,9	33,8	618,8	202,5	46,8	369,6	323,5	12,0	25,7	8,4
2002 I ^(p)	1 114,1	432,3	131,4	550,3	435,9	44,8	35,4	34,2	622,5	197,7	49,3	375,5	323,0	16,5	26,8	9,1

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat 1	Euro ²⁾ 2	Muut EU-maiden valuutat 3	Muut kuin EU-maiden valuutat 4	USD				Kaikki valuutat 9	Euro ²⁾ 10	Muut EU-maiden valuutat 11	Muut kuin EU-maiden valuutat 12	USD			
					5	JPY	CHF	Muut					13	JPY	CHF	Muut
2000 III	168,2	62,4	15,3	90,4	75,1	8,2	2,7	4,4	496,9	109,1	32,2	355,6	312,1	30,3	4,2	9,0
IV	171,1	61,1	19,7	90,3	75,6	7,7	2,4	4,6	474,3	111,5	31,7	331,0	290,6	27,1	3,6	9,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	188,8	64,8	22,7	101,3	87,1	7,3	2,3	4,6	490,4	120,8	24,4	345,3	306,8	25,7	2,7	10,1
II	210,5	72,4	25,5	112,6	98,4	6,8	2,6	4,8	503,2	121,3	25,8	356,1	316,2	26,9	3,0	9,9
III	206,6	76,4	27,0	103,2	93,1	4,7	2,1	3,4	486,8	129,0	27,1	330,7	292,7	27,1	3,9	7,1
IV	236,4	80,5	27,6	128,3	118,1	4,2	2,7	3,3	507,8	131,4	27,0	349,4	306,2	30,3	4,2	8,7
2002 I ^(p)	259,4	84,8	33,9	140,6	130,1	4,3	2,7	3,5	495,7	129,2	26,6	339,9	299,4	25,5	5,0	10,0

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

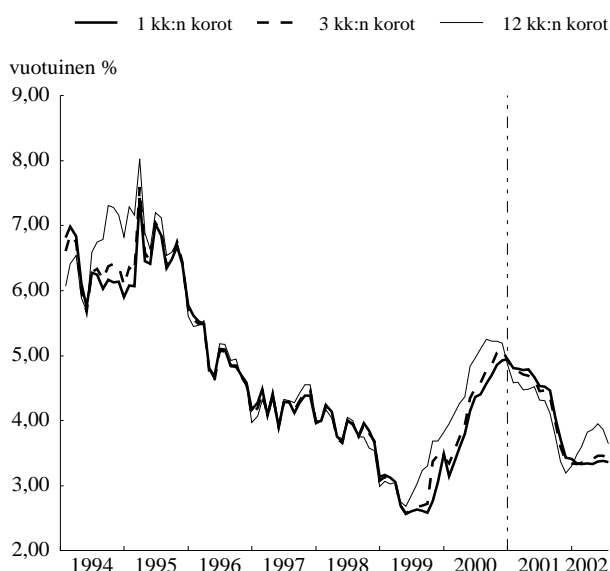
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2, 3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1997	3,98	4,23	4,24	4,25	4,28	5,76	0,62
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,39	4,33	4,26	4,16	4,09	3,78	0,15
2001 heinä	4,51	4,52	4,47	4,39	4,31	3,75	0,08
2001 elo	4,49	4,46	4,35	4,22	4,11	3,56	0,08
2001 syys	3,99	4,05	3,98	3,88	3,77	3,03	0,06
2001 loka	3,97	3,72	3,60	3,46	3,37	2,40	0,08
2001 marras	3,51	3,43	3,39	3,26	3,20	2,10	0,08
2001 joul	3,34	3,42	3,34	3,26	3,30	1,92	0,08
2002 tammi	3,29	3,35	3,34	3,34	3,48	1,82	0,09
2002 helmi	3,28	3,34	3,36	3,40	3,59	1,90	0,10
2002 maal	3,26	3,35	3,39	3,50	3,82	1,99	0,10
2002 huhti	3,32	3,34	3,41	3,54	3,86	1,97	0,08
2002 touko	3,31	3,37	3,46	3,62	3,95	1,91	0,08
2002 kesä	3,35	3,38	3,46	3,59	3,87	1,88	0,07
2002 heinä	3,30	3,36	3,41	3,48	3,64	1,85	0,07
2002 heinä 5.	3,32	3,38	3,44	3,54	3,76	1,86	0,07
2002 heinä 12.	3,30	3,36	3,41	3,51	3,68	1,86	0,07
2002 heinä 19.	3,23	3,35	3,40	3,48	3,62	1,86	0,07
2002 heinä 26.	3,30	3,35	3,38	3,41	3,51	1,81	0,07

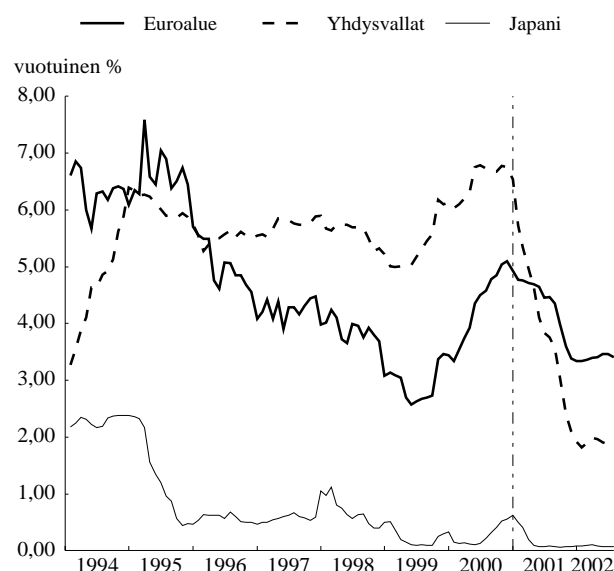
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eoniakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja sitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

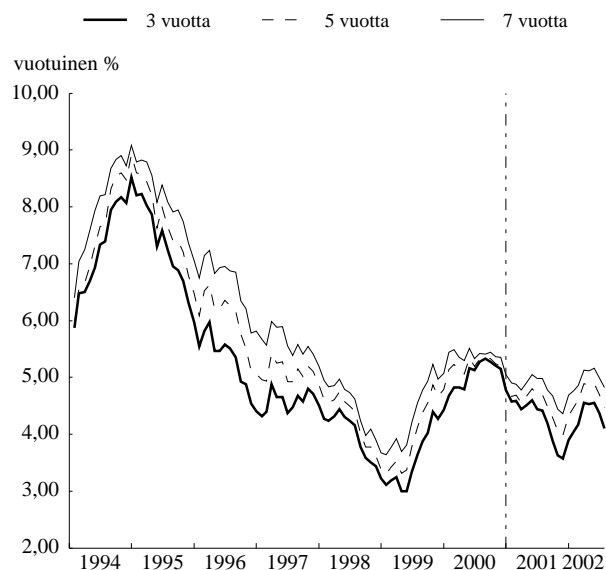
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7
1997	4,33	4,51	4,87	5,20	5,99	6,45	2,15
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,11	4,23	4,49	4,79	5,03	5,01	1,34
2001 heinä	4,33	4,42	4,70	4,99	5,25	5,23	1,33
2001 elo	4,11	4,19	4,49	4,78	5,06	4,97	1,36
2001 syys	3,77	3,89	4,29	4,67	5,04	4,76	1,40
2001 loka	3,44	3,63	4,05	4,44	4,82	4,55	1,36
2001 marras	3,36	3,58	3,98	4,37	4,67	4,61	1,33
2001 joul	3,66	3,90	4,33	4,68	4,96	5,07	1,35
2002 tammi	3,84	4,04	4,48	4,76	5,02	5,00	1,42
2002 helmi	3,96	4,17	4,60	4,85	5,07	4,90	1,52
2002 maal	4,25	4,55	4,90	5,13	5,32	5,28	1,45
2002 huhti	4,21	4,53	4,86	5,12	5,30	5,21	1,39
2002 touko	4,25	4,55	4,89	5,16	5,30	5,15	1,38
2002 kesä	4,10	4,37	4,70	4,99	5,16	4,90	1,36
2002 heinä	3,84	4,10	4,47	4,83	5,01	4,62	1,30
2002 heinä 5.	4,03	4,30	4,65	4,98	5,16	4,83	1,32
2002 heinä 12.	3,84	4,12	4,48	4,83	5,00	4,62	1,29
2002 heinä 19.	3,80	4,06	4,44	4,78	4,96	4,57	1,26
2002 heinä 26.	3,64	3,90	4,30	4,68	4,87	4,39	1,33

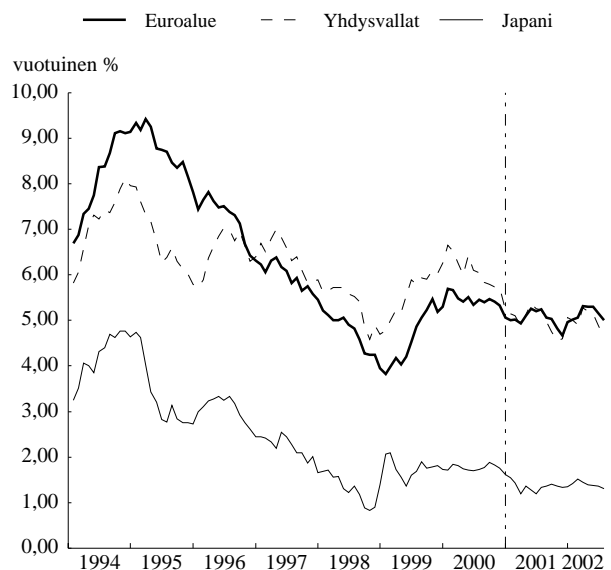
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

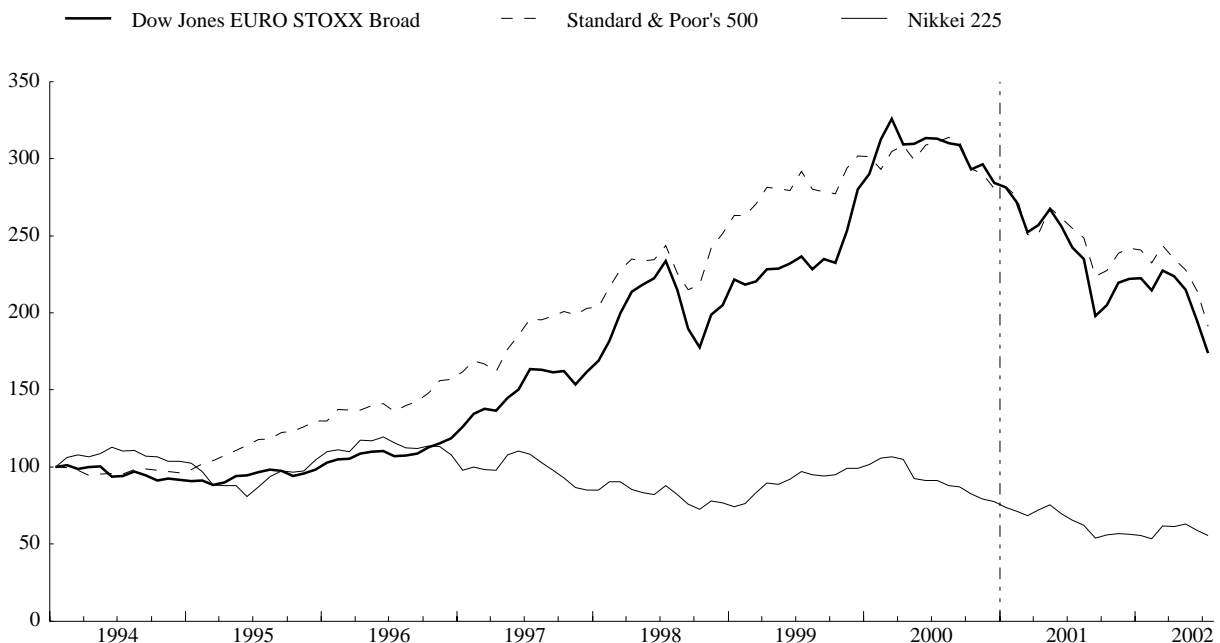
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani	
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit												
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sykli- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1997	207,6	2 319,6	233,4	191,9	231,9	227,3	184,4	168,0	227,7	205,5	324,1	301,7	873,9	18 373,4	
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4	
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9	
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	336,3	4 049,4	296,0	228,2	303,3	341,4	321,6	310,0	530,5	309,6	541,2	540,1	1 193,8	12 114,8	
2001	heinä	336,2	4 037,8	302,7	233,8	316,6	349,9	328,2	306,5	449,5	324,2	512,0	565,7	1 205,9	12 140,1
	elo	325,8	3 884,7	287,9	226,3	309,0	346,6	322,4	303,6	426,5	324,2	453,6	549,3	1 178,3	11 576,2
	syys	274,3	3 277,0	253,2	176,7	284,2	315,8	265,9	253,2	325,4	298,7	366,5	509,2	1 058,7	9 974,7
	loka	284,4	3 440,9	260,5	180,4	281,1	322,5	269,9	253,7	373,4	302,7	418,9	539,7	1 076,6	10 428,8
	marras	304,2	3 674,4	281,3	202,1	286,7	313,7	287,5	270,6	464,5	297,0	473,2	528,8	1 130,3	10 519,7
2001	joulu	308,0	3 708,4	286,2	209,9	288,8	313,0	285,6	282,2	496,4	286,4	480,9	520,9	1 144,9	10 490,8
2002	tammi	308,5	3 690,1	293,2	210,8	287,8	320,2	286,3	281,8	494,5	291,1	459,7	524,8	1 140,5	10 338,5
	helmi	297,9	3 537,6	294,9	198,6	288,5	334,0	275,1	279,3	463,7	291,1	406,3	490,1	1 101,5	9 966,9
	maalis	315,4	3 739,6	312,9	215,5	296,5	355,0	294,8	299,0	494,4	291,2	429,3	486,3	1 153,3	11 452,5
	huhti	310,2	3 657,0	308,6	210,2	302,8	351,5	299,5	299,0	438,6	296,9	409,7	472,1	1 112,0	11 391,6
	touko	298,2	3 503,5	306,9	204,3	300,7	347,3	293,7	296,7	378,3	290,6	355,9	460,8	1 079,9	11 695,8
	kesä	269,8	3 143,1	293,1	187,5	282,1	324,6	263,8	275,3	312,4	273,0	302,4	408,1	1 014,0	10 965,9
2002	heinä	241,2	2 810,6	267,8	160,9	252,1	298,6	229,2	248,8	282,1	244,0	300,4	370,6	905,1	10 352,3
	5.	267,6	3 165,5	295,6	175,0	277,5	341,5	258,9	268,6	319,6	271,0	305,0	411,5	989,0	10 826,1
	12.	246,6	2 886,3	277,2	161,5	256,7	308,2	235,6	254,1	289,3	251,5	305,4	369,0	921,4	10 601,5
	19.	233,1	2 695,5	257,8	157,6	240,9	277,1	219,6	245,3	279,7	234,1	305,9	357,6	847,8	10 202,4
2002	26.	219,4	2 536,9	236,2	148,5	231,3	269,6	203,6	223,2	246,0	221,0	312,0	348,4	852,8	9 591,0

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittaiset tiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

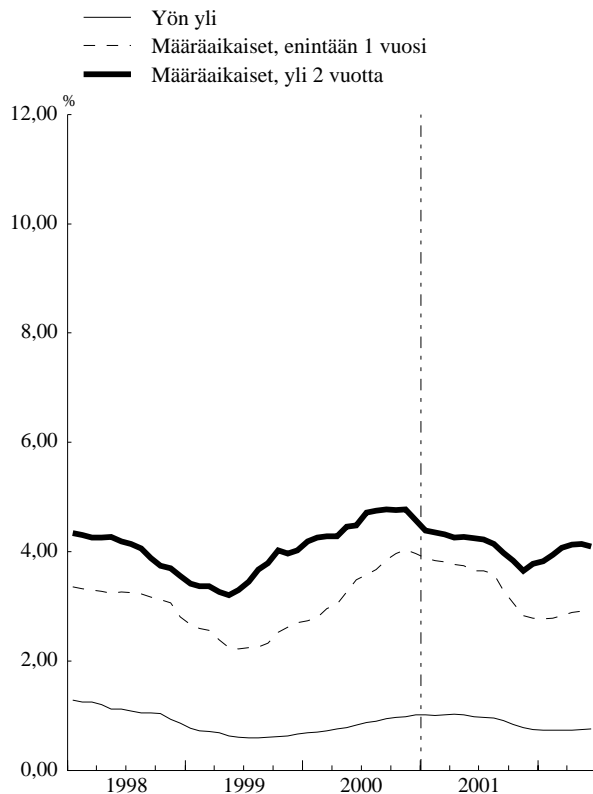
Pankkien luotto- ja talletuskorot

(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Talletuskorot						Luottokorot				
	Yön yli	Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		1	Enintään 1 vuosi 2	Enintään 2 vuotta 3	Yli 2 vuotta 4	Enintään 3 kk 5	Yli 3 kk 6	Enintään 1 vuosi 7	Yli 1 vuosi 8	Kulutus- luotot 9	Asunto- luotot 10
1999	0,65	2,44	2,45	3,57	2,15	2,76	5,65	5,10	9,40	5,29	
2000	0,85	3,45	3,45	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,87	6,34	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	0,94	3,49	3,49	4,12	2,40	3,59	6,83	6,15	10,12	5,97	
2001	kesä	0,98	3,65	3,65	4,25	2,45	3,85	6,97	6,25	10,17	6,13
	heinä	0,97	3,65	3,65	4,22	2,44	3,80	6,90	6,20	10,11	6,05
	elo	0,96	3,59	3,59	4,14	2,40	3,68	6,89	6,19	10,16	5,96
	syys	0,91	3,28	3,28	3,98	2,36	3,33	6,70	6,07	10,08	5,86
	loka	0,84	3,06	3,06	3,84	2,29	3,01	6,46	5,82	9,99	5,65
	marras	0,78	2,84	2,83	3,65	2,19	2,75	6,31	5,71	9,87	5,48
	joulu	0,74	2,79	2,78	3,77	2,17	2,79	6,26	5,69	9,81	5,52
2002	tammi	0,73	2,77	2,77	3,83	2,17	2,80	6,18	5,63	9,78	5,53
	helmi	0,74	2,78	2,79	3,95	2,15	2,91	6,16	5,75	9,81	5,61
	maalis	0,74	2,84	2,84	4,07	2,15	3,00	6,12	5,85	9,76	5,74
	huhti	0,74	2,89	2,90	4,13	2,14	3,07	6,19	5,95	9,81	5,81
	touko	0,75	2,91	2,92	4,15	2,15	3,08	6,22	5,98	9,85	5,82
	kesä	0,76	2,93	2,94	4,10	2,13	3,08	6,21	5,92	9,82	5,78

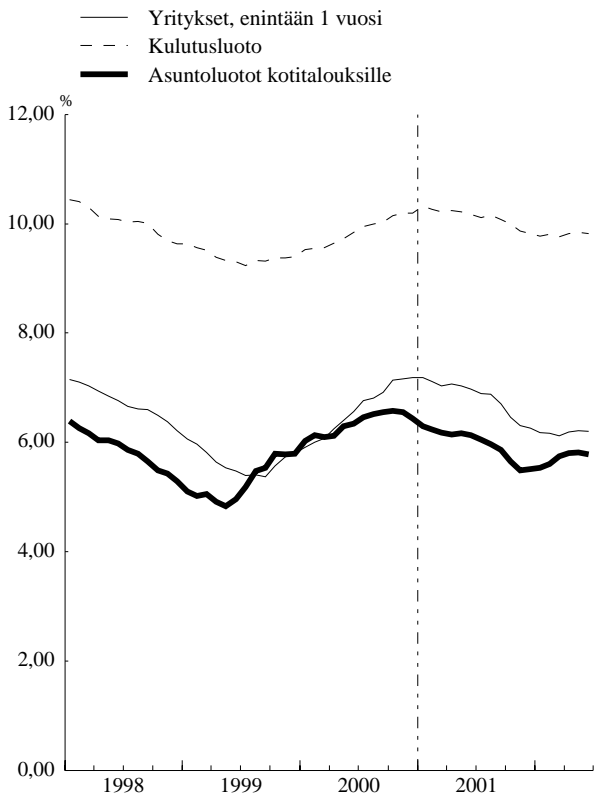
Talletuskorot

(kuukausittain)

Luottokorot

(kuukausittain)

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luotto-kannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 touko	478,0	480,6	-2,7	735,1	456,8	460,1	-3,3	651,8	21,2	20,5
kesä	410,6	418,6	-8,1	726,3	387,9	395,5	-7,6	642,7	22,7	23,2
heinä	393,9	385,5	8,4	735,0	370,6	365,2	5,4	649,5	23,3	20,3
elo	422,9	418,4	4,5	738,1	404,8	400,2	4,6	654,9	18,2	18,2
syys	396,4	399,8	-3,4	735,0	374,1	376,2	-2,1	653,3	22,3	23,7
loka	498,2	494,0	4,2	742,3	480,0	470,8	9,3	662,9	18,2	23,2
marras	486,0	489,9	-3,9	740,0	459,4	466,7	-7,3	655,4	26,6	23,2
joulu	332,1	375,9	-43,9	696,2	307,7	353,4	-45,7	610,7	24,4	22,5
2002 tammi	484,7	453,3	31,5	730,8	464,0	432,6	31,4	643,5	20,7	20,7
helmi	405,7	408,0	-2,2	726,5	386,4	387,2	-0,8	643,9	19,3	20,8
maalis	420,2	402,8	17,5	745,9	399,7	382,9	16,8	662,4	20,5	19,8
huhti	400,4	405,9	-5,6	740,2	376,3	384,0	-7,7	654,8	24,0	21,9
touko	398,8	377,1	21,7	761,6	375,9	357,6	18,2	672,6	22,9	19,5

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 touko	132,5	81,9	50,6	6 769,4	118,3	67,9	50,4	6 167,0	14,2	14,0
kesä	139,3	78,9	60,4	6 824,7	117,3	59,2	58,0	6 223,5	22,0	19,7
heinä	144,9	98,6	46,4	6 858,6	125,6	85,6	40,0	6 263,7	19,3	13,0
elo	93,3	73,9	19,4	6 862,9	77,8	63,5	14,3	6 276,8	15,4	10,4
syys	124,2	106,7	17,5	6 882,9	108,9	88,5	20,4	6 297,5	15,4	18,2
loka	144,5	108,4	36,1	6 921,7	123,4	91,5	31,9	6 329,7	21,0	16,8
marras	142,1	91,9	50,2	6 976,3	115,9	86,5	29,3	6 358,8	26,3	5,4
joulu	123,6	85,6	38,0	7 013,6	113,0	75,2	37,8	6 395,7	10,5	10,4
2002 tammi	173,6	110,7	62,9	7 081,2	155,9	104,7	51,2	6 445,1	17,7	6,0
helmi	141,4	107,4	34,1	7 116,6	129,6	97,4	32,2	6 478,6	11,8	9,9
maalis	165,1	103,0	62,1	7 177,6	143,5	92,1	51,4	6 529,4	21,6	10,9
huhti	124,0	77,4	46,6	7 214,5	113,8	72,9	40,9	6 570,9	10,2	4,5
touko	156,5	88,8	67,7	7 271,2	133,0	74,0	59,0	6 631,8	23,5	14,8

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
	Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 touko	610,4	562,5	47,9	7 504,6	575,1	528,0	47,0	6 818,9	35,3	34,4
kesä	549,9	497,6	52,3	7 550,9	505,2	454,7	50,4	6 866,2	44,7	42,8
heinä	538,8	484,0	54,7	7 593,7	496,1	450,8	45,3	6 913,2	42,6	33,2
elo	516,2	492,3	23,9	7 601,0	482,6	463,7	18,9	6 931,7	33,6	28,6
syys	520,7	506,5	14,1	7 617,9	483,0	464,7	18,3	6 950,8	37,7	41,9
loka	642,7	602,4	40,3	7 664,0	603,5	562,3	41,1	6 992,6	39,2	40,1
marras	628,1	581,8	46,4	7 716,3	575,2	553,3	22,0	7 014,2	52,9	28,5
joulu	455,7	461,5	-5,8	7 709,7	420,7	428,6	-7,9	7 006,4	34,9	32,9
2002 tammi	658,4	564,0	94,4	7 812,1	620,0	537,3	82,6	7 088,6	38,4	26,6
helmi	547,1	515,3	31,8	7 843,1	516,1	484,6	31,5	7 122,6	31,1	30,7
maalis	585,3	505,8	79,5	7 923,5	543,2	475,0	68,2	7 191,7	42,1	30,8
huhti	524,4	483,3	41,1	7 954,7	490,1	456,9	33,2	7 225,7	34,3	26,4
touko	555,3	465,9	89,4	8 032,7	508,9	431,6	77,3	7 304,4	46,4	34,3

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmoitusten määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelutuset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuolelutuset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,7	83,3	11,8	13,5	-1,7	54,2	468,6	473,6	-5,0	706,1	2001	touko
-0,5	83,6	25,1	9,8	15,2	69,5	413,0	405,3	7,7	712,1		kesä
3,0	85,6	6,2	25,5	-19,3	50,2	376,8	390,7	-13,9	699,7		heinä
-0,1	83,2	9,9	14,7	-4,8	45,4	414,7	415,0	-0,3	700,3		elo
-1,3	81,6	22,0	12,0	10,0	55,4	396,1	388,1	8,0	708,8		syys
-5,0	79,4	8,8	20,0	-11,1	44,3	488,9	490,8	-1,9	707,2		loka
3,5	84,6	16,2	12,9	3,3	47,6	475,5	479,6	-4,1	703,0		marras
1,9	85,5	17,1	10,2	6,9	54,5	324,8	363,7	-38,8	665,2		joulu
0,1	87,4	11,3	24,2	-12,9	41,6	475,3	456,8	18,5	685,1	2002	tammi
-1,5	82,6	13,4	11,8	1,7	43,3	399,8	398,9	0,9	687,2		helmi
0,7	83,5	24,3	7,9	16,4	59,7	424,0	390,8	33,2	722,1		maalis
2,2	85,4		huhti
3,4	89,0		touko

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelutuset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuolelutuset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,2	602,4	27,0	10,4	16,6	794,4	145,2	78,3	67,0	6 961,4	2001	touko
2,3	601,1	33,6	8,7	24,9	819,5	150,9	68,0	82,9	7 043,0		kesä
6,4	594,9	15,1	5,8	9,3	829,0	140,7	91,4	49,3	7 092,7		heinä
5,1	586,1	12,9	6,0	6,9	836,1	90,7	69,5	21,2	7 112,9		elo
-2,9	585,4	8,4	9,0	-0,6	835,5	117,3	97,5	19,7	7 133,0		syys
4,2	592,0	19,6	4,6	15,0	850,5	143,0	96,1	46,9	7 180,2		loka
20,9	617,5	30,1	7,4	22,7	873,2	145,9	93,9	52,0	7 231,9		marras
0,2	617,8	13,6	13,4	0,2	873,4	126,6	88,6	38,0	7 269,1		joulu
11,7	636,1	20,4	6,8	13,6	886,9	176,3	111,5	64,8	7 332,0	2002	tammi
1,9	637,9	19,7	13,9	5,8	892,8	149,3	111,3	38,0	7 371,4		helmi
10,7	648,2	25,4	12,0	13,4	906,2	168,9	104,0	64,8	7 435,6		maalis
5,7	643,6		huhti
8,7	639,4		touko

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuolelutuset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuolelutuset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,9	685,7	38,8	23,9	14,9	848,6	613,9	551,9	62,0	7 667,5	2001	touko
1,9	684,7	58,7	18,6	40,1	889,0	563,9	473,3	90,6	7 755,1		kesä
9,4	680,5	21,3	31,3	-9,9	879,3	517,5	482,1	35,4	7 792,4		heinä
5,0	669,3	22,8	20,7	2,1	881,5	505,4	484,5	21,0	7 813,3		elo
-4,2	667,0	30,4	21,0	9,4	891,0	513,4	485,7	27,7	7 841,8		syys
-0,9	671,4	28,4	24,6	3,9	894,8	631,9	586,9	45,0	7 887,3		loka
24,4	702,1	46,2	20,2	26,0	920,8	621,5	573,5	48,0	7 934,9		marras
2,1	703,3	30,7	23,7	7,1	927,9	451,5	452,3	-0,8	7 934,2		joulu
11,7	723,5	31,7	31,0	0,7	928,5	651,7	568,4	83,3	8 017,1	2002	tammi
0,4	720,5	33,1	25,6	7,5	936,0	549,1	510,2	38,9	8 058,6		helmi
11,4	731,7	49,7	19,9	29,8	965,9	592,9	494,9	98,0	8 157,6		maalis
7,9	729,1		huhti
12,1	728,4		touko

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	touko	651,8	260,3	5,5	99,4	284,1	2,4	54,2	26,5	18,0	8,8
	kesä	642,7	261,0	5,3	97,5	276,9	2,0	69,5	32,1	24,7	11,5
	heinä	649,5	258,7	5,1	101,3	280,8	3,6	50,2	25,3	17,3	6,7
	elo	654,9	254,3	4,4	106,8	285,9	3,6	45,4	23,1	15,7	5,8
	syys	653,3	251,6	4,1	106,4	287,5	3,7	55,4	27,1	22,2	5,5
	loka	662,9	261,4	3,8	110,3	284,0	3,4	44,3	23,3	16,4	4,0
	marras	655,4	250,7	3,9	106,1	291,2	3,6	47,6	23,6	19,4	3,4
joulu	610,7	240,3	3,4	95,4	267,4	4,1	54,5	23,8	24,4	4,4	
2002	tammi	643,5	257,4	3,7	100,1	278,8	3,5	41,6	18,8	18,9	3,1
	helmi	643,9	251,8	3,9	98,1	286,7	3,5	43,3	19,9	19,0	3,6
	maalis	662,4	258,9	4,3	96,9	299,0	3,3	59,7	26,4	26,2	6,4
	huhti	654,8	256,1	4,5	92,4	298,8	3,0
	touko	672,6	262,3	3,7	89,3	314,3	3,0

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	touko	6 167,0	2 255,4	282,4	311,5	3 204,5	113,2	794,4	208,1	250,5	88,0
	kesä	6 223,5	2 270,4	290,3	318,8	3 230,7	113,2	819,5	216,5	256,2	91,2
	heinä	6 263,7	2 291,0	307,7	320,9	3 228,7	115,4	829,0	219,1	261,9	93,2
	elo	6 276,8	2 291,0	310,4	327,5	3 229,6	118,3	836,1	220,2	268,9	93,9
	syys	6 297,5	2 297,4	314,6	326,0	3 237,2	122,4	835,5	221,0	269,7	93,3
	loka	6 329,7	2 313,0	324,9	323,5	3 240,8	127,5	850,5	223,0	276,1	95,3
	marras	6 358,8	2 315,4	333,3	339,9	3 240,9	129,2	873,2	227,2	287,5	99,7
	joulu	6 395,7	2 317,9	364,0	345,0	3 238,3	130,4	873,4	229,4	287,0	100,3
2002	tammi	6 445,1	2 322,7	369,7	350,3	3 269,0	133,4	886,9	229,6	291,4	103,7
	helmi	6 478,6	2 343,6	374,4	353,3	3 274,3	133,0	892,8	233,0	294,3	104,5
	maalis	6 529,4	2 365,3	379,8	353,6	3 293,1	137,6	906,2	235,4	305,0	106,2
	huhti	6 570,9	2 373,2	390,3	358,7	3 306,5	142,2
	touko	6 631,8	2 387,3	408,8	364,9	3 323,2	147,7

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat					
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001	huhti	6 818,9	2 515,8	287,9	411,0	3 488,6	115,6	848,6	234,6	268,5	96,8	
	touko	6 866,2	2 531,5	295,6	416,3	3 507,6	115,2	889,0	248,6	280,8	102,7	
	kesä	6 913,2	2 549,7	312,7	422,2	3 509,6	119,0	879,3	244,4	279,2	99,9	
	heinä	6 931,7	2 545,4	314,8	434,2	3 515,5	121,8	881,5	243,3	284,5	99,7	
	elo	6 950,8	2 549,0	318,7	432,4	3 524,7	126,1	891,0	248,1	291,8	98,8	
	syys	6 992,6	2 574,3	328,7	433,9	3 524,8	130,8	894,8	246,3	292,5	99,3	
	loka	7 014,2	2 566,1	337,2	445,9	3 532,1	132,8	920,8	250,7	307,0	103,0	
	marras	7 006,4	2 558,2	367,5	440,5	3 505,6	134,6	927,9	253,3	311,4	104,7	
	joulu	7 088,6	2 580,1	373,4	450,4	3 547,8	136,9	928,5	248,4	310,4	106,8	
	2002	tammi	7 122,6	2 595,4	378,2	451,3	3 561,0	136,5	936,0	252,9	313,4	108,1
		helmi	7 191,7	2 624,1	384,1	450,6	3 592,1	140,9	965,9	261,8	331,2	112,6
maalis		7 225,7	2 629,3	394,8	451,1	3 605,3	145,2	
huhti		7 304,4	2 649,5	412,5	454,2	3 637,4	150,7	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,1	0,8	0,1	706,1	286,8	23,5	108,2	284,2	3,2	0,1	2001	touko
0,2	0,8	0,2	712,1	293,1	29,9	109,0	277,1	2,8	0,2		kesä
0,2	0,7	0,0	699,7	284,0	22,3	108,0	281,0	4,3	0,0		heinä
0,1	0,6	0,0	700,3	277,4	20,1	112,6	286,0	4,2	0,0		elo
0,1	0,5	0,1	708,8	278,6	26,3	111,9	287,7	4,2	0,1		syys
0,1	0,3	0,2	707,2	284,6	20,2	114,3	284,2	3,7	0,2		loka
0,1	0,4	0,6	703,0	274,3	23,3	109,4	291,3	4,0	0,6		marras
0,1	0,5	1,3	665,2	264,1	27,8	99,8	267,5	4,7	1,3		joulu
0,1	0,4	0,2	685,1	276,2	22,6	103,2	279,0	4,0	0,2	2002	tammi
0,1	0,3	0,4	687,2	271,7	22,9	101,6	286,8	3,8	0,4		helmi
0,1	0,2	0,4	722,1	285,2	30,5	103,3	299,2	3,5	0,4		maalis
.		huhti
.		touko

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
92,5	39,6	115,7	6 961,4	2 463,6	532,9	399,5	3 296,9	152,8	115,7	2001	touko
94,4	46,1	115,1	7 043,0	2 486,9	546,5	410,0	3 325,1	159,3	115,1		kesä
94,0	46,1	114,7	7 092,7	2 510,1	569,6	414,1	3 322,7	161,5	114,7		heinä
93,8	46,0	113,4	7 112,9	2 511,2	579,3	421,3	3 323,4	164,3	113,4		elo
92,0	46,0	113,6	7 133,0	2 518,4	584,2	419,2	3 329,1	168,4	113,6		syys
91,8	51,3	113,0	7 180,2	2 535,9	601,0	418,8	3 332,6	178,7	113,0		loka
91,5	51,7	115,7	7 231,9	2 542,6	620,8	439,5	3 332,4	180,9	115,7		marras
92,1	51,7	112,9	7 269,1	2 547,4	651,1	445,3	3 330,4	182,1	112,9		joulu
91,3	56,5	114,4	7 332,0	2 552,3	661,1	454,0	3 360,3	189,8	114,4	2002	tammi
92,0	56,3	112,5	7 371,4	2 576,7	668,7	457,8	3 366,4	189,3	112,5		helmi
92,2	56,3	111,1	7 435,6	2 600,7	684,8	459,9	3 385,2	193,8	111,1		maalis
.		huhti
.		touko

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
92,6	40,4	115,8	7 667,5	2 750,4	556,4	507,7	3 581,2	156,0	115,8	2001	touko
94,6	46,9	115,3	7 755,1	2 780,0	576,4	519,0	3 602,2	162,2	115,3		kesä
94,2	46,9	114,8	7 792,4	2 794,1	591,9	522,1	3 603,8	165,8	114,8		heinä
93,9	46,6	113,5	7 813,3	2 788,7	599,4	533,9	3 609,4	168,4	113,5		elo
92,1	46,5	113,7	7 841,8	2 797,0	610,5	531,2	3 616,8	172,6	113,7		syys
92,0	51,6	113,2	7 887,3	2 820,6	621,2	533,1	3 616,8	182,4	113,2		loka
91,6	52,1	116,3	7 934,9	2 816,9	644,1	549,0	3 623,7	184,9	116,3		marras
92,2	52,2	114,1	7 934,2	2 811,5	678,9	545,1	3 597,9	186,7	114,1		joulu
91,4	56,9	114,6	8 017,1	2 828,5	683,8	557,2	3 639,2	193,8	114,6	2002	tammi
92,2	56,6	112,9	8 058,6	2 848,3	691,6	559,5	3 653,2	193,1	112,9		helmi
92,3	56,5	111,5	8 157,6	2 885,9	715,3	563,2	3 684,4	197,4	111,5		maalis
.		huhti
.		touko

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 touko	456,8	341,5	2,8	71,3	39,2	1,9	11,8	5,7	5,0	0,8	
kesä	387,9	282,0	2,7	64,7	37,4	1,1	25,1	9,8	11,5	3,3	
heinä	370,6	245,1	2,3	75,7	44,9	2,6	6,2	2,8	2,8	0,6	
elo	404,8	287,4	1,6	69,0	45,3	1,5	9,9	4,8	4,1	0,9	
syys	374,1	269,5	2,2	66,4	34,3	1,8	22,0	8,0	11,4	2,2	
loka	480,0	345,9	2,0	85,9	45,1	1,1	8,8	3,0	4,7	0,9	
marras	459,4	347,2	2,3	66,4	42,2	1,3	16,2	6,4	7,9	1,1	
joulu	307,7	228,5	1,3	52,6	23,4	1,9	17,1	6,6	8,4	1,3	
2002 tammi	464,0	327,5	2,1	71,2	61,3	2,0	11,3	5,0	5,0	1,1	
helmi	386,4	268,0	2,6	66,0	47,9	1,9	13,4	5,0	6,5	1,5	
maalis	399,7	286,5	2,2	60,1	49,0	1,8	24,3	10,7	10,1	3,3	
huhti	376,3	254,8	2,5	63,4	53,8	1,8	
touko	375,9	253,1	2,1	62,1	57,0	1,6	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 touko	118,3	38,9	13,6	11,9	52,9	0,9	27,0	8,9	9,7	6,5	
kesä	117,3	44,9	11,3	10,9	49,6	0,5	33,6	11,8	7,7	4,7	
heinä	125,6	53,3	20,9	6,1	42,6	2,7	15,1	4,8	7,3	2,3	
elo	77,8	29,9	7,5	7,7	29,6	3,1	12,9	3,4	8,5	0,9	
syys	108,9	35,9	7,3	2,3	58,8	4,6	8,4	4,8	3,0	0,2	
loka	123,4	58,7	13,6	4,5	40,8	5,8	19,6	3,4	7,9	2,3	
marras	115,9	48,0	11,9	17,5	35,8	2,7	30,1	6,0	12,7	4,6	
joulu	113,0	43,0	35,7	9,1	23,0	2,2	13,6	6,4	3,9	1,7	
2002 tammi	155,9	47,5	10,8	6,5	88,0	3,2	20,4	4,1	5,3	3,7	
helmi	129,6	54,1	8,7	8,2	57,5	1,1	19,7	8,1	8,2	1,3	
maalis	143,5	56,9	9,0	2,8	69,4	5,3	25,4	8,6	12,1	3,3	
huhti	113,8	43,0	12,9	7,7	45,2	4,9	
touko	133,0	40,8	22,3	8,0	55,3	6,6	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2001 touko	575,1	380,4	16,5	83,2	92,1	2,9	38,8	14,7	14,8	7,3	
kesä	505,2	326,9	14,1	75,6	87,0	1,6	58,7	21,6	19,2	8,0	
heinä	496,1	298,3	23,2	81,8	87,5	5,2	21,3	7,6	10,1	2,9	
elo	482,6	317,3	9,1	76,6	74,9	4,6	22,8	8,2	12,6	1,7	
syys	483,0	305,4	9,4	68,7	93,1	6,4	30,4	12,7	14,3	2,4	
loka	603,5	404,6	15,6	90,3	86,0	6,9	28,4	6,5	12,6	3,2	
marras	575,2	395,3	14,2	83,9	78,0	4,0	46,2	12,5	20,6	5,7	
joulu	420,7	271,5	37,0	61,7	46,4	4,1	30,7	13,0	12,3	3,1	
2002 tammi	620,0	375,0	12,9	77,6	149,3	5,2	31,7	9,1	10,3	4,8	
helmi	516,1	322,1	11,3	74,2	105,4	3,0	33,1	13,2	14,7	2,9	
maalis	543,2	343,4	11,3	62,9	118,4	7,1	49,7	19,3	22,2	6,6	
huhti	490,1	297,8	15,5	71,1	99,0	6,7	
touko	508,9	293,9	24,5	70,0	112,3	8,2	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,2	0,0	468,6	347,2	7,9	72,1	39,3	2,1	0,0	2001	
0,1	0,1	0,2	413,0	291,8	14,3	67,9	37,5	1,2	0,2	kesä	
0,0	0,0	0,0	376,8	247,8	5,1	76,4	44,9	2,6	0,0	heinä	
0,1	0,0	0,0	414,7	292,2	5,7	69,8	45,4	1,5	0,0	elo	
0,1	0,4	0,0	396,1	277,5	13,5	68,6	34,3	2,1	0,0	syys	
0,0	0,0	0,2	488,9	349,0	6,7	86,7	45,1	1,2	0,2	loka	
0,1	0,2	0,4	475,5	353,7	10,2	67,5	42,3	1,5	0,4	marras	
0,0	0,1	0,7	324,8	235,0	9,7	53,9	23,4	2,0	0,7	joulu	
0,1	0,0	0,1	475,3	332,5	7,1	72,2	61,5	2,0	0,1	2002	
0,0	0,1	0,2	399,8	273,1	9,1	67,6	47,9	2,0	0,2	tammi	
0,0	0,1	0,1	424,0	297,2	12,4	63,4	49,0	1,9	0,1	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1,7	0,0	0,1	145,2	47,8	23,4	18,4	54,6	1,0	0,1	2001	
2,0	6,7	0,8	150,9	56,7	19,0	15,6	51,6	7,2	0,8	kesä	
0,5	0,1	0,0	140,7	58,1	28,3	8,3	43,2	2,7	0,0	heinä	
0,1	0,0	0,0	90,7	33,3	16,0	8,5	29,7	3,2	0,0	elo	
0,1	0,0	0,4	117,3	40,7	10,2	2,5	58,9	4,6	0,4	syys	
0,2	5,4	0,4	143,0	62,1	21,5	6,8	41,1	11,2	0,4	loka	
1,0	0,5	5,1	145,9	54,1	24,6	22,1	36,8	3,2	5,1	marras	
1,3	0,1	0,1	126,6	49,4	39,6	10,8	24,3	2,3	0,1	joulu	
0,0	5,1	2,1	176,3	51,7	16,1	10,2	88,0	8,3	2,1	2002	
1,5	0,3	0,3	149,3	62,2	16,9	9,5	59,0	1,4	0,3	tammi	
0,8	0,5	0,3	168,9	65,5	21,1	6,1	70,2	5,8	0,3	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1,7	0,2	0,1	613,9	395,1	31,2	90,6	93,9	3,1	0,1	2001	
2,1	6,8	1,0	563,9	348,5	33,3	83,6	89,1	8,4	1,0	touko	
0,6	0,1	0,1	517,5	305,9	33,4	84,7	88,1	5,3	0,1	kesä	
0,2	0,0	0,1	505,4	325,5	21,8	78,4	75,1	4,7	0,1	heinä	
0,2	0,4	0,4	513,4	318,1	23,8	71,1	93,2	6,7	0,4	elo	
0,2	5,4	0,5	631,9	411,1	28,3	93,5	86,2	12,3	0,5	syys	
1,1	0,8	5,6	621,5	407,7	34,8	89,6	79,1	4,7	5,6	loka	
1,3	0,3	0,8	451,5	284,5	49,3	64,8	47,8	4,3	0,8	marras	
0,1	5,1	2,2	651,7	384,1	23,2	82,4	149,5	10,3	2,2	2002	
1,5	0,4	0,5	549,1	335,3	26,0	77,1	106,9	3,3	0,5	tammi	
0,8	0,5	0,4	592,9	362,7	33,4	69,5	119,2	7,6	0,4	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	touko	-3,3	-9,5	0,1	7,0	-1,1	0,2	-1,7	-0,4	-0,5	-0,9
	kesä	-7,6	2,2	-0,3	-1,8	-7,3	-0,4	15,2	5,6	6,7	2,7
	heinä	5,4	-3,7	-0,2	3,7	4,0	1,6	-19,3	-6,7	-7,4	-4,8
	elo	4,6	-5,2	-0,7	5,5	5,0	0,0	-4,8	-2,2	-1,6	-0,9
	syys	-2,1	-3,2	-0,3	-0,4	1,7	0,1	10,0	4,0	6,5	-0,3
	loka	9,3	9,6	-0,4	3,8	-3,5	-0,3	-11,1	-3,8	-5,8	-1,5
	marras	-7,3	-10,7	0,1	-4,1	7,1	0,2	3,3	0,3	3,0	-0,6
	joulu	-45,7	-11,4	-0,5	-10,5	-23,8	0,6	6,9	0,2	5,0	1,0
2002	tammi	31,4	15,7	0,2	4,6	11,4	-0,6	-12,9	-5,0	-5,5	-1,3
	helmi	-0,8	-6,6	0,2	-2,2	7,8	0,0	1,7	1,1	0,1	0,5
	maalis	16,8	5,4	0,4	-1,1	12,4	-0,2	16,4	6,5	7,2	2,8
	huhti	-7,7	-2,9	0,2	-4,5	-0,3	-0,3
	touko	18,2	6,7	-0,8	-3,1	15,5	0,0

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	touko	50,4	7,4	10,3	10,1	21,9	0,7	16,6	5,6	6,2	5,4
	kesä	58,0	16,5	7,9	7,4	26,2	0,0	24,9	8,4	5,6	3,1
	heinä	40,0	20,6	17,3	2,1	-2,2	2,1	9,3	2,5	5,6	2,0
	elo	14,3	1,2	2,8	6,6	0,9	2,9	6,9	1,1	6,8	0,7
	syys	20,4	6,0	4,2	-1,5	7,5	4,1	-0,6	0,8	0,8	-0,6
	loka	31,9	15,3	10,4	-2,4	3,7	5,1	15,0	2,0	6,5	2,0
	marras	29,3	2,1	8,4	16,9	0,1	1,8	22,7	4,2	11,4	4,4
	joulu	37,8	3,4	30,8	5,1	-2,6	1,2	0,2	2,3	-0,5	0,6
2002	tammi	51,2	6,5	5,7	5,5	30,7	2,9	13,6	0,1	4,4	3,4
	helmi	32,2	19,6	4,6	2,9	5,4	-0,4	5,8	3,5	2,8	0,8
	maalis	51,4	22,3	5,4	0,4	18,7	4,6	13,4	2,4	10,7	1,7
	huhti	40,9	7,3	10,5	5,0	13,5	4,6
	touko	59,0	12,5	18,5	5,9	16,6	5,5

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001	touko	47,0	-2,1	10,4	17,0	20,7	1,0	14,9	5,3	5,7	4,5
	kesä	50,4	18,6	7,7	5,6	19,0	-0,4	40,1	14,0	12,2	5,9
	heinä	45,3	17,0	17,1	5,8	1,7	3,7	-9,9	-4,2	-1,8	-2,8
	elo	18,9	-4,0	2,1	12,0	5,9	2,8	2,1	-1,1	5,2	-0,2
	syys	18,3	2,8	3,9	-1,8	9,2	4,3	9,4	4,7	7,3	-0,9
	loka	41,1	24,9	10,0	1,4	0,2	4,7	3,9	-1,8	0,7	0,5
	marras	22,0	-8,5	8,6	12,7	7,2	2,0	26,0	4,5	14,5	3,7
	joulu	-7,9	-8,1	30,3	-5,4	-26,4	1,7	7,1	2,5	4,5	1,6
2002	tammi	82,6	22,2	5,9	10,1	42,1	2,3	0,7	-4,9	-1,0	2,2
	helmi	31,5	13,0	4,8	0,7	13,2	-0,4	7,5	4,5	2,9	1,3
	maalis	68,2	27,7	5,8	-0,8	31,1	4,3	29,8	8,9	17,9	4,5
	huhti	33,2	4,4	10,7	0,5	13,2	4,3
	touko	77,3	19,2	17,8	2,8	32,1	5,5

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,0	0,0	0,0	-5,0	-9,8	-0,4	6,1	-1,1	0,2	0,0	2001	touko	
0,1	0,0	0,1	7,7	7,8	6,4	0,9	-7,2	-0,3	0,1		kesä	
0,0	-0,1	-0,2	-13,9	-10,4	-7,6	-1,1	3,9	1,5	-0,2		heinä	
0,0	-0,1	0,0	-0,3	-7,4	-2,2	4,6	5,0	-0,2	0,0		elo	
0,0	-0,1	0,0	8,0	0,8	6,2	-0,7	1,7	0,0	0,0		syys	
0,0	-0,2	0,1	-1,9	5,8	-6,1	2,3	-3,5	-0,5	0,1		loka	
0,0	0,1	0,4	-4,1	-10,4	3,2	-4,7	7,1	0,4	0,4		marras	
0,0	0,1	0,7	-38,8	-11,2	4,5	-9,5	-23,9	0,6	0,7		joulu	
0,0	-0,1	-1,1	18,5	10,7	-5,2	3,3	11,5	-0,7	-1,1	2002	tammi	
0,0	-0,2	0,2	0,9	-5,5	0,3	-1,7	7,8	-0,2	0,2		helmi	
0,0	0,0	0,0	33,2	11,9	7,6	1,6	12,4	-0,3	0,0		maalis	
.		huhti	
.		touko	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
1,0	-0,4	-1,1	67,0	13,0	16,5	15,5	22,8	0,3	-1,1	2001	touko	
1,9	6,5	-0,6	82,9	24,8	13,5	10,5	28,2	6,5	-0,6		kesä	
-0,5	0,0	-0,4	49,3	23,2	22,9	4,1	-2,7	2,1	-0,4		heinä	
-0,2	-0,1	-1,3	21,2	2,3	9,5	7,2	0,6	2,8	-1,3		elo	
-1,8	0,0	0,2	19,7	6,8	5,0	-2,0	5,7	4,1	0,2		syys	
-0,1	5,3	-0,6	46,9	17,2	16,9	-0,4	3,5	10,3	-0,6		loka	
-0,4	0,4	2,7	52,0	6,3	19,8	21,2	-0,3	2,2	2,7		marras	
0,6	0,0	-2,8	38,0	5,7	30,3	5,7	-2,0	1,2	-2,8		joulu	
-0,8	4,8	1,5	64,8	6,6	10,1	8,9	29,9	7,8	1,5	2002	tammi	
0,7	-0,2	-1,9	38,0	23,1	7,4	3,8	6,1	-0,5	-1,9		helmi	
0,1	0,0	-1,4	64,8	24,7	16,1	2,1	18,8	4,5	-1,4		maalis	
.		huhti	
.		touko	

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
1,0	-0,5	-1,1	62,0	3,2	16,1	21,6	21,7	0,5	-1,1	2001	touko	
2,0	6,5	-0,5	90,6	32,6	19,9	11,4	21,0	6,1	-0,5		kesä	
-0,5	0,0	-0,6	35,4	12,8	15,3	2,9	1,3	3,7	-0,6		heinä	
-0,3	-0,2	-1,3	21,0	-5,1	7,3	11,8	5,6	2,6	-1,3		elo	
-1,8	-0,1	0,2	27,7	7,5	11,2	-2,7	7,4	4,2	0,2		syys	
-0,2	5,1	-0,5	45,0	23,1	10,7	1,9	0,0	9,8	-0,5		loka	
-0,3	0,5	3,1	48,0	-4,1	23,0	16,5	6,9	2,6	3,1		marras	
0,6	0,0	-2,2	-0,8	-5,5	34,7	-3,8	-25,9	1,8	-2,2		joulu	
-0,8	4,7	0,5	83,3	17,3	4,9	12,2	41,4	7,1	0,5	2002	tammi	
0,7	-0,3	-1,7	38,9	17,6	7,7	2,1	14,0	-0,7	-1,7		helmi	
0,1	-0,1	-1,4	98,0	36,6	23,7	3,7	31,2	4,3	-1,4		maalis	
.		huhti	
.		touko	

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	100,0	100,0	61,1	61,1	38,9	38,9	100,0	100,0	61,1	38,9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	102,7	1,1	101,8	0,7	104,4	1,9	-	-	-	-
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,3	2,3	105,5	2,7	107,8	1,7	-	-	-	-
2001	108,9	2,5	108,1	Euroalueen laajeneminen 2,5		110,4	2,5	-	-	-
2001 III	109,2	2,4	108,2	2,3	111,2	2,5	109,2	0,3	108,5	110,8
2001 IV	109,5	2,1	108,6	1,7	111,2	2,8	109,6	0,3	108,6	111,6
2002 I	110,4	2,6	109,1	2,2	112,6	3,1	110,4	0,8	109,3	112,6
2002 II	111,5	2,1	110,3	1,4	113,5	3,2	111,1	0,6	109,9	113,6
2001 elo	109,1	2,4	107,9	2,3	111,3	2,4	109,1	0,0	108,3	110,8
2001 syys	109,4	2,2	108,6	2,0	111,0	2,6	109,5	0,4	108,8	111,0
2001 loka	109,5	2,3	108,7	2,0	111,1	2,8	109,6	0,1	108,7	111,4
2001 marras	109,5	2,1	108,5	1,5	111,1	2,7	109,6	0,0	108,5	111,6
2001 joul	109,6	2,0	108,6	1,6	111,5	2,8	109,7	0,1	108,6	111,9
2002 tammi	110,1	2,7	108,9	2,4	112,2	3,0	110,3	0,5	109,2	112,3
2002 helmi	110,2	2,5	108,8	2,1	112,7	3,0	110,3	0,1	109,2	112,6
2002 maal	110,8	2,5	109,7	2,0	113,0	3,2	110,7	0,3	109,5	113,0
2002 huhti	111,4	2,4	110,4	2,0	113,2	3,0	111,0	0,3	110,0	113,1
2002 touko	111,5	2,0	110,4	1,3	113,6	3,3	111,2	0,2	109,9	113,7
2002 kesä	111,5	1,8	110,2	1,0	113,9	3,2	111,2	0,0	109,7	113,9
2002 heinä ²⁾	.	1,9

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ³⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ³⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	20,4	12,3	8,1	40,7	32,0	8,7	9,7	6,3	2,5	14,3	6,1
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1998	1,6	1,4	2,0	0,2	0,9	-2,6	2,3	1,7	-1,0	2,2	1,8
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,7	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,1	1,7	3,4	0,7	13,3	1,6	2,6	-4,2	2,3	2,4
2001	4,5	2,8	7,0	1,5	1,1	2,7	1,9	3,5	-2,8	3,3	2,6
2001 III	5,1	3,3	7,9	1,0	0,9	1,1	1,9	3,7	-2,5	3,2	2,7
2001 IV	4,7	3,5	6,7	0,2	1,6	-4,1	2,0	3,8	-1,8	3,6	2,9
2002 I	4,9	3,5	7,0	0,9	1,8	-2,1	2,3	3,6	-1,2	4,0	3,2
2002 II	2,8	3,1	2,4	0,7	1,7	-2,4	2,4	3,4	-0,8	4,2	3,3
2001 elo	5,0	3,4	7,6	1,0	0,7	2,0	1,9	3,7	-2,7	3,1	2,7
2001 syys	5,0	3,4	7,6	0,6	1,2	-1,4	1,9	3,6	-2,2	3,4	2,8
2001 loka	5,0	3,5	7,5	0,5	1,5	-2,7	2,0	3,8	-1,7	3,6	2,9
2001 marras	4,5	3,4	6,2	0,0	1,6	-5,0	2,0	3,7	-2,0	3,5	2,9
2001 joul	4,6	3,5	6,3	0,2	1,6	-4,6	2,0	4,0	-1,7	3,6	2,9
2002 tammi	5,6	3,8	8,4	0,9	1,7	-1,9	2,2	3,6	-1,2	3,9	3,1
2002 helmi	4,8	3,3	7,1	0,7	1,9	-2,9	2,2	3,5	-1,2	4,0	3,2
2002 maal	4,2	3,3	5,5	1,0	1,8	-1,6	2,3	3,7	-1,0	4,2	3,2
2002 huhti	3,6	3,2	4,1	1,2	1,8	-0,5	2,5	3,2	-0,9	3,8	3,3
2002 touko	2,7	3,1	2,1	0,6	1,7	-2,9	2,4	3,5	-0,7	4,4	3,4
2002 kesä	2,3	3,1	1,1	0,3	1,6	-3,6	2,4	3,5	-0,8	4,3	3,3
2002 heinä

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Viittaa ajanjaksoon 2002.

2) Arvio perustuu Saksasta ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.

3) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkina-		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/barreli)			
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾										Raken-	Tehdas-		maailmanmarkkina-		
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita			Kulutustavarat		Energia	taminen ⁴⁾	teollisuus					hinnat ¹⁾	Kokonais-
	1995 = 100		Kokonais-	Väli-	Pääoma-	Kokonais-	Kestävät									
1	2	indeksi	tuotteet	hyödyk-	indeksi	7	kestävät	9	10	11	12	Kokonais-	13	14		
1996	100,3	0,3	0,3	-1,8	1,4	1,7	2,0	1,7	0,9	1,4	0,9	6,0	-7,5	16,0		
1997	101,4	1,1	0,6	0,2	0,3	1,1	0,6	1,2	3,2	1,3	0,8	10,7	14,6	17,0		
1998	100,6	-0,8	0,2	-0,4	0,6	0,5	0,7	0,5	-5,2	0,3	-0,6	-21,0	-12,5	12,0		
1999	100,2	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	-0,1	0,7	-0,2	0,5	1,2	0,2	15,8	-5,9	17,1		
2000	105,7	5,5	2,6	5,0	0,6	1,5	1,4	1,6	19,0	2,4	5,2	50,8	16,7	31,0		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	108,2	2,1	1,8	1,2	1,0	3,0	2,1	3,1	2,7	2,2	1,2	-8,8	-7,6	27,8		
2001	II	108,9	3,6	2,3	1,9	1,0	3,4	2,2	3,5	8,8	2,7	2,5	4,6	-3,0	31,7	
	III	108,3	1,4	1,5	0,1	1,2	3,0	2,1	3,1	0,6	2,4	0,6	-11,3	-10,4	29,0	
	IV	107,2	-1,0	0,7	-1,3	1,1	2,4	1,9	2,4	-8,1	1,3	-1,5	-28,8	-15,6	22,4	
2002	I	107,3	-0,9	0,2	-1,7	1,2	1,6	1,8	1,6	-5,0	2,0	-0,7	-10,5	-3,6	24,6	
	II	-8,7	-5,5	27,8	
2001	heinä	108,4	2,1	1,7	0,6	1,1	3,1	2,2	3,2	2,8	-	1,2	-1,3	-1,8	29,4	
	elo	108,2	1,6	1,5	0,2	1,2	3,1	2,2	3,2	1,4	-	0,8	-10,4	-10,7	28,7	
	syys	108,3	0,6	1,2	-0,4	1,2	2,8	2,0	2,9	-2,3	-	-0,2	-20,7	-18,1	28,8	
	loka	107,6	-0,7	0,9	-0,9	1,1	2,5	1,9	2,6	-7,3	-	-1,3	-30,2	-19,3	23,8	
	marras	107,1	-1,3	0,6	-1,4	1,0	2,4	1,9	2,5	-9,5	-	-1,8	-34,1	-15,1	21,7	
	joulu	106,9	-1,0	0,5	-1,5	1,1	2,1	1,9	2,1	-7,3	-	-1,5	-20,6	-12,3	21,5	
2002	tammi	107,2	-0,8	0,4	-1,6	1,2	2,0	1,9	2,0	-5,4	-	-0,7	-14,4	-6,5	22,6	
	helmi	107,2	-1,1	0,2	-1,8	1,2	1,6	1,7	1,5	-5,6	-	-0,9	-15,2	-4,0	23,5	
	maalis	107,6	-0,8	0,2	-1,6	1,2	1,2	1,7	1,1	-3,9	-	-0,6	-1,6	-0,3	27,9	
	huhti	107,9	-0,8	0,2	-1,1	1,0	1,1	1,5	1,0	-3,9	-	-0,3	-1,2	-1,4	29,3	
	touko	107,9	-1,0	0,2	-0,9	1,1	0,9	1,5	0,8	-5,1	-	-0,6	-9,5	-6,8	28,1	
	kesä	-15,0	-8,4	25,8	
	heinä	-10,3	-7,7	25,9	

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimäinen kysyntä				Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾	
	1995 = 100		Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	21			22
	15	16							
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,8	
1997	103,6	1,5	1,7	2,0	1,3	1,0	1,8	2,6	
1998	105,3	1,7	1,3	1,4	1,4	0,9	-0,1	-1,5	
1999	106,5	1,1	1,2	1,1	1,7	0,8	-0,5	-0,3	
2000	107,8	1,2	2,4	2,1	2,4	2,6	4,6	8,3	
2000	III	108,1	1,4	2,5	2,3	2,5	5,0	8,2	
	IV	108,4	1,4	2,5	2,5	3,0	5,4	8,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001		110,7	2,3	2,1	2,4	2,1	1,9	1,0	
2001	I	109,9	2,2	2,5	2,5	2,3	2,4	4,3	
	II	110,5	2,4	2,4	2,7	2,3	1,9	2,7	
	III	110,8	2,2	2,0	2,4	2,0	1,9	0,8	
	IV	111,5	2,5	1,7	2,0	2,0	1,5	-0,8	
2002	I	112,5	2,3	1,8	2,3	1,9	1,8	-1,9	
	II	

Lähteet: Eurostat paitisi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuomien deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityalous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto- muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1997	5 649,0	5 500,5	3 201,3	1 150,7	1 138,2	10,3	148,6	1 827,2	1 678,7
1998	5 882,6	5 743,4	3 331,5	1 176,6	1 201,9	33,3	139,3	1 948,5	1 809,3
1999	6 144,9	6 043,3	3 499,7	1 229,8	1 291,4	22,4	101,6	2 052,7	1 951,1
2000	6 440,4	6 372,5	3 664,4	1 283,2	1 387,0	37,9	67,9	2 410,3	2 342,4
2000 IV	1 633,4	1 621,4	929,5	326,4	352,7	12,9	12,0	637,6	625,6
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	6 810,6	6 696,3	3 905,0	1 359,4	1 434,2	-2,2	114,2	2 538,1	2 423,9
2001 I	1 690,0	1 663,8	963,8	335,2	359,4	5,4	26,3	642,2	615,9
II	1 699,4	1 677,8	975,8	338,0	358,2	5,8	21,6	639,4	617,8
III	1 706,9	1 677,7	980,3	340,8	358,6	-2,1	29,2	633,4	604,2
IV	1 714,2	1 677,0	985,0	345,3	357,9	-11,3	37,2	623,2	586,0
2002 I	1 734,0	1 686,8	992,4	348,9	359,8	-14,3	47,3	627,6	580,3

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto- muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1997	5 509,1	5 354,1	3 093,4	1 126,1	1 131,9	2,7	155,0	1 806,3	1 651,2
1998	5 666,9	5 543,9	3 187,2	1 139,8	1 189,7	27,2	122,9	1 938,4	1 815,4
1999	5 819,7	5 730,5	3 292,3	1 164,2	1 260,4	13,6	89,2	2 040,7	1 951,4
2000	6 023,7	5 898,5	3 375,0	1 186,3	1 319,1	18,1	125,2	2 288,9	2 163,6
2000 IV	1 519,9	1 488,6	847,6	299,1	332,3	9,6	31,4	594,5	563,1
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	6 218,9	6 062,1	3 510,8	1 227,9	1 336,6	-13,2	156,8	2 372,8	2 215,9
2001 I	1 553,7	1 514,5	873,8	304,9	336,8	-1,0	39,2	600,0	560,8
II	1 554,4	1 519,8	877,9	306,2	334,8	0,8	34,7	594,9	560,2
III	1 557,4	1 516,2	879,0	307,2	333,3	-3,4	41,2	592,9	551,7
IV	1 553,4	1 511,6	880,0	309,5	331,8	-9,7	41,8	585,0	543,2
2002 I	1 558,3	1 508,9	879,8	311,5	331,4	-13,8	49,4	588,0	538,6

(vuotuinen prosenttimuutos)

1997	2,3	1,7	1,6	1,3	2,3	-	-	10,4	9,0
1998	2,9	3,5	3,0	1,2	5,1	-	-	7,3	9,9
1999	2,7	3,4	3,3	2,1	5,9	-	-	5,3	7,5
2000	3,5	2,9	2,5	1,9	4,7	-	-	12,2	10,9
2000 IV	2,9	2,5	1,9	1,8	3,5	-	-	11,6	10,8
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	1,4	0,8	1,7	2,2	-0,5	-	-	2,5	0,8
2001 I	2,4	1,7	1,9	2,1	1,4	-	-	7,7	6,0
II	1,6	1,2	1,7	2,2	0,1	-	-	4,3	3,4
III	1,4	0,7	1,7	2,4	-1,5	-	-	1,0	-0,8
IV	0,4	-0,4	1,5	2,2	-2,0	-	-	-2,7	-5,1
2002 I	0,3	-0,4	0,7	2,2	-1,6	-	-	-2,0	-4,0

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältyvät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toiminnoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden välituotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalkkioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasu- ja vesihuolto, mineraalien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistointa, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoiminta, kiinteistö- ja vuokrauspalvelut, liike-elämän palvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1997	5 269,5	138,6	1 227,8	291,7	1 086,1	1 381,4	1 144,0	202,7	582,2
1998	5 469,0	138,8	1 276,1	294,9	1 140,2	1 440,4	1 178,6	201,4	615,0
1999	5 682,6	135,6	1 298,0	310,9	1 186,3	1 524,9	1 226,9	200,2	662,5
2000	5 964,4	136,4	1 367,7	325,7	1 247,7	1 615,9	1 271,1	212,9	688,8
2000 IV	1 513,4	34,7	347,8	82,1	318,0	410,0	320,9	53,9	173,9
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	6 320,8	151,0	1 425,9	345,5	1 341,1	1 715,9	1 341,5	229,4	719,2
2001 I	1 567,5	36,9	359,7	85,6	331,2	422,6	331,4	56,4	178,9
II	1 576,8	37,6	357,7	85,8	334,6	427,4	333,6	57,3	179,9
III	1 586,5	38,4	357,7	86,7	337,0	429,8	337,0	57,8	178,2
IV	1 590,0	38,1	350,8	87,4	338,2	436,1	339,5	58,0	182,2
2002 I	1 608,5	39,0	354,4	90,1	340,7	439,9	344,4	57,1	182,6

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden välituotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalkkioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasu- ja vesihuolto, mineraalien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistointa, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoiminta, kiinteistö- ja vuokrauspalvelut, liike-elämän palvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1997	5 167,0	140,2	1 217,5	290,1	1 071,2	1 338,3	1 109,7	213,8	556,0
1998	5 317,2	142,2	1 254,8	292,0	1 114,0	1 388,3	1 125,9	221,1	570,8
1999	5 454,0	145,4	1 269,9	298,9	1 161,7	1 438,0	1 140,1	229,5	595,3
2000	5 659,9	144,9	1 328,2	305,2	1 215,5	1 505,8	1 160,3	244,8	608,6
2000 IV	1 429,6	36,3	335,6	76,2	308,8	381,4	291,4	62,3	152,7
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	5 856,0	152,3	1 352,5	310,4	1 277,1	1 573,0	1 190,7	260,8	623,7
2001 I	1 462,5	37,9	342,5	78,1	318,2	389,3	296,4	64,3	155,5
II	1 463,0	37,8	339,2	77,5	319,1	392,3	297,2	64,9	156,3
III	1 467,0	38,3	338,7	77,5	319,5	394,9	298,2	65,5	155,9
IV	1 463,5	38,3	332,1	77,4	320,2	396,5	298,9	66,1	156,0
2002 I	1 470,3	38,4	334,8	78,1	320,8	398,4	299,9	65,4	153,4

(vuotuinen prosenttimuutos)

1997	2,4	0,4	3,3	-1,8	3,1	3,3	1,0	3,7	2,4
1998	2,9	1,4	3,1	0,7	4,0	3,7	1,5	3,4	2,7
1999	2,6	2,2	1,2	2,3	4,3	3,6	1,3	3,8	4,3
2000	3,8	-0,4	4,6	2,1	4,6	4,7	1,8	6,7	2,2
2000 IV	3,4	-1,4	4,2	0,9	4,6	4,2	1,5	6,5	-0,2
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001	1,7	-0,7	0,7	-0,5	2,5	3,0	1,1	4,9	0,5
2001 I	2,7	-0,6	3,3	-0,4	3,9	3,4	1,2	5,7	1,4
II	1,9	-1,2	1,2	-0,3	2,9	3,2	1,0	5,0	0,0
III	1,6	-0,9	0,5	-0,6	2,3	2,9	1,2	4,6	0,5
IV	0,6	-0,1	-2,1	-0,6	1,1	2,5	1,1	4,5	0,3
2002 I	0,5	1,4	-2,3	0,0	0,8	2,3	1,2	1,8	-1,3

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan välituotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaali-talouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾								Raken- taminen	Tehdas- teollisuus	
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita				Energia				
		1995 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat	Ei-kesto- kulutus- tavarat			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1998	3,7	109,3	4,3	4,7	4,0	7,7	2,7	4,6	2,3	1,1	1,3	4,7
1999	2,1	111,4	2,0	2,1	1,9	2,5	1,6	1,3	1,7	1,4	4,2	2,0
2000	5,0	117,5	5,5	6,0	6,0	9,3	2,2	6,2	1,4	1,8	2,0	5,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	0,0	117,8	0,2	0,0	-0,9	1,3	0,1	-2,7	0,7	0,9	-0,6	0,1
2001 II	0,4	118,3	0,8	0,8	0,3	1,9	0,4	-1,9	0,9	0,9	-0,9	0,8
2001 III	-0,4	117,8	-0,4	-0,5	-1,4	0,1	0,2	-3,9	1,0	0,5	-0,4	-0,5
2001 IV	-3,2	115,7	-3,8	-4,8	-6,0	-4,9	-2,9	-7,5	-1,9	2,7	0,6	-4,7
2002 I	-2,6	116,4	-2,8	-3,5	-2,2	-7,0	-1,4	-7,5	-0,1	1,6	1,0	-3,7
2002 II
2001 elo	0,7	118,5	1,1	1,1	-0,6	2,8	1,8	0,3	2,0	0,7	-0,8	1,1
2001 syys	-0,7	117,9	-0,5	-0,7	-1,8	0,1	-0,2	-4,1	0,6	0,9	-0,3	-0,6
2001 loka	-1,9	116,0	-2,6	-2,9	-3,5	-2,7	-2,2	-7,1	-1,2	-1,1	2,1	-2,9
2001 marras	-3,3	115,3	-4,1	-5,0	-6,2	-5,2	-2,9	-7,4	-1,9	1,7	0,4	-5,0
2001 joul	-4,3	115,6	-4,7	-6,6	-8,7	-6,7	-3,6	-8,1	-2,7	7,2	-0,9	-6,4
2002 tammi	-2,4	116,0	-2,8	-3,7	-3,4	-6,6	-0,9	-7,4	0,4	2,5	2,0	-3,8
2002 helmi	-2,7	116,0	-3,3	-4,0	-2,8	-7,8	-1,4	-7,2	-0,2	1,3	1,8	-4,0
2002 maal	-2,7	117,0	-2,3	-2,7	-0,5	-6,7	-1,7	-8,0	-0,3	1,0	-0,5	-3,3
2002 huhti	-1,4	116,3	-1,0	-1,4	-0,1	-3,2	-1,6	-6,3	-0,6	2,6	-3,5	-1,1
2002 touko	-2,6	116,2	-1,4	-1,7	0,2	-5,6	-0,9	-7,3	0,4	2,0	-6,9	-2,1
2002 kesä

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin			Kiintein hinnoin						Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		1995 = 100	Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet				
	1995 = 100			1995 = 100			Tekstiilit, vaatteet, jalkineet	Kotitalous- esineet			
	13	14	15	16	17	18		19	20	21	22
1998	108,0	3,7	104,5	3,0	2,1	3,6	2,1	4,5	923	7,2	
1999	111,6	3,4	107,3	2,6	3,1	2,5	1,4	3,0	972	5,4	
2000	116,3	4,2	109,9	2,4	2,0	2,4	1,9	5,1	952	-2,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	121,3	3,9	111,4	1,4	1,2	1,5	1,4	-0,2	970	-0,6	
2001 II	121,3	4,2	111,5	1,2	0,8	1,3	1,1	-0,3	1 006	1,8	
2001 III	121,9	4,0	111,3	1,2	1,1	1,2	1,9	-0,8	954	-1,2	
2001 IV	122,4	3,4	111,9	1,3	1,3	1,2	0,3	-0,1	966	2,5	
2002 I	122,9	2,8	112,2	1,1	1,3	0,2	0,6	-2,0	914	-4,0	
2002 II	915	-8,0	
2001 elo	122,3	4,5	112,0	2,0	2,1	1,4	0,0	1,0	961	-0,5	
2001 syys	122,2	3,3	111,3	0,7	-0,4	1,2	5,3	-1,3	958	-1,3	
2001 loka	121,5	3,3	110,8	0,7	1,7	0,9	-2,7	0,7	962	3,2	
2001 marras	123,1	4,1	113,3	2,3	1,7	2,0	3,2	-0,3	969	3,3	
2001 joul	122,6	2,8	111,6	0,9	0,6	0,6	0,4	-0,7	965	0,8	
2002 tammi	122,3	2,3	111,7	0,3	0,4	-0,3	-0,9	-2,0	926	-2,4	
2002 helmi	123,0	3,3	112,1	1,6	1,6	0,6	0,7	-1,1	921	-3,2	
2002 maal	123,5	2,7	112,8	1,4	1,9	0,3	2,0	-2,8	895	-6,1	
2002 huhti	123,2	2,3	111,7	0,7	1,1	0,2	1,0	-2,4	895	-8,0	
2002 touko	916	-6,7	
2002 kesä	934	-9,2	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA/A.A.A., European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määrittelyn mukainen erittely.

3) Kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 5.3

Euroopan komission suhdannekyselyt

1. Talouden ilmapiiri-indikaattori, tehdasteollisuuden ja kuluttajien kyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Talouden ilmapiiri-indikaattori ^{1),2)} (1995 = 100)	Tehdasteollisuus					Kuluttajien luottamusindikaattori ¹⁾				
		Teollisuuden luottamusindikaattori				Kapasi- teetin käyttö- aste ³⁾ , %	Yh- teensä ⁴⁾	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Talous- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
		Yhteensä ⁴⁾	Tilau- kanta	Valmis- tuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1998	101,4	-1	-5	9	11	83,0	-5	2	-4	16	-2
1999	101,2	-7	-17	11	7	81,8	-4	3	-4	12	-1
2000	103,8	5	3	5	17	83,8	1	4	1	1	0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	101,0	-8	-13	13	3	83,2	-5	2	-9	13	0
2001 II	101,6	-5	-8	13	5	83,6	-2	3	-5	6	1
2001 III	100,3	-10	-17	15	2	83,0	-8	1	-12	18	-2
2001 IV	98,9	-17	-27	17	-8	81,8	-11	1	-16	29	0
2002 I	99,3	-13	-26	14	0	80,8	-10	0	-11	26	-1
2002 II	99,6	-10	-23	11	5	80,7	-9	0	-8	21	-5
2001 kesä	101,1	-7	-10	14	3	-	-3	2	-7	8	1
2001 heinä	100,7	-9	-16	15	5	-	-6	2	-10	14	-1
2001 elo	100,1	-10	-16	15	2	-	-8	1	-12	19	-3
2001 syys	100,1	-11	-18	15	-1	-	-9	1	-13	21	-1
2001 loka	99,2	-16	-25	16	-8	-	-10	2	-17	27	1
2001 marras	98,6	-18	-28	18	-9	-	-12	1	-17	31	-1
2001 joulou	98,9	-17	-28	16	-7	-	-10	1	-14	28	0
2002 tammi	99,1	-14	-28	14	-1	-	-11	0	-13	28	-1
2002 helmi	99,2	-14	-25	14	-2	-	-9	1	-10	26	-1
2002 maalisk	99,5	-11	-24	13	4	-	-9	0	-9	25	-1
2002 huhti	99,4	-11	-25	12	5	-	-10	-1	-10	22	-5
2002 touko	99,9	-9	-22	10	5	-	-8	0	-7	21	-4
2002 kesä	99,6	-10	-23	12	5	-	-9	0	-8	21	-5

2. Rakentamisen, vähittäiskaupan ja palveluiden kyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluiden luottamusindikaattori ¹⁾			
	Yhteensä ⁴⁾	Tilau- kanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä ⁴⁾	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yh- teensä ⁴⁾	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
1998	-19	-25	-12	-3	-3	13	8	32	33	30	32
1999	-7	-14	1	-5	-5	15	4	27	25	24	31
2000	1	-6	8	-1	4	16	9	30	36	22	33
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	-5	-10	1	-6	-4	16	3	15	17	8	21
2001 II	-3	-9	4	-6	-5	16	3	24	24	16	31
2001 III	-7	-10	-3	-6	-5	16	3	14	18	6	19
2001 IV	-9	-14	-4	-9	-11	15	-2	-4	-5	-8	0
2002 I	-11	-17	-4	-14	-19	18	-4	4	4	-13	22
2002 II	-11	-17	-4	-15	-21	18	-7	7	3	2	15
2001 kesä	-5	-11	2	-7	-6	17	3	23	24	17	29
2001 heinä	-7	-10	-3	-4	0	16	3	17	21	10	21
2001 elo	-8	-10	-6	-8	-7	16	0	14	17	4	20
2001 syys	-5	-9	0	-6	-8	15	6	12	17	5	15
2001 loka	-8	-12	-4	-9	-11	14	-1	-2	-3	-6	3
2001 marras	-10	-14	-5	-9	-10	14	-3	-6	-7	-7	-4
2001 joulou	-9	-16	-2	-10	-12	17	-1	-5	-5	-11	1
2002 tammi	-12	-19	-4	-11	-15	15	-4	1	1	-15	18
2002 helmi	-10	-17	-3	-15	-24	17	-3	3	3	-14	21
2002 maalisk	-11	-16	-6	-15	-19	21	-6	9	9	-10	27
2002 huhti	-12	-17	-6	-15	-22	19	-5	8	5	1	19
2002 touko	-9	-16	-2	-15	-21	19	-6	8	5	2	16
2002 kesä	-11	-17	-5	-16	-20	16	-11	4	-1	3	11

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Tiedot viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen.

2) Talouden ilmapiiri-indikaattori koostuu teollisuuden, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 % ja jokaisen muun indikaattorin paino 20 %.

3) Tiedot kapasiteetin käyttöasteesta kerätään tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Vuositiedot ovat neljännesvuosittaisen kyselyjen keskiarvoja.

4) Luottamusindikaattorit lasketaan komponenttiensa keskiarvona. Indikaattorien laskennassa käytetään arvioituja varastotietoja (sarakeet 4 ja 17) ja työttömyyslukuja (sarake 10) käänteisin etumerkein.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat

1. Työllisyys ja työttömyys koko kansantaloudessa¹⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Työllisyys						Työttömyys			
	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialan mukaan		Yhteensä		Aikuisväestö ²⁾	Nuoriso ²⁾
	1995 = 100		Palkan-saajat	Yrittäjät	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut	Miljoonaa	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	101,4	0,8	1,0	0,2	-0,2	1,4	13,946	10,9	9,4	21,9
1998	103,1	1,7	1,9	0,6	1,1	2,3	13,269	10,2	8,9	20,0
1999	105,0	1,8	2,2	-0,3	-0,2	2,7	12,253	9,3	8,2	18,0
2000	107,1	2,1	2,4	0,3	0,7	2,8	11,092	8,4	7,3	16,2
2001	108,4	1,3	1,6	-0,1	<i>Euroalueen laajeneminen</i>		11,061	8,0	7,0	15,7
					0,4	1,9				
2001 I	108,1	1,9	2,1	0,5	1,2	2,4	11,040	8,0	7,0	15,7
II	108,3	1,4	1,6	0,2	0,6	1,9	10,980	8,0	7,0	15,6
III	108,4	1,1	1,4	-0,4	0,1	1,7	11,042	8,0	7,0	15,7
IV	108,7	0,8	1,1	-0,6	-0,5	1,5	11,183	8,1	7,1	15,9
2002 I	108,8	0,7	0,9	-0,6	-0,9	1,6	11,362	8,2	7,2	16,2
2001 touko	-	-	-	-	-	-	10,975	8,0	7,0	15,6
kesä	-	-	-	-	-	-	11,011	8,0	7,0	15,7
heinä	-	-	-	-	-	-	11,029	8,0	7,0	15,7
elo	-	-	-	-	-	-	11,031	8,0	7,0	15,7
syys	-	-	-	-	-	-	11,066	8,0	7,0	15,7
loka	-	-	-	-	-	-	11,140	8,1	7,0	15,8
marras	-	-	-	-	-	-	11,183	8,1	7,1	15,9
joulu	-	-	-	-	-	-	11,225	8,1	7,1	16,0
2002 tammi	-	-	-	-	-	-	11,302	8,2	7,1	16,1
helmi	-	-	-	-	-	-	11,367	8,2	7,2	16,2
maalis	-	-	-	-	-	-	11,416	8,2	7,2	16,3
huhti	-	-	-	-	-	-	11,466	8,3	7,2	16,3
touko	-	-	-	-	-	-	11,567	8,3	7,3	16,5

2. Työvoimakustannukset ja työn tuottavuus

(vuotuinen prosenttimuutos)

	Yksikkötyökustannukset koko kansantaloudessa ja aluerät (kp.)			Työvoimakustannusindeksit ³⁾					Palkat työntekijää kohden tehdasteollisuudessa	
	Yksikkötyökustannukset	Työvoimakustannukset työntekijää kohden	Työn tuottavuus	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialan mukaan			
					Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturvamaksut ja muut kustannukset	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut		
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1997	0,7	2,2	1,6	2,6	2,6	2,7	2,2	2,7	2,2	
1998	0,1	1,3	1,2	1,6	1,9	0,8	1,6	1,4	2,2	
1999	1,4	2,3	0,9	2,3	2,6	1,4	2,4	1,9	2,5	
2000	1,0	2,6	1,5	3,2	3,4	2,5	3,2	2,9	2,7	
2000 I	0,3	2,6	2,2	3,5	3,7	2,8	3,6	3,3	2,9	
II	0,3	2,2	1,8	3,3	3,4	2,6	3,2	2,8	2,8	
III	1,3	2,4	1,1	3,2	3,4	2,5	3,1	2,6	2,5	
IV	1,7	2,3	0,7	3,0	3,2	2,1	2,8	2,9	2,5	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	2,6	2,7	0,1	3,4	3,6	2,6	3,2	3,2	3,1	
2001 I	2,0	2,5	0,5	3,4	3,8	2,3	3,2	3,3	3,4	
II	2,5	2,8	0,2	3,0	3,2	2,3	3,1	2,1	3,1	
III	2,6	2,7	0,2	3,7	3,9	3,1	3,6	3,7	3,2	
IV	3,4	2,9	-0,4	3,3	3,5	2,7	2,9	3,6	2,8	
2002 I	3,9	3,0	-0,9	3,9	4,1	3,1	3,5	4,0	.	

Lähteet: Sarakkeet 1–6 ja 18 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat, sarakkeet 7–10 sekä 14–17 Eurostat ja sarakkeet 11–13 ja 19 kansallisiin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

- 1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een. Kattavuuserojen vuoksi neljännesvuositilastot eivät täysin täsmää vuositilastojen kanssa. Työttömyys-tilastot ovat ILO:n suositusten mukaisia.
- 2) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat; ilmaistu prosentteina ikäryhmän työvoimasta.
- 3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus ja terveydenhuolto. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaissummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset								Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾	
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾		
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				Repot
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	I	4 642,4	311,8	4 050,9	1 133,2	1 457,0	1 342,7	118,0	139,4	140,2	247,2
	II	4 699,1	315,5	4 100,3	1 204,9	1 452,7	1 341,9	100,8	147,4	135,8	239,7
	III	4 677,5	311,8	4 074,2	1 184,2	1 451,1	1 341,4	97,4	156,4	135,1	237,6
	IV	4 826,0	323,4	4 211,2	1 282,9	1 463,3	1 386,3	78,6	149,8	141,6	215,3
1999	I	4 676,2	318,6	4 075,8	1 239,1	1 464,6	1 306,2	66,0	133,4	148,4	243,9
	II	4 702,5	324,8	4 114,2	1 321,8	1 418,3	1 315,7	58,4	125,0	138,4	242,7
	III	4 713,8	328,3	4 112,8	1 324,6	1 416,5	1 313,1	58,7	133,3	139,4	238,6
	IV	4 860,0	350,8	4 215,1	1 370,9	1 457,7	1 323,5	63,0	142,0	152,1	229,7
2000	I	4 837,9	335,5	4 222,3	1 379,6	1 462,5	1 303,3	76,8	130,2	150,0	260,6
	II	4 895,0	342,0	4 256,9	1 409,7	1 485,7	1 282,6	78,9	146,0	150,1	247,2
	III	4 915,2	339,8	4 266,5	1 396,9	1 524,0	1 263,7	81,9	159,2	149,7	254,1
	IV	5 030,4	348,4	4 361,6	1 464,4	1 542,4	1 269,1	85,6	164,5	156,0	230,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	5 146,2	336,3	4 502,3	1 446,1	1 625,7	1 314,6	115,9	150,3	157,2	259,8
	II	5 243,2	333,0	4 586,7	1 526,1	1 621,2	1 321,1	118,3	165,5	158,0	269,9
	III	5 233,6	309,6	4 615,9	1 547,9	1 609,5	1 333,7	124,7	147,8	160,3	266,4
	IV	5 365,8	239,7	4 819,5	1 689,7	1 616,3	1 396,3	117,2	139,0	167,6	297,7
2002	I	.	254,3	4 781,1	1 638,5	1 609,8	1 411,1	121,7	157,5	.	.

		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
1998	I	1 598,7	192,7	1 406,0	3 303,0	1 978,8	1 324,3	186,5	2 482,4	2 217,2	265,1
	II	1 555,5	167,6	1 387,9	3 529,6	2 099,6	1 429,9	186,7	2 532,1	2 264,8	267,3
	III	1 546,3	156,5	1 389,9	3 165,5	1 725,1	1 440,4	187,9	2 527,5	2 257,5	270,1
	IV	1 542,8	155,5	1 387,3	3 527,9	2 006,8	1 521,1	172,7	2 625,8	2 355,8	270,0
1999	I	1 587,4	137,1	1 450,4	3 746,7	2 116,4	1 630,3	194,8	2 690,6	2 411,0	279,6
	II	1 508,0	127,6	1 380,5	4 005,9	2 273,8	1 732,2	211,6	2 760,8	2 479,2	281,6
	III	1 514,5	116,9	1 397,6	4 055,4	2 315,3	1 740,1	210,8	2 803,4	2 519,1	284,3
	IV	1 556,3	143,2	1 413,1	4 646,0	2 811,8	1 834,1	203,9	2 950,1	2 662,4	287,7
2000	I	1 558,3	149,1	1 409,1	4 899,5	2 966,8	1 932,7	218,3	3 074,5	2 773,3	301,2
	II	1 589,5	149,9	1 439,5	4 793,7	2 887,2	1 906,5	208,9	3 118,0	2 814,0	303,9
	III	1 656,4	164,4	1 491,9	4 918,4	2 996,6	1 921,8	207,3	3 168,4	2 861,2	307,2
	IV	1 730,6	180,1	1 550,5	4 939,8	3 065,8	1 874,0	203,4	3 198,0	2 888,3	309,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	1 827,5	239,1	1 588,4	4 662,5	2 818,5	1 844,0	228,5	3 248,1	2 925,1	323,0
	II	1 838,4	219,4	1 619,0	4 725,3	2 861,7	1 863,6	235,3	3 301,7	2 976,4	325,3
	III	1 867,7	224,7	1 643,0	4 084,2	2 336,2	1 747,9	256,0	3 275,7	2 947,2	328,5
	IV	1 885,4	221,3	1 664,1	4 461,7	2 618,9	1 842,8	263,5	3 372,7	3 038,7	333,9
2002	I

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkakuukitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuustekninen vastuuvulka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

2. Velat²⁾

	Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittain											Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾
	Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1998 I	5 897,6	5 357,3	906,9	35,6	871,3	2 452,4	855,4	1 597,1	2 538,2	223,4	2 314,8	146,9
II	6 006,2	5 453,0	901,1	31,9	869,2	2 505,1	878,9	1 626,2	2 599,9	232,5	2 367,4	151,3
III	6 081,8	5 524,1	903,5	33,3	870,2	2 528,7	866,2	1 662,5	2 649,6	233,8	2 415,9	147,4
IV	6 227,4	5 663,4	911,3	36,0	875,2	2 600,6	902,9	1 697,7	2 715,5	240,8	2 474,8	151,3
1999 I	6 267,5	5 682,7	903,5	36,3	867,2	2 597,4	921,4	1 676,1	2 766,5	251,8	2 514,8	156,8
II	6 432,3	5 817,5	900,8	39,0	861,8	2 689,5	964,2	1 725,3	2 842,0	255,6	2 586,4	183,3
III	6 498,4	5 886,6	885,9	37,9	848,0	2 704,7	943,7	1 761,0	2 907,8	255,4	2 652,4	191,4
IV	6 669,0	6 039,5	900,8	42,1	858,7	2 795,7	979,8	1 815,9	2 972,5	264,1	2 708,4	201,4
2000 I	6 814,1	6 156,4	891,4	41,1	850,3	2 894,7	1 037,7	1 857,0	3 028,0	265,6	2 762,4	221,1
II	6 962,3	6 262,2	885,6	42,0	843,7	2 996,9	1 090,8	1 906,2	3 079,7	274,4	2 805,3	219,7
III	7 099,3	6 379,6	865,8	39,9	825,9	3 099,2	1 145,7	1 953,5	3 134,3	275,9	2 858,4	252,3
IV	7 269,6	6 500,6	883,0	42,0	841,0	3 197,8	1 160,5	2 037,3	3 188,8	280,9	2 907,9	245,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	7 452,1	6 672,1	897,2	41,7	855,5	3 318,7	1 237,3	2 081,4	3 236,2	279,2	2 957,0	257,3
II	7 552,7	6 762,5	880,4	42,3	838,1	3 388,7	1 259,8	2 129,0	3 283,5	285,0	2 998,5	296,2
III	7 622,3	6 806,4	873,6	45,3	828,4	3 427,8	1 238,5	2 189,3	3 320,9	280,5	3 040,3	265,5
IV	7 725,8	6 898,8	890,7	50,1	840,6	3 469,2	1 219,4	2 249,8	3 365,9	282,5	3 083,4	284,1
2002 I		6 957,9										

	Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoittain							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
	Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset					
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset			
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1998 I	3 767,7	3 448,7	498,0	2 950,7	319,0	55,7	263,3	2 535,8	136,3	218,5
II	3 833,5	3 511,5	496,6	3 014,9	322,0	53,9	268,1	2 762,9	134,2	221,2
III	3 924,3	3 592,3	498,6	3 093,8	332,0	55,3	276,7	2 362,0	133,8	224,1
IV	3 926,8	3 593,2	468,2	3 125,1	333,6	55,1	278,5	2 659,1	140,3	227,0
1999 I	3 971,5	3 636,0	466,9	3 169,2	335,5	66,0	269,5	2 734,3	146,9	229,7
II	3 954,5	3 613,2	459,3	3 153,9	341,2	66,6	274,6	2 955,3	136,6	232,6
III	3 933,5	3 579,1	449,7	3 129,5	354,4	74,9	279,5	2 948,2	137,6	235,5
IV	3 893,8	3 530,1	421,1	3 109,0	363,7	78,2	285,5	3 959,9	149,8	238,7
2000 I	3 964,4	3 597,4	425,3	3 172,1	367,1	79,1	287,9	4 428,2	147,6	241,0
II	3 997,9	3 618,5	425,8	3 192,7	379,4	88,9	290,5	4 179,9	147,6	243,4
III	4 035,0	3 634,7	421,8	3 212,9	400,4	95,7	304,6	4 058,7	147,2	245,3
IV	4 078,9	3 661,4	400,8	3 260,6	417,5	100,8	316,7	3 838,4	153,7	247,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	4 252,9	3 796,7	429,5	3 367,2	456,1	113,0	343,1	3 568,9	154,7	249,3
II	4 310,7	3 829,8	440,9	3 388,9	480,9	124,2	356,7	3 577,4	155,2	251,5
III	4 387,7	3 891,2	450,1	3 441,1	496,5	138,2	358,3	2 826,5	155,4	253,7
IV	4 396,3	3 881,0	434,5	3 446,4	515,4	137,0	378,3	3 281,0	165,5	253,1
2002 I										

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuuvelka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat¹⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ²⁾
		Yhteensä 1	Käteinen 2	Ei-rahoitussektorin ³⁾ (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa 8	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾ 9	
				Yhteensä 3	Yön yli 4	Määrä- aikaiset 5	Irtisanomis- ehtoiset 6	Repot 7			
1998	I	-45,9	-8,8	-24,3	-25,9	-11,2	20,1	-7,4	-14,5	1,6	29,5
	II	52,2	3,6	45,0	68,1	-5,9	-0,5	-16,7	8,0	-4,4	-4,9
	III	-14,6	-3,7	-19,1	-17,8	2,3	-0,4	-3,3	9,0	-0,7	2,8
	IV	148,6	11,6	137,1	98,1	13,0	44,9	-18,8	-6,6	6,5	-24,5
1999	I	-39,6	-5,2	-37,0	-19,4	-15,1	10,3	-12,7	-4,2	6,8	23,4
	II	22,1	6,3	34,2	81,3	-48,9	9,4	-7,6	-8,4	-9,9	-4,3
	III	12,9	3,4	0,2	3,5	-1,1	-2,6	0,3	8,3	1,0	-2,8
	IV	138,7	22,3	95,1	44,2	36,4	10,3	4,2	8,7	12,7	-14,2
2000	I	-28,9	-15,3	0,4	6,1	0,9	-20,4	13,7	-11,9	-2,1	26,3
	II	52,6	6,7	30,0	31,9	17,8	-21,8	2,1	15,8	0,1	-12,8
	III	6,4	-2,2	-4,2	-17,3	28,8	-18,5	2,9	13,3	-0,4	-1,7
	IV	128,4	8,6	108,3	71,4	27,3	5,7	3,8	5,3	6,3	-16,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-19,3	-19,8	14,8	-34,4	41,9	-6,1	13,4	-15,6	1,2	13,6
	II	93,6	-3,3	81,0	77,1	-4,8	6,3	2,3	15,1	0,8	5,8
	III	9,1	-23,4	47,8	25,4	3,0	13,0	6,5	-17,7	2,3	3,1
	IV	134,5	-69,9	206,0	141,7	9,3	62,5	-7,5	-8,8	7,2	11,5
2002	I	.	14,5	-36,6	-51,7	-4,1	14,8	4,4	19,1	.	.
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvélka		
		Yhteensä 11	Lyhyt- aikaiset 12	Pitkä- aikaiset 13	Yhteensä 14	Noteer- ratut osakkeet 15	Rahasto- osuudet 16	Raha- markkina- rahastot 17	Yhteensä 18	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista 19	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu 20
1998	I	-25,4	-10,3	-15,1	93,8	-5,3	99,1	7,3	68,0	55,6	12,4
	II	-66,2	-24,9	-41,3	118,4	24,4	94,0	0,0	46,5	44,5	2,0
	III	-12,7	-11,2	-1,5	100,1	14,3	85,8	1,0	42,9	40,2	2,6
	IV	-13,6	-2,2	-11,4	82,6	63,2	19,4	-16,1	49,5	47,5	2,0
1999	I	18,4	-12,8	31,2	103,8	2,3	101,6	2,9	64,2	58,1	6,0
	II	-46,1	-11,1	-35,0	148,6	64,0	84,7	16,8	54,1	49,6	4,5
	III	-7,3	-13,1	5,9	94,1	53,4	40,7	-0,4	56,9	52,2	4,7
	IV	53,4	21,4	32,0	-8,3	24,1	-32,4	-6,8	71,0	68,9	2,1
2000	I	-9,5	12,4	-21,9	-14,0	-61,0	47,0	12,9	76,6	70,6	6,0
	II	41,6	0,3	41,3	71,7	52,6	19,0	-9,7	56,6	52,2	4,3
	III	74,5	15,2	59,3	151,2	142,8	8,4	-1,8	56,4	51,9	4,5
	IV	16,0	5,3	10,6	222,1	184,0	38,1	-3,9	58,3	59,3	-0,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	103,5	63,1	40,4	51,2	14,4	36,8	24,8	58,7	52,0	6,7
	II	9,7	-21,3	31,1	45,6	41,2	4,4	6,3	55,8	51,6	4,2
	III	35,7	2,3	33,4	46,5	22,5	24,0	20,0	52,0	46,0	6,0
	IV	3,0	-7,1	10,1	15,7	-14,0	29,7	7,1	70,7	65,2	5,4
2002	I

Lähde: EKP.

- Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuustekninen vastuuvélka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), Muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Rahoitustaloustoimet

2. Velat²⁾

	Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittain											Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾
	Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1998 I	70,9	43,7	-16,1	-18,6	2,5	57,6	28,6	28,9	29,4	-0,2	29,6	3,9
II	117,7	110,8	-6,0	-3,7	-2,4	56,2	22,3	33,9	67,5	9,1	58,5	6,4
III	80,1	81,3	2,5	1,4	1,2	26,9	-15,3	42,3	50,6	1,2	49,4	-0,7
IV	160,4	151,2	8,5	2,8	5,8	75,9	37,3	38,5	76,0	7,1	68,9	3,5
1999 I	90,1	76,6	-7,5	0,3	-7,8	22,2	23,6	-1,4	75,4	9,2	66,2	1,9
II	164,5	133,1	-4,1	2,7	-6,8	89,7	41,2	48,5	78,9	3,9	75,0	23,9
III	68,8	71,5	-14,7	-1,1	-13,6	17,7	-16,7	34,4	65,8	-0,3	66,1	8,4
IV	170,8	146,6	15,1	4,2	10,9	85,6	34,0	51,7	70,1	8,8	61,3	-7,0
2000 I	143,7	108,8	-7,9	-1,0	-7,0	93,5	54,9	38,7	58,1	1,6	56,5	15,1
II	162,5	118,4	-6,0	0,9	-6,9	113,8	61,2	52,6	54,7	8,8	46,0	-0,8
III	131,1	91,6	-16,3	-2,1	-14,2	97,0	53,3	43,7	50,4	-0,1	50,5	23,2
IV	182,4	139,9	16,5	2,1	14,4	115,8	19,2	96,7	50,0	5,3	44,7	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	92,8	77,7	-3,8	-0,5	-3,3	62,1	39,0	23,0	34,5	-5,2	39,7	9,2
II	102,9	87,4	-17,1	0,6	-17,7	64,3	20,8	43,5	55,7	5,8	49,9	33,5
III	83,3	58,7	-6,0	2,9	-8,9	50,6	-15,7	66,4	38,6	-4,2	42,8	-22,1
IV	101,3	94,4	15,7	4,8	10,9	37,0	-18,8	55,8	48,6	2,1	46,5	4,4
2002 I	.	59,0

	Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin								Yritysten liikkeeseen- laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka
	Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset						
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset				
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1998 I	69,6	58,7	-6,1	64,8	10,9	10,0	0,9	10,4	1,1	2,2	
II	53,3	50,6	-1,3	51,9	2,7	-1,8	4,4	36,8	-2,1	2,2	
III	61,3	54,0	2,1	52,0	7,3	1,6	5,7	10,1	-0,4	2,2	
IV	-10,5	-15,4	-31,0	15,6	4,8	0,5	4,4	40,1	6,4	1,9	
1999 I	73,8	60,4	1,0	59,4	13,4	10,4	3,0	10,8	6,6	2,3	
II	37,7	29,2	-7,5	36,7	8,5	0,6	7,9	34,4	-10,3	2,3	
III	56,1	38,0	-10,7	48,7	18,2	8,3	9,8	35,4	1,0	2,3	
IV	-11,8	-19,5	-27,6	8,1	7,6	3,3	4,3	43,0	12,1	2,3	
2000 I	61,4	59,5	10,0	49,5	1,9	0,6	1,3	18,0	-2,2	1,9	
II	37,9	23,6	-1,0	24,6	14,3	10,3	4,0	28,3	0,0	1,9	
III	50,0	26,0	-2,7	28,8	23,9	7,3	16,7	70,8	-0,4	1,9	
IV	-0,8	-17,6	-27,0	9,4	16,8	5,2	11,6	50,2	6,4	1,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	76,6	39,1	32,4	6,8	37,5	10,9	26,5	53,7	1,1	2,2	
II	86,0	60,2	10,7	49,6	25,7	11,1	14,7	45,1	0,4	2,2	
III	49,1	30,4	8,8	21,7	18,7	14,0	4,7	16,3	0,2	2,2	
IV	8,2	-9,5	-22,1	12,5	17,7	-1,2	18,9	5,2	10,1	-0,5	
2002 I	

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuvelka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], ellei toisin mainita)

1. Kaikki euroalueen sektorit²⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta					Rahoitusvarojen nettohankinta							
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Varastojen muutokset ³⁾	Valmistamattomat varat	Yhteensä	Mone-taarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet	Käteinen ja talletukset	Muut arvo-paperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus-tekni- ninen vastuu- velka	Muut sijoit- tukset, netto ⁵⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1995	361,6	1 092,5	-757,5	26,4	0,1	1 528,9	0,7	485,2	222,0	421,1	164,6	201,1	34,2
1996	335,6	1 121,7	-788,1	1,6	0,4	1 730,0	-3,0	395,0	398,5	384,5	312,5	193,6	48,9
1997	348,3	1 138,2	-800,8	10,8	0,0	1 913,4	-0,2	393,6	332,4	446,0	484,3	222,1	35,4
1998	407,4	1 201,9	-827,8	33,1	0,2	2 371,1	11,0	430,2	362,2	512,3	815,1	209,6	30,8
1999	446,8	1 291,4	-866,4	21,6	0,2	3 034,7	1,3	551,6	387,3	881,5	912,2	253,7	47,1
2000	488,2	1 387,0	-918,7	36,4	-16,4	2 773,8	1,3	347,3	215,2	803,2	1 102,2	250,8	53,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	467,1	1 434,2	-965,2	-2,3	0,5	2 454,4	-0,5	535,0	489,7	660,8	568,6	244,1	-43,3
	Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾				Nettovelkaantuminen								
	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Kiinteän pääoman kuluminen	Nettopää- oman siirrot, saadut	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvo- paperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus- tekni- ninen vastuu- velka			
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
1995	407,7	1 158,3	-757,5	6,8	1 482,8	478,6	277,7	381,0	139,9	205,6			
1996	407,7	1 188,7	-788,1	7,1	1 657,9	472,4	378,3	335,2	275,8	196,2			
1997	453,4	1 241,4	-800,8	12,8	1 808,3	509,3	319,2	375,5	374,4	229,8			
1998	482,6	1 298,8	-827,8	11,6	2 295,9	645,9	322,6	474,2	633,7	219,4			
1999	501,5	1 358,9	-866,4	8,9	2 980,1	923,3	492,8	751,0	551,5	261,6			
2000	522,6	1 434,0	-918,7	7,3	2 739,4	535,9	401,6	834,4	712,0	255,5			
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	513,7	1 470,6	-965,2	8,3	2 407,9	617,0	441,8	606,7	487,7	254,6			

2. Yritykset

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Nettovelkaantuminen			
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopa- perit kuin osak- keet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Brutto- säästä- minen	Yhteensä	Muut arvopa- perit kuin osak- keet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	152,7	551,7	-422,9	220,3	33,4	10,0	39,9	64,5	233,1	511,6	140,0	-87,3	126,0	90,6
1996	135,5	571,9	-439,0	262,2	54,4	-13,8	55,4	85,9	121,9	518,3	275,8	6,8	144,2	117,2
1997	156,0	598,0	-454,0	241,8	24,4	-12,7	46,1	94,4	109,1	527,5	288,7	12,1	154,2	112,9
1998	201,3	642,8	-471,9	418,5	55,0	-9,7	87,8	199,9	144,7	572,1	475,1	25,8	243,6	197,1
1999	218,5	689,1	-492,4	596,8	24,6	33,6	177,0	303,3	109,4	555,1	705,9	47,7	415,7	227,8
2000	317,6	755,9	-525,3	811,0	75,8	41,3	164,5	412,2	94,3	576,9	1 034,3	56,9	553,6	419,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	219,1	777,1	-558,5	574,3	94,0	45,7	141,5	219,0	78,2	590,5	715,2	99,6	350,9	257,9

3. Kotitaloudet⁷⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Netto- velkaantuminen		Lisätieto:	
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopa- perit kuin osak- keet ⁴⁾	Osakkeet ja osuudet	Vakuu- tus- tekni- ninen vastuu- velka	Yhteensä	Brutto- säästä- minen	Yhteensä	Lainat	Käyt- tävissä olevat tulot	Brutto- säästä- mis- aste ⁸⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	157,2	367,9	-213,2	431,6	185,2	82,4	1,2	178,6	451,8	624,8	136,9	135,9	3 445,0	18,1
1996	154,9	377,5	-223,0	439,4	145,6	24,4	93,6	189,0	433,0	637,9	161,3	160,1	3 520,0	18,1
1997	152,0	368,0	-217,0	426,2	69,1	-18,8	195,8	215,8	409,7	605,2	168,5	167,1	3 613,2	16,7
1998	158,6	378,2	-223,0	450,3	95,5	-115,4	289,7	204,3	396,2	585,8	212,7	211,4	3 727,3	15,7
1999	173,6	410,3	-236,0	486,9	115,3	-14,0	205,8	241,3	390,1	581,7	270,4	268,9	3 854,5	15,1
2000	182,7	430,4	-249,1	418,2	48,5	76,5	129,1	243,4	383,6	590,3	217,3	215,6	4 004,4	14,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	188,9	446,6	-255,8	407,2	150,5	99,3	76,3	229,3	416,4	627,7	179,8	177,9	4 185,2	15,0

Lähde: EKP.

1) Konsolidoimattomia tietoja.

2) Kaikki sektorit sisältävät julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11), Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (S12) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Sisältää arvoesineiden nettohankinnat.

4) Ei sisällä johdannaisia.

5) Johdannaiset, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

6) Muutokset johtuvat säästämisestä ja saaduista nettopääomansiirroista kiinteän pääoman (-) kulumisen huomioon ottaen.

7) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

8) Bruttosäästäminen prosentteina käytettävissä olevista tuloista.

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääoma-tulot	Pääoma-verot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾	
		Välitörmät-verot	Kotitaloudet	Yritykset	Väliliset-verot	EU:n toimielinten	Sosiaaliturvamaksut	Työntantaja	Vakuutettu	Myyntit				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	47,4	46,7	11,9	9,8	2,0	13,0	0,9	17,1	8,6	5,2	2,4	0,7	0,6	42,5
1993	48,0	47,5	12,1	10,0	2,1	13,2	0,8	17,4	8,6	5,3	2,5	0,5	0,3	43,0
1994	47,6	47,1	11,6	9,5	2,0	13,5	0,8	17,5	8,5	5,4	2,5	0,5	0,2	42,7
1995	47,2	46,6	11,6	9,5	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,6	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,3	47,6	12,2	9,6	2,6	13,6	0,7	17,6	8,8	5,5	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,9	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	4,9	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,3	47,7	12,8	10,1	2,6	14,3	0,6	16,4	8,5	4,9	2,4	0,6	0,3	43,9
2000	47,9	47,4	13,0	10,1	2,7	14,2	0,6	16,2	8,5	4,9	2,4	0,5	0,3	43,7
2001	47,4	46,8	12,7	9,9	2,5	14,0	0,6	16,1	8,4	4,8	2,3	0,6	0,3	43,0

Euroalueen laajeneminen

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot							Pääoma-menot	Investoinnit	Pääoma-siirrot	EU:n toimielinten maksamat	Lisätieto: perusmenot ⁴⁾	
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustukset ³⁾	Tuki-palkkiot						EU:n toimielinten maksamat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	52,3	47,6	11,4	5,0	5,7	25,6	21,9	2,3	0,5	4,7	3,2	1,5	0,0	46,6
1993	53,7	49,2	11,6	5,2	5,9	26,6	22,8	2,4	0,6	4,6	3,1	1,5	0,0	47,9
1994	52,7	48,3	11,3	5,0	5,5	26,5	22,9	2,3	0,6	4,3	2,9	1,4	0,0	47,1
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,8	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,2	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,2	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,9	47,1	11,0	4,8	5,1	26,2	23,1	2,1	0,6	3,7	2,4	1,3	0,1	45,8
1998	49,9	46,0	10,7	4,7	4,7	25,9	22,6	2,1	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,6	45,5	10,7	4,7	4,2	25,8	22,6	2,0	0,5	4,1	2,5	1,6	0,1	45,3
2000	48,8	44,8	10,5	4,7	4,0	25,5	22,3	1,9	0,5	4,0	2,5	1,5	0,0	44,7
2001	48,6	44,5	10,5	4,7	3,9	25,4	22,3	1,9	0,5	4,1	2,5	1,6	0,0	44,7

Euroalueen laajeneminen

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijäämä (-) / ylijäämä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuo-toiset tulon-siirrot	Kiinteän pääoman kulu-minen	Myyntit (miinus)	Kollektiiviset kulutus-menot	Yksi-lölliset kulutus-menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	-4,9	-4,3	-0,3	-0,2	0,0	0,8	20,8	11,4	5,0	4,9	1,8	-2,4	8,7	12,0
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,1	21,2	11,6	5,2	5,0	1,9	-2,5	8,9	12,2
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	5,0	5,0	1,8	-2,5	8,6	12,1
1995	-5,0	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,7	20,5	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,1
1996	-4,3	-3,6	-0,4	-0,1	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,5	12,1
1997	-2,6	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,4	11,0	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1998	-2,2	-2,2	-0,2	0,1	0,1	2,5	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,9
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,0	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,2	11,9
2000	-0,8	-1,3	-0,1	0,1	0,5	3,2	19,9	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,1	11,8
2001	-1,3	-1,5	-0,4	0,1	0,4	2,6	19,9	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,3	8,0	11,9

Euroalueen laajeneminen

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)⁶⁾

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1998	-0,8	-2,2	-2,4	-2,6	-2,7	2,3	-2,8	3,2	-0,8	-2,4	-2,3	1,3
1999	-0,6	-1,6	-1,7	-1,1	-1,6	2,3	-1,8	3,8	0,4	-2,2	-2,2	1,9
2000	0,1	1,2	-0,8	-0,3	-1,3	4,5	-0,5	5,8	2,2	-1,5	-1,5	7,0
2001	0,2	-2,7	0,1	0,0	-1,4	1,7	-2,2	5,0	0,2	0,1	-4,1	4,9

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tuloja, menoja ja alijäämää (-) / ylijäämää (+) koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen ylijäämä nämä tulot mukaan laskettuna on 0,2 %). Tiedot vuotta 1995 edeltävältä ajalta perustuvat osittain arvioihin. Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.

2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontoismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittole-mattomille yhteisöille.

4) Kokonaismenot miinus korkomenot.

5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

6) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾				
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset	Muut sektorit	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1992	61,0	2,6	16,2	10,1	32,0	50,3	26,4	7,6	16,3	10,7
1993	67,3	2,7	17,0	10,0	37,6	52,6	27,6	8,7	16,3	14,8
1994	70,0	2,9	16,1	10,3	40,6	55,8	29,8	9,9	16,1	14,2
1995	74,2	2,9	17,7	9,9	43,8	58,3	30,5	11,0	16,9	15,9
1996	75,5	2,9	17,2	9,9	45,5	58,9	30,3	13,2	15,5	16,5
1997	74,9	2,8	16,3	8,9	46,8	56,9	29,0	14,4	13,5	17,9
1998	73,1	2,8	15,2	7,9	47,3	53,3	27,0	16,2	10,2	19,8
1999	72,0	2,9	14,2	6,9	48,1	49,7	25,3	14,8	9,6	22,3
2000	69,5	2,7	13,0	6,2	47,6	46,0	22,9	13,4	9,7	23,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	69,1	2,6	12,5	6,3	47,7	45,0	22,3	12,2	10,5	24,1

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ⁴⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		
		Valtio	Osa-valtiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtuvakoinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsenvaluutta ⁵⁾	Ei-kotimaan valuutta	Muut valuutat
1992	61,0	49,8	4,7	6,1	0,4	12,3	48,7	6,4	17,8	21,1	22,1	59,7	2,2	1,3
1993	67,3	55,3	5,2	6,3	0,6	12,0	55,3	6,7	18,5	24,4	24,4	65,6	2,9	1,7
1994	70,0	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,8	7,4	16,6	26,7	26,7	68,1	3,0	1,9
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,9	17,6	26,4	30,2	72,4	2,9	1,9
1996	75,5	63,0	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,3	25,5	30,8	73,5	2,7	1,9
1997	74,9	62,4	6,3	5,6	0,6	8,8	66,1	6,0	18,6	25,4	30,8	72,9	2,8	2,0
1998	73,1	61,1	6,3	5,4	0,4	7,7	65,5	5,5	16,4	26,1	30,7	71,4	3,2	1,7
1999	72,0	60,1	6,2	5,3	0,3	6,3	65,7	5,1	14,5	26,8	30,6	70,1	-	1,8
2000	69,5	58,0	6,1	5,1	0,3	5,5	64,0	4,5	14,5	27,5	27,6	67,7	-	1,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	69,1	57,6	6,2	5,0	0,3	5,7	63,4	3,3	.	.	.	67,4	-	1,7

3. Euromaat – julkinen velka

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1998	119,3	60,9	105,0	64,6	59,5	55,1	116,4	6,3	66,8	63,9	54,8	48,8
1999	115,0	61,3	103,8	63,1	58,5	49,6	114,5	6,0	63,1	64,9	54,2	46,8
2000	109,3	60,3	103,9	60,4	57,4	39,0	110,6	5,6	56,0	63,6	53,4	44,0
2001	107,5	59,8	102,6	57,2	57,2	36,3	109,8	5,5	52,9	62,9	55,4	43,6

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.

2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.

5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1992	6,7	5,6	0,4	0,7	0,1	0,1	1,1	1,0	4,5	4,8	3,1	0,7	1,9
1993	8,0	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,2	0,1	6,5	3,6	2,0	1,3	4,4
1994	6,0	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	-0,1	0,9	4,9	5,9	3,6	1,7	0,2
1995	7,8	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,3	0,0	5,2	5,3	2,2	1,5	2,4
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,1	0,4	3,2	2,6	0,8	2,6	1,2
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,6	3,1	0,2	-0,1	1,8	2,0
1998	1,6	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,0	-0,8	2,4	2,7
1999	1,6	1,3	0,3	0,0	0,0	0,2	-0,4	-0,7	2,5	-1,7	-0,7	-0,7	3,2
2000	0,8	0,8	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,2	-0,8	2,3
					<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,4	1,3	0,5	0,0	-0,4	1,0

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisut

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisut ⁹⁾											Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset						Arvos-tus-tekijät	Luokit-telu-muutokset			
				Yhteensä	Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot			Pääoma-sijoituk-set		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992	6,7	-4,9	1,8	0,7	0,1	0,1	0,3	0,2	-0,1	0,2	0,4	0,3	0,7	0,0
1993	8,0	-5,7	2,3	1,5	1,3	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,3	0,3	0,1	0,3
1994	6,0	-5,1	0,9	0,0	-0,2	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,1
1995	7,8	-5,0	2,7	0,6	0,1	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3
1996	3,8	-4,3	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,2	0,1	-0,2
1997	2,3	-2,6	-0,3	-0,5	0,2	-0,1	-0,1	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,3
1998	1,6	-2,2	-0,6	-0,5	0,2	0,0	0,0	-0,7	-0,8	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,1
1999	1,6	-1,3	0,3	-0,2	0,3	0,1	0,1	-0,7	-0,9	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1
2000	0,8	0,2	1,1	1,0	0,7	0,2	0,1	-0,1	-0,4	0,2	0,1	0,0	-0,1	0,0
					<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,5	-1,3	0,3	-0,3	-0,6	0,1	0,1	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,6

Lähde: EKP.

- Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: (velka [t] – velka [t-1]) / BKT (t).
- Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.
- Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulle ottamat velat.
- Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja maittaisten velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakursseja.
- Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- Ei sisällä johdannaisia.
- Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamisiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

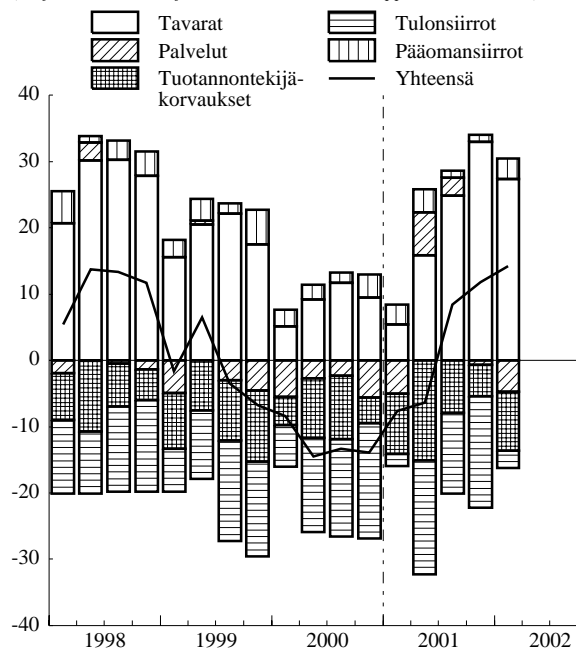
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pää- oman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät	
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- kor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoit- ukset	Arvo- paperi- sijoit- ukset	Johdan- naiset	Muut sijoituk- set	Valuutta- varanto		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1997	62,1	116,4	3,1	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,5	-24,3	
1998	31,9	109,0	-1,1	-28,8	-47,2	12,4	-68,4	-81,3	-110,0	-8,2	123,0	8,2	24,1	
1999	-18,3	75,6	-11,9	-35,7	-46,3	12,9	10,9	-118,1	-45,7	4,5	160,1	10,1	-5,5	
2000	-59,9	35,6	-16,1	-26,7	-52,6	9,7	93,4	17,6	-111,5	-1,7	171,5	17,6	-43,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	-2,3	79,2	3,5	-36,8	-48,2	8,5	-72,3	-103,3	36,4	-20,6	-2,7	17,8	66,1	
2001 I	-10,5	5,5	-5,0	-9,1	-1,9	2,9	30,6	-40,6	-38,5	-2,0	102,2	9,5	-23,0	
II	-9,9	15,9	6,5	-15,1	-17,2	3,5	-12,0	-51,7	25,7	0,7	10,8	2,5	18,4	
III	7,4	24,8	2,7	-7,9	-12,2	1,0	-55,2	-22,4	49,6	-12,0	-72,8	2,5	46,7	
IV	10,7	33,0	-0,7	-4,7	-16,9	1,1	-35,8	11,5	-0,4	-7,2	-42,9	3,3	24,0	
2002 I	11,1	27,4	-4,7	-8,9	-2,6	3,1	-28,3	-16,8	-54,8	0,3	46,1	-3,1	14,1	
2001	maalis	-0,6	6,0	-1,5	-1,0	-4,0	0,1	20,6	-33,2	6,6	3,3	41,2	2,7	-20,1
huhti	-6,7	3,1	1,6	-7,0	-4,5	2,2	11,7	0,8	-19,2	1,7	21,4	7,0	-7,1	
touko	-2,2	4,4	2,8	-3,9	-5,4	0,5	-9,6	-41,5	15,1	3,6	16,8	-3,6	11,3	
kesä	-1,0	8,4	2,1	-4,2	-7,3	0,8	-14,0	-11,0	29,8	-4,6	-27,4	-0,8	14,2	
heinä	-0,2	10,9	1,5	-7,1	-5,4	0,4	-20,3	-1,5	3,2	-7,4	-14,5	0,0	20,0	
elo	6,0	7,8	0,9	0,3	-3,0	0,6	-11,3	-7,0	2,4	-3,6	-7,2	4,1	4,7	
syys	1,6	6,1	0,4	-1,1	-3,8	0,1	-23,6	-13,9	44,0	-1,0	-51,1	-1,6	22,0	
loka	4,6	11,9	0,6	-2,4	-5,5	0,3	-23,0	3,8	-0,7	-2,7	-20,7	-2,6	18,2	
marras	3,3	9,9	-1,1	-0,1	-5,4	0,2	-8,4	10,8	16,5	-2,9	-32,8	0,0	4,9	
joulu	2,8	11,2	-0,2	-2,2	-6,0	0,6	-4,3	-3,0	-16,2	-1,6	10,7	5,9	0,9	
2002	tammi	0,4	3,8	-2,5	-6,6	5,6	2,5	-50,0	-1,6	-41,8	2,5	-3,7	-5,3	47,1
helmi	3,7	10,0	-1,8	-0,6	-3,8	0,2	6,4	-8,4	-14,3	1,4	25,2	2,5	-10,3	
maalis	7,1	13,6	-0,4	-1,7	-4,4	0,3	15,3	-6,8	1,3	-3,6	24,6	-0,2	-22,7	
huhti	-5,8	8,2	-0,1	-7,9	-6,0	1,3	-1,1	7,7	11,5	2,1	-30,8	8,3	5,6	
touko	0,1	9,2	2,8	-6,4	-5,5	1,1	4,9	5,1	32,0	-1,9	-32,4	2,1	-6,1	

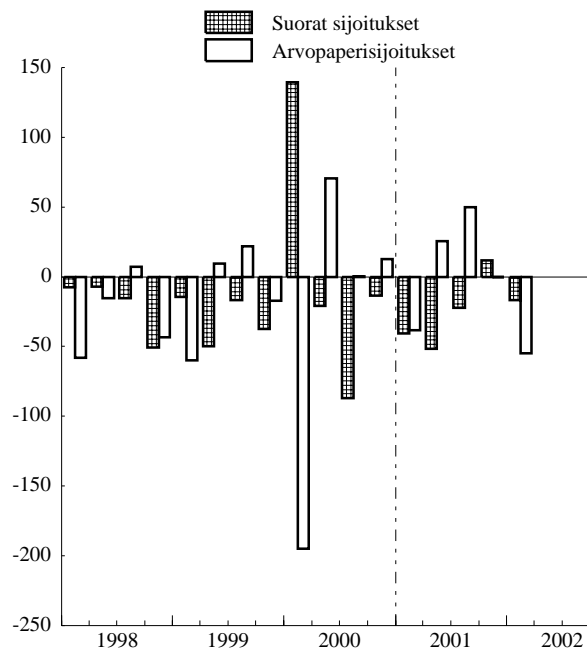
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot		
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13	
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11			
1997	1 218,5	1 156,3	62,1	754,6	638,3	214,2	211,0	189,5	204,7	60,1	102,3	18,9	5,9	
1998	1 277,7	1 245,8	31,9	784,4	675,4	231,9	233,0	198,5	227,3	63,0	110,1	17,7	5,3	
1999	1 334,5	1 352,7	-18,3	818,1	742,5	244,5	256,4	207,0	242,7	64,8	111,1	19,1	6,3	
2000	1 597,6	1 657,5	-59,9	986,8	951,3	279,5	295,7	264,0	290,7	67,2	119,9	18,3	8,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	1 717,2	1 719,4	-2,3	1 038,3	959,1	318,7	315,2	285,5	322,3	74,8	122,9	16,4	7,9	
2001	I	423,3	433,9	-10,5	254,5	249,0	68,7	73,7	70,6	79,6	29,6	31,5	4,4	1,5
	II	435,1	444,9	-9,9	262,7	246,8	83,0	76,5	74,4	89,5	15,0	32,2	5,3	1,8
	III	424,7	417,3	7,4	255,1	230,3	86,0	83,2	69,0	76,9	14,7	26,9	2,7	1,7
	IV	434,1	423,4	10,7	266,0	233,0	81,0	81,7	71,5	76,2	15,5	32,4	4,0	3,0
2002	I	413,6	402,5	11,1	253,0	225,6	71,7	76,4	58,2	67,1	30,8	33,4	4,6	1,5
2001	maalis	147,8	148,5	-0,6	92,4	86,4	23,9	25,4	25,4	26,4	6,1	10,2	0,7	0,5
	huhti	138,7	145,4	-6,7	83,6	80,5	26,3	24,6	23,0	30,0	5,8	10,3	2,6	0,4
	touko	148,3	150,5	-2,2	89,0	84,7	28,3	25,6	26,0	29,9	4,9	10,3	1,4	1,0
	kesä	148,1	149,1	-1,0	90,0	81,6	28,4	26,3	25,4	29,6	4,3	11,6	1,3	0,4
	heinä	153,2	153,4	-0,2	91,7	80,8	30,8	29,3	25,7	32,8	5,1	10,5	1,0	0,6
	elo	136,8	130,8	6,0	82,1	74,3	29,1	28,2	21,3	21,0	4,4	7,4	1,1	0,5
	syys	134,7	133,1	1,6	81,3	75,2	26,1	25,8	22,0	23,1	5,2	9,0	0,6	0,5
	loka	149,6	145,0	4,6	95,1	83,2	28,0	27,4	21,9	24,3	4,6	10,1	1,0	0,7
	marras	138,8	135,5	3,3	89,3	79,4	24,6	25,7	20,1	20,2	4,7	10,2	0,9	0,6
	joulu	145,7	142,9	2,8	81,6	70,4	28,5	28,7	29,5	31,7	6,2	12,1	2,2	1,7
2002	tammi	141,5	141,2	0,4	79,2	75,4	24,1	26,6	20,8	27,5	17,4	11,8	3,0	0,5
	helmi	131,5	127,9	3,7	82,5	72,5	22,7	24,5	19,3	19,9	7,1	10,9	0,8	0,6
	maalis	140,5	133,4	7,1	91,3	77,7	24,9	25,3	18,1	19,7	6,3	10,7	0,8	0,5
	huhti	136,1	141,9	-5,8	86,1	77,9	25,8	25,9	19,6	27,5	4,7	10,7	1,9	0,6
	touko	140,8	140,7	0,1	86,7	77,6	28,0	25,2	21,0	27,4	5,1	10,5	1,5	0,4

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											Tulonsiirrot	
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 10	Menot 11
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9				
2000	I	371,1	378,7	-7,6	229,3	217,2	65,6	68,7	59,8	65,4	16,4	27,4	
	II	387,3	407,2	-19,8	241,5	231,8	67,3	72,6	60,9	70,0	17,7	32,7	
	III	410,5	426,4	-16,0	252,9	245,0	71,6	74,2	70,2	79,0	15,8	28,2	
	IV	431,7	449,5	-17,8	264,8	259,8	75,5	80,9	73,8	76,8	17,5	32,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	428,7	435,8	-7,2	260,8	245,5	76,4	77,0	72,4	83,6	19,0	29,7	
	II	431,5	438,0	-6,5	263,5	246,3	80,7	78,1	68,9	80,5	18,3	33,1	
	III	432,5	427,1	5,4	260,0	239,4	80,4	80,1	73,4	79,3	18,8	28,3	
	IV	423,6	413,9	9,7	254,9	227,0	79,6	78,2	70,7	77,3	18,3	31,4	
2002	I	398,1	390,1	8,0	258,9	227,2	77,7	79,5	42,2	52,1	19,3	31,2	
2001	maalis	141,0	145,7	-4,6	86,1	81,1	25,0	25,8	23,6	27,6	6,2	11,2	
	huhti	144,3	147,0	-2,7	86,9	82,8	27,3	25,9	22,9	27,3	7,2	10,9	
	touko	145,7	145,0	0,7	88,4	81,4	27,1	25,8	24,7	27,0	5,5	10,8	
	kesä	141,5	146,0	-4,5	88,2	82,1	26,4	26,3	21,4	26,1	5,6	11,5	
	heinä	146,5	148,6	-2,1	86,7	81,5	27,2	27,2	26,3	29,2	6,1	10,7	
	elo	146,7	140,7	6,0	89,1	80,0	27,0	27,1	24,5	25,8	6,1	7,8	
	syys	139,4	137,8	1,6	84,1	77,9	26,1	25,8	22,6	24,3	6,6	9,8	
	loka	141,7	138,0	3,7	85,7	76,7	26,3	25,7	23,3	25,3	6,4	10,4	
	marras	138,7	135,8	2,9	84,8	75,5	25,6	26,1	22,4	23,8	6,0	10,4	
	joulu	143,2	140,1	3,1	84,4	74,9	27,7	26,4	25,1	28,2	6,0	10,6	
2002	tammi	133,8	132,6	1,2	83,7	74,4	26,8	26,9	16,2	22,3	7,1	9,0	
	helmi	130,7	128,1	2,6	85,3	75,5	25,1	26,4	14,6	15,2	5,8	11,0	
	maalis	133,6	129,4	4,2	89,9	77,4	25,8	26,2	11,4	14,6	6,4	11,2	
	huhti	134,3	138,3	-4,0	82,8	75,7	26,1	26,7	19,6	24,5	5,8	11,4	
	touko	138,2	136,9	1,3	86,1	75,0	26,7	25,5	19,6	25,0	5,8	11,5	

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot 1	Menot 2	Tulot 3	Menot 4	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot 5	Menot 6	Tulot 7	Menot 8	Tulot 9	Menot 10	Tulot 11	Menot 12
1999	207,0	242,7	12,6	5,0	194,4	237,7	42,7	50,3	64,1	101,5	87,7	85,9
2000	264,0	290,7	13,2	5,4	250,8	285,2	57,4	59,3	74,6	106,9	118,7	119,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	285,5	322,3	13,5	5,8	272,0	316,4	68,6	67,2	84,1	117,7	119,2	131,6
2001 I	70,6	79,6	3,3	1,1	67,2	78,5	15,6	15,4	17,8	26,3	33,8	36,8
2001 II	74,4	89,5	3,4	1,5	71,0	88,0	18,8	15,4	21,5	39,4	30,7	33,3
2001 III	69,0	76,9	3,3	1,7	65,6	75,2	15,1	15,1	22,4	29,1	28,1	31,0
2001 IV	71,5	76,2	3,4	1,6	68,1	74,7	19,1	21,2	22,3	22,9	26,6	30,6
2002 I	58,2	67,1	3,4	1,2	54,8	65,9	11,2	12,4	19,1	27,6	24,5	25,9

	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot			
	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot	
	Tulot 13	Menot 14	Tulot 15	Menot 16	Tulot 17	Menot 18	Tulot 19	Menot 20
1999	36,2	46,1	6,4	4,2	9,5	34,0	54,6	67,5
2000	47,4	52,2	10,0	7,1	14,2	30,6	60,5	76,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	58,4	58,9	10,2	8,3	16,5	38,8	67,7	78,9
2001 I	13,1	13,0	2,5	2,4	2,4	7,0	15,4	19,4
2001 II	16,2	13,0	2,6	2,4	5,3	17,1	16,2	22,3
2001 III	12,9	13,5	2,2	1,7	3,9	8,6	18,5	20,5
2001 IV	16,1	19,4	3,0	1,8	4,8	6,2	17,5	16,7
2002 I	9,1	11,1	2,1	1,3	4,4	7,2	14,7	20,4

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Ulkomaille							Euroalueelle							
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			
		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1997	-93,1	48,6		
1998	-172,8	91,5		
1999	-315,6	-234,7	-22,6	-212,1	-81,0	-1,7	-79,3	197,5	144,2	3,6	140,6	53,3	0,2	53,1	
2000	-382,4	-283,6	-24,7	-258,9	-98,7	-2,2	-96,5	400,0	296,4	11,7	284,7	103,6	0,2	103,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-225,5	-139,8	-12,3	-127,4	-85,8	-0,7	-85,1	122,3	77,8	7,0	70,8	44,5	0,4	44,0	
2001	I	-65,4	-26,5	-4,6	-21,8	-38,9	-0,1	-38,8	24,7	28,7	-0,6	29,3	-4,0	0,3	-4,4
	II	-80,6	-59,2	-5,0	-54,2	-21,4	-0,2	-21,2	28,9	16,4	-0,2	16,6	12,4	-0,1	12,5
	III	-46,6	-28,0	-0,9	-27,1	-18,5	-0,4	-18,2	24,1	15,7	-0,9	16,5	8,5	0,0	8,4
	IV	-33,0	-26,0	-1,8	-24,3	-7,0	-0,1	-6,9	44,5	17,0	8,6	8,4	27,6	0,1	27,5
2002	I	-42,3	-28,1	-2,2	-25,9	-14,2	0,0	-14,2	25,5	11,8	1,2	10,7	13,6	-0,1	13,7
2001	maalis	-33,0	-13,0	-0,9	-12,1	-20,0	-0,1	-19,9	-0,2	8,4	-1,4	9,7	-8,5	0,1	-8,7
	huhti	-6,8	-9,4	-3,2	-6,2	2,6	0,0	2,6	7,6	2,8	-1,2	4,0	4,9	0,0	4,8
	touko	-51,8	-41,3	-2,2	-39,1	-10,5	0,0	-10,5	10,3	10,2	0,9	9,3	0,1	0,1	0,0
	kesä	-21,9	-8,5	0,4	-8,9	-13,4	-0,1	-13,3	10,9	3,4	0,1	3,3	7,5	-0,1	7,7
	heinä	-15,8	-16,3	-0,1	-16,2	0,5	-0,1	0,6	14,2	10,7	0,0	10,6	3,6	0,0	3,6
	elo	-10,7	-5,9	-1,1	-4,8	-4,8	-0,1	-4,7	3,7	-1,9	-0,8	-1,1	5,6	0,0	5,6
	syys	-20,1	-5,8	0,3	-6,1	-14,2	-0,2	-14,1	6,2	6,9	-0,1	7,0	-0,8	0,0	-0,8
	loka	4,8	-10,5	-0,6	-9,8	15,3	0,0	15,3	-1,1	-7,4	0,4	-7,8	6,3	0,0	6,3
	marras	-16,2	-5,9	0,4	-6,3	-10,3	0,0	-10,3	27,0	11,8	1,9	9,8	15,2	0,0	15,2
	joulu	-21,6	-9,7	-1,5	-8,1	-11,9	0,0	-11,9	18,6	12,6	6,3	6,3	6,0	0,0	6,0
2002	tammi	-8,1	-8,0	-0,5	-7,5	0,0	0,0	0,0	6,5	1,5	0,2	1,3	5,0	0,0	5,0
	helmi	-19,7	-4,9	-0,3	-4,6	-14,9	0,0	-14,9	11,3	3,3	1,1	2,2	8,0	0,0	8,0
	maalis	-14,5	-15,2	-1,4	-13,7	0,7	-0,1	0,8	7,6	7,0	-0,1	7,1	0,6	-0,1	0,7
	huhti	-6,6	-3,0	-4,1	1,1	-3,6	0,0	-3,6	14,3	6,7	0,3	6,4	7,6	-0,1	7,6
	touko	-14,6	-9,2	-1,0	-8,2	-5,4	0,0	-5,4	19,7	9,0	0,6	8,4	10,7	0,0	10,7

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit						
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat			
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,3	121,6	27,7	
1999	-311,4	265,7	-156,3	92,4	-155,1	-154,4	-0,7	173,4	117,4	55,9	
2000	-412,8	301,2	-288,5	44,9	-124,3	-102,7	-21,6	256,3	229,6	26,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	-270,1	306,5	-97,0	241,3	-173,1	-153,7	-19,4	65,2	76,2	-11,0	
2001 I	-82,9	44,4	-29,1	18,7	-53,8	-37,2	-16,6	25,7	24,5	1,2	
2001 II	-75,5	101,3	-42,5	108,7	-33,0	-46,6	13,6	-7,5	-1,6	-5,9	
2001 III	-24,0	73,7	-1,0	53,4	-23,0	-18,2	-4,8	20,2	29,8	-9,5	
2001 IV	-87,7	87,2	-24,4	60,5	-63,3	-51,6	-11,6	26,7	23,4	3,3	
2002 I	-72,0	17,2	-32,6	31,5	-39,4	-19,6	-19,8	-14,3	0,8	-15,1	
2001	maalis	-16,7	23,3	4,3	6,5	-21,0	-13,9	-7,1	16,8	17,4	-0,6
	huhti	-20,7	1,5	-16,4	11,0	-4,3	-11,8	7,5	-9,5	-3,1	-6,4
	touko	-28,1	43,2	-14,5	58,8	-13,6	-17,0	3,5	-15,7	-12,8	-2,8
	kesä	-26,8	56,6	-11,6	38,9	-15,2	-17,8	2,6	17,7	14,3	3,3
	heinä	-14,9	18,2	-10,2	15,4	-4,7	-9,1	4,4	2,8	2,4	0,4
	elo	-23,0	25,4	-4,7	13,6	-18,3	-16,9	-1,5	11,8	18,7	-6,9
	syys	13,9	30,1	13,9	24,4	0,1	7,7	-7,6	5,6	8,6	-2,9
	loka	-35,4	34,7	-7,9	23,0	-27,5	-19,4	-8,1	11,7	8,0	3,7
	marras	-41,1	57,6	-10,0	24,8	-31,1	-17,7	-13,4	32,9	35,0	-2,2
	joulu	-11,1	-5,1	-6,5	12,7	-4,6	-14,5	9,8	-17,9	-19,6	1,7
2002	tammi	-28,5	-13,3	-14,7	15,1	-13,9	-2,2	-11,6	-28,4	-14,8	-13,6
	helmi	-16,3	2,0	-8,6	7,3	-7,8	-4,4	-3,3	-5,2	-0,8	-4,4
	maalis	-27,1	28,4	-9,4	9,1	-17,7	-12,9	-4,8	19,4	16,4	3,0
	huhti	-8,5	20,0	-3,0	2,3	-5,6	-8,6	3,0	17,8	10,0	7,8
	touko	-26,2	58,2	-5,8	27,6	-20,4	-12,2	-8,3	30,5	13,9	16,6

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit									
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset			Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset			Eurojärjestelmä	Rahamarkkinapaperit	Muut kuin rahalaitokset		
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit
1999	0,1	-1,5	-155,0	-2,1	-152,8	0,1	-15,4	-139,1	-1,7	-137,4	0,9	-8,1	6,5	-0,1	6,7
2000	0,0	-4,4	-284,1	-2,5	-281,6	-1,7	-72,7	-28,4	-1,2	-27,2	2,2	-11,5	-12,2	-0,7	-11,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-0,4	3,3	-100,0	-2,0	-97,9	1,9	-70,5	-85,1	-0,9	-84,2	-2,4	-33,1	16,1	0,1	16,0
2001 I	-0,1	-11,0	-18,0	-0,4	-17,6	1,0	-16,3	-21,9	-0,6	-21,4	-1,3	-18,0	2,8	-1,2	4,0
2001 II	0,0	6,3	-48,8	-0,7	-48,0	0,7	-22,3	-25,0	0,0	-25,0	-0,7	2,1	12,2	-0,1	12,3
2001 III	-0,1	3,3	-4,3	-0,4	-3,9	1,0	4,2	-23,4	-0,1	-23,3	0,1	-13,4	8,6	-0,5	9,1
2001 IV	-0,1	4,7	-28,9	-0,5	-28,4	-0,7	-36,2	-14,7	-0,3	-14,5	-0,3	-3,8	-7,5	1,9	-9,5
2002 I	0,0	-4,9	-27,8	-1,4	-26,3	0,2	-4,7	-15,1	-0,5	-14,7	0,8	-13,5	-7,0	-1,1	-5,9
2001	joulu	0,0	2,1	-8,6	.	-0,4	-10,2	-3,8	.	.	0,1	8,9	0,8	.	.
2002	tammi	0,0	-2,7	-12,0	.	-0,1	2,8	-5,0	.	.	-0,2	-6,9	-4,5	.	.
	helmi	0,0	1,1	-9,7	.	0,2	-3,9	-0,7	.	.	1,4	-5,2	0,5	.	.
	maalis	0,0	-3,3	-6,0	.	0,1	-3,6	-9,4	.	.	-0,3	-1,5	-3,0	.	.
	huhti	0,0	1,8	-4,8	.	0,2	2,0	-10,8	.	.	0,5	-0,8	3,3	.	.
	touko	0,0	-3,9	-1,8	.	0,0	-3,9	-8,2	.	.	-1,0	-1,6	-5,7	.	.

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

3) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit		
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat	
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998	-81,9	204,9	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,6	15,2	
1999	-32,5	192,6	-2,0	6,6	3,3	-13,0	18,1	161,1	-47,2	53,8	65,3	107,3	-51,8	37,8	
2000	-178,9	350,5	-1,1	0,9	-2,5	1,0	-131,3	289,6	-49,3	53,0	-82,0	236,6	-44,0	58,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-240,8	238,1	0,6	4,4	3,2	-1,2	-221,7	230,4	-43,6	22,0	-178,1	208,4	-22,9	4,5	
2001	I	-136,1	238,3	0,8	-2,6	2,4	-8,2	-135,0	261,7	-7,4	1,8	-127,6	259,9	-4,3	-12,6
	II	8,1	2,6	-0,8	4,3	-0,3	2,8	12,0	-9,1	-10,2	17,0	22,2	-26,1	-2,7	4,7
	III	-55,1	-17,7	1,0	-0,9	-0,1	0,0	-53,0	-30,1	-7,8	11,2	-45,2	-41,3	-3,0	13,3
	IV	-57,7	14,8	-0,4	3,7	1,2	4,2	-45,7	7,8	-18,1	-8,1	-27,6	15,9	-12,9	-1,0
2002	I	26,4	19,7	-0,4	1,2	0,2	-8,4	22,0	26,6	0,7	11,8	21,3	14,8	4,7	0,2
2001	maalis	-84,3	125,5	0,0	-1,8	-1,3	2,0	-78,7	136,7	-0,7	-1,0	-78,0	137,7	-4,3	-11,3
	huhti	7,1	14,3	-0,3	-1,6	-0,2	-0,8	14,4	16,2	-0,4	5,4	14,8	10,8	-6,9	0,5
	touko	2,3	14,5	-0,3	1,6	1,2	2,4	4,7	4,9	-7,3	4,2	12,0	0,7	-3,4	5,6
	kesä	-1,2	-26,2	-0,3	4,2	-1,3	1,2	-7,2	-30,2	-2,6	7,4	-4,6	-37,6	7,5	-1,4
	heinä	46,3	-60,9	0,7	-0,4	-1,6	0,8	46,0	-67,3	-2,0	1,9	48,0	-69,2	1,2	6,0
	elo	-30,7	23,5	0,1	-2,4	1,7	-2,6	-31,6	24,9	-5,9	3,7	-25,7	21,2	-0,9	3,6
	syys	-70,8	19,7	0,1	1,9	-0,1	1,7	-67,4	12,4	0,1	5,6	-67,5	6,7	-3,4	3,8
	loka	-33,0	12,2	-0,5	4,5	-0,6	2,1	-22,5	6,1	-3,7	2,1	-18,8	4,0	-9,4	-0,5
	marras	-59,4	26,6	0,0	2,0	1,8	2,5	-53,0	23,0	-9,8	-13,5	-43,2	36,5	-8,3	-0,9
	joulu	34,7	-24,0	0,1	-2,8	0,1	-0,4	29,8	-21,3	-4,7	3,3	34,4	-24,6	4,8	0,4
2002	tammi	3,8	-7,5	-0,7	2,6	-1,1	-8,8	15,7	0,7	-0,4	6,4	16,2	-5,7	-10,2	-2,0
	helmä	27,8	-2,6	-0,1	-3,8	1,3	-1,6	6,4	12,6	-5,6	1,4	12,0	11,2	20,3	-9,8
	maalis	-5,2	29,8	0,4	2,4	0,1	2,1	-0,2	13,2	6,7	3,9	-6,9	9,3	-5,4	12,1
	huhti	-51,4	20,6	-0,4	-4,3	0,5	-0,5	-29,6	21,1	-4,3	7,7	-25,3	13,4	-22,0	4,4
	touko	-63,6	31,3	-0,1	-0,5	-1,2	-0,6	-56,1	34,5	-5,5	8,4	-50,6	26,1	-6,2	-2,2

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	-1,2	6,7	5,5	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	0,6	4,5	5,0	0,0	0,0	0,0
2001	I	0,8	-2,7	-1,9	0,0	0,0
	II	-0,8	4,3	3,5	0,0	0,0
	III	1,0	-0,9	0,0	0,0	0,0
	IV	-0,4	3,8	3,4	0,0	0,0
2002	I	-0,4	1,2	0,7	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat			
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	
	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0	
2000	0,1	0,0	0,1	-1,8	1,0	-0,8	-0,8	0,0	-0,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-0,1	0,0	-0,1	4,6	-1,2	3,4	-1,3	0,0	-1,3	
2001 I	0,0	0,0	0,0	2,9	-8,0	-5,1	-0,5	-0,2	-0,7	
2001 II	0,0	0,0	0,0	0,1	2,7	2,8	-0,4	0,1	-0,3	
2001 III	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	-0,3	0,0	-0,3	
2001 IV	0,0	0,0	0,0	1,4	4,1	5,5	-0,2	0,1	-0,1	
2002 I	0,0	0,0	0,0	0,5	-8,1	-7,6	-0,3	-0,3	-0,6	

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	16	17	18	19	20	21
1999	17,3	160,4	177,7	0,8	0,7	1,5
2000	-127,3	284,3	157,0	-4,1	5,3	1,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	-208,0	220,6	12,6	-13,7	9,8	-3,9
2001 I	-130,5	257,8	127,3	-4,5	3,9	-0,6
2001 II	15,4	-11,9	3,5	-3,4	2,8	-0,6
2001 III	-51,9	-31,9	-83,8	-1,1	1,8	0,7
2001 IV	-41,0	6,5	-34,4	-4,7	1,3	-3,4
2002 I	21,5	21,7	43,3	0,4	4,9	5,3

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat			
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1999	-7,5	4,8	-2,7	-21,3	20,4	-1,0	-23,0	12,7	-10,3	
2000	-14,9	10,4	-4,5	-23,8	53,6	29,8	-5,4	-5,0	-10,4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-7,5	3,0	-4,5	-9,2	1,2	-8,0	-6,2	0,3	-5,8	
2001 I	-4,8	4,2	-0,6	3,0	-16,3	-13,3	-2,5	-0,4	-3,0	
2001 II	-3,7	1,8	-1,9	2,1	3,9	6,0	-1,2	-1,0	-2,1	
2001 III	-1,7	-1,5	-3,2	0,3	13,6	13,9	-1,7	1,3	-0,4	
2001 IV	2,5	-1,4	1,1	-14,6	0,0	-14,6	-0,8	0,4	-0,4	
2002 I	-0,9	-1,2	-2,1	5,9	0,7	6,6	-0,3	0,8	0,4	

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä	Kulta	Erityiset nosto-oikeudet	Varanto- osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset							Muut saamiset
					Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdannaiset	
						Rahaviran- omaiset ja BIS	Pankit	Osakkeet	Joukko- lainat	Raha- markkina- paperit		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,9	12,5	-11,3	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,0
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	13,3	4,3	4,7	0,0	-5,6	10,1	-0,1	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	17,8	0,6	-1,0	-4,2	22,5	10,0	-5,3	-1,1	20,4	-1,6	0,0	0,0
2001 I	9,5	0,3	-0,4	0,2	9,5	7,8	-8,2	-1,1	5,2	5,7	0,0	0,0
2001 II	2,5	-0,1	-0,6	-0,7	4,0	0,2	-1,8	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0
2001 III	2,5	0,2	0,0	-4,5	6,7	-0,9	3,1	0,0	4,9	-0,4	0,0	0,0
2001 IV	3,3	0,1	-0,1	0,8	2,4	2,7	1,7	0,0	4,8	-6,9	0,0	0,0
2002 I	-3,1	-0,2	0,0	-0,4	-2,4	-1,7	-12,4	0,0	4,2	7,4	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto

1. Ulkomainen nettovarallisuus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; saamiset vähennettynä veloilla; ajanjakson lopun kantatieto)

	Yhteensä	Suorat sijoitukset			Arvopaperisijoitukset					Johdannaiset	Muut sijoitukset				Valuuttavaranto
		Yhteensä	Oma pääoma (ml. uudelleen sijoitetut voitot)	Muu pääoma	Yhteensä	Osakkeet	Velkapaperit				Yhteensä	Kauppaluotot	Lainat/käteinen ja talletukset	Muut saamiset/velat	
							Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit						
1997	32,7	177,6	148,6	29,1	-724,7	-358,7	-366,0	-339,8	-26,2	-5,9	222,4	79,8	51,3	91,4	363,3
1998	-147,9	152,2	124,2	28,0	-713,5	-462,0	-251,5	-229,0	-22,5	2,3	81,7	100,0	-107,1	88,8	329,4
1999	-75,0	402,4	318,9	83,5	-752,8	-591,3	-161,4	-108,4	-53,0	10,1	-107,3	111,9	-338,2	119,0	372,6
2000	-101,4	466,6	395,0	71,6	-666,8	-366,9	-299,9	-263,1	-36,7	7,0	-286,2	115,7	-530,4	128,5	378,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	-152,1	459,3	388,5	70,8	-721,5	-375,8	-345,7	-308,6	-37,1	7,0	-288,2	114,9	-531,6	128,5	391,2

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin¹⁾ valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto														Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset	
	Yhteensä	Kulta			Erityiset nosto- oikeudet	Varanto- osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset									Muut saami- set
		Miljoonaa troy- unssia ²⁾	Yhteensä	Käteinen ja talletukset			Arvopaperit				Johdan- naiset					
				Raha- viran- omaiset ja BIS			Pankit	Yhteen- sä	Osak- keet	Joukko- lainat		Raha- mark- kina- paperit				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Eurojärjestelmä³⁾																
1998 joulukuu ⁴⁾	329,4	99,6	404,131	5,2	23,4	201,2	12,6	19,6	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	0,0	7,6	
1999 joulukuu	372,6	116,4	402,762	4,5	24,3	227,5	12,8	23,8	191,1	0,0	134,3	56,7	-0,2	0,0	14,6	
2000 joulukuu	378,0	117,8	399,537	4,3	20,8	235,0	9,2	20,9	204,2	0,0	153,9	50,3	0,7	0,0	15,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	391,2	119,2	404,119	4,3	21,2	246,5	9,2	28,3	208,2	0,0	157,9	50,3	0,7	0,0	16,3	
2001 tammi	385,7	115,0	404,119	4,5	22,3	244,0	11,8	20,8	210,7	-	-	-	0,7	0,0	20,9	
helmi	383,9	116,5	404,119	4,8	21,3	241,3	10,4	22,3	207,8	-	-	-	0,8	0,0	21,2	
maaliskuu	392,9	117,6	403,153	4,9	21,4	249,0	9,7	29,4	209,5	-	-	-	0,5	0,0	20,2	
huhti	386,3	119,5	403,153	4,9	21,1	240,8	11,5	24,3	204,6	-	-	-	0,4	0,0	23,4	
touko	408,5	127,2	403,153	5,6	22,3	253,4	10,6	27,6	215,0	-	-	-	0,2	0,0	22,9	
kesä	410,0	128,6	403,089	5,7	22,9	252,8	9,8	31,6	211,2	-	-	-	0,2	0,0	22,7	
heinä	397,1	122,3	402,639	5,5	22,7	246,6	8,5	36,5	201,2	-	-	-	0,4	0,0	23,8	
elokuu	381,8	120,0	402,430	5,5	21,9	234,4	8,3	28,3	197,3	-	-	-	0,5	0,0	23,7	
syyskuu	393,4	129,0	401,904	5,4	25,8	233,2	10,2	25,9	196,7	-	-	-	0,4	0,0	21,9	
lokakuu	393,6	123,9	401,902	5,4	24,9	239,5	8,6	33,3	197,1	-	-	-	0,5	0,0	21,9	
marraskuu	396,5	124,4	401,903	5,4	24,7	241,9	7,9	33,7	199,9	-	-	-	0,4	0,0	22,2	
joulukuu	392,4	126,1	401,876	5,5	25,3	235,6	8,0	25,9	201,2	-	-	-	0,4	0,0	24,9	
2002 tammi	407,8	131,4	401,877	5,5	25,7	245,2	8,3	38,2	198,4	-	-	-	0,3	0,0	22,3	
helmi	411,4	137,9	401,798	5,6	26,0	242,0	9,0	35,6	197,2	-	-	-	0,2	0,0	22,6	
maaliskuu	409,0	138,7	401,527	5,5	25,8	238,9	9,6	39,0	190,1	-	-	-	0,2	0,0	21,8	
huhti	394,2	137,0	400,564	5,3	24,2	227,7	10,3	34,2	182,9	-	-	-	0,3	0,0	23,8	
touko	386,6	139,3	400,324	5,2	23,4	218,7	11,5	33,9	173,0	-	-	-	0,3	0,0	23,0	
kesä	367,0	127,8	400,197	4,7	26,3	208,2	11,2	32,1	164,5	-	-	-	0,4	0,0	20,0	
Euroopan keskuspankki⁵⁾																
1999 joulukuu	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	42,3	0,3	7,8	34,3	0,0	27,7	6,5	0,0	0,0	2,6	
2000 joulukuu	44,7	7,0	24,030	0,0	0,0	37,7	0,6	6,8	30,0	0,0	19,8	10,2	0,3	0,0	3,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi	45,6	7,0	24,656	0,0	0,0	38,6	0,7	3,4	34,3	-	-	-	0,3	0,0	3,5	
helmi	46,3	7,1	24,656	0,0	0,0	39,2	0,6	4,5	33,9	-	-	-	0,3	0,0	3,0	
maaliskuu	46,3	7,2	24,656	0,0	0,0	39,1	0,6	7,3	31,1	-	-	-	0,0	0,0	3,9	
huhti	44,8	7,3	24,656	0,0	0,0	37,5	0,8	5,7	31,0	-	-	-	0,0	0,0	3,6	
touko	49,6	7,8	24,656	0,0	0,0	41,9	0,8	7,1	34,0	-	-	-	0,0	0,0	2,7	
kesä	50,7	7,9	24,656	0,1	0,0	42,8	0,9	9,6	32,3	-	-	-	0,0	0,0	3,1	
heinä	49,8	7,5	24,656	0,1	0,0	42,3	1,0	11,7	29,6	-	-	-	0,0	0,0	2,9	
elokuu	45,5	7,3	24,656	0,1	0,0	38,1	1,1	6,1	30,8	-	-	-	0,0	0,0	3,5	
syyskuu	44,5	7,9	24,656	0,1	0,0	36,5	1,4	4,4	30,6	-	-	-	0,0	0,0	3,9	
lokakuu	47,9	7,6	24,656	0,1	0,0	40,2	0,9	7,2	32,1	-	-	-	0,0	0,0	2,8	
marraskuu	48,3	7,6	24,656	0,1	0,0	40,6	0,9	6,1	33,6	-	-	-	0,0	0,0	3,2	
joulukuu	49,0	7,7	24,656	0,1	0,0	41,2	0,8	7,0	33,3	-	-	-	0,0	0,0	3,6	
2002 tammi	51,8	8,1	24,656	0,1	0,0	43,6	1,1	9,0	33,5	-	-	-	0,0	0,0	3,5	
helmi	51,1	8,5	24,656	0,1	0,0	42,6	1,1	9,5	32,0	-	-	-	0,0	0,0	3,7	
maaliskuu	50,9	8,5	24,656	0,1	0,0	42,3	1,2	9,0	32,1	-	-	-	0,0	0,0	3,6	
huhti	48,7	8,4	24,656	0,1	0,0	40,2	1,8	7,8	30,6	-	-	-	0,0	0,0	3,7	
touko	46,8	8,6	24,656	0,1	0,0	38,1	1,4	7,9	28,9	-	-	-	0,0	0,0	4,0	
kesä	45,6	7,9	24,656	0,1	0,0	37,7	1,2	9,0	27,5	-	-	-	0,0	0,0	3,7	

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

3) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuihin.

4) Tilanne 1.1.1999.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1,2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)					Yhteensä (kp.) (2000 = 100)		
	Yhteensä	Raaka-aineet ja tuotanto-hyödykkeet	Investointitavarat	Kulutus-tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka-aineet ja tuotanto-hyödykkeet	Investointitavarat	Kulutus-tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1998	797,1	369,9	179,9	214,0	697,8	711,4	393,5	123,0	175,9	540,3	41,6	78,6	70,5
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	82,2	77,5
2000	1 013,7	482,6	221,7	265,4	883,2	1 008,4	579,8	179,4	218,1	730,2	118,9	100,0	100,0
Euroalueen laajeneminen													
2001	1 050,5	480,5	232,4	280,3	919,3	1 001,9	562,0	174,0	220,2	725,6	106,1	104,8	98,2
2001 I	259,6	121,8	56,3	68,0	227,7	261,6	149,1	47,3	54,4	190,9	27,3	106,0	101,1
2001 II	265,0	122,0	58,6	68,4	232,0	258,5	145,7	44,3	54,1	186,9	28,0	105,8	100,8
2001 III	256,2	117,3	55,1	70,5	224,2	237,6	133,4	38,5	55,7	170,4	27,8	105,1	97,5
2001 IV	269,7	119,5	62,4	73,3	235,4	244,1	133,8	44,0	56,0	177,4	23,0	102,9	92,8
2002 I	254,8	116,6	53,3	71,4	223,0	235,1	130,5	38,8	54,6	172,0	21,5	105,7	92,9
2001 joul	82,0	35,5	20,2	21,4	71,6	73,3	39,7	13,5	16,7	52,5	7,3	102,4	91,6
2002 tammi	80,6	37,2	16,5	22,3	70,5	78,9	44,0	12,7	18,3	57,3	7,3	105,7	92,0
2002 helmi	82,7	37,7	17,0	23,7	72,3	76,8	42,1	12,3	17,9	56,0	7,1	105,0	93,6
2002 maal	91,5	41,6	19,8	25,4	80,2	79,5	44,4	13,8	18,4	58,7	7,1	106,5	93,2
2002 huhti	89,4	41,3	18,7	24,9	78,1	84,4	47,9	13,8	19,1	61,3	8,5	104,9	95,7
2002 touko	89,1	42,2	19,2	23,7	78,1	80,9	46,2	13,2	18,0	58,4	6,7	107,7	94,9
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)³⁾													
1998	3,6	4,2	6,0	3,8	4,0	11,4	8,2	21,8	7,7	13,4	-4,5	87,0	89,0
1999	2,2	2,8	-0,8	3,3	1,4	6,1	3,5	12,9	7,7	7,1	6,0	88,9	94,5
2000	12,4	12,5	12,7	12,7	13,6	5,9	6,8	11,7	4,5	8,9	4,7	100,0	100,0
Euroalueen laajeneminen													
2001	1,1	-2,7	3,4	2,1	1,5	-2,2	-3,9	-7,4	-4,7	-4,3	-2,2	101,3	96,6
2001 I	6,3	4,1	11,4	5,5	7,4	1,5	0,7	4,5	-4,7	0,7	-1,7	103,4	98,2
2001 II	2,2	-1,6	4,1	2,1	2,8	-1,9	-4,3	-6,0	-5,5	-2,9	-3,1	101,0	96,8
2001 III	-0,2	-3,4	1,6	2,2	0,4	-5,0	-6,2	-12,4	-4,1	-7,3	-3,1	101,0	93,3
2001 IV	-3,5	-9,1	-1,9	-0,8	-4,0	-3,7	-5,6	-14,5	-4,5	-7,7	-0,6	99,7	90,0
2002 I	-6,0	-6,9	-8,8	-3,4	-6,6	-8,2	-8,2	-18,7	-2,3	-11,0	-5,5	98,7	86,4
2001 joul	-4,8	-12,2	-4,3	-1,7	-5,4	-8,0	-9,5	-20,5	-9,0	-13,3	1,1	98,4	88,0
2002 tammi	-5,9	-7,7	-7,5	-2,5	-6,1	-7,2	-8,0	-15,1	-1,5	-9,6	-6,8	98,0	85,4
2002 helmi	-5,9	-4,5	-11,0	-4,3	-6,8	-4,5	-4,8	-16,6	-1,7	-8,6	6,4	98,2	87,2
2002 maal	-6,0	-8,5	-7,7	-3,3	-6,9	-12,3	-11,4	-23,2	-3,6	-14,5	-14,4	99,8	86,7
2002 huhti	5,0	6,2	0,4	13,0	4,7	1,6	3,7	-6,4	10,4	1,1	-3,9	99,3	90,3
2002 touko	-0,5	4,6	103,4	91,8
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)³⁾													
1998	0,9	-0,7	0,8	2,0	1,5	-5,4	-6,5	-3,6	1,2	-1,1	-30,4	90,5	79,4
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	92,4	82,0
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	100,0	100,0
Euroalueen laajeneminen													
2001	3,7	3,0	3,0	5,2	3,9	0,5	-0,3	3,1	5,0	2,8	-11,5	103,7	103,7
2001 I	6,6	6,4	5,6	5,5	6,5	8,8	9,2	8,6	8,0	9,3	3,2	102,6	102,9
2001 II	5,8	5,1	4,2	7,0	5,7	6,0	6,3	5,3	7,5	6,1	4,3	104,8	104,2
2001 III	3,1	0,8	2,3	6,6	3,0	-0,4	-2,3	2,4	5,3	2,2	-12,7	104,0	104,5
2001 IV	0,2	0,2	0,5	2,0	1,1	-10,5	-12,6	-2,9	-0,2	-5,2	-34,0	103,3	103,1
2002 I	4,4	2,9	3,9	8,9	4,9	-2,1	-4,7	0,8	2,7	1,3	-16,6	107,2	107,5
2001 joul	-0,2	0,5	0,0	1,9	0,6	-10,3	-12,1	-2,7	0,3	-4,2	-32,6	104,0	104,1
2002 tammi	5,1	3,8	3,3	9,1	5,6	-3,2	-6,2	-0,2	2,3	0,5	-19,8	107,9	107,7
2002 helmi	4,8	1,0	5,9	10,7	5,3	-2,4	-6,0	2,4	3,8	1,8	-21,7	106,9	107,3
2002 maal	3,4	3,8	2,4	6,7	3,8	-0,8	-1,9	0,3	1,9	1,4	-7,8	106,7	107,5
2002 huhti	1,7	2,3	-0,6	5,3	2,0	-1,0	-1,1	-0,8	0,3	-0,2	1,8	105,7	106,0
2002 touko	-0,6	-3,7	104,4	103,4

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmiin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

- Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).
- Hyödykejako sarakkeissa 2–4 ja 7–9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).
- Vuoden 2001 prosenttimuutokset on laskettu käyttäen euroalueen (pl. Kreikka) yksikköarvoindeksejä.

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	Hakija- maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afrikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vienti (fob)														
1998	797,1	-	150,5	31,6	20,6	101,5	51,1	120,3	23,9	114,9	49,7	42,4	90,5	
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	102,9	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	89,6	
2000	1 013,7	-	189,7	38,8	23,2	131,0	63,4	171,4	34,2	151,6	56,1	46,7	107,8	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 050,5	-	199,4	36,5	24,1	136,2	66,0	178,3	34,3	163,0	59,7	49,3	103,6	
2001	I	259,6	265,9	49,9	9,7	6,1	33,5	17,1	45,1	9,1	39,8	14,4	12,1	22,8
	II	265,0	265,2	50,5	9,1	6,0	34,2	16,6	45,2	8,3	40,5	15,3	12,8	26,5
	III	256,2	263,6	49,0	8,3	5,9	32,7	16,1	43,6	8,2	40,0	14,4	12,1	26,0
	IV	269,7	258,1	50,0	9,5	6,1	35,7	16,2	44,4	8,7	42,7	15,6	12,4	28,3
2002	I	254,8	265,1	50,5	9,0	6,0	32,9	15,6	43,8	7,8	38,5	13,7	10,0	.
2001	joulu	82,0	85,6	14,8	2,8	2,0	10,4	4,8	13,2	2,7	13,9	4,8	4,0	8,6
2002	tammi	80,6	88,4	16,1	2,9	2,1	10,1	4,7	14,1	2,5	12,1	4,2	3,1	8,6
	helmi	82,7	87,8	16,5	3,0	1,9	11,1	5,3	14,1	2,5	12,2	4,4	3,2	8,7
	maalis	91,5	89,0	18,0	3,1	2,1	11,8	5,6	15,6	2,8	14,2	5,0	3,7	.
	huhti	89,4	87,7	16,9	3,3	2,0	11,9	5,4	15,1	2,6	13,7	5,0	3,7	.
	touko	89,1	90,0
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2002	touko	-1,1	-
Tuonti (cif)														
1998	711,4	-	122,6	30,9	17,4	71,6	40,9	104,8	48,5	132,0	45,8	29,3	67,6	
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	80,4	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	76,5	
2000	1 008,4	-	156,6	38,0	21,8	101,2	49,8	140,7	65,5	211,6	72,2	39,7	111,5	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 001,9	-	152,3	33,7	21,0	116,4	52,8	136,3	57,7	205,8	73,3	40,4	112,0	
2001	I	261,6	258,4	39,2	9,0	5,2	29,0	13,6	37,5	16,1	53,9	19,9	9,8	28,5
	II	258,5	257,7	39,4	8,6	5,0	29,3	13,2	36,0	15,7	51,8	18,9	11,1	29,5
	III	237,6	249,3	35,4	7,7	5,1	28,2	12,1	30,9	12,8	50,7	17,8	10,1	26,9
	IV	244,1	237,2	38,3	8,5	5,6	29,9	14,0	32,0	13,1	49,5	16,7	9,3	27,1
2002	I	235,1	237,5	35,1	7,9	5,0	28,7	12,5	31,6	12,2	45,6	17,4	8,7	.
2001	joulu	73,3	78,1	12,0	2,5	1,9	8,6	3,9	9,6	3,7	14,8	5,3	2,6	8,3
2002	tammi	78,9	78,4	11,7	2,6	1,6	9,0	3,9	10,5	4,2	16,2	6,1	3,0	10,1
	helmi	76,8	79,7	11,2	2,5	1,6	9,6	4,4	10,3	3,8	14,5	5,7	2,7	10,5
	maalis	79,5	79,4	12,3	2,8	1,7	10,1	4,2	10,9	4,2	14,9	5,6	3,1	.
	huhti	84,4	81,5	12,4	3,1	1,8	10,2	4,6	11,3	4,6	15,7	5,9	3,7	.
	touko	80,9	80,8
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2002	touko	-8,2	-
Tase														
1998	85,7	-	28,0	0,7	3,2	29,9	10,2	15,5	-24,6	-17,1	3,9	13,1	22,9	
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	22,5	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	13,1	
2000	5,3	-	33,1	0,8	1,4	29,8	13,6	30,7	-31,3	-60,0	-16,1	7,0	-3,7	
Euroalueen laajeneminen														
2001	48,6	-	47,1	2,8	3,1	19,8	13,2	41,9	-23,4	-42,8	-13,6	9,0	-8,3	
2001	I	-2,0	7,4	10,7	0,7	0,9	4,5	3,5	7,6	-7,0	-14,0	-5,5	2,3	-5,6
	II	6,5	7,5	11,0	0,5	1,0	4,9	3,4	9,2	-7,3	-11,3	-3,6	1,6	-3,0
	III	18,6	14,3	13,6	0,6	0,8	4,5	4,0	12,8	-4,6	-10,7	-3,4	2,0	-0,9
	IV	25,6	20,9	11,7	1,0	0,5	5,8	2,2	12,4	-4,5	-6,8	-1,1	3,1	1,2
2002	I	19,7	27,6	15,4	1,1	1,1	4,2	3,1	12,1	-4,4	-7,1	-3,7	1,4	.
2001	joulu	8,7	7,5	2,8	0,3	0,0	1,8	0,9	3,6	-1,0	-0,9	-0,5	1,4	0,3
2002	tammi	1,7	10,0	4,4	0,3	0,4	1,1	0,8	3,6	-1,7	-4,1	-1,9	0,2	-1,4
	helmi	6,0	8,0	5,2	0,4	0,2	1,5	0,9	3,8	-1,3	-2,3	-1,3	0,6	-1,8
	maalis	12,0	9,6	5,7	0,3	0,4	1,7	1,4	4,8	-1,5	-0,7	-0,5	0,7	.
	huhti	5,0	6,1	4,5	0,2	0,2	1,7	0,8	3,8	-2,0	-2,0	-0,9	0,0	.
	touko	8,3	9,2

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10

Valuuttakurssit

(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/I = 100 [efektiivinen])

	Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾				Ecu/euron valuuttakurssit ²⁾						
	Suppea maaryhmä				Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	Sveitsin frangi	Englannin punta	
	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hintaindeksi	Reaalinen: teollisuuden tuottaja-hintaindeksi	Reaalinen: tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen: kuluttaja-hintaindeksi					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1997	99,1	99,4	99,3	100,3	90,4	96,6	1,134	137,1	1,644	0,692	
1998	101,5	101,3	101,6	99,9	96,6	99,1	1,121	146,4	1,622	0,676	
1999	95,7	95,7	95,7	96,0	96,6	95,8	1,066	121,3	1,600	0,659	
2000	85,7	86,5	87,0	86,1	88,2	86,3	0,924	99,5	1,558	0,609	
2000											
I	89,0	89,6	89,8	89,1	91,1	89,5	0,986	105,5	1,607	0,614	
II	86,0	86,6	87,0	86,7	88,4	86,6	0,933	99,6	1,563	0,610	
III	84,7	85,7	86,3	85,5	87,3	85,3	0,905	97,4	1,544	0,612	
IV	83,0	84,0	84,9	83,1	85,9	83,6	0,868	95,3	1,516	0,600	
2000											
tammi	90,2	90,8	90,9	-	92,4	90,7	1,014	106,5	1,610	0,618	
helmi	89,2	89,8	90,0	-	91,2	89,6	0,983	107,6	1,607	0,615	
maalis	87,7	88,3	88,5	-	89,7	88,1	0,964	102,6	1,604	0,611	
huhti	86,1	86,6	87,0	-	88,4	86,7	0,947	99,9	1,574	0,598	
touko	84,5	85,0	85,7	-	86,9	85,1	0,906	98,1	1,556	0,602	
kesä	87,4	88,1	88,4	-	89,9	88,1	0,949	100,7	1,561	0,629	
heinä	86,9	87,9	88,1	-	89,4	87,5	0,940	101,4	1,551	0,623	
elo	84,6	85,5	86,1	-	87,0	85,1	0,904	97,8	1,551	0,607	
syys	82,8	83,6	84,6	-	85,3	83,3	0,872	93,1	1,531	0,608	
loka	81,6	82,4	83,4	-	84,4	82,2	0,855	92,7	1,513	0,589	
marras	82,3	83,3	84,1	-	85,1	82,9	0,856	93,3	1,522	0,600	
joulu	85,4	86,4	87,1	-	88,1	85,8	0,897	100,6	1,514	0,613	
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	87,3	88,9	89,2	86,8	91,0	88,0	0,896	108,7	1,511	0,622	
2001											
I	88,6	89,8	90,5	87,6	91,4	88,7	0,923	109,1	1,533	0,633	
II	86,0	87,7	87,8	85,6	89,5	86,8	0,873	106,9	1,528	0,614	
III	87,0	88,7	88,8	86,0	91,2	88,0	0,890	108,3	1,507	0,619	
IV	87,5	89,6	89,7	87,8	92,0	88,6	0,896	110,5	1,473	0,621	
2002											
I	87,1	89,7	89,5	87,3	91,3	88,0	0,877	116,1	1,473	0,615	
II	88,8	91,7	91,1	-	93,9	90,4	0,919	116,5	1,465	0,629	
2001											
tammi	89,2	90,2	90,8	-	91,7	89,0	0,938	109,6	1,529	0,635	
helmi	88,3	89,4	90,2	-	91,0	88,3	0,922	107,1	1,536	0,634	
maalis	88,4	89,8	90,4	-	91,4	88,9	0,910	110,3	1,535	0,629	
huhti	87,6	89,1	89,4	-	91,0	88,4	0,892	110,4	1,529	0,622	
touko	85,9	87,5	87,6	-	89,3	86,7	0,874	106,5	1,533	0,613	
kesä	84,7	86,3	86,3	-	88,1	85,3	0,853	104,3	1,522	0,609	
heinä	85,4	87,1	87,1	-	89,1	86,2	0,861	107,2	1,514	0,609	
elo	87,7	89,3	89,5	-	91,8	88,6	0,900	109,3	1,514	0,627	
syys	88,0	89,7	89,8	-	92,6	89,3	0,911	108,2	1,491	0,623	
loka	88,0	90,0	90,0	-	92,8	89,5	0,906	109,9	1,479	0,624	
marras	86,8	88,8	89,0	-	91,3	87,9	0,888	108,7	1,466	0,618	
joulu	87,7	89,9	90,0	-	91,9	88,5	0,892	113,4	1,475	0,620	
2002											
tammi	87,6	90,3	90,2	-	91,6	88,3	0,883	117,1	1,475	0,617	
helmi	86,8	89,3	89,2	-	91,1	87,7	0,870	116,2	1,477	0,612	
maalis	86,8	89,6	89,2	-	91,2	88,1	0,876	114,7	1,468	0,616	
huhti	87,2	90,1	89,6	-	91,7	88,4	0,886	115,8	1,466	0,614	
touko	88,6	91,5	90,9	-	93,7	90,2	0,917	115,9	1,457	0,628	
kesä	90,6	93,5	92,9	-	96,4	92,5	0,955	117,8	1,472	0,644	
heinä	91,7	94,7	94,0	-	98,2	94,1	0,992	117,1	1,462	0,639	
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾											
2002 heinä	1,1	1,3	1,1	-	1,9	1,7	3,8	-0,6	-0,7	-0,8	
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾											
2002 heinä	7,4	8,8	7,9	-	10,2	9,2	15,3	9,2	-3,4	5,0	

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti euron valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

Ecun/euron valuuttakurssit ²⁾									
Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾		
11	12	13	14	15	16	17	18		
8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997	
8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998	
8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999	
8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000	
8,50	7,45	8,11	1,434	1,564	7,68	1 109,8	1,674	2000	I
8,28	7,46	8,20	1,381	1,585	7,27	1 042,0	1,608		II
8,40	7,46	8,10	1,341	1,576	7,06	1 009,5	1,569		III
8,60	7,45	8,04	1,325	1,632	6,77	1 011,6	1,516		IV
8,60	7,44	8,12	1,469	1,542	7,89	1 145,9	1,697	2000	tammi
8,51	7,45	8,10	1,427	1,564	7,65	1 110,8	1,674		helmi
8,39	7,45	8,11	1,408	1,583	7,51	1 076,1	1,654		maalis
8,27	7,45	8,15	1,389	1,588	7,38	1 051,4	1,620		huhti
8,24	7,46	8,20	1,355	1,570	7,06	1 015,3	1,566		touko
8,32	7,46	8,25	1,402	1,597	7,40	1 061,1	1,641		kesä
8,41	7,46	8,18	1,389	1,598	7,33	1 047,9	1,636		heinä
8,39	7,46	8,10	1,341	1,557	7,05	1 007,6	1,556		elo
8,41	7,46	8,03	1,295	1,575	6,80	973,2	1,517		syys
8,52	7,45	8,00	1,292	1,618	6,67	965,1	1,498		loka
8,63	7,46	8,00	1,320	1,639	6,68	990,6	1,497		marras
8,66	7,46	8,13	1,368	1,642	7,00	1 089,6	1,558		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
9,26	7,45	8,05	1,386	1,732	6,99	1 154,8	1,604	2001	
9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001	I
9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583		II
9,41	7,44	8,01	1,374	1,734	6,94	1 150,1	1,582		III
9,48	7,44	7,97	1,416	1,751	6,99	1 155,2	1,634		IV
9,16	7,43	7,81	1,398	1,692	6,84	1 155,3	1,607	2002	I
9,16	7,43	7,52	1,428	1,666	7,17	1 157,8	1,657		II
8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001	tammi
8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607		helmi
9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611		maalis
9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617		huhti
9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586		touko
9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550		kesä
9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569		heinä
9,31	7,45	8,06	1,386	1,717	7,02	1 154,0	1,586		elo
9,67	7,44	8,00	1,426	1,804	7,11	1 178,3	1,593		syys
9,58	7,44	8,00	1,422	1,796	7,07	1 178,6	1,640		loka
9,42	7,45	7,92	1,415	1,717	6,93	1 137,5	1,625		marras
9,44	7,44	7,99	1,408	1,735	6,96	1 147,0	1,639		joulu
9,23	7,43	7,92	1,413	1,709	6,89	1 160,8	1,625	2002	tammi
9,18	7,43	7,79	1,388	1,696	6,79	1 147,2	1,594		helmi
9,06	7,43	7,72	1,390	1,669	6,83	1 157,3	1,602		maalis
9,14	7,43	7,62	1,401	1,654	6,91	1 163,2	1,619		huhti
9,22	7,44	7,52	1,421	1,666	7,15	1 150,1	1,651		touko
9,11	7,43	7,40	1,463	1,679	7,45	1 160,6	1,703		kesä
9,27	7,43	7,40	1,532	1,792	7,74	1 169,2	1,740		heinä
1,7	0,0	0,0	4,7	6,7	3,8	0,7	2,2		Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ 2002 heinä
0,1	-0,2	-7,1	16,5	6,1	15,3	4,4	10,9		Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ 2002 heinä

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden brutto-velka, % BKT:stä	Valtion pitkäaikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Vaihtotase ja uusi pääomatase, % BKT:stä	Yksikkötyökustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyymindeksi ⁴⁾	Standardoitu työttömyysaste, % työvoimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tanska												
1998	1,3	1,1	56,2	4,94	7,50	-0,9	3,0	2,5	2,2	4,9	5,4	4,27
1999	2,1	3,1	52,7	4,91	7,44	1,7	2,2	2,3	1,8	4,8	-0,2	3,44
2000	2,7	2,5	46,8	5,64	7,45	1,6	1,5	3,0	6,2	4,4	1,2	5,00
2001	2,3	2,5	44,5	5,08	7,45	2,5	3,7	1,0	1,7	4,3	5,6	4,70
2001	I	2,3	-	-	5,03	7,46	4,7	3,0	1,6	5,4	4,4	1,9
	II	2,5	-	-	5,27	7,46	1,8	3,9	0,8	0,9	4,4	3,3
	III	2,3	-	-	5,18	7,44	3,7	4,1	1,1	2,0	4,3	7,9
	IV	2,0	-	-	4,83	7,44	0,2	3,7	0,4	-1,3	4,2	9,5
2002	I	2,5	-	-	5,21	7,43	2,6	2,6	1,0	-3,2	4,2	2,5
	II	2,1	-	-	5,36	7,43	2,8	3,71
2002	helmi	2,4	-	-	5,14	7,43	-	-	-	-0,8	4,2	2,2
	maalis	2,5	-	-	5,40	7,43	-	-	-	-7,8	4,2	1,3
	huhti	2,3	-	-	5,40	7,43	-	-	-	7,0	4,2	3,1
	touko	1,9	-	-	5,42	7,44	-	-	-	2,8	4,2	3,3
	kesä	2,2	-	-	5,27	7,43	-	-	-	.	.	2,1
	heinä	.	-	-	5,14	7,43	-	-	-	.	.	3,68
Ruotsi												
1998	1,0	1,9	70,5	4,99	8,92	3,7	0,9	3,6	3,8	8,3	3,5	4,36
1999	0,6	1,5	65,0	4,98	8,81	2,7	-1,0	4,5	1,9	7,2	6,8	3,32
2000	1,3	3,7	55,3	5,37	8,45	3,5	5,8	3,6	7,9	5,9	6,2	4,07
2001	2,7	4,7	56,0	5,11	9,26	3,4	4,4	1,2	-0,8	5,1	.	4,11
2001	I	1,6	-	-	4,83	9,00	3,4	2,9	2,7	5,6	5,2	0,2
	II	3,0	-	-	5,20	9,13	2,2	5,5	1,0	-2,5	5,0	1,1
	III	3,1	-	-	5,28	9,41	4,2	4,9	0,4	-2,5	4,9	2,6
	IV	3,0	-	-	5,12	9,48	3,9	4,5	0,7	-3,3	5,1	.
2002	I	2,9	-	-	5,42	9,16	4,4	3,5	0,4	-2,2	5,2	.
	II	1,9	-	-	5,64	9,16	5,1	.
2002	helmi	2,7	-	-	5,37	9,18	-	-	-	-2,7	5,2	.
	maalis	3,0	-	-	5,63	9,06	-	-	-	0,9	5,3	.
	huhti	2,2	-	-	5,69	9,14	-	-	-	0,6	5,2	.
	touko	1,7	-	-	5,69	9,22	-	-	-	1,7	5,1	.
	kesä	1,7	-	-	5,53	9,11	-	-	-	.	5,0	.
	heinä	.	-	-	5,38	9,27	-	-	-	.	.	4,45
Iso-Britannia												
1998	1,6	0,4	47,6	5,60	0,676	-0,5	2,9	2,9	0,9	6,1	9,8	7,42
1999	1,3	1,1	45,2	5,01	0,659	-2,1	3,0	2,4	0,8	5,8	5,5	5,54
2000	0,8	4,1	42,4	5,33	0,609	-1,8	2,3	3,1	1,6	5,3	6,6	6,19
2001	1,2	0,9	39,0	5,01	0,622	-1,9	3,9	1,9	-2,1	5,0	8,0	5,04
2001	I	0,9	6,3	39,8	4,90	0,633	-1,1	4,3	2,3	1,5	5,0	9,0
	II	1,5	-1,9	39,8	5,18	0,614	-2,7	4,5	2,1	-1,5	4,9	7,5
	III	1,5	1,6	38,8	5,13	0,619	-1,4	3,5	1,9	-2,6	5,0	7,8
	IV	1,0	-1,9	38,8	4,82	0,621	-2,5	3,4	1,5	-5,6	5,1	7,7
2002	I	1,5	1,4	37,8	5,13	0,615	-1,5	3,0	1,1	-5,5	5,1	6,1
	II	0,9	.	.	5,29	0,629	6,1
2002	helmi	1,5	0,2	37,8	5,04	0,612	-	-	-	-4,7	5,1	6,6
	maalis	1,5	-5,0	37,8	5,34	0,616	-	-	-	-5,7	5,1	5,7
	huhti	1,3	-0,4	37,6	5,33	0,614	-	-	-	-4,2	5,2	5,9
	touko	0,8	-3,3	38,0	5,35	0,628	-	-	-	-0,5	.	5,9
	kesä	0,6	.	.	5,19	0,644	-	-	-	.	.	6,5
	heinä	.	.	.	5,03	0,639	-	-	-	.	.	4,06

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain]), 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

- 1) Ajanjakson keskiarvoja.
- 2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.
- 3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.
- 4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.
- 5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

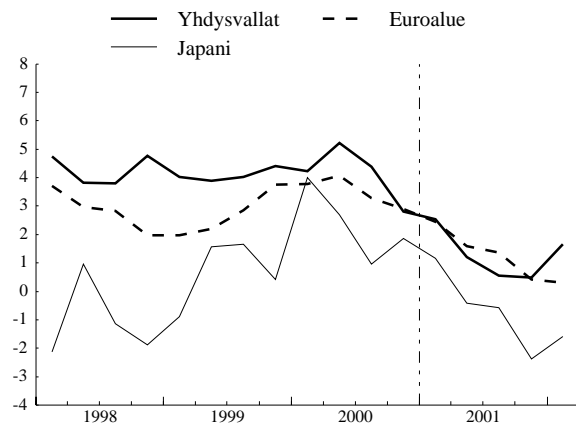
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- myysaste, % työ- voimasta (kp.)	M2 ²⁾	Pankkien- välisten 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1998	1,6	0,1	4,3	5,9	4,5	7,3	5,57	5,33	1,121	0,3	53,4
1999	2,2	-0,5	4,1	4,2	4,2	7,6	5,42	5,64	1,066	0,8	50,5
2000	3,4	0,8	4,1	4,7	4,0	6,1	6,53	6,03	0,924	1,7	45,0
2001	2,8	6,1	1,2	-4,2	4,8	8,7	3,78	5,01	0,896	0,5	44,7
2001 I	3,4	6,7	2,5	-1,0	4,2	7,2	5,35	5,04	0,923	1,5	45,0
2001 II	3,4	8,0	1,2	-4,2	4,5	8,1	4,19	5,25	0,873	1,1	43,4
2001 III	2,7	6,4	0,5	-5,6	4,8	9,4	3,46	4,98	0,890	-0,9	44,0
2001 IV	1,9	3,5	0,5	-6,1	5,6	10,3	2,15	4,74	0,896	0,1	44,7
2002 I	1,3	-0,3	1,7	-3,6	5,6	9,2	1,90	5,06	0,877	-1,6	45,1
2002 II	1,3	.	.	.	5,9	7,7	1,92	5,08	0,919	.	.
2002 helmi	1,1	.	.	-3,7	5,5	9,5	1,90	4,90	0,870	.	.
2002 maalisk.	1,5	.	.	-3,0	5,7	8,5	1,99	5,28	0,876	.	.
2002 huhti	1,6	.	.	-2,0	6,0	7,3	1,97	5,21	0,886	.	.
2002 touko	1,2	.	.	-1,6	5,8	8,0	1,91	5,15	0,917	.	.
2002 kesä	1,1	.	.	.	5,9	7,7	1,88	4,90	0,955	.	.
2002 heinä	1,85	4,62	0,992	.	.
Japani											
1998	0,7	6,3	-1,1	-7,1	4,1	4,4	0,66	1,30	146,4	-10,7	.
1999	-0,3	-2,4	0,7	0,8	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-7,1	.
2000	-0,7	-6,3	2,4	5,9	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	-7,4	.
2001	-0,7	5,8	-0,6	-7,8	5,0	2,8	0,15	1,34	108,7	.	.
2001 I	-0,4	-0,2	1,2	-1,0	4,7	2,4	0,37	1,38	109,1	.	.
2001 II	-0,7	3,6	-0,4	-5,6	4,9	2,7	0,08	1,28	106,9	.	.
2001 III	-0,8	9,2	-0,6	-10,8	5,1	3,1	0,07	1,36	108,3	.	.
2001 IV	-1,0	11,1	-2,4	-13,5	5,4	3,2	0,08	1,35	110,5	.	.
2002 I	-1,4	6,6	-1,6	-10,9	5,3	3,6	0,10	1,46	116,1	.	.
2002 II	-0,9	.	.	-3,7	.	3,5	0,08	1,37	116,5	.	.
2002 helmi	-1,6	7,3	.	-11,5	5,3	3,6	0,10	1,52	116,2	.	.
2002 maalisk.	-1,2	5,2	.	-9,9	5,2	3,7	0,10	1,45	114,7	.	.
2002 huhti	-1,1	1,1	.	-6,1	5,2	3,6	0,08	1,39	115,8	.	.
2002 touko	-0,9	.	.	-2,1	5,4	3,5	0,08	1,38	115,9	.	.
2002 kesä	-0,7	.	.	-2,8	.	3,4	0,07	1,36	117,8	.	.
2002 heinä	0,07	1,30	117,1	.	.

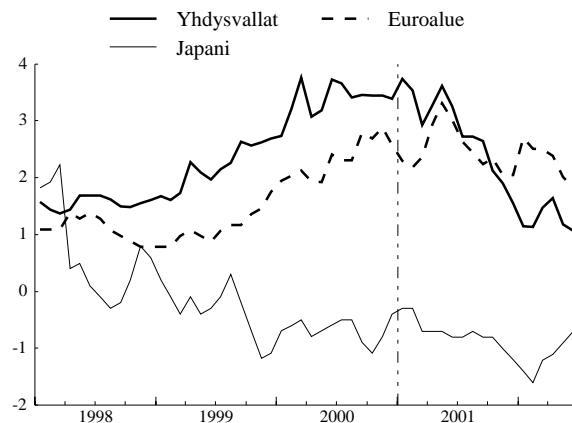
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 8 [joulukuuhun 1998 asti], 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarake 7 ja sarake 8 [tammikuusta 1999 alkaen]), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Japania koskevat tiedot: vuoden 1998 alijäämä sisältää valtion vastuulle ottaman suuren velan; vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitustilin rahoitustilinpitotilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

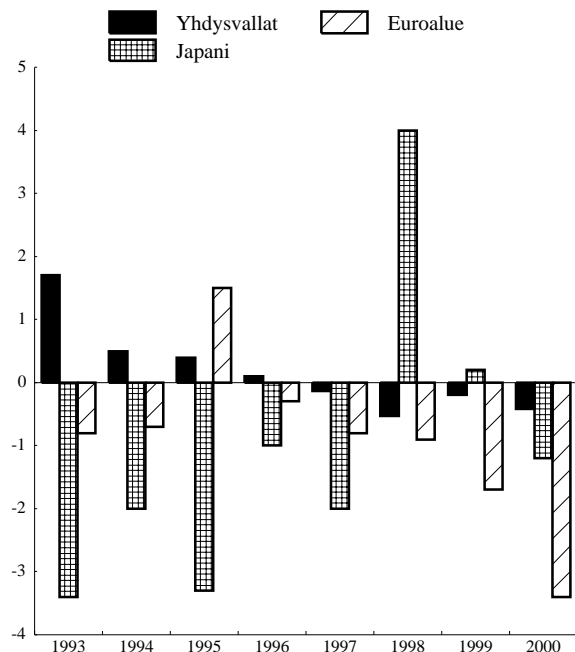
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus						Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾				
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	Arvo-paperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Yhdysvallat														
1998	18,8	20,7	-2,3	9,4	8,6	6,5	8,2	7,0	1,4	12,3	6,0	12,8	5,5	
1999	18,4	20,9	-3,3	9,6	9,0	10,5	8,1	10,7	2,8	12,5	4,3	11,1	6,3	
2000	18,1	21,1	-4,4	9,7	9,2	7,7	8,1	8,1	2,5	12,6	2,5	10,3	5,7	
2001	17,1	19,3	-3,8	8,1	8,6	3,1	7,7	3,4	1,7	12,7	3,8	11,0	5,7	
2000	II	18,3	21,4	-4,2	9,8	9,1	9,0	8,2	9,4	2,7	12,6	2,7	10,4	5,6
	III	18,2	21,2	-4,5	9,9	9,4	7,5	8,2	8,0	1,9	12,5	2,8	10,1	6,0
	IV	18,0	21,0	-4,5	9,6	9,2	5,1	8,0	5,5	0,0	12,4	0,4	10,2	3,5
2001	I	17,3	20,2	-4,1	8,9	9,1	4,3	7,5	5,1	1,6	12,6	2,7	10,3	3,6
	II	17,2	19,7	-4,0	8,4	8,8	2,7	7,5	3,0	2,1	12,6	4,0	10,5	6,6
	III	17,1	19,1	-3,5	7,9	8,5	3,0	7,7	3,6	1,0	12,6	8,7	12,5	8,9
	IV	16,6	18,3	-3,5	7,1	8,1	2,6	8,2	1,9	2,0	13,1	-0,4	10,5	3,8
2002	I	16,5	18,8	-4,1	7,7	7,9	0,5	7,9	0,6	0,3	12,7	5,6	11,9	6,3
Japani														
1998	29,1	26,9	2,6	15,6	15,6	-6,0	13,3	-8,3	-0,3	5,3	6,1	11,7	-1,0	
1999	27,6	25,8	2,2	14,4	14,8	3,3	13,5	-2,1	1,8	5,2	5,9	11,1	-0,3	
2000	27,7	25,9	2,3	15,2	15,5	2,6	13,8	1,0	1,0	5,2	4,3	10,9	-0,4	
2001	.	27,5	.	.	.	-2,7	.	-6,2	1,4	.	4,0	.	-0,3	
2000	II	23,5	23,7	2,6	.	.	-25,1	.	-17,2	2,5	8,8	.	-7,5	
	III	27,9	26,1	2,6	.	.	13,5	.	1,9	-0,3	0,6	.	1,4	
	IV	27,2	26,9	1,8	.	.	6,9	.	13,8	2,8	8,0	.	-0,5	
2001	I	33,2	27,1	2,3	.	.	8,9	.	-3,3	0,2	-4,8	.	2,7	
	II	.	23,5	.	.	.	-30,8	.	-18,5	4,4	14,0	.	-5,3	
	III	.	26,1	.	.	.	5,1	.	-8,6	-1,1	-3,2	.	3,5	
	IV	.	25,1	.	.	.	4,7	.	4,5	2,1	9,8	.	-1,9	
2002	I	.	27,3	.	.	.	11,6	.	0,1	-0,8	-6,3	.	4,1	

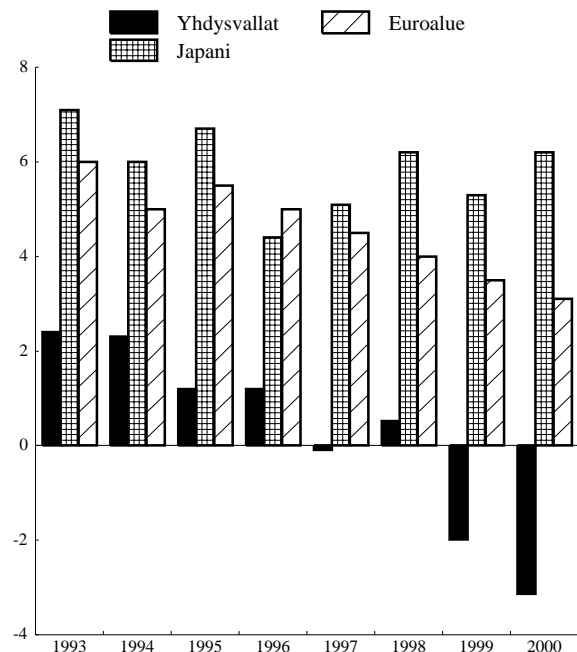
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Teknisiä huomautuksia

Taulukko 2.4¹

Euroalueen raha-aggregaattien puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² Joihinkin M2:n eriin tehdään kalenterikorjauksia. M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut sarjat, jotta alaerät summautuvat yhteen M3:ksi.

Kausivaihtelusta puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät. Niillä muokataan miljardeina euroina ilmaistuja kantoja ja uudelleenluokittelusta, arvostusmuutoksista ja muista vastaavista muutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan kantojen, korjauksien ja virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^M kuvaa muutosta kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, X_t^M suhteellista muutosta kuukaudessa t (lisättyä yhdellä), eli

$$(a) X_t^M = \left(\frac{F_t^M}{L_{t-1}} + 1 \right)$$

ja jos I_t on kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta, eli

$$I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t}{L_{t-1}} \right)$$

jossa perusjakso $I_{\text{Joulu 1998}} = 100$, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona laskea seuraavasti:

$$(b) a_t = \left(\prod_{i=0}^{11} X_{t-i}^M - 1 \right) \times 100$$

$$(c) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Taulukossa 2.4.4 esitetty kuukausimuutos voidaan vastaavasti laskea kaavalla $(I_t/I_{t-1} - 1) \times 100$. M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

Pyörästysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta "Euro area statistics-download" CSV-tiedostona, jolloin taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut voidaan laskea.

Taulukot 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi taulukoiden 2.5–2.8 kantatiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa. Niitä voidaan kuitenkin käyttää rakenneanalyysiin. Kasvuvauhtien yksityiskohtainen analyysi on mahdollista taulukoiden 2.5–2.7 neljännesvuosit- taisten virtatietojen osalta.

Koska taulukoissa 2.5–2.8 esitetyt tilastot tarkistetaan neljännesvuosittain, niissä esiintyvät luvut voivat hieman poiketa kuukausitilastojen luvuista.

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual Version 0.2.2" (joulukuu 1998), *Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C.*

Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", *Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid.*

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^Q kuvaa muutosta kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, X_t^Q suhteellista muutosta (lisättyinä yhdellä) kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, eli

$$(d) \quad X_t^Q = \left(\frac{F_t^Q}{L_{t-3}} + 1 \right)$$

ja jos I_t ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena laskea seuraavasti:

$$(e) \quad a_t = \left(\prod_{i=0}^3 X_{t-3i}^Q - 1 \right) \times 100$$

$$(f) \quad a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti neljännesvuosimuutos voidaan laskea kaavalla $(I_t/I_{t-3} - 1) \times 100$.

Pyöristysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukkojen 2.5–2.7 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta ”Euro area statistics-download” CSV-tiedostona, jolloin taulukkojen 2.5–2.7 tarkat suhteelliset muutokset voidaan laskea.

Taulukko 4.1

YKHIn puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja elintarvikkeita, jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa ja palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintatietoja ei ole puhdistettu, koska sen hinnan kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää pääsiäispyhä- ja työpäiväkorjaukset, palvelutaseessa pelkästään työpäiväkorjauksen. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannontekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

¹ Ks. alaviite 1 edellisellä sivulla.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivitetystä asiakirjasta kuvataan tilastojen nykyistä tuottamista. Siinä käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksetasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkina-tilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaistussa asiakirjassa ”Statistical requirements of the ECB in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuutena, EKP:n kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tietoja heti tuoreeltaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics”(www.ecb.int). Näiden verkkosivujen osassa ”Statistics on-line” on käytettävissä hakutoiminto, niiden kautta voi tilata tilastoaineistoja ja ladata tilastoja zip-pakatussa CSV-muodossa (Comma Separated Value).

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 31.7.2002 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöritysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

Rahapolitiikka- ja rahoitusmarkkinatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000. Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positioita ei ole esitetty, mutta niiden saamisten ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut raha-aggregaatit ja joi-takin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia

¹ Euroopan tasolla raha- ja pankkitilastoista vastaa EKP. Maksuasetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joten ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityksille eriteltyinä käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on neljännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Taulukoissa 2.5–2.7 esitetään virtatiedot, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista, sekä vuotuiset prosenttimuutokset. Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsitteissä ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Raha- ja pankkitilastojen kokoamisohjeissa ”Money and Banking Statistics Compilation Guide” (EMI, huhtikuu 1998) esitetään suosituksia, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2001/13, joka tammikuussa 2002 korvasi aiemman asetuksen EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tie-

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

tojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorjoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5 ja 3.6. Tilastot on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen maturiteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritetty. Euroalueella olevia liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista. Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisen arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuolelut ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi. Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. (Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.)

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Hinnat ja reaalityalouden tilastot

EKP:n kuukausikatsauksessa esitettävät tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindekseihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitteluun käytötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). YKHIn sisältyvät kotitalouksien todelliset rahamääräiset kulutusmenot euroalueen muodostamalla talousalueella. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenvedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalityalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroaluetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokitukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin

komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia.

Rahoitustilinpitotilastot

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta ja ne sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset rahoitustaloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouskehityksen taustaa selventäviä viitteitä. On kuitenkin todennäköistä, että tilastojen käyttäjien päähuomio kohdistuu rahoitustaloustoimia koskeviin tietoihin.

Neljännesvuositiedot perustuvat euroalueen rahalaitoksia koskeviin tilastoihin, kansallista tilinpitoa koskeviin neljännesvuositietoihin ja BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euroalueen tilastot perustuvatkin kaikkien euroalueen maiden tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastoja ei tois-taiseksi ole käytettävissä.

Taulukko 6.2 on muuttunut siten, että siihen sisältyvät EKT 95:tä koskevaan asetukseen (neu-

voston 25.6.1996 antama asetus (EY) N:o 2223/96) perustuvat pääomatili- ja rahoitustilitiedot vuosilta 1995–2001. Uudessa taulukossa esitetään kaikkien euroalueen sektoreiden säästämistä, (rahoitusomaisuuteen ja muuhun kuin rahoitusomaisuuteen tehtyjä) investointeja ja rahoitusta koskevat vuotuiset tiedot. Yritysten ja kotitalouksien tiedot esitetään erikseen. Näistä vuotuisista tilastoista saadaan entistä yksityiskohtaisempaa tietoa rahoitusvarojen hankinnasta, ja ne ovat yhdenmukaisia taulukossa 6.1 esitettyjen neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto), ulkomaankauppa ja valuuttakurssit

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen käsitteet ja

määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2000 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2000/4) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecuinä. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Tällaisia tilastoja ovat maksutaseen rahoitustasetilastot vuoden 1998 loppua edeltävältä ajalta, palvelutasetilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta, tuotannontekijäkorvausten taseen kuukausikehitystä koskevat tilastot vuosilta 1997–1999 ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukko 8.7.1) on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja. Laskennassa ei kuitenkaan otettu huomioon suorien sijoitusten kantatietoja, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.7.2., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavarantotilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu Eurostatista. EKP laskee määraindeksit Eurostatin arvoja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaottelussa euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin. EU:n jäsenyyttä hakeneet 13 maata ovat Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Turkki, Unkari ja Viro.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaali-indeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien pai-

notettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit lasketaan kuluttajahintaindeksin, tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksin ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten pohjalta. Jos deflaattoreita ei ole saatavissa, käytetään arvioita. Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP:n julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille.

Muut tilastot

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

4.1.2000

EKP ilmoittaa, että eurojärjestelmä toteuttaa 5.1.2000 likviditeettiä vähentävän hienosäätöoperaation, jonka maksut suoritetaan samana päivänä. Tällä toimenpiteellä pyritään palauttamaan normaali likviditeetti markkinoille sen jälkeen, kun vuoteen 2000 siirtyminen oli sujunut ongelmitta.

5.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

15.1.2000

Kreikan viranomaisten pyynnöstä euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden ministerit, EKP sekä Tanskan ja Kreikan ministerit ja keskuspankkien pääjohtajat päättävät revalvoida Kreikan drakman keskuskurssin valuuttakurssimekanismissa (ERM II) 3½ prosentilla alkaen 17.1.2000.

20.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

EKP:n neuvosto päättää myös, että eurojärjestelmä aikoo jakaa vuoden 2000 alkupuoliskolla toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otettiin huomioon euroalueen pankkijärjestelmän arvioitu likviditeetin tarve vuoden 2000 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sekä eurojärjestelmän pyrkimys jakaa vastaisuudessa suurin osa rahoitussektorille rahoitusoperaatioissa tarjoamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

3.2.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.2.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien. Talletuskorkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien.

17.2., 2.3.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

16.3.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,5 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 22.3.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,5 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin 17.3.2000 lähtien.

30.3., 13.4.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,5 %, maksuvalmiusluoton korko 4,5 % ja talletuskorko 2,5 %.

27.4.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 4.5.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 28.4.2000 lähtien.

¹ Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 1999 on esitetty EKP:n vuosikertomuksessa vuodelta 1999 sivuilla 172–175.

11.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

25.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.6.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja soveltaa sitä kahteen (kiinteäkorkoisena huutokauppana toteutettavaan) operaatioon, joiden maksut suoritetaan 15. ja 21.6.2000. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 9.6.2000 lähtien.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina siten, että likviditeetin jaossa käytetään monikorkoista menettelyä. EKP:n neuvosto päättää asettaa näissä operaatioissa tehtäville korkotarjouksille alarajan, joka on 4,25 %. Siirtymisellä vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin ei ole tarkoitus muuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikan viritystä. Uudella huutokauppanenettelyllä pyritään vastaamaan huomattavaan ylikysyntään, johon tähänastinen kiinteäkorkoisen huutokauppanenettelyn soveltaminen on johtanut.

19.6.2000

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklan 122 kohdan 2 mukaisesti Ecofin-neuvosto päättää, että Kreikka täyttää artiklan 121 kohdassa I esitettyihin kriteereihin perustuvat vaatimukset, ja kumoaa Kreikkaa koskevan poikkeuk-

sen 1.1.2001 lukien. Ecofin-neuvosto teki päätöksensä ottaen huomioon Euroopan komission ja EKP:n kertomukset Ruotsin ja Kreikan edistymisestä talous- ja rahaliiton jäsenyyteen liittyvien velvoitteiden täyttämässä ja kuultuaan Euroopan parlamenttia ja keskusteltuaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston kanssa.

Toimien yksimielisesti niiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden, joita ei koske poikkeus, ja kyseisen jäsenvaltion kanssa Ecofin-neuvosto – Euroopan komission esityksestä ja EKP:tä kuultuaan – vahvistaa myös Kreikan drakman ja euron välisen peruuttamattoman muuntokurssin, joka tulee voimaan 1.1.2001. Kreikan drakman ja euron välisen muuntokurssin (joka vastaa drakman valitsevaa keskuskurssia euroon nähden ERM II -valuuttakurssimekanismissa) määrittämisen jälkeen EKP ja Kreikan keskuspankki ilmoittavat, että ne tulevat seuraamaan Kreikan drakman ja euron välisen markkinakurssin lähentymistä drakman euromuuntokurssiin. Lähentyminen tulisi saavuttaa viimeistään 29.12.2000 mennessä.

21.6.2000

EKP:n neuvosto päättää, että maksuvalmiusluoton korko on edelleen 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %. Neuvosto toistaa, että – kuten 8.6.2000 ilmoitettiin – eurojärjestelmän tulevat perusrahoitusoperaatiot tullaan toteuttamaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina monikorkoista huutokauppanenettelyä käyttäen ja että operaatioissa tehtävien korkotarjousten alaraja on 4,25 %.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että vuoden 2000 loppupuolella toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa eurojärjestelmä aikoo jakaa 15 miljardia euroa operaatiota kohden. Tässä määrässä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän ennakoitujen likviditeettitarpeet vuoden 2000 loppupuolella ja eurojärjestelmän halukkuus myöntää edelleen suurin osan rahoitussektorin rahoituksesta perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.7., 20.7., 3.8.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

31.8.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 6.9.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 1.9.2000 lähtien.

14.9.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

5.10.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.10.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,75 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin 6.10.2000 alkaen.

19.10., 2.11., 16.11., 30.11.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

14.12.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää rahan määrän kasvun eli lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosentissa. Päätös perustuu siihen, että käytettävissä olevat tiedot tukevat edelleen niitä taustaoletuksia, joiden perusteella viitearvo alun perin määritettiin joulukuussa 1998 ja vahvistettiin uudelleen joulukuussa 1999. Oletukset ovat, että M3:n kiertonopeuden hidastumistrendi on keskipitkällä aikavälillä ½–1 % vuodessa ja potentiaalisen tuotannon trendikasvuvauhti 2–2½ % vuodessa. EKP:n neuvosto tarkistaa viitearvon seuraavan kerran joulukuussa 2001.

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön otaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

6.12.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %. EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

3.1.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuonna 2002 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaa-

tioiden jaetaan 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2002 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessa suurin osa rahoitussektorille jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta. EKP:n neuvosto voi vuoden aikana muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos likviditeetin tarpeessa ilmenee odottamattomia muutoksia.

7.2., 7.3., 4.4., 2.5., 6.6., 4.7., 1.8.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Euroopan keskuspankin julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n tiedotuksesta (Press and Information Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivultamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Vuosikertomus 2001. Huhtikuu 2002.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Lähentymisraportti 2002. Toukokuu 2002.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdyntyminen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaation sisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Talouden perustekijät ja euron kurssi. Tammikuu 2002.

Eurosetelien käyttöönotto: Mitä käteisrahan vaihdon jälkeen? Tammikuu 2002.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka. Helmikuu 2002.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina. Helmikuu 2002.

Julkisen talouden automaattisten vakauttajien toiminta euroalueella. Huhtikuu 2002.

Eurojärjestelmä ja maksu- ja selvitysjärjestelmät. Huhtikuu 2002.

Rahalaitosten tase- ja korkotilastoihin tehtävät muutokset. Huhtikuu 2002.

EKP:n likviditeetin hallinta. Toukokuu 2002.

Kansainvälinen valvontayhteistyö. Toukokuu 2002.

Käteisen euron käyttöönoton vaikutus liikkeessä olevien setelien ja kolikkojen määrään. Toukokuu 2002.

Euroalueen suhdannekierron piirteitä 1990-luvulla. Heinäkuu 2002.

Eurojärjestelmän vuoropuhelu hakijamaiden kanssa. Heinäkuu 2002.

Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys. Heinäkuu 2002.

Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella. Elokuu 2002.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys ja riskit. Elokuu 2002.

Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit. Elokuu 2002.

Occasional Paper Series

- 1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.
- 2 Buldorini L., Makrydakis S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro. Helmikuu 2002.

- 3 Brand C., Gerdesmeier D. ja Roffia B., Estimating the trend of M3 income velocity underlying the reference value for monetary growth. Toukokuu 2002.
-

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.
- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and auto-correlation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Euro-system? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.
- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.

- 23 Cho I-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.
- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.

- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodríguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.
- 57 Fabiani S. ja Rodríguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIRU. Toukokuu 2001.
- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodríguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.

- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: What can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic division monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.
- 82 Hendry D. ja Clements M. P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.
- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.
- 85 Maeso-Fernandez F., Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.
- 86 Beeby M., Hall S. G. ja Henry S. B., Rational expectations and near rational alternatives: How best to form expectations. Marraskuu 2001.
- 87 Boissay F., Credit rationing, output gap, and business cycles. Marraskuu 2001.
- 88 Kilian L. ja Taylor M. P., Why is it so difficult to beat the random walk forecast of exchange rates? Marraskuu 2001.
- 89 Brousseau V. ja Detken C., Monetary policy and fears of financial instability. Marraskuu 2001.
- 90 Lambrecht S., Michel P. ja Vidal J.-P., Public pensions and growth. Marraskuu 2001.

- 91 Peersman G. ja Smets F., The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence from VAR analysis. Joulukuu 2001.
- 92 Majon B. ja Peersman G., AVAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area. Joulukuu 2001.
- 93 McAdam P. ja Morgan J., The monetary transmission mechanism at the euro-area level: issues and results using structural macroeconomic models. Joulukuu 2001.
- 94 Van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villette J.-P., Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us? Joulukuu 2001.
- 95 Agresti A.-M. ja Mojon B., Some stylised facts on the euro area business cycle. Joulukuu 2001.
- 96 Worms A., The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Joulukuu 2001.
- 97 Kaufmann S., Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s. Joulukuu 2001.
- 98 De Haan L., The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets. Joulukuu 2001.
- 99 Hernando I. ja Martínez-Pagés J., Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Joulukuu 2001.
- 100 Topi J. ja Vilmunen J., Transmission of monetary policy shocks in Finland: evidence from bank level data on loans. Joulukuu 2001.
- 101 Loupias C., Savignac F. ja Sevestre P., Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries? Joulukuu 2001.
- 102 Farinha L. ja Robalo Marques C., The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data. Joulukuu 2001.
- 103 Gambacorta L., Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy. Joulukuu 2001.
- 104 Brissimis S. N., Kamberoglou N. C. ja Simigiannis G. T., Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Joulukuu 2001.
- 105 Ehrmann M., Gambacorta L., Martínez-Pagés J., Sevestre P. ja Worms A., Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 106 Chatelain J.-B. ja Tiomo A., Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation. Joulukuu 2001.
- 107 Butzen P., Fuss C. ja Vermeulen P., The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data. Joulukuu 2001.
- 108 Valderrama M., Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro-econometric approach. Joulukuu 2001.
- 109 Von Kalckreuth U., Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending. Joulukuu 2001.
- 110 Gaiotti E. ja Generale A., Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms. Joulukuu 2001.
- 111 Lünemann P. ja Mathä T., Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data. Joulukuu 2001.

- I 12 Chatelain J.-B., Generale A., Hernando I., von Kalckreuth U. ja Vermeulen P., Firm investment and monetary transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- I 13 Bean C., Larsen J. ja Nikolov K., Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications. Tammikuu 2002.
- I 14 Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., Monetary transmission in the euro area: where do we stand? Tammikuu 2002.
- I 15 Orphanides A., Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches. Joulukuu 2001.
- I 16 Hoffmann J. ja Kurz C., Rent indices for housing in West Germany 1985 to 1998. Tammikuu 2002.
- I 17 Bover O. ja Velilla P., Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing. Tammikuu 2002.
- I 18 Tomat G. M., Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988–1998. Tammikuu 2002.
- I 19 Cassola N. ja Morana C., Monetary policy and the stock market in the euro area. Tammikuu 2002.
- I 20 Honkapohja S. ja Mitra K., Learning stability in economics with heterogenous agents. Tammikuu 2002.
- I 21 Beyer A. ja Farmer R. E. A., Natural rate doubts. Helmikuu 2002.
- I 22 Vijselaar F. ja Albers R., New technologies and productivity growth in the euro area. Helmikuu 2002.
- I 23 Tabakis E. ja Vinci A., Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions. Helmikuu 2002.
- I 24 Evans G. W. ja Honkapohja S., Monetary policy, expectations and commitment. Helmikuu 2002.
- I 25 Manganello S., Duration, volume and volatility impact of trades. Helmikuu 2002.
- I 26 Monnet C. ja Quintin E., Optimal contracts in a dynamic costly state verification model. Helmikuu 2002.
- I 27 Honkapohja S. ja Mitra K., Performance of monetary policy with internal central bank forecasting. Helmikuu 2002.
- I 28 Smets F. ja Wouters R., Openness, imperfect exchange rate pass-through and monetary policy. Maaliskuu 2002.
- I 29 Al-Nowaihi A. ja Stracca L., Non-standard central bank loss functions, skewed risks and certainty equivalence. Maaliskuu 2002.
- I 30 Diewert E., Harmonized indexes of consumer prices: their conceptual foundations. Maaliskuu 2002.
- I 31 Wynne M. A. ja Rodríguez-Palenzuela D., Measurement bias in the HICP: what do we know, and what do we need to know? Maaliskuu 2002.
- I 32 Arratibel O., Rodríguez-Palenzuela D. ja Thimann C., Inflation dynamics and dual inflation in accession countries: a "new Keynesian" perspective. Maaliskuu 2002.

- 133 Mourougane A. ja Roma M., Can confidence indicators be useful to predict short term real GDP growth? Maaliskuu 2002.
- 134 Bode B. ja Van Dalen J., The cost of private transportation in the Netherlands, 1992–1999. Maaliskuu 2002.
- 135 De Fiore F. ja Teles P., The optimal mix of taxes on money, consumption and income. Huhtikuu 2002.
- 136 De Bondt G., Retail bank interest rate pass-through: new evidence at the euro area level. Huhtikuu 2002.
- 137 Bindseil U., Equilibrium bidding in the Eurosystem’s open market operations. Huhtikuu 2002.
- 138 Mongelli F. P., ”New” views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us? Huhtikuu 2002.
- 139 Fratzscher M., On currency crises and contagion. Huhtikuu 2002.
- 140 Casares M., Price setting and the steady-state effects of inflation. Toukokuu 2002.
- 141 Eschenbach F. ja Schuknecht L., Asset prices and fiscal balances. Toukokuu 2002.
- 142 Cabrero A., Camba-Mendez G., Hirsch A. ja Nieto F., Modelling the daily banknotes in circulation in the context of the liquidity management of the European Central Bank. Toukokuu 2002.
- 143 Blow L. ja Crawford I., A non-parametric method for valuing new goods. Toukokuu 2002.
- 144 Silver M. ja Heravi S., A failure in the measurement of inflation: results from a hedonic and matched experiment using scanner data. Toukokuu 2002.
- 145 Bussiere M. ja Fratzscher M., Towards a new early warning system of financial crises. Toukokuu 2002.
- 146 Carletti E. ja Hartmann P., Competition and stability: what’s special about banking? Toukokuu 2002.
- 147 Casares M., Time-to-build approach in a sticky price, sticky wage optimizing monetary model. Toukokuu 2002.
- 148 Brousseau V., The functional form of yield curves. Toukokuu 2002.
- 149 Willman A. ja Estrada A., The Spanish block of the ESCB-multi-country model. Toukokuu 2002.
- 150 Gropp R., Vesala J. ja Vulpes G., Equity and bond market signals as leading indicators of bank fragility. Kesäkuu 2002.
- 151 Canova F., G-7 inflation forecasts. Kesäkuu 2002.
- 152 Camba-Mendez G. ja Lamo A., Short-term monitoring of fiscal policy discipline. Kesäkuu 2002.
- 153 Willman A., Euro area production function and potential output: a supply side system approach. Kesäkuu 2002.
- 154 Fratzscher M., The euro bloc, the dollar bloc and the yen bloc: how much monetary policy independence can exchange rate flexibility buy in an interdependent world? Kesäkuu 2002.
- 155 Jimeno J. F. ja Rodriguez-Palenzuela D., Youth unemployment in the OECD: demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks. Kesäkuu 2002.

- 156 Pérez J.J. ja Hiebert P., Identifying endogenous fiscal policy rules for macroeconomic models. Heinäkuu 2002.
- 157 Nyborg K. G., Bindseil U. ja Strebulaev I.A., Bidding and performance in repo auctions: evidence from ECB open market operations. Heinäkuu 2002.
- 158 Sakellaris P. ja Wilson D. J., Quantifying embodied technological change. Heinäkuu 2002.
- 159 Monnet C., Optimal public money. Heinäkuu 2002.
- 160 Detken C., Dieppe A., Henry J., Marin C. ja Smets F., Model uncertainty and the equilibrium value of the real effective euro exchange rate. Heinäkuu 2002.
- 161 Stracca L., The optimal allocation of risks under prospect theory. Heinäkuu 2002.
- 162 Krogstrup S., Public debt asymmetries: the effect on taxes and spending in the European Union. Elokuu 2002.
-

Muita julkaisuja

- The TARGET service level. Heinäkuu 1998.
- Report on electronic money. Elokuu 1998.
- Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.
- Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.
- Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKPJ:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.
- Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.
- Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.
- Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.
- Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.
- Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.
- The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.
- Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.
- Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.
- Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.
- European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics compilation guide, addendum I: money market paper. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics sector manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.
- Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.
- Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999.

Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.

Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.

Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.

EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.

EKP:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.

Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

EKP:n rahapolitiikka. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro. Marraskuu 2001.

Accession countries: balance of payments / international investment position statistical methods. Helmikuu 2002.

List of Monetary Financial Institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2002.

Labour market mismatches in euro area countries. Maaliskuu 2002.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – joulukuu 2001. Maaliskuu 2002.

Evaluation of the 2002 cash changeover. Huhtikuu 2002.

TARGET: Annual Report 2001. Huhtikuu 2002.

Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Huhtikuu 2002.

Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toimintakertomus. Tammikuu 2001 – helmikuu 2002. Toukokuu 2002.

Developments in banks' liquidity profile and management. Toukokuu 2002.

Talletus- ja ottoautomaattien käyttöä koskevat eurojärjestelmän ohjeet luottolaitoksille ja muille euroalueella sijaitseville laitoksille, joiden toimintaan kuuluu seteleiden lajittelu ja jakelu suurelle yleisölle. Toukokuu 2002.

Bond markets and long-term interest rates in European Union accession countries. Kesäkuu 2002.

TARGET minimum common performance features of RTGS systems within TARGET as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking data dictionary as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking specification as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking user requirement as at November 2001. Kesäkuu 2002.

Task force on portfolio investment collection systems, Final Report. Kesäkuu 2002.

Measurement issues in European consumer price indices and the conceptual framework of the HICP. Heinäkuu 2002.

Payment and securities settlement systems in the European Union: Addendum incorporating 2000 figures. Heinäkuu 2002.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

The ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000.

TARGET. Elokuu 2000.

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.

The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.

